

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
utgivna digitalt av Landsarkivet i Östersund och Jämtlands läns fornskriftsällskap

---

UNDERSÅKERS TINGSLAGS DOMBOKSPROTOKOLL

1649–1690

Redigerade av Karin Bark

KÄLLOR TILL JÄMTLANDS OCH HÄRJEDALENS HISTORIA
UTGIVNA DIGITALT AV LANDSARKIVET I ÖSTERSUND
OCH JÄMTLANDS LÄNS FORNSKRIFTSÄLLSKAP

Undersåkers tingslags
domboksprotokoll
1649–1690

Redigerade av Karin Bark

Serien *Källor till Jämtlands och Härjedalens historia* består av e-utgåvor och publiceras som fritt nedladdningsbara pdf-dokument. För närvarande kan de enbart nås via Jämtlands läns fornskriftsällskaps hemsida: www.fornskrift.se
Serieredaktörer: Olof Holm och Georg Hansson.

© 2013 Karin Bark

Omslagsbild: Undersåkers tingslags sigill från omkring 1650. Efter avbildning i Svante Höglins arkiv, Landsarkivet i Östersund.

ISBN 978-91-984728-4-4

Innehållsförteckning

Förord	7
Inledning	9
Tingsprotokoll 1649–1690	11
Förteckning över återgivna protokoll	193

Förord

I denna digitala textutgåva, redigerad av Karin Bark, publiceras alla bevarade domboksprotokoll från Undersåkers tingslag i Jämtland 1649–1690. Utgåvan tar vid där *Jämtlands domböcker och landstingsprotokoll* (utgivna i fyra delar 1933–1989) för närvarande slutar. Tillsammans med de tidigare publicerade digitala utgåvorna av protokollen från Revsunds tingslag 1649–1700 (red. av Ingegerd Richardsson) respektive Hammerdals tingslag 1649–1690 (red. av Georg Hansson) bildar Barks utgåva ett värdefullt komplement till de tryckta domboksutgåvorna.

Protokollen återges i första hand efter domböckerna i Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, förvarade i Landsarkivet i Östersund, och i andra hand – när protokoll saknas i häradsrättens arkiv – efter de renskrivna, s.k. renoverade domböckerna i Svea Hovrätts arkiv, förvarade i Riksarkivet i Stockholm. Vissa år saknas tyvärr protokoll från förrättningar i Undersåkers tingslag i bägge domboksserierna.

Avskrifterna i denna version av textutgåvan bör betraktas som preliminära. Den läsare som vill förvissa sig om vad som står i källorna bör själv kontrollera texten. Samtidigt skall framhållas att redan i sin nuvarande form är *Undersåkers tingslags domboksprotokoll 1649–1690* en utgåva av god klass, tack vare det noggranna och kompetenta arbete som Bark utfört.

Det känns tillfredsställande att dessa för forskningen och den intresserade allmänheten värdefulla avskrifter nu finns tillgängliga i en samlad utgåva.

Östersund och Stockholm den 8 april 2013

Olof Holm och Georg Hansson
Riksarkivet/Landsarkivet i Östersund

Inledning

Undersåkers tingslag omfattade socknarna Undersåker, Kall, Åre och Mörsil. I Undersåker fanns det år 1650 13 byar (med sammanlagt 29 hemman), i Kall 19 byar (31 hemman), i Åre 23 byar (42 hemman) och i Mörsil 9 byar (med 15 hemman). Byn Ytterocke i Mörsil fördes med sina 3 hemman senare till Mattmars socken.

1600-talet var en period i vår historia som präglades av krig och många förändringar av den politiska kartan, men också av de hårda straff som utdömdes vid brottmål. Några exempel härpå kan nämnas.

Vid freden i Knäred år 1613 fick Sverige återlämna Jämtland till Danmark. En dansk präst, Hans Christensen, tillsattes då i Undersåkers pastorat och efterträddes 1636 av norrmannen Adamus Wilhelmi Klangundius. Dennes död år 1662 väckte stor uppmärksamhet. En samisk kvinna, Gunilla Jonsdotter, beskylldes för att genom trolldomskonst, ”lappgand”, ha vållat hans död. Saken behandlades på ting i Undersåker 6 november 1665 och 18 oktober 1666 och togs upp i hovrätten 14 mars 1667. Hovrätten resolverade att om hon erkände skulle hon dömas till döden, men om inte skulle hon utsättas för risslitning och förvisas från fjället och det distrikt, där hon brukat vistas (jfr O. Jansson, Vidskepelse, trolldoms- och häxeriprocesser i Jämtland–Härjedalen, *Fornvårdaren* 2, s. 92–94).

Freden i Brömsebro 1645 innebar en avgörande historisk händelse: genom den övergick Jämtland från Danmark–Norge till Sverige och många förändringar ägde rum. De norskvänliga jämtarna skulle försvenskas och man fick svära trohetsed till drottning Kristina. Den som var otrogen riskerade både landsförvisning och att förlora sina ägodelar. Men den för jämtarna viktiga handeln med Norge fick man behålla, även om det infördes vissa restriktioner.

I Medstugan inrättades passkontroll och senare tillkom tull i Forsa. Skansar upprättades och kung Karl XI kom för att besiktiga gränsen. Vid tinget 1686 tvistade sedan bönderna om den roddarelön som utbetalades vid kungens tillbakaresa nedför Åresjön.

Vägar, broar och flottar skulle byggas och gästgiverierna förbättras. De första kartorna upprättades och tingslagssigillet anskaffades. Undersåkers sigill visar en man som urholkar en täljstenspanna. Bilden associerar till täljstens-brytningen i Handöl. Vid tidpunkten för sigillet tillkomst, omkring 1650, bodde Per Andersson med sonen Anders i Handöl.

Åren 1676–79 är det återigen krig och oroligheter. Per Andersson flyr ännu en gång till Norge. Dit tvingades han redan som barn rymma med sin far under Baltzarfejden. Den här gången rymmer han tillsammans med sonen Anders Persson och dennes familj.

I januari 1678 blev Anders Persson från Handöl stämnd av en kommissorialrätt på Frösön, där man rannsokade om vissa jämtars otrohet i landet mot kungen och Sveriges krona. Men Anders infann sig inte och gården med ”lösören med bo och korn blev cronan tillhörig”.

Anders köper så småningom ett hemman i Svedje. För att kunna betala behöver han pengar. Han går då den långa vägen till Røros för att sälja sina kor. Avståndet mellan Duved och Røros uppges till 22 mil. Skälet till att Anders går till Røros är att där är han säker på att få sälja sin boskap, något han uppger sig inte vara säker på om han går till Frösön eller

Oviken. Ytterligare skäl för Anders att gå till Røros är att där har han ”något att fordra av borgmästaren”.

Vid avskrivningen av protokollstexterna har jag eftersträvat bokstavstrohet gentemot dombokens originaltext. Förkortningar har ibland – men inte alltid – upplösts och återges då med kursiv, t.ex. *gånger*. Överstrykningar återges med genomstrukna tecken: ~~Xxxx~~. Text tillagd mellan raderna eller i marginalen har satts innanför tecknen \ /. Handskriftens parenteser, skrivna med snedstreck och kolon :/ /: återges med vanliga parentestecken ( ). Uppenbart felskrivna eller dubblerade ord återges som i handskriften men utmärks med ett utropstecken inom hakparentes [!]. Vid tveksamhet om läsningen är ett frågetecken utsatt inom hakparentes [?]. Egna kommentarer och sidhänvisningar anges med kursiv inom hakparentes: [*Xxxx*]. Där numrerade paragrafer inte finns, har de olika målen numrerats med siffran inom hakparentes: [**1**] etc.

Förkortningarna RA och ÖLA betecknar Riksarkivet, Stockholm, respektive Landsarkivet i Östersund.

Nordhallen den 20 mars 2013

Karin Bark

Domboksprotokoll 1649–1690

Ting 7 mars 1649

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 92–94, ÖLA.

Anno 1649 den 7 martij, höltz laga tingh medh allmogen uthi Vndersåker, när warandes H. K. M:ttz befall:n wäll:tt Pehr Ericksonn medh de 12 \edsworne/ lagrättes män.

1. Ottesiöo männen klagar, att Tomatz Jonson lapp tillfogar dem mycken infogn och skada på \boolbyns/ afradtz skogh, medh diur och fogelz uthödande.

R: Tomatz medh sine hussmän, bleff alfwarligen och strängeligen förmaant, att hwilken bonde som honom finner på sine affratz landh göra någon förfågn, så skall hand tingföras och sådan mista sitt fiähl och aff drifwas.

2. Bölegården opbiudes som Lars Carlson besuttit hafwer, effter som cronones rest inne står, näste fränder, dock betalas först uthlagorne.

3. Effterskreffne saakfälte för stempningh medh sin kyrckiotijende till 3 m:k:r. 33 kap. Tingh.B:

Oluff Anderson i Norrhall	3 m:k:r
Pehr Oluffson ibidem	3 m:k:r
Erick Mortenson ibidem	3 m:k:r
Oluff Kuse ibidem,	3 m:k:r
Pehr Jonson i Tånghböhle	3 m:k:r
Oluff Larsson i Handöl	3 m:k:r

[fol. 92 v] 4. Anders Anders i Mattmar, kärar till Hemmingh Stenson i Totten, Åhre sochn, om den halfwe gårdh Totten 1 tundlandh jordh som Hemmingh fömedelst 3 åhrs syttningh sigh hafwer bemächtigat; Anders framladhe ett wäl beseglat pergamentz syttningz breff daterat den 5 sept: 1613 förmählandes thedt hans fader syster Marith Pehrsdotter hadhe tient och skiöt en gammal man Pehr Hemmingson i bem:te Totten, derföre skulle hon nyttia halfwe gården, Totten 1 tunlandh till odels ägendom. Item framlade ett pergamentz kiöpe breff dat: 1569 dess innehåldh att Ingel Nilssdotter hade soldt sin broder Gusorm i Dufwe odels jordh för 12 r:d:r som förmenes wara inlagd i bem:te Tottgården, Hemmingh framlade och en ~~wittnesskrifft~~ ~~eller~~ syttningz breff, sigh hafwa sytt den gamble man i 3 åhr till döde dagar.

R: Effter som Tottgården icke kan tåhla twenne åbohar, och de sins emillan kiffa och illa sammias dömbdes Hemmingh ifrån jorden, \som litet på kostatt haffwer/ och Anders tillträda, dock skall han betala Hemmingh för 3 åhrs syttningh, åhre de inför rätten widh handebandh förljckte om 10 r:d:r och lefwereras till pinges dagh.

[tillagt i marginalen, som är skadad:]

--- mot finnes	--- annat	--- ttingz breff.	--- ngne är
--- fram-	--- en tijd	---	

[*fol. 93*] 5. Nilss Bengdtson i Selssiöö, fullmächtig aff her Hans i Raffwen, kärer effter 3 mälningar pante jordh i Möckelgården, som Måns Erickss. i bruk hafwer. Remmitterat till näste tingh, tå skal her Hans richtigare beskedh fram läggia på bem:te mälningar huru mycke den ähr, och genom hwadh rätt han tillkommen war.

6. Anders Bengdtson i Nygården Mattmar sochn klagar på ett \jorde/arff skipte som hans styffson Gunnar Matzson i Öwer Åcke hadhe förehafdt medh sigh effter sin sahl: qwinna Lucia Larssdotter angående någor aflingz jordh uthi Nygården och Öfwer Åcke belägen förmehtar dedt Gunar hafwer mehra jordh ähn han är berättigh. Gode män skole opmäta bäggie jorder uthi Öfwer Åcke och Nygården, sådan hålla en wiss räckningh och jorde delningh dem emillan.

7. Morten ~~Jønsson~~ Swensson i Stambgårde klagar på ett jorde skipte som förehaffd ähr medh sin granne Oluff Nilsson; säger honom hafwer mehra jordh än som wederböhr.

R: Gode män skola opmäla jorden --- [*skada*] emillan som rätt är.

[*fol. 93v*] 8. Sten Jonson i Bräcke, Åhre sochn, bleff effter den ringa rättens betänckiande pålagdt gifwa till sin styffmoder Karin Jacobsd: hwar fierde skyl korn åhrligen aff 1½ mälningh jordh, och swarar till alle deraff gående rättigheeter.

[*Tillagt i marginalen:*] til födoråd,

9. Erick Jonson i Öfweråcke, låther upbiuda en pante jordh i Öster Eggen, för 101 r:d:r inlagde peningar.

10. Her Adam upbiuder Nylandh 3 gången 1 tunlandh.

11. Jon Oluffson saakfälter för stembningh 3 m:k T. B. 33 c.

12. Oluff Larsson i Handohl låther upbiuda förste gången Rödh gården för 80 r:d:r.

13. Oluff Oluffson i Liden, låther upbiuda be:te Liden förste gången för 95 r:d:r.

14. Oluff Larsson i Handöhl, framladhe ett pergamentzbreff dat: 1633 den 30 maij, [*fol. 94*] dess innehåld att Pehr Hindrickson i Wijk hade försåldt sin odels jordh till Pehr Hindrickson i Handöhl derföre uthgifwit 50 r:d:r, der föruthan hadhe han sin odelz jord effter sin arfwepart der inne för behållen, der till ett pergamentz breff dat: 1637 angående ett ödegotz Bunderwijk, medh dess underliggiande lotter och fijske wattn, som Pehr Hindrickson, i Handöhl kiöpt hadhe för 6 r:d:r.

R: Effter såsom lageligen medh winn och wittnen kiöpt war, och 3 åhrs häfd åkommet, derföre dömbdes samme breff ständigt. Till öfwerflödh lofwade Oluff Larson till erfwingarne i breff sone 5 r:d:r.

15. Lähnsman Erick Carlson i Horstadh begärer skotzmåhl huru han sigh bådhe uthi sin lähnsmansienst sigh för hållit hadhe och lefwernes framdragelse. Tingz allmogen gofwe honom ett godt wittnesbördh att han sigh ehrligen och wäl hela sin lijfstijdh förbehållit hade, så att ingen hade honom beskylla.

Ting 27 september 1650

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 155v–157, ÖLA.

Anno 1650 den 27 septembris, höltz laga tingh medh allmogen uthi Undersåker, närwaran-
des landzskrifwaren ehrligh och förståndigh Pehr Welhel[m]sson uthi befallningzmannens
ställe. N:

Pehr Jöransson i Mörvijken	Erick Jonsson i Ocke
Oluff Oluffson i Berge	Lars Carlsson i Krok
Oluff Jonsson i Konäås	Hindrick Larsson i Wässgårdh
Erick Jonsson i Hallen	Jon Larsson i Fåsse
Morthen Oluffss. i Äggen	Erick Oluffson i Bratlandh
Pehr Nilsson i Hållandh	Östen Jonson i Esåsen

1. Oluff Oluffson i Liden låther opbiuda be:te Liden andre gången
2. Christiern Larsson i Skalstugun för lijckt 3 m:k:r Christiern ähn för lijcht andre gången—3 m:k:r. Rättens ensaak.

[3.] Oluff Larsson i Handol låther opbiuda Rödhgården andre gången.

[4.] Erick Jonsson i Öfwer åcke låther opbiuda någon pante jordh i Öster Eggen andre gången

[fol. 156] [5.] Hans Anderson i Mestugun kom för rätten medh sin medh granne ~~Kr~~ Christiern Larsson i Skalstugun och angifwer en högmåls saak, att en giänta Kirstin Pehrdotter hafwer i förledin åhr 1649 den tijdh marcknatzfolcket reste till Norrige bekiänt sikh hafwa warit medh barn och födt, och tagit fostret, kastat dedt in i ugn och bränt op dedh.

[Tillagt i marginalen:] otvungen

Hans Andersson ~~bekienner~~ medh handh å booken sådant medh sin granne Christiern ~~och hans hustru Märith~~ Larsson i Skalstugun att tösan sådant tywer Gudh bättre bekiänt hafwer. Uthi Skalstugun, åhr ock twänne qwinnor, en gammal hustru Anna Erickzdotter och Märith Jönsdotter wittner och dedh samma att tösan bekiende sikh sådant hafwa bedrifwit. Tösan bekiende men icke rätt wijste hwarest barn fadren ~~war~~ åhr, säger och skyller på en dräng i Åås sochn Pehr i Kiännåsen, att den tijdh han reste till Norriges marckna, tillförende den samma hafwer iagh köpt ett paar \skoor/ uthaff.

Tösan kunde icke neka till detta sikh hafwa sagdt, uthan säger ~~sikh hafwa~~ sagdt aff swagheet och få kunnigheet. Tösans hussbonde Christiern bekienner inför rätten, den tijdh drängien som hon hafwer tillagdt att wara barn fadren kom ifrån Norrige, sade Christiern till tösan nu will iagh spörria honom till om denne handelen, swarade hon ~~sade~~ de må så wara dedh hafwer icke oppå sikh, uthan nekar, och badh sikh vnnan.

[fol. 156v] Tösan kan ej neka sikh aff swagheet för männen sagdt detta, säger sikh för den orsaaken skuldh sielff på fördt, till den ända att sökia komma ifrån sin hussbonde Christieren i Skalstugun i dedh hon åt barck och skarn; Will ej bekiänna sikh uthan stå fast och nekar säger sikh hafwa lugit på sikh sielff. Effttersom drängien icke åhr tillstädes och qwinnorne som närworo, den tijdhen detta skall wara skiedt, att bewijsa om de något kunde see eller förfara anten tösan war siuk aff långligh siukdom eller aff detta rycktes lägeligheet. Bleff alwarligen förmaant, drängien medh qwinnorna som saaken angår, att comparera till förste laga tingh, uthan någon inwänningh. Erick i Rönninngzbeergh räckte handh för tösan att hon skall komma till näste tingh och swara.

[6.] Anders Anderson i \Mattmar/ för oliudh 3 m:k:r. [överkorsat]

[fol.157] [7.] Samma dag presenteradhe her Adam ett lagbuditt kiöpebreff, des innehåldh, sigh hafwa lageligen kiöpt medh win och wittnom medh hande och ordh ett tundlandh i Nylandh aff Oluff Andersson i Norhallen, \sin hustrus jordh,/ derföre hafwer han gifwit sextijo och fyra r:d:r, den sidste medh den förste penningh, och der medh skiöter ifrån sigh och sine arfwingar och up under be:te herr Adam och hans arfwingar till odels egendom.

Ting 7 juni 1651

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv A I:3, fol. 191–191v, ÖLA.

Anno 1651 den 7 junij höltz laga tingh medh allmogen uthi Vndersåker, närwarandes ehrlich och wäll:tt Jon Jonsson Bergh, i befallningzmannens ställe, sampt de 12 edsworne laghrättes-männ. N:

Pehr Jöransson i Mörwijken	Oluff Oluffss: i Berge
Oluff Jonsson i Konäs	Erick Jonsson i Hallen
Jon Larsson i Fåsse	Morthen Oluffss: i Äggien
Erick Oluffss: i Bratlandh	Peder Nilsson i Hållandh
Östen Jonsson i Edzåsen	Hindrick Mortenson i Bye
Lars Carlsson i Krok	Hindrick Larsson i Wässgårdh

1. Brofougden klagar Erich Torsson i Engh, Anders Halfwarsson \Torstensson/ Bälium, Rafwal Oluffson i Hierpen, Jon Mortenson ib: Jon Gunnarsson ibidem, Erich Jonsson i Hallen, för olaga wägabyggningh, saakfält hwarthera till 3 m:k:r på norr sijdan om Stor siön, war en stor del ofärdigh. Morthen Swänson i Stamgårdh för ogill wägh 3 m:k:r. Ingridh änckia i Stamgårdh och för ogill wägh 3 m:k:r (24 m:k:r)

2. Issrael Hansson i Brattängh, klagar Pehr Jöranson i Mörwijken i rätta, att han hafwer haftt en koo till äga aff sigh, och koon bleff aff boskapz siukia dödh, nu begärer Issrael rätt för kon, altså för entes de medh handebandh och Pehr gaff honom en r:d:r, der medh för entes the.

[fol. 191v] 3. Jon Pehrsson i Swedie klagar dedh Pehr Pehrsson sin halff brodher hafwer sådt sin och sine samsyskons jordhe lott i Swedie och trängdt sigh ifrån sin bördh och sådt den i sommar. Jöns samsyskon will oplåta till sin gamble moder jorden till föda och oppehälle, efftersom mästedels syskonnen äre i Norrigie, och willie henne komma och göra en aff handlingh.

Pehr Pehrssons fadher Pehr Henninghson medh sin förrige qwinna sytte en gammal man till döde dagar som war odelsman till be:te Swedie, de förrige ~~barnen~~ äre fyra barn, der medh war han tillkommen gården till arfs. Den senare qwinnan \Pehr Heminngss/ Jöns modher aflade och födde siu barn. Nu will Pehr medh sine samsyskon afftränga Jon hans modher och samsyskon aldeles ifrån gården, som nu skiedt är.

Altså begärte Jon Pehrsson medh sin modher på sine samsyskons wägnar niuta effter sin s. fadher den jordelott och del som dem månde medh rätta wara tillfallen. Efftersom gården är ringa att två der oppå besittia, altså bleff affsagdt, att de å näste tingh må förehnas och biuda hwar andra att utlösa. Jon behåller sin och sine samsyskons jorde part intill de blifua uthbetalt.

Pehr Pehrson arfwer \först/ sin modher och sådan gånge till arfs bäggie kullarne effter faderen, uthi dedh fasta. Remitterat till näste tingh att förlijkas.

Ting 4 december 1651

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 216–217, ÖLA.

Anno 1651 den 4 decemb: höltz laga tingh medh allmogen i Vndersåker, närwarandes befall:n ehrligh och wäl:tt Pehr Erickson Niure, sampt de 12 edsworne lagrättesmän. N.

[*Namnen saknas.*]

1. Kyrckioherden wällärdhe her Adam, angifwer i rätta thedh Anders Hällieson i Berge hafwer i förledet åhr undan dölt några skiylar korn och icke giordt tiond der aff anten till chronan, kyrckian eller prästen, då till spordes Anders om han detta giordt hafwer och icke rätteligen effterkommit, kunde han icke beneka lasten begådt hafwer, uthan faller till bönen.

Den ringe rätten kunde icke befrija honom, uthan effter tijond mandatet, saakfältes till 40 m:k:r \daterat 1636: 2 feb./ och betalar skadan, bepröfwes icke mehre kunna stiga än 40 m:k:r, förste gången beslagin der aff kommer chronan half parten, half parten deles emillan tiondende fougdin och kyrckioherden.

[*fol. 216v*] **2.** Jon Grelsson i Kolåsen saakfältes till 3 m:k:r \laga tingh/ för summelsse pennigr 3 m:k:r 43 cap. TgB.

Desse effterskreffne angifwer \kyrckioherden/, thed de hafwa uthan laga för fall försummat stor böndagen i förledin sommar och sutit hemma och för achtat böndagz placatet.

~~Jon Bengdtson i Rödh~~

Jon Grelsson i Kolåsen, ~~Issrael i Brattäggen~~ och Jon ibidem, såsom Carl i Handol för ded han lät sitt folck skiära på samma dagh.

Kunde den ringa rätten icke befrija dem för hwar sin 40 m:k:r effter uthgångne böndagz placat, uthi sin bookstaff och innehåldh.

[*tillagt i marginalen:*] förhöres huru [?] här medh wittne.

3. Mickill Nilsson medh sin granne Jon Oluffson i Otto siöö angifwes aff kyrckioherden thed de hafwa ströckt några elgz diur aff sin arfradz skogh och in på sin skogh, och beskyller dem ock så att de hafwa dräpitt ett diur i förbudin tijdh, hudin hemburit och medh wittnen betygade hafwa sedt rumb der de hwilte medh huden. Der till nekar Mickil och Jon diuret skudit, men icke till skogh ränningen, beropar sigh på wittnen och begärer sökia lagwäringzmän, å näste tingh. Fäste och i dagh lagh, sigh att befrija.

[*fol. 217*] **4.** Jon Jonsson i Nylandh hafwer belägrat en giänta Kirstin Oluffzdotter i Torwaldh och aflat barn tillsamman, tillspordes ~~honom~~ om han hafwer lofwat henne ächtenskap, ~~eller~~ der till han ej neka kunde, uthan säger att hon icke ähr som annat qwindfolch, ~~både mans och qwinnes~~ n. hermofrodit. Will och icke ächta henne.

Altså saakfältes han till 40 m:k:r effter den 3 c. G.B. och sådan förlijka henne för neso sin.

5. Jacob Tomatzson i Liden hafwer besofwit en giänta Elin Arnndzdotter och aflat barn medh henne, hafwer och samptyckt henne till ächta.

Saakfältes han till 20 m:k:r effter ded 3 cap. GB.

Ting 14 december 1652

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:3, fol. 251–252, ÖLA.

Anno 1652 den 14 decemb. höltz laga tingh medh allmogen uthi Vndersåker, närwarandes befallningzman ehrligh och wäl:tt. Jacob Christophersson, samt de 12 edsworne lagrättesmän.

Oluff Oluffson i Berge

Jon Larsson i Fåsse

Pehr Nilsson i Hålandh

Anders Marckusson i Sällswedh

Pehr Pehrsson i Swedie

Östen Jonsson i Edzås

Morten Oluffson i Äggien

Erich Oluffson i Bratlandh

Anders Håkansson i Grötom

Jon Jonsson i Bratäggien

Hindrick Mortensson i Bye

Erick Jonsson i Hallen

1. Lähnsman Erich Spora angaff i rätta en höghmålssaak thedh trenne soldater Oluff Hällieson i Brondflodh, Amundh Jonsson i Sunde och Pehr Jonsson i Nylandh, Vndersaker, hafwa begåt ett dråp på en soldat Lars Swänsson \en widhfaring/ för en kort tijd sädhan.

Tillspordes dem huruledes dråpet war orsakat, då swarade Oluff sigh hafwa leigdt honom uthi sitt ställe till soldat, och när han hadhe samtyckt huru mycket löhnen wara skulle n. fiorton r:d:r i sohne. När han be:te penningr i wärdh och redho opburit hade, togh han sigh det orådth och war på wägen att rymma åth Norrige. När de räckte honom uthi en by Wijken, \be:dh/ hafua de wele taga penningerne och wärdet som han bekommit igen. Då hafwer han stält sigh medh wärriandhe hand emot dem. Pehr slogh först till medh en stöör twärdt öffuer axlarnar så att stöp åt marcken och Oluff slogh honom när han reste sig op medh swärdth fäste i huffwudet, ty han restadhe honom i axlen medh en knijff \slohd andre slaget/ Amundh medh en kiäpp. Detta wittnadhe de inför rätten.

[fol. 251v] Men wittnen som när woro, då dråpet skiedde ähre icke tillstädes, uthan långdt afflägne, hafwa wittnat att den dödhe war mycke illa hambladher på ryggien både såår, blödigh och blåå. Den dödhe war en stoor och föhr karl och de hafwa burit fahra för honom, intet pass hadhe han, hwadom han kommin war. Den andre \Pehr och/ soldaten Amundh bekiende, sigh hafwa warnat Oluff som det sidste slaget slogh medh wärrian i huffwudet att han skulle achta sigh wäl huru han slår, medh det slaget hafwer han gifuit sigh, och lyste in oppå jernan.

Ärendet stältes under rätten. Då woro de begärandes ödmiukeligen denne ransakningh öfwärsändas till den Kongl: Hoffrättens vidare förklaringh och resolution, hälst emädan han hwarken beskiedh eller pass hadhe, till äfwentyrs han någon stor missgierningh i Swerigie begåt hafwer. De 12 edsworne gingo i löffte för soldaterne in till ransakningen blifwer öfwer skickat och kommer suar tillbakaas igen. Tolfften begäredhe denne saak kundhe stå in till dhe alle komma hwar andra till swars, emädan de skiula på dem som borto ähr och rest åth Norrige. Och låthe stämma dem alla till städes på tinget.

[fol. 252] **2.** Nilss Jäppesson soldat, hafwer giordt mökränckningh medh Susanna Matzdotter i Mösill och aflat barn tillsammans, står nu in för rätten och bekiänner sin syndh är och rätte barnfaderen hafwer och låfwat henne ächtenskap, det han och nu gärna effterkomma will.

Bleff han altså aff rätten effter det 3 cap. GB. saakfält till 20 m:k:r. Betallt.

3. Allmogen wittnadhe medh eno mun att skough elden som hafwer oprändt herr Oluff Nilssons i Trånghz ödeböls Rijse nyttningz skough, wara uthsläpt ifrån Alzen tinglagh.

4. Oplästes en lagmans doom giffuin aff Jöns Mickill daterat 1638, angående ett ödeböle Rijse be:dt som kommer her Oluff i Trångh, den han sigh medh odel i odel bytt hafwer, som doomen uthwijsar kiändes ständigt widh sin krafft och innehåldh.

Ting 12 december 1653

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol A I:3, fol 286–287, ÖLA.

Anno 1653 den 12 decembris höltz lagha tingh medh allmogen aff Vnderssåkers tingelagh. Nährvarandess cronones befallningzman well:te Jacob Christophersson Steenklyft och efftersch:e sutto i retten nembl:

Oluff Håkansson i Bergh	Oluff Nielsson i Stamgiäl
Erik Olufsson i Brattlandh	Mårtten Olufsson i Österäggen
Joen Larsson i Fårssa	Hindrik Mårttensson i Byie
Oluff Joensson i Konääs	Johan Ersson i Hålandh
Erik Joensson i Hallen	Anderss Marckusson i Sellsuedh
Anderss Håkansson i Grötom	Nielss Knutsson i Mörwijen

1. Befallningzmannen effterfrågadhe granneligen, om någon hafuer sikh moot willigh stält och icke effter hennes Kongl. Maij:tz nådigest uthgangne och publicerade placat, hafuer sikh flijteligen på före satten dagh sikh i kyrckian medh störste Gudeligheet funnit? Huar till suarades icke någon wara som der emot bruttit hafua skulle.

2. Nielss Bengdtsson i Sellssiö opbiuder Selssiöögården som han aff sin brodher för 100 r:d:r kiöpt hafuer.

3. Sal: Nielss Nielssons effterlefuerska hustru Lussij låter förste gången opbiuda Ytteråcke gården som hon aff Gunnar Matsson i Öfueråcke sikh tillhandlat hafuer.

4. Oplästes Landzhöfdingens welb.ne h:r Anderss Appelboms gifne instruction åth Jacob Jöransson att wara taverne- samt wäge och broe inspector, och elliest inspection öfuer alt olagha landzkiöp hålla; altså förmantes allmogen att dee sikh der effter hörsamblingen effter rätta och iacht tagha skole.

5. Broofougden Joen Halfuersson i Bleckåsenn ahnklagadhe Nielss i Backen, Dafwidh och Hindrik ibidem, Nielss i Moo samt Åke ibidem, och Carll i Nedergårdh, hafua treeskas att komma i vegebygningen enähr dee derom tillsagde blefne ähre: Män så såsom bewjstes, att dee straxt der effter hafua wegen förferdigat, så och för månges förbööns skull, hafuer man dem på höge öf:r heetennes nådige behagh för bötterne förskont.

6. Erik Nielsson i Nygården, Nielss Bengdsson i Mälbyen och Mattmar sochen öfuer hafua laghliggen till tinget citerade warit, och stembningen icke comparerat. Saakfeltes dee effter dedh 33. cap. aff tingmåla b - - - huardeere böötha 3 m:k:r. Löper - - - [*pappersskada*]

[*fol. 286v*] 7. Oluff Jieppesson såldaat boendess i Byie och Mörsill sochn troolåfvat medh Britha Nielssdotter vthi Ytteråcke tillstodh och bekiendhe sikh hafua lägersmål bedrifuit medh een annan ogiffit ~~pijga~~ kånna Gunnilla, be:de och barn aflat.

R:tio. Denne ringa retten kunde honom intte befrija, uthan saakfelt effter tingmålaarettens \6 punct/ 60 d:r silf: myntt. ~~244 d:r~~

Belangande kånna Gunilla, hade hoon och effter be:de punct bordt böötha 20 d:r silf:r myntt, män såsom hon een wijdfaringh war, och nu sin koos rymbder kan man henne icke för botterne opsätta. Män emädan såsom prüfuades att han, Oluff Jeppesson een uthfattigh karll ähr och honom omöijeligen så högh summa åstadh komma, huarföre hafuer man honom oppå höge öfuerheetennes nådige behagh förskont ~~medh~~ effter dedt 5 cap, aff höghmåla balcken 40 m:k:r till fiugur skiffes.

8. Pedher Eriksson i Åcke och Mörsill sochen som tillförende hafuer legersmål och barn aflat medh Kirstin Månssdotter i Österäggen, och nu åter annan gången medh henne olufligh gierningh bedrifuit och barn aflat. R:tio denne ringe retten kundhe honom icke befrija uthan saakfelt effter tingmåla rättens 3. punct bötha. 80 m:k:r till treesk.

Belangande kånan ähr hon efter be:de punkt saakfelt. 20 m:k:r till treeskiffes.

9. Jöönss Efuensson såldaat ifrån Åhre sochen hafuer lägersmål bedrifuit och barn aflat medh Lissbethe Nielssdotter i Moo af lagh giffto sängh födder, huarföre hans saakfelttes effter dedt 3 cap. aff gifftomåla balcken. 40 m:k:r till treesch. Item för oquedins ordh inför retten saakfelt 3 m:k:r till tresch:

10. Eliass Olufsson i Berge och Åhre sochen hafuer lägersmål bedrifuit medh Karin Peders dotter i Marwijken och barn aflat. R:tio. Emädan såsom han henne till ächta tagha låfuar bleeff han saakfelt effter dedt 3 cap. aff gifftemåla balcken 20 m:k:r till treskiff.

11. Befallningzmannen ahnklagadhe Östen Joensson i Edzåås samt Per Nielsson i Hålandh och Erik Joensson ibidem icke hafua effter hans befallningh och afsagde doom utpanttedt dee 30 r:d:r aff Mickill i Ottssiöö som han till Oluff Nielsson i Stamgiääl för ett pante godz betala skulle, altså saakfeltes dee att böötha effter dedh 33. cap. aff tingmåla balcken huardere 3 m:k:r och löper 9 m:k:r till treesk.

[fol. 287] **12.** Ahnbelangande dedh Mickill och Joen Olufsson i Ottesiöö 1651 denn 4. decembris oppå lagha tingh feste lagh sigh sielff sietta neste tingh der effter befrija, att dee icke hafua ehmot hennes Kongl. Majj:tz skoughz ordinantie felt ett elgzdiuur vdi förbuden tijdh som rychte gick. Altså framstege dee nu och sin eedh å laghbooken aflathe icke något elgzdiuur nederlagdt heller skuttit, och effter skrefne wore deris laghgierdzman nembl. Niels Karlsson i Sore, Hemmingh i Hålandh, Per Mårtensson i Stamgiääl, Joen i Äggen.

13. Hemmingh Jacobssons hustru vthi Hålandh bleeff aff wittnen öfuertygat dedh hon hafua aff hastige modhe kallat Kirstin Mårtens datter i Stamgiääl hoora, aff huilket hon sedhan stoort spådt aff othskillige lidit hafuer. R:tio. Alldenstundh Hemmingh Jacobsson på sin hustrus wegnar sin ordh rättar och igen kaller, förden skull bleeff han allenast saakfelt effter dedh 31 cap. aff radhstuffu balcken 19 m:k:r till treesk.

14. Nembden afsadhe dedh Pedher Andersson i Handööl skall uthlösa sin frändhe Ahron Jöensson och hans syskon närh dee till sin laghlike ålder komma, och honom effter mätesmanna ordom betala, alldenstundh retten, intte approbera kundhe att hemmanet skulle rifues, helst emädan dedh ganska ringa till utsädhe ähr.

15. Carll Eriksson i Suensta, opbiuder Suensta hemmanet första gången, som han af sal. h:r. Larsses ahrfuingar och elliest aff h:r Hans i Rafuen, sal. h:r Salomon uthi Lijth samt h:r Erik i Opdalen sigh tillhandlat hafuer.

16. [text saknas]

Ting 15 december 1654

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, sid. 32v–33, ÖLA.

Anno 1654 denn 15 decembris höltz lagha tingh närvarandess befallningzman well:te Jacob Christophersson Steenklyfft, och effter sch:e sutto i retten, nembl:

Östen Joensson i Eedssåås	Pher Andersson i Råhmo
Joen Larsson i Forss gårdh	Mårtten Olsson i Äggien
Erik Olsson i Brattlandh	Oluff Joensson i Konääs
Per Persson i Suedie	Hindrich Månsson i Byie
Anderss Hemingsson i Grötom	Per Nielsson i Hålandh
Steen Joensson i Brecke	Anderss i Selsåå [?]

1. Lenzmannen Erik Spåra gaff för rätten tillkiänna, dedh Pedher Olufsson i Nordhallen hafuer åtte dagher för helgon messo slagit sin granne Erik Mårthensson till död och straxt afrympt till Närige, huilken deres oenigheet och träta sigh således effter kyrckioherdens vyrdige h:r Adams och fleres berättande förorsakat hafuer att när be:te Erik Mårtensson som slagen bleff vthi itt bröllop i Lijdhen och Åhre sochen war, skall han hafua vthi Pedher Olufssons sons Charll Pedherssons åhörans honom något förtalt, huilket be:te Carll widh sin hemkomst sådant sinom fadher optäckte, och altså när han Erik Mårtensson hem kom, hafuer Pedher Olufsson honom tillfrågat, huarföre han honom i lagh baaktalar, der han elliest som en godh granne bordhe hans namn i beste måtton befordra då hafuer Erik suarat sigh willia bestå huadh han talat hafuer, då hafuer be:te Pedher Olsson optagit een biörckskatha och honom öfuer tinningen vth wedh öga slagit så att han der aff måst sengien tagha, och lefde allenast ifrå torssdags afftonen och intill måndags afftonen. \Doch synttes på honom icke något såår heller hufuudet krossatt [?] uthan allenast lijtet blått under ögat./

Tillspordes be:te Erik Mårtenssons hustru och son Jacob Eriksson om de willie stå effter be:te Pedher Olufz lijff, då svaradhe hon så väll som sonen, sigh icke dedh giöra uthan rechte Pedher Olufz hustru handhen och heem stelste saaken vthi Gudz och öffuerheetenns hender, \helst effter Erick Mårtensson sielff när han på senngien lågh och Pär dher honom om förlåtelse badh, effterleet / der iempte ödmiukeligen begierandess [fol. 65] att om möjeligit vore och han benådhes kunne strefuer icke hon effter hans werste.

Ehuru väll man bordhe doom i saaken gåå låtha, men såsom dråparen icke tillstädess ähr, vthan som be:tt står afrymder, remitterer man sådant till den högh prijslige Kongl. Hoffretten om en nådigh resolution.

2. Erik Nielsson i Mälby vthi Mattmar sochn för suare lösa emot Anderss Bengdtson i Quitzle om ett angh, saakfeltt effter dedh 33 cap. aff tingemåla balcken. 3 m:k till treesk.

3. Kyrckioherden vyrdige h:r Adam besuäradhe sigh öfuer den högga skatt som oppå hans hemman Nylandh fördd ähr, i dedh dedh för tuå manttal fördd ähr, och allenast beggie tillhopa för tree tunnelandh uthsedhe, altså lofuadhes honom ett sochnenes bewijs under gioldssens signethe att dedh icke aff ålder mehre warid hafuer ähn ett mantaal.

4. Nilss Bengdtsson i Sillssiöö läth opbiuda Silssiöö gårdhn 3 gång.

Ting 14 augusti 1655

Tingsställe: Alsen. Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 52r–52v, ÖLA

Anno 1655 den 14 augustij höltz laga tingh medh allmogen aff Vndersåkers tinghlagh i Alzen, närwarandes befallningzman ehrlich och förståndigh Jacob Christophersson Steenklyfft samt de 12 edsworne laghrättesmän

Esten Jonsson i Edzås
Morthen Oluffsson i Eggien
Jon Larsson i Forsom
Erich Oluffson i Bratlandh
Pehr Pehrsson i Swedie
Pehr Andersson i Romo

Oluff Jonsson i Konäas
Hindrick Mortenss. i Bye
Pehr Nilsson i Hålandh
Jon Jonsson i Bratäggien
Steen Jonsson i Bräcke
Erich Jonsson i Hårstadh

1. Oplästes den Kongl. Hoffrättens resolution dat: Stockholm den 27 aprilis aff innewarande åhr, dess innehåldh att Pehr Oluffsson i Norhallen ~~som medh~~ åhr medh dess breff och leigde till wälborne landzhöfdingen afgangen, att han feloger må sigh inställa och swara för det dråp han på sin \granne/, Erich Morthensson begådt hafwer.

Swaradhe han icke annorledes kunna berätta uthan alt wara tillgångit som vthi näst förledin laga tingh ransakat åhr, hwilken inlefwererat åhr uthi den Kongl. Hoffrätten.

[fol. 52 v.] Ehuru wäl målzäganden nu som tillförende så bedher för honom och hafwer låtit sigh förlijka, kan den nedrige rätten honom icke befrija uthan effter Genesios cap. 9 Exodi: 21 \1 cap. dråp m: m villia/ dömmes döden wärth wara, emädan han emot Gudh och ~~meniskor~~ på sin giem Christens lijff syndat hafwer.

Den 1 septemb. öfwerskickades denne ransakningh och dom till den Kongl. Hoffrätt i Stockholm.

Ransakning 14 augusti 1655

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 52a, ÖLA.

En ransakningh

Anno 1655 den 14 augustij närh laga tingh höltz medh allmogen aff Vndersåker.

~~Samma dagh~~

Angifwer lähnsmanen ratione officij för rätten en högh måhlz saak, huru såssom een bonde Pehr Oluffson i Norhalm skall hafwa bedrifwet ett dråp oppå sin granne een gifft bonde ~~Pehr~~ Erich Morthen be:dh förledin höst, hwilken straxt effter missgierningens bedriff gaff sigh på flychten åth Norrigie, der han alt här till wistas hafwer. Åhr nu lijkväl omsjodor igen till rätta kommin. Effter ~~den~~ landshöfdingens högh wälborne ~~herres~~ greff Johan Oxenstiernas honom gifne och meddelte frij leigde breff, att feloger må komma för rätta till swars, saaken effter dess beskaffwenheet ~~oeh~~ medh een änteligh doom aff bida.

Bleff opläset, föreskreffne 1654 åhrs ransaakningh och tillsporde ~~han~~ be:te Pehr Oluffson om \han hadhe något före bähra/ \att det icke/ så tillgångit war med dråpet som berättat och wittnat åhr, hwar till ~~emot~~ han icke det ringaste ordh hadhe eller ~~kundhe~~ \ emot / säija kundhe ~~det ringaste ordh uthan~~ bekienner han för den skuldh altså \medh gråtande tårar ett ångerfult modh och bedröfwat hierta, / wara ~~tillgånget~~ skiedt och händt som \det (Gudh bättre)/ ~~infördt~~ fattat står ~~åhr står~~ uthi ransaakninghen.

Ting 17 december 1655

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol A I:4, fol. 71–71v, ÖLA.

Anno 1655 den 17 decemb. höltz lagha tingh medh allmogen i Vndersåker, närwarandes befallningzman ehrlich och förståndigh Jacob Christophersson sampt de 12 edsworne laghrättesmän. N.

Östen Jonsson i Edzås
Oluff Jonsson i Konääs
Jon Larsson i Fossom
Pehr Nilsson i Holandh
Pehr Pehrsson i Swedie
Pehr Andersson i Romo

Oluff Nilsson i Stamgiärd
Erich Erichsson i Äggien
Jon Jonsson i Bratäggien
Anders Marckusson i Selswedh
Ifwar Nilsson i Oplandh
Steen Jonsson i Bräcke

1. Den 12 novemb. ankom den Kongl. Hoffrättens resolution, om mandråparen Pehr Oluffsson i Norhallen som ett dråp på sin granne, \Erich Mortensson/, begåt hawer, och är den 17 demb. publicerat wordin, ~~lyder~~ att han medh lijfwet benådes, och bötha chronan ett hundrade daler sölfwer mynt, förlijka målzäganden och häradtz dehl förbehållin.

2. Erich Jönsson i Skalzstugun hafwer giordt mökränckningh medh Ingebohr Steensdotter ibidem, oskyldh och aff ächta sängh född och \hafwer/ lofwat henne ächtenskap. Saakfälles han effter det 3 cap. giff:t:m:la b. till 20 m:r

[fol. 71v] 3. Lähnsman Erich Spora angaff i rätta, thedt Lars i Krok hafwer försummat vthi långan tijdh huggit ett stort trädh vthur tingz vägen der allmogen skall framfahra, saakfälles han till 3 m:r effter det 3 cap. byg:n b. L.L.

4. Jöns Jonsson i Handohl hafwer ohemult såldt sin ~~stiff~~ barns möderne jordh en fierde part i be:te Handohl till Pehr Andersson. Och nu klandrar barnen kiöpet. Så emädan det emot lagh synes wara, saakfälles Jöns till 3 m:r för ohemult såldh. Effter det 12 cap. jordh. b.

5. Nilss Bengdtsson i Sillsiöö, låther opbiuda sin broders Erichz bördh i be:te Sillsiöö, tredie gången.

Ting 3 juli 1656

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 87–89, ÖLA.

Anno 1656 den 3 julij höltz laga tingh medh allmogen i Vndersåker, wederwarandes landskrifwaren förståndigh Lars Jonsson uthi befallningzmans ställe sampt de 12 edsworne laghrättesmän. N.

Östen Jonsson i Edzås
Pehr Nilsson i Hålandh
Erich Oluffsson i Brattlandh
Jon Larsson i Fossom
Pehr Andersson i Romoo
Steen Jonsson i Bräcke och

Morthen Oluffson i Häggien
Hindrich Morthensson i Bye
Pehr Pehrsson i Swedie
Jon Jonsson i Brattäggien
Anders Marckusson i Sälsiöö
Åke Oluffson i Moo

1. Åke Oluffsson i Moo, bleff satt uthi tolffmans ställe för Oluff Jonsson i Konäs och giorde sin edh å book, att han rätt rådeligen wara skall.

2. Effterfrågades om storböndagsbrott, om någon hwarer dem öfwerträdt, swarade allmogen sigh på de dagar sögd gudztiensten i församlingerne.

3. Förmantes allmogen om chronones uthlagors ährläggande. Oplästes högwälborne landzhöfdingens breff om någre torpställen och fijskerijn som oböxlade wore.

[fol. 87 v.] 4. Oplästes H: K: M:tz uthgågne placat om ba[rna]mordet.

5. Fischalen Johan Huus effterfrågade om chronones fijskewatn och afradzlandh funnes i tinglaget som oböxlade woro.

Då fans att en mässingzslagare Nilss Nilsson hafwer afsont och betalt Anna enckia för sitt afradh ~~här~~ i Skahlstugun medh 12 r.d:r, och nu chronones afradzlandh icke böxlat, ähr och icke tillstädes vthan reest öfwer åth Norrige på enn tijdh. Kyrckioherden wällärde herr Adam och Östen Jonsson i Edzås i löffte för be:te Nilss Nilsson att han sigh ährligen och redligen sigh förhålla skall. Och bewilliadhe i hans frånwaro 4 r.d:r i böxel för Skalstugun, och ährligen en halff ort i afradh så längie han der sitter.

[fol. 88] 6. Desse effterskreffne huusmän fans i tinglaget som till chronan ingen skatt eller gierningz öhra utgöre. N.

Erich Rafwalsson i Jerpen, huusman, bewillade	½ r.d:r
Lars Jonsson i Jierpen huusman	½ r.d:r
Pehr Ingemundsson i Nylandh	1 ort 4 ör.
Hans Jonsson i Nylandh	½ r.d:r
Jon Ingemundsson i Nylandh	½ r.d:r
Jon Nilsson i Stamgiärdh huusman	½ r.d:r
Hans Andersson i Stamgiärdh	½ r.d:r
Erich Håkansson i Stamgiärdh	½ r.d:r
Idde Guldsmedh bewilliade	½ r.d:r
Nilss Jäppesson i Bye	½ r.d:r
Hindrick Morthen: i Mörsill	1 ort 4 ör.
Pehr Erichsson i Mökelgårdh	½ r.d:r
Anders Erichsson i Äggien	1 ort 4 ör.
Erich Oluffsson i Österäggien	½ r.d:r
Mattes Gunnarsson i Ocke	½ r.d:r

Kall sochn

Jon Morthensson uthfattigh	-
☞ Töres Pehrsson i Sällswedh	½ r.d:r
Nilss Pehrsson i Sällswedh	½ r.d:r
Jon Jonsson i Wästgårdh huusman	½ r.d:r
Bengdt Hemmingsson i Bergom	½ r.d:r
Åke Oluffson i Hwasnääs	½ r.d:r
Hemmingh Pehrsson i Hwasnääs	½ r.d:r
Torkill Andersson i Bällie	½ r.d:r
Hans Oluffson i Engh	½ r.d:r
Jacob Jonsson i Gundalen	½ r.d:r

[fol. 88 v.] **Åhre sochn**

Jon Jonsson i Handbergh huusman	1 ort 4 -
Oluff Andersson i Wallom	½ r.d:r
Anders Andersson i Wallom	½ r.d:r
Jon Pehrsson i Wijk	½ r.d:r
Jon Pehrsson i Swedie	½ r.d:r
Thomas Jacobsson i Lijn	1 ort 4 -
Oluff Jönsson	1 ort 4 -
Oluff Oluffsson i Brattlandh	½ r.d:r
Jöns Jonsson i Handohl	½ r.d:r
Oluff Ahronsson i Såå	½ r.d:r
Pehr Nilsson i Nygårdh	½ r.d:r
Nilss Ersson i Medstugun	½ r.d:r
Christiern i Skahlstugun	½ r.d:r
Oluff Erichsson i Medstugun	1 ort 4 -
Ahron Oluffsson i Stallkiärlzstugu	½ r.d:r

[fol. 89] 7. Fischalen wäll:tt Johan Huss androgh i rätta thedh han i förfahrenheet kommen är huruledes sochnskrifwaren Christiern Oluffsson hafwer ~~uthaff-fåkunnogheet~~ tagit chronones uthlagor uth aff 3 stycken gästgifware, som dem effter uthgågne krögare ordningh niuta borde, N, Simon Nilsson i Oplandh, Oluff Oluffsson i Berge och Oluff Carlsson i Dufwe vthi 3 åhrs tijdh.

Här till swarade Kristiern sigh ~~aff dem~~ uthlagorne aff dem opburit och aff missförståndh \få kunnoghen/ iblandh andre chronones rântors medföllande inlefwererat till befallningz man Jacob Christophersson. ~~Men~~ Dock effter nogha ransakande och \räckningz/ öfwerseende befans att Cristiern rästerer 49 d. s:m:t, 5:12: th:r för be:t twänne gästgifware, hwilka han tillbakars gifwa skall.

Ting 15 december 1656

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 105, ÖLA.

Anno 1656 den 15 decemb. höltz lagha tingh medh allmogen i Vndersåker, närwarandes befallningzman ehrligh och förståndigh Jacob Christophersson Steenklyfft sampt de 12 edsworne lagrättesmän n.

Östen Jonsson i Edzåås	Morthen Oluffsson i Äggien
Erich Oluffsson i Bratlandh	Hindrick Mortensson i By
Jon Larsson i Fossom	Åke Oluffson i Moo
Jon Jonsson i Bratäggien	Anders Marcuson i Selsjö
Sten Jonsson i Bräcke	Pehr Andersson i Romo
Lars Nilsson i Hambre	Jon Morthensson i Äggien

1. Lähnsman Erich Spora, angaf i rätta \dhet/ en ung drängh Jöran Pehrsson i Mörwijken hafwer giort mökränckningh medh Kirstin Oluffzdotter i Berge oskyldh aff ächta sänggh född och aflat barn samman, ähr hon nu rest åth Norrige på en tijdh.

Remitteres till näste laga tingh, hälst emädan de hafua lofwat hwar annom ächtenskap, dedh hennes näste slächt ~~beuilliar~~ \beiakar/ och drängien henne samtyckia will.

2. [Text saknas]

Ting 1657 och 1658

Domboksprotokoll saknas.

Ting 19 juli 1659

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:4, fol. 146–148v, ÖLA.

Anno 1659 den 19 julij höltz laga tingh medh allmogen i Vndersåker, vederwarandes befall:m ehrligh och wälförståndigh Daniel Bertillsson, sampt de 12 edsworne laghrättesmän. N.

Östen Jonsson i Edzås

Pehr Nilsson i Hollandh

Pehr Andersson i Romo

Steen Jonsson i Bräcke

Oluff Oluffsson i Brattlandh

Jon Pehrsson i Dufwe

Erick Andersson i Lijde

[övriga namn saknas]

1. Befallningzman beswärade sigh högeligen, uthöfwer Kall boerne, att de hafwa försummat T. stämningen förledin höst, comparera medh sine uthlagor, förrige lähnsman Erich Spora hafwer ock medh största beswär sigh klagat uthöfwer deres olydno och tresko, det nembden wittnar. ~~kan. Och nu på laga tingh sigh absenterer. Så emädan nu stor dehl \tolfmän/ i Kall sochn borta ähre medh de andre.~~

Altså kunde detta ärendet på ~~Vndersåkers~~ Tinghet slites ~~eller~~ ej heller dom i saaken gånga ~~emädan~~ efftersom en part finnes partisk, hwarföre remitteres dette under landztinget.

[fol. 146v] 2. Höghwälborne öfwersten h:r Hindrick Flämmingh, hafwer befallet befallningzman att låtha stämna till tingh en bonde Carl i Dufwe hwilken hafwer låtit fängzlige taga en rymbd underofficerere och honom till wachten lefwererat, det han examineras skulle hwadh ~~han~~ \den rymbde till honom/ sagdt hafwer. Till be:te bonde ähr uthgångit ett strängt budh att han sigh inställa. ~~Erik Oluffsson i Brattlandh~~ Jon Ingemundsson i Nylandh hafwer sielff giordt Erich Oluffsson i Brattlandh budh att han ifrån sigh böhra skulle. Och der ähr budet neder lagdt det han eey undfalla kunde vthan står och bedes förr, emädan befallningzman beswärer sigh att han hafwer warit ~~och~~ försummeligh medh post löpande förledin höst, den tijdh Trondhem \blef belagd/, altså ~~bleff~~ ähr han aff rättm androm mottwilligom till warnagel, saakfälter till 40 m:r effter postordningen och det 33 cap: Kongh: B: L.L. Chronones ensaak.

3. Befallningzman lätt till nämpna sochn profosser i tinglaget som skulle hielpa lähnsman att uthfordra och beställa hwadh som på chronones wägnar kräfwes.

Undersåker sochn

Jon Oluffsson i Stamgiärdh

Jon Ingemundsson i Nylandh

Åhre sochn

Jöran Pehrsson i Mörwijken

Call sochn

Pehr Hemmingsson i Backe

Oluff Olufsson i Wijke

Gunnar Jonsson i Wästgårdh

[fol. 147r] 4. Desse effterskrefne hafwa försummat tingz timan och icke framkommo vthi rätten tijdh. Saakfälles the hwarthera för till 3 d:r för tresko och olydno. Remitteres till näste laga.

[Hela paragrafen överkorsad. Bladets baksida saknar text.]

[fol.148r] 5. Samma dagh hades för rätten, effter höghwälborne öfwerstens h:r Hindrick Flämningz begäran, ~~en~~ bonden Carl Oluffsson i Dufwe hwilken för fiorton dagar sådan månde medh sin list och lämpa i händer skaffa patroll wachten, en på vägen \åth Norrige/ rymbder mandes underofficerare, Anders i Kiäll be:dh.

Tå examinerades be:te bonde huruledes alt tillgångit war ifrån det första han råkade under officern och intill wachten kommo och \honom/ grepo.

1. Bekienner han medh edh å book, \att/ en hans grannpijga gick om en middagh och skulle hämpta wattn. När hon kom till älfwen stodh den rymbde på andre sijdan ~~oeh~~ ropade och badh henne ~~skulle willia~~ sätta sigh öfwer passet, hafwer hon swarat, du måste gå geent emot giästgifwarens gårdh, då will iagh digh möta, der medh lopp hon in till be:te bonde och kundgiorde honom att en fremmande man war på andre sijdan. Straxt skickade han pijgan effter wachten som skulle ehrföhra och förnimma hans ärender hwilke ~~oeh~~ widh handen wore och satte sigh nedher i skougen brede vägen. Där medh gick bonden till sin båth och rodde öfwer älfwen. När han kom till landet, stegh den andre fram, helssade honom, frågandes om någon wacht eller soldater wore widh handen på den andre sijdan, swarade han att de äre gägne uthføre till Åhre kyrckia.

[fol. 148v] Altså gick han ~~utt~~ af och an på stranden och icke gierna wille stijga uthi båthen, vthan badh honom skulle ahnleda sigh vägen, på den sijdan han war genast åth Norrige. Tå swarade han, det kan aldeles ~~oeh~~ omöijeliget wara om sommaren komma ~~afläggande~~ fort på denne sijdan uthan badh honom föllia sigh öfwer älfwen, så wille han wijsa honom en godh och dugeligh wägh, der han åth Norrige fort och obehindrat komma kunde. Effter ~~hans~~ \bondens/ godhe lofwen gick han vthi busken och togh sin säck och fölgde honom öfwer älfwen. När te kommo till landz befruchtade bonden att wachten skulle icke wara tillstädes uthan ~~anhölt~~ förhalade tijden ~~medh långhsampt taal~~. Ibland annat taal de hadhe sins emillom, badh han bonden helssa sine officerer medh tusende dieflar och sägh dem att ~~när~~ iagh ~~kommer till Trundhem~~ skall skicka dem toback ifrån Trundhem. Sådan ~~begynte~~ bödh han honom fahra wähl och frågade om det ligger någon wägh af. Med det samma kommo wachten och togo honom fatt, der medh föll han neder till jorden och badh dem willia slippa sigh, mehra ~~kan~~ haffuer han här om ~~att~~ \icke/ wittna.

Ting 1660

Domboksprotokoll saknas.

Ting 7 maj 1661

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 12-14v, ÖLA.

Anno 1661 den 7 maj höltz laga tingh medh allmogen i Vndersåker. Vederwarandes chrononas befallningzman wäll:tt Daniel Bertillsson, sampt de 12 edsworne laghrättesmän. N.

Östn Jonsson i Edzås	Pehr Nilsson i Holandh
Anders Ericksson i Åcke	Anderss Håkansson i Grötom
Anders Marcusson i Selzwed	Jon Pehrsson i Dufwe
Pehr Andersson i Romoo	Erick Andersson i Lijn
Simon Jonsson i Röö	~~Hindrick Morthensson i Byom~~
Oluff Oluffsson i Bratlandh	Oluff Carlsson i Dufwe
Måns Erickson i Byom	

1. Anders i Åcke, Måns i Byom, ~~oeh~~ Simon i Röö och Oluff Carlsson i Duwe giorde sin tolfmanna edh.

2. Befallningzman Daniel Bertillsson grangifweligen effterfrågade, om någon finnes i församlingen som hafwa öfwerträdt desse effterskreffne förbudh storböndagzbrott, Gudz nampons försmädelsse och föracht, dråp, slagzmål, horrerij och lönskeläger, skada å åker och engh medh ~~medh~~ mehra som emot Gudh och lagen sträfwar. Swarade allmogen medh eno mund, att de icke wiste någon som emot \K. M:tz/ ofwanrörde opräcknade förbud syndat hafwa, allenast någre hordombs laster och lönskelägen ~~kan~~ finnas ~~oeh~~ ~~wara~~ (det Gudh bättre) i församlingen skiedt wara.

3. [*Hela paragrafen överkorsad*] Befallningzman ahnklagar tinglaget medh största förträdt i det han uthi 2 åhrs tijdh hefwer åthskillige resor för mant tolfmännen och allmogen förfärdiga tingsz- och sochnstugun hwilket icke skiedt och ähn effterkommit åhr. Vndersåkersboarne klaga [*fol. 12 v*] allmogen i thedh anexerne Kall, Åhre och Mörsill sochnar sittia sigh emot medh träske och will icke hielpa till att opbyggia förfärdiga tingsstugun. Kyrkioherden wällärde herr Adam beswårade sigh och om de huus i prästegården tinglaget tillhörigh och lagde ähro finnes odugeligh wara. Allmogen uthlofwade sådant willia reparera och fullgiöra.

4. Befallningzman ratione officij androgh i rätta huruledes en hordombslast är begången aff en \gammal/ giffit bonde Åke Oluffson i Moo b:dh ~~en gammal bonde~~ hwilken/ hafwer belägrat en knecht änckia Lucia Jonssdotter i Wästgårdh, Kall sochn och aflat barn tillsammans. Be:te bonde bleff inkallat och aff rätten tillfrågat om han \be:te/ hordombslast och synd medh berörde knecht enkia bedrifwit hafwer, swarade han medh gråtande tårar och ångerfult modh och bekänner sin grofwe missgierningh att han dedt giordt hafwer. I lijka måtto bekienner \kohnan/ ~~hon~~ ock sin syndh. Tå spordes be:te Åke enår han först omgiängie medh henne hadhe, bekiende han 1660 om ~~måndag~~ påske tijden ~~äfwen~~ som han uthtröskade sin sädh i Wästgården, då hafwer be:te enckia hulpit honom tröska, altså begynte the sökia tillfälle ~~oeh~~ rådhrum medh ~~shiekt~~ olofligh beblandelsse och sammangångh. Framhafdes åther kohnan och bleff tillfrågat [*fol. 13*] aff rätten hwadh tijdh hon belägen wart. Bekenne äfwen som bonden om påske 1660 och 1661. Kyndermässo näst förledin födde hon barn.

Ehuruwål be:te bonde Åke Oluffson och kohnan ~~för~~ Lucia nu der öfwer drager stoor ånger och ruelssse för \sin betrådde miss gierning/. Effter deres egen otwugne bekiennelsse kan den nedrige rätten icke emot Kongl: Maj:tz drottning Christina uthgågne placat daterat Stockholm den 18 maj 1653 om hordombs last, 1 punct befrija, uthan dömbde be:te Åke till 80 dal:r sölf:r mynts bötter och kohnan effter samma punct till 40 dal. sölf. mynt.

5. Framhafdes för rätten en ogifft giänta Kirstin Hindrickzdotter i Wästgården, hwilken ähr besofwin aff en ogifft ryttare Erick Jonsson be:dh 1659, under leutenampten Oluff Spartz underhafwande och aflat barn tillsamman. Kohnan bekänner att be:te ryttare lofwade sigh ächtenskap den tijdh han först söckte lägersmål, men sådan slogh han sigh aff näätet och reste medh de andre ryttare nor[?] här ifrån landet. Be:te giänta bleff aff nembden saakfält effter Kongl. uthgågne förordningar till 20 m:r.

[fol. 13v] 6. Länsman Larss Oluffson angaff i rätta thedh en ung dräng Oluff Oluffsson i Wijk hafwer besofwit och giordt mökränckningh medh en ogifft giänta Sigridh Pehrsson i Mörwijken och aflat barn tillsamman be:te Oluff bekänner sigh wara rätte barn fadren och giäntan bekänner att han hafwer lofwat sigh ächtenskap den tijdh de beblandelse först hade. Nu åthres be:te Oluff och ingelunda samtyckia will henne till ächta. Blef altså aff rätten slutit och dömbdt att berörde Oluff effter det 3 cap giffm:b L.L. saakfälles till penningar 40 m:r.och giäntan Sigridh till 20 m:r. Sådan skal han giffua henne morgongåfwa sina effter lagh.

7. Britha Andersdotter i Dufwe är belägrat 1659 aff en corporal Oluff Matzson b:dh under leutenampten Oluff Spartz compagnie och aflat barn tillsamman. Ryttrar corporalen är aff landet rest för än gierningen bleff openbarat. Saakfälles giäntan till 20 m:r.

8. Jon Pehrsson i Backe, en ung \dräng, ogifft/ hafwer belägrat en giänta Märith Jonsdotter i Wästgårdh som tillförende besofwin war och aflat barn tillsamman, kohnan medh wittnen betygade det be:te Jon Pehrsson hafwer lofwat sigh ächtenskap, drängens fader Pehr i Backe ähr [fol. 14] sin sons fullmächtig, står och säger, hafwer de lofwat hwarandra ächtenskap, så ähr det icke migh emot uthan begärte opskoff medh detta ährendet intill näste tingh att de finge rådföra sigh. \För den skuld der han/ remitteres ~~detta till annat ting-~~

9. ~~Jon Pehrsson~~ Hans Jonsson i Nylandh, en ung \ogifft/ dräng hafwer giordt mökränckningh och lönskeläger medh en ogifft giänta Ottro [?] Dawizdotter i Backe och aflat barn samman. Be:te dräng är icke tillstädes, uthan rest som snarest åth Norrige, betyges att han hafwer lowat be:te kohna ächtenskap. Remitteres detta till hans ankomst och näste laga tingh.

10. Emfröö Jonssdotter i Röö, ähr berychtat att hafwa warit hafwande, aff en drängz omgängie. Anders Jonsson i Wästgårdh och barnet skall wara förkommit. Emädan drängen och giäntan icke tillstädes är, remitteres till nästa laga tingh.

11. Desse effterskreffne anklagar befallningzman först Simon Jonsson i Röödh, Jon Bengdts-son ibidem, Lars Pehrson i Selzwedh, Jon Morthensson i Kohlåsen, Carl i Handol och Pehr ibidem, hwilka hawa beskylt sochne- [fol. 14v] skrifwaren Christiern Oluffsson i Brattlandh medan han satt fången i Norrige, skall hafwa opburit en stor post chrononess räntor aff ofwan skrefne bönder att willia dem undan döllia. Nu kunna de sochneskrifwaren ej öfwer ~~bewijsa~~ tyga, uthan hans räckning befrijar honom ifrån samma beskyllningh, ty offta be:te bönder förmente sigh, att sochneskrifweren skulle aldrigh komma mehra tillrätta. Ährendet stältes vnder den nedrige rättens indicerande. Kunde han \altså/ dem ifrån witesmål ej befrija. Vthan effter det 20 cap. Ting.m.b L.L. saakfälles alla tillhopa till 20 m:r.

12. [Hela paragrafen överkorsad] Pehr Andersson i Ranbergh, ladhe sigh för rätten vthi annors mans saak, uthaff hastighet mode, gaff rätten honom effter, ty han gjorde obetänckt.

13. [Text saknas]

Extraordinarie ting och rannsaking 4 september 1661

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 32-35v, ÖLA.

Anno 1661 dhen 4 septemb. höltz \extra ordinarij laga tingh/ ~~medh~~ och ransackning När vthi Vnnersäcker tinglagh. Nährwarandes chronones befallningzmannen ehrebar och wälbetrodde Daniel Bertilsson, \underlagman Pehr Classon Broman/ sampt dhe tolf edhsworne laghrättesmän.

Östen Jonson i Essåassen
Pher Andersson i Romoo
Oluf Olufzon i Krock
Steen Jonson i Breeke
Oluf Olufzon i Brathland
Erick Anderson i Lijen

Pher Nilsson i Hålland
Anders Håckonsson i Gryttom
Jon Pherson i Dufwe
Måns Erickson i Byom
Anders Ereksso i Åcke
Simon Jonsson i Rödh

1. Anders Erickssons son i Eggen, \een soldath/, hafwer gifwit sin fadher een half r:d:r som han hade att fodra af Måns Ericksson i Byom i knecktepenningar, hwarföre war rättens samtyckte meningh emädhan sådant fanns ~~medh~~ af wittnen sanferdigh ~~att såå hafwa~~ \wara/ tildraget att be:te Måns Ericksson betaler till Anders Ericksson dhen uthwijssade ½ r:d:r.

[fol. 32v] [*Hela stycket överkorsat*] Samma dagh angaf ländzmannen Lars Olufzon een högmåhlsack, det een bonde i Kahl sochn Erick Thofsson i Änge benämd hwilcken är berycktat och det han hafwer låtit bestyckia sigh uthaf dhe norske att öfwerbringa någre swenske ryttare, hwilke uthi Kahl sochn woro inqvarterader och \övertala them/ afrymma ifrån sin rätte Konungh och Herre.

Samma dagh angaf ländzmannen Lars Olufzon, een högmåhlsack wara sigh i tinglaget tilldragen (i så måtto) det een bonde i Kahl sochn, Erick Tofwesson i Ängh benämd, ähr i uppenbare rychte kommen, det han haf:r låtit sigh medh bref och sändhebodh öfwertala att wäst öfwer fiällen bringa och bedraga någre här warandes chronones ryttare som i be:te Kahl sochn woro inqvarterade, dher medh genom rymmandhe wedersaaka sin edhswerge Konungh och Herre och antaga tienst under chronan i Dannemarck.

Framkallades be:te \bonde/ Erick Tofwesson och blef af rätten tillfrågat om han hade något att föregifwa, dher medh han kunde sigh ifrån åfwantalde beskyllning leda. Då fann han ej annat till swars, uthan det een ungh dreng ifrån Norige och Snassens by. (Enardh benämndh) hafwer till ~~hafwa~~ sigh öfwerkommet (någre daghar för) dhen tridie och sijdstoore solenne bönedhagen nu förlijden, hafwandes ett bref, som innehölt någre hällsingnar ifrån een förrymder ryttare, Stoore Swen wedh nampn (hwilcken då i Norige wijstades) och till trenne andre ryttare, som i förnemde Kahl sochn lougerade, dhe hans förrige cammerather warit hafwa nembl:n Daniel Hansson och Jeremias Lorentzsson. Ofwan be:te Erick Tofwesson bekiänner och att dhen norske drengen ej torde för redhoga, sigh eller någon annan brewet öfwerantwarda. Mehra wille han ej till dette bekiänna uthan förmener sin eenskyllan ~~således~~ här uthi beståå.

[fol. 33] 1. Altså innkallades af rätten wittnen som honom Ereck Tofwesson, kunde ~~sådan~~ ~~uppenbar~~ förnemde besskyllningh tilläggia.

Tå framträdde först för rätten, en ryttare Daniel Hansson, effter aflagdan edh å boock, \examinerades skierskildt/ wittnade och betyggade, som föllier n. att be:te bonde Erick Tofwesson, kom til sigh på kyrckiowallen i Kahl sochen sijdst förlijden, tride Solenne bönedagh, och honom \ryttaren/ tilltalade. Kom afsijdes, för dy jagh hafwer något ~~nytt~~ att förkuna tigh, då \hafwer/ ~~sæthe~~ bonden sagdt, will tu wara migh trogen, så skall du något nytt fåå wetha att

dhen förrymde ryttaren Stoore Swen och ziersizanten (på Snassen i Norige) låthe hälsa digh och begärade du will komma dhit, dehr skulle du bekomma nöiachtigh tienst, han du kunde blifwa belåten medh. Ryttaren sadhe låt migh fåå tala medh den norske drängen. Of: be: bt \bonde/ swarade att berörde dreng war så redhogader att han eij tordes fram gåå, uthan hade brefwet hoos sikh förwarat och dierfdes det eij frambära, befruchtandes att ryttarne skulle sikh mötta och det honom afhända, då badh bondhen Erick ryttaren Daniel wille föllia sikh så skulle dhen norgiske drängen, beledsaga honom wäl öfwer fiällen åth Snassen och i fall dher du denne gången eij \medhföllier/ \resfärdig wara/ ~~kan straxt fort komme~~ så kan du någre dagher här effter tigh färdigh göra. Ryttaren Daniel hafwer bonden swarat. Huru kan jagh een sådan reesa företaga, emädan jagh haf:r inga medel eller penningar dher medh wägen att fortsätta bekiände ryttaren, att bonden gaf honom til swars, du ska wäl komma fort, dher om will ~~skal~~ jagh omsorg hafa. Ryttaren sluttade sitt tall, här medh. Jag will rådhföra migh hoos min cammerath, alså skilldes dhe på kyrkiowallen.

2. Sedhan effter aflagdan edh å boock, examinerades dett andre wittnet, ryttaren Jerimias Lorentzon och betygade som här effterföllier, nembl:n att ~~om daghen någre~~ söndagen [fol. 33v] för dhen sijdhste tride och store Solenne bönedaghen, så kom han i wägen (enähr han reste heem från Kahlz kyrckia) till een by som kallas Backen och der kom \han/ till föllie, medh be:te bonde Erick Tofwesson, i bland dhe gingo ifrån gårdhen och neder till siöön, begynte bonden Erick förtällia ryttaren sitt upsått, doch förre för budh, sin dreng och legopijga att förtöfwa något tilbackas och sadhe att ryttaren Stoore Swen låt hälsa tigh mycket fljttit, och badh digh komma till sikh, på Snassen i Norige, så will han hielpa tigh, uthi någon \tienst/ effter tu kan skrifwa. Dher på haf:r be:te ryttare Jerimias swarat bonden, hwarest ähr ti blifwet kungiort det ryttaren Store Swen, ähr så i Norige recomenderat worden, att han andre befordra kan? Offta berörde bonde åther swarade, sikh hafwa med Grundahlzmannen talat det ziertzanten som ligger ~~som ligger~~ på Snassen i Norige, och ryttaren Store Swen, har sändt budh och hälsingaer från grundahlzmannen, och bonden Erick, skulle dhet än wijdhare frambära. Till samme tal, kunde ryttaren Jerimias, ingen genswar honom gifwa, uthan wille rådhföra sikh, medh sin cammerat dher medh skilldes dhe dhenne gången.

Fredhagen der effter, som war dhen tridie stoore solenne bönedaghen, när ryttaren Jerimias kom vthåt kyrckian i Kahl sochn, fann han sin cammerath Daniel Hansson ~~dher~~ och bekiände för honom, att offta be:te bonde Erick i Änggh, hafwer ett bref ifrån zertzianten på Snassen till digh och migh. Då swarade ryttaren Daniel, skal jagh gåå till och taga brefw:t ifrån honom? Ryttaren Jerimias sadhe tu kan gåå neder uthi byyen Backe, och see tilh om tu fåår dhet af honom. Altså fann han be:te Erick dher för sikh och frågade honom, hwad war för een dreng ifrån Norige, som hade bref till sikh och sin cammerath, att wij skole komma dhijtt då swara dhe bonden sikh inte bref hafwa. Dermedh blef denne gången eij mehra åthgiordt. [fol. 34] ~~dagh~~ Där effter är lögerdaghen, begynte \bägge/ ryttarena gåå till rådzh, medh hwar andra, om dhe ~~skulle~~ öfwerskrifne hemlige prachtijcker, för sin corporal Jost Staare uppenbara skulle, eller medh lijst, huru bondhen, gifwe sikh något till bästa, sådant att fördöllia, under stodhe dhe sikh icke att göra, uthan om nattetijdh gingo till sin corporal, och uptäckte alt dhetta som förmält ähre.

Om måndagzmorgonen bijttijdeligen, ähr leiuthnanten Gustaf Åhl, kommen till corporalen Jost Stare som då låg inqvarterat i Kahl sochn. Uppenbarade corporalen för leiuthnanten, hwad som för händer waret haf:r. Då gingo dhe till rådzh, huru dhe kunde bespana och sanningen uthleeta.

Emot afftonen reste leiuthenanthen, medh corporalen, ofwan talde ryttare, och twenne andre (öfwer siöön) in till be:te bondens gårdh, och när dhe framkommo \befallte/ ~~skiekade~~ leuthnanten ryttaren Daniel och Jerimias, att upgåå \skulle/ i bondens gårdh. När the nu till bondens badstugu kommo hafwer ryttaren Daniel sagdt, till Jerimias, effter du hafwer här

legat i qwarther, ~~sa gå före att~~ och ähr bättre bekant än jagh, så gack för uth och dher han nu framkom, fan han, bondhen wed gårdhen, bärgandes sitt höö, helsade på honom det sadhe, du wett, hwadh dhin lofwen ähr, i det du skulle migh hielpa öfwer uth Norige, bekiände ryttaren Jeremias att bondhen Erick hafwer frågat sikh strax, hwem hafwer du medh tigh? Dhen andre sadhe allenast min cammerath Daniel Hansson. När nu be:te ryttare Daniel framsteg, rächte bonden åth honom handen, och badh honom wara wällkommen, och sade ähre i icke rede att ~~edhre~~ officerarna ~~før~~ effter edher komma och söckia, sadhe ryttaren Jeremias, det leiutnanthen och corporalen, ähro fram i landet till bröllop i Hackååss, derföre kunna dhe icke komma heem dhenne wekan, dher medh bödh bondhen dhem inn [fol. 34v] i stufwan och lofwade willia gifwa dhem matt, och så fölgde dhe honom inn.

Enähr ryttarne nedersatte sikh, frågade dhe bondhen, om han något toback hade? Han sadhe iagh will see till, gick så i kammaren och gaf dhem hwart sitt styckie, in till matten skulle frambäras, be:te ryttare bekiände sikh hafwa skyndat på matten ~~hijka~~ \lijka effter/ som dhe intet hafwa gått, ifrån sine qwarther om söndagz middaghen, befruchtandes att ~~någre~~ ~~hijka~~ som någre skulle effterkomma, söckia, och dem fasttaga. Nähr begge ryttarna nu till bordz kommo, frågade bonden Erick dhem om ryttaren Jon Töressen iche war medh i sällskap därtill nekade ~~swaradhe~~ Jeremias, uthan sadhehan kommer snart effter, wardt så bonden illa til fredz fåå du ska skam, att du ej togh honom medh tigh, och dher han nu blifwer hemma, och efter edher granneligt frågas, till äfwentyrs kan han röia migh. Ibland de sutto, tilsporde be:te ryttare berörde bonde huruledes bäst kunne komma, wägen fram öfwer fiällen till Snassen, så hafwer bonden swarat, att dhet stäär een båth een half mihl här ifrån wedh siööstranden ~~och lofwade willia bära deras sacker~~ dhen kunnen i taga, men edhra sacker will jagh hielpa att bära till siöön, sådan \hielp/ föregofwo ryttarne sikh och ej göra behof. Åther sade bonden, i ären trötte och wåthe, derföre mån [?] jagh hielpe edher, men hade min gosse warit hemma, tå skulle han hafwa fölgdt edher till Gungdalen, fem mijl här ifrån siöledes och taget båthen igen. Bonden hafwer nu vnderrättat dhem och sagdt, enär i kommen een mijl ifrån Grundalen nor uth ligger dher ett fäåboställe, som hörer Grundalen till, dher skulle i fåå anledning, huruledes i sedhan kunna komma åth Snassen (medh förordh) att dhe uthi byn Gungdalen icke skulle göra någoth wäldzwerckian medh dörars vpbryttande, eller annan skada, häst mädhan folcket war på sin antimma i slotterne, uthan badh ryttarenar söckia dhem igen. Dernest frågade ryttarna bondhen, när the skulle komma till Snassen i Norige, ~~th~~ hwem dhe tå söckia kunde? Dherpå swarade bondhen, hoos zertzianten som ~~på~~ i be:te Snassen ligger, han hielper edher wäl fort.

Nähr nu dette ~~att~~ [fol. 35] tal ändades gick ryttaren Jeremias uth på gårdhen, och wijsslade uthi een pijpa, och effter afthal som han medh leiutenanten, corporalen, och twenne ryttare, hwilcka lågo neder wedh båthen i stranden, uthi wacht, och som dhe finngo höra liudet af pijpan, gingo dhe till gårdz och när dhe på gårdhen framkommo, bödh leiuthenanten, att corporalen skulle gåå in uthi stugun före åth, medh dhe två ryttare. Nähr corporalen inkom hälsade han, då swarade honom ingen, dernäst ingick leudthenanten och sade, sitter i här gode karlar, i skole komma i een tiufwe galga, först i och sedhan bonden, blef altså bonden fängzlig antagen.

Sijdst framkom een ryttare Jon Töresson, och medh aflagdan eed å book betygade att nästförlidne tridie stoorbönedagh, då han gick från kyrckan, ingick han uthi een by, Backen benämndh, dher fann han för sikh, offta b:te bonde Erick i Ängh och medh honom een ungh drengh ifrån Norige och Snassens by, Enard benämnd, hwilka såtto och fingo sikh matt, fråga de ryttaren Jon Erick i Engh, hwad det war för een ungh drengh, som han hade hoos sikh? Gaf så honom till swar att dhet war een bagge, altså frågade ryttaren bondhen Erick, hwadh ährender han hade? Sadhe han icke annat uthan att opfodra någon giäldh här i Kahl sochn. Såsom \och/ medh sikh förer ett bref ifrån Stoore Swen, en förrymbder ryttare hwilcken sitt tilhåldh på Snassen i Norige. Åther tilfrågade ryttaren bonden om han hade brefwet hoos sikh,

dher till hafwer han neckat. ~~Uthan~~ föregif\wandes/ att dhet lågh hemma. Mehra hade han intet här om att berätta.

Uplästes ofwanskrifne ransaackning och än ytterligare tilspordes (af dhen nidrige rätten) nog be:te \bonde/ Erick Tofwesson, om han hade någre skiäl och argument att förewända emot ofwantalde ryttares bekiännelsse? Tå stodh han sorgbunden suckade och bekiände (tywer Gudh bättre) en stoor [fol. 35v] och grof mijssgerning begånget hafwa, i det han hafwer syndat emot Gudh och \sin/ Höga Öfwerheeten; och dhet alt genom sin enfaldigheet, menlössheet, och fåwijsko skeedt wara som hans medhföllande bref L.A. bredhare i bookstafwen uthwijsser.

Effter mehr och off:e be:te Erick Tofwessons bekiändelsse mijssgering ~~den~~ - - - [?] medh hwilcken han Gudh och sin höga öfwerheet, högeligen hafwer förtörnat, och sin edhz plijcht ~~medh~~ genom otrooht öfwerträdt dher han borde effter mögeligh flytt alla hemlige prachtijker och stemplinger i tijdh tilkenna gifwa och dhem genom ytterste fömågo afwärria och förhindra förmedelst dhe som kunna lända chronan i Swerige, till någon ruin och skadeståndh. Och som han denne sin missgerning ej öfwerskyla kunde \uthan finner sigh den hafwa begånget/. Ty kunde den nidrige rätten honom ej befrija uthan sackfällte ~~honom~~ till lijf och godz ~~sigh~~ hafwa förwerckat effter det 8 cap. hög m:b. och L.L.

[Med annan hand:] Ofwanskrifne ransackning är afgången till den Höglof. Kongel. Håffrättens wijdare resolution och högunstige betänckiande.

Ting 15 oktober 1661

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 36-37, ÖLA.

Anno 1661 dhen 15 octobris enär laga tingh höltz medh allmogen i Vnderssåkerz tinglagh, wederwarandes chronones befallningzman ehrebar och wälbetrodde Daniel Bertilsson, samt dhe tolf edhsworne lagrättessmän.

Anders Håckonsson i Gröthom
Steen Jonsson i Breke
Jon Phersson i Dufwe
Östen Jonsson i Ehssåsen
Pher Andersson i Romoo
Oluf Olufzon i Brattland

Anders Marckusson i Sylswedh
Erick Andersson i Lijdhen
Måns Ericksson i Byom
Pher Nilsson i Hålland
Simon Jonsson i Röör
Anders Ericksson i Äggen

1. Uplästes hans Kongl. Majj:ttz placat och påbudh angående manufactuerne uthi Esschilthuna daterat Stockholm d. 24 julij a:o 1661.

2. Uplästes och [fortsättning saknas]

[fol. 36v] 3. Oluf Grelsson i Nedergård beswärer sigh öfwer Åcke Olufzon i Moo, det han hafwer nyttiat och bruckat fyra mälinger jordh, mitt uthi hans åcker ~~uthi~~ ... [?] ~~emot~~ tijo åhrs tijd. ~~Och som~~ be:te Åcke Olufzon förwender, sigh hafwa gifwit för \ofwan/ be:te fyra mälinger jordh till sin fadher broder Nilss Åckesson 14 r:d:r. Men här oppå kundhe ~~förb:te~~ Åcke Olufz i ~~Moo~~ ingen skiäl, eller lefwandes wittne framewijssa.

R: Dy war den nedrige rettens samtyckte mening, att ~~Åcke Olufzon låter~~ Oluf Grelsson \gifwer för bel:te Åcke Olufsson siuu r:d:r och sedan tilträder ofwan be:te fyra mhälingar jord./ komma till sin jordh igen och förnåbde Oluf Grelsson gifwer honom siuu r:d:r eller han brukar --- [?] jordh till des han är betalat heller och ... [?] Åke Olufsson der penningerne af honom ... [?] kunna ehrläggias så hafder nog bel:te Åcke Olufsson samma jord in til dess anrörde siuu r:d:r betalte blifwa, och dom icke wijdare ieke åthniuter.

4. Oluf Jacobsson i Bölle hafwer för summat tingz stämning och sutit hemma \uthan lagligh förfall, hwilken borde uthi någre twijste saker wittne fylla/ ~~ehuru wäl han är blifwet stämmt att wittna om några wicktige sacker, blifwer förden skull saakfälles~~ \altså/ effter det 33 cap. ting. m.b. till 3 m:r.

5. Gästgifwaren Hendrick Mårthenson i Mörsill ~~beswarade~~ angifwer med sine granner sig det kneckterne på Mörsil skantz, hafwa uthi framfluttne åhren uthnöt och förderfwat deras qwarner och än dageligen dhem brucka. Altså hafwer allmogen tinglaget \dem sampteligen/ ~~honom~~ till deras sine qwarnars reparation uthlofwat i wederlag sex r:d:r.

6. Lars i Hammer och Jöran i Mörwijcken ~~anklagade~~ androgo \huruledes/ ~~sigh det~~ de moste till swenske munitionen, förferdiga fyra flottar uthi Bossiöön, och rödia een wäg kring om samme siöön, ty war dhen nidrige rättens consens [?] att allmogen i Kahl sochn som fierran åhro afbelagne skole war ~~förtänkte~~... [?] att betala för be:te bönder fyra r:d:r.

[fol. 37] 7. Måns Ericksson upbiuder Nils Jeppesons gården i Byom förste gången.

8. Oluf Jonson i Konäss \opbiuder/ den samme gården han åbor förste gången.

9. Anders Jonsson i Westergårdh och Amphrid Jonsdotter i Rörr, fäste lagh, att befrija sig sielf tolfte å nästkommande tingh och dher medh, så purgera sigh ifrån det uppenbara rychte dhe uthi komne åhro, i det att dottren Emphridh skall ~~hafwa wara belägrat~~ wara berycktat för en ung dräng Anders Jonsson i Wästgårdh för lägersmål.

Ting 27 september 1662

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 85-87, ÖLA.

Anno 1662 den 27 septemb. höltz laga tingh medh allmogen i Vndersåkers tinglagh. Närwarandes Kongl. Majj:thz befallningzman ehrligh och wälförståndigh Daniel Bertilsson, samt sochnens tolf edhsworne lagrättes män.

Östen Jonsson i Edhssås
Pehr Nilsson i Hålland
Peder Jonsson i Bräcken
Jon Pedersson i Dufwe
Oluff Olufsson i Brathland
Peder Andersson i Romo

Måns Ericksson i Bye
Anders Ericksson i Öf:r åcke
Anders Håkonsson i Grythom
Anders Marckusson i Sylfswedh
Erick Andersson i Lijen
Simon Jonsson i Röön

1. Oplästes Kongel. Majj:tz Drotningh Christinae resolution och förklariningh à dato Stockholm den 27 februarij a:o 1653 angående alle panthegodz reduction till dhes rätta odhelz godz el:r bolbyer.

2. I lijke måtto publicerades Kongel. Majj:tz placat à dato Stockholm d. 28 septembris att alla förrymde kneckter pardoneras i fädhernäslandet hemkomna.

3. Wijdare notificerades Kongel. Majj:tz utgångne mandat och påbudh à dato Stockholm d. 18 juniij a:o 1662 af innehåldh att ingen skall uthur [fol. 85v] riket aförre redhe penningar, dhet wari sikh silf-, guldh-, koppar- och pajemynt till fremmande utländske orther.

4. Thesslijckest anuncierades Kongel: Majj:tz uthgifene patent à dato Stockholm d. 28 juniij a:o 1662 angående Carl Gustafs stadhz inrättade manufactuer.

5. Länznmannen Larss Olufsson angaf ett lönskeläger wara tildraget i så måtto att en ogiff dreng Oluf Olufsson i Wijck hafwer besofwet en ogiff kohna, Britha Pålssdotter ibidem och medh henne aflat barn tillsammans, be:te drängh blef \näst/ förlijdne år a:o 1661 sackfäldt för möökränckning och lönskeläge förste gången och ~~beslås~~ blifwer nu andre gången medh samme hordomslast och syndh ~~föröfwande~~ \beträdder/, begärte altså af Oluf Olufsson i Brathlandh att han å sine wägnar wille anhålla hoos ~~kyrckioherden~~ \wyrd \vice pastorem/ och wel:te h:r Mickil att han ~~henne~~ kohnan ~~absolvera~~ och effter skriff och kiyrcchiostraf till Gudz församblingz gemenskap intages. Pål Pedersson i Wijck som drengsens fadher är wijste nu wäl medh be:te Oluf Olufsson i Brathland att han wille afrymma till Norige aldenstund konan hade [fol. 86] aflat barn och han wijste sikh intet till böthers ehrläggande.

R: Saakfälles altså förbe:lte Oluf Olufsson i Wijck effter ~~det~~ den Kongel. Hoffrättens utgångne resolution à dato Stockholm d. 12 majj a:o 1659 för dubbelt straf till penningr 80 m:r. Och kohnan Britha Pålssdotter saakfälles effter dhen Kongel. Hoffrättens strafordningh ~~oeh~~ om mööckringh [!] som förste gången blifwe beslagne medh denne synden til 20 m:r.

Oluf Olufsson i Brathland som wijste att ofwanbel:te sackfällte persson wille samma tijdhen strax afrymma till Norrige och denne begänge hordomss lasten icke openbarade för länznmanen i tijdh för än han afrymde till Norrige. Der till medh är han en edhsworen tolfman och bårdhe sådane mijssgerninger i tijdh openbara. Så aldenstundh offta be:te drengh är genom hans wethskap bortdragen, pålades mehrbe:te Oluf Olufzon i Brathland af rätten att clarera ofwanskrifne böther, sedan söckiandes sin fångzman som han bäst kan eller gitter. I lijckamåtto answarar konans fadher Pål Pedersson i Wijck för dhe 20 m:r som kohnan till böther skall ehrläggia.

6. Erick Ericksson och hans broder Anders Ericksson i Eggen hafwa uthan lof och minne \och med wäldzwerckan/ ~~oeh~~ inrymdt sikh inom rådth och rör och tilwållat eller tillägnat sikh ett lass [fol. 86v] höö mitt uthi Oluf Simonssons ägor i Trånghett slättergådz kallat Lille Rijsse.

R: Saakfällas altså förbe:te bröder af rätten för wäldzwerckan effter det 28 cap. Konungz b: L.L. till penningr 40 m:r.

7. Framträdhe Jon Bengtsson i Rööhn medh sin dotters werningzmän, neml:n Enardt Pederson i Hwassnäss, Bengt Jonsson i Backen, Simon Jonsson i Rödh, Oluf Olufsson i Krock, Oluf Jakobsson i Bellie, Karin Erickssdotter ibidem, Halfard i Belliom, Oluf Jonsson i Kåhlåss, Anders Helgesson i Berghom, Anderss Jonsson i Wästgårdh och Amphridh Jonssdotter i Röödth, hwilcka afwerde \be:te Anders Jonsson i Wästgårdh och Amphridh Jonsdotter i Rööhn/ ~~sikh~~ för dhet openbare rychte, som Jon Olufsson i Hwassnääs dhem \på förrige

hållne laga tingh a:o 1661/ hafwa tillagt och nu icke förmår dhem med skiäl eller wittnen ~~th~~ sacken \weder/ binda uthan mera af och löössetahl optaget af sin hustrus ordh.

Saakfälles altså af rätten effter dhet 20 cap.tingmål B. L.L; 24 cap. tingmål B. L.L. till penningr 40 m:r.

8. ~~Oluf~~ Ländzmannen Lars Olufsson angaf Erick Jonsson i Myckelgårdh dhet han hafwer emot befallningz mans uthgifne förbudhz zedhel inträngdt sig uthøm om rådth och [fol. 87] rörr och bårtslaget ett lass ängth mitt uthi Anders Erickssons ägor i Öfweråcke. R. Saakfälles bel:te Erick Jonsson för wäldzwärckian effter det 28. 32 cap. Konungz B. L.L.till peninger 40 m:r.

9. Peder Olufsson i Harboste opbiuder Jacob Pederssons gårdh ibidem inlöste för ottatijo r:d:r förste gången.

10. Måns Ericksson i Byen opbiuder Nilss Jeppessons gård ibidem andre gången till näste bördemän.

Ting 18 september 1663

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 141v-145v, ÖLA.

Anno 1663 den 18 septembris höltz allment laga tingh medh allmogen af Vnderssåkers tinglagh öfwerwarandes cronones befallningzman ehrebarachtat och wällb:de Daniel Bertilsson sampt sochnens edhsworne nämdbh.

Östen Jonsson i Edhzåssen

Jon Pedersson i Dufwe

Erich Andersson i Lijden

Oluf Olufsson i Brathland

Pedher Andersson i Romo

Anders Håckansson i Grythom

Pedher Nilsson i Hållandh

Måns Erichsson i Myrssiil

Anders Erichsson i Öfweråcke

Sten Jonsson i Bräcken

Anders Marckusson i Silfswedh

Oluf Jonsson i Konääs

1. Oplästes Hans Kongl. Majj:tz vår allernådigeste Konung och Herres uthgångne placat angående en wijss hästemarcknadtz inrättande på serdeles dher till förordnade orther. Daterat Stockholm d. 29 majj a:o 1663 medh der hoos fölliande hans hög grefl. exell:z och nådes h. ~~genera~~l gouverneurens skrifftelige öfwergifwande befallning á dato Stiernsund d. 24 julij a:o 1663.

2. Dernäst publicerades högkongl. Majj:tz patent om dhet falske silckes, sampt utsträckande klädes införssel sub dato Stockholm d. 7 aprilis a:o 1663. Der medh bijföliande hans grefl. exell:tz h. gouverneurens anbefallningh att sådant wederböranderne til effterrättelsse skall afkunnas och effterlefwas. Actum. Stiernsund d. 29 martij a:o 1663.

3. Länhzmannen förståndigh Larss Olufsson beswärade sig öfwer Oluf Jonsson i Kålåssen dhet han på sijdste [fol. 142] hållne sochne stämbno hafuer framkommet och honom tillfrågadt säijandes hwadh skall sådant betyda att wij som tidigast måste försumma vårt arbete och gå hijt till stembning medh annan onyttigh mund som han hafuer fälldt. Plichtar för den skuldh för samma sin genstörtigheet och olyno uthi kijstan.

4. Nils Nilsson i Nygårdhen för tingz stämbno och swahlösso saakfälles att bötha 3 m:r.

5. Länzmanen Lars Olufsson anklagade samptelige gemene allmogen uthi Kahl och Åhre socknar tolmän exemterade, att dhe på åthskillige stämbningz terminer såsom andre cronones ärenders beställande hafua funnes försummelighe af tresko och motwillighet qwar sutet oachtandes någre Kongl. Majj:tz angifne befallningar. Saakfälles för den skuld gemene allmogen i för:de sochnar tolmän undantagandes till hwar sine 3 m:r belöper sikh summan som här under specificeras.

[*med annan hand:*] Åhre sochn 40 rökar, Kall sochn 30 rökar, löper penningar 210 m:r.

6. Brodhe inspectoren Pedher Mickilssen angifwer i rätta dhet allmogen i Myrssill sochn hafwa låtet liggia sina brodher ogillde och wägar oferdige så att dhen ressende moste lijda stor mehn och förfång. Sackfälles altså hwar i synnerheet af förbem:te allmoge till hwar sine 3 m:r. blifwer tillhopa 33 m:r. [*Tillagt i marginalen:*] 11...[?] rökar 33 m:r

[*fol. 142v*] 7. Befallningzman ~~wälb:e~~ Daniel Bertillsson framkallade Nilss Bengtsson i Sillssöö, Mickill i Ottsiöö och Jon ibidem, tillfrågandes dem huru lenge och på hwad tijdh dhe hafua hyssat herbergerat och beledsagat öfwerstens \lieutenampten/ wälb:e Alexander Morathz bryggiare som honom någre ägodelar affstal och sedan dher medh afrymde till Norrige ehuruwäl h:r öfwerstlieut. honom lät effterslå dock lijckwäll ~~icke~~ hafua föresh:e bönder honom icke oprögdt uthan i sine huuss hyssat och herbergeret till dess han rådherum til undflycht grijpa kunde dher till dhe ingalunda kunna neeka, uthan säija sig hafwa förlijkts H. öfwerstliunt. fullmächtige ländzman ~~wäl förständig~~ Erich Erichsson \i Altzen/ och honom sampteligen effter qvota gifwet Nils Bengtsson i Sillsiöö adertton rijckzd:r Mickiell i Ottsiöö fembton och en half rijckzdal:er Jon i Ottsiöö siutton rijckzdal:r. Men \såsom/ sacken är lijcka öpen; dy caverade samptelige nämnden för här ofwansch:e persohner att dhe skole wara tillstädes att swara till alt wijdhare åthal som i längden kan opkomma.

[*fol. 143*] 8. Framhades en widhfarung Oluf Larsson i Östedh barnfödh i Inneröhn och Sparbo giäldh, hwilcken ~~han~~ här uthi landhet \haf:r/ waret ett år och tillienst för dätta hoos kiyrkioherden wyrdige och wäl:de h:r Måns i Sunne, som anklagas medh ominne [?] hafua afdraget ifrån wälbem:te h:r Måns och af draget medh en legopijga, \Märith Swenssdotter/, födh uthi Kläppe och ~~Hallens~~ Marieby sochn och säger sig hafua földt henne till Rödroos och der antagetienst hoos docterinnan, såsom säger sig hafua lofwat medh henne bygia echtenskapz förbundh. Item tillfrågades om han tillförenne hafuer waret giffitå neekar han här till alldeles.

Tå framstijger skickeligh person h:r Jöran Månsson att han af åthskillige hafwer hördt uthi Inneröhn och Norrige att han dher skulle hafwa sin hustru och warda giffiter, hans kiyrkioherde wedh namn wäl:de h:r Jöns Augustini på Inneröhn och waret tillienst uthi Sparbo giäldh, h:r Jöns Welambsson der sittande pastor. Hans hustru Märith Olufssdotter i Spahrbo giäldh födh och bekiänner henne wara dödhd förledne wintter, då hafwer han rymdt krigztiensten hwarest han för soldhat hafwer tient och när dhe under gemene soldhather ther blefue förlofwade och han wedh samma tillfälle icke kunde crononesienst i Denmarck slippa, dy hafwer han således ther ifrån afrymdt och till Rödhroos.

Wijdhare berättar för berörde Oluf Larsson att han medh konan mehr bem:te Märith Swenssdotter i Kläppe, hafwer hafdt umgengie och der af hafwande worden [*fol. 143v*] förledne sommar a:o 1662 och förlofwadt sig meth henne. Så wart rättens menning att här ifrå skall skrifwas till Norige och förhöres om denne sacken så effter hans berättelsse kan sandferdigh wara och om kohnan är til Rödhross framkommen eller ej som här igenom kan exploreras och för den skuldh härmed till sakhens wijdare utförende remitteras.

[*Resten av sidan oskriven.*]

[fol. 144] 9. Nils Larsson i Biörängie och Åhre sochn anklagade Oluf Jönsson i Swedhie och Åhre sochn dhet han skulle hafua befundet honom medh sin tienste pijga som lågh uthi hans herberge dher in kommet och medh det samma oprögder, och kiähranden bem:te Nils Larsson bekiänner sigh uthi samma herberge hafua mijst korn och åthskillige andre sacher dhet han fuller neckar till, men icke kan undkomma att han den ene gången hafwer till hans herberge om natte tijdh inkommet ~~dy medhgafz honom af rätten att söekia sig wärningz män och ifrån dhetta rychte sig purgera.~~ Och effter såsom honom icke af måhlzäganden icke kunde öfwerlygdes uthi samma Nils Larssons herberge öfwer den ene gången innewart, dy sackfelles han arbitrulier att plichta uthi kijstan på otta dagars förlopp och sedan förwijsses sochnen och pastoratet.

10. Artijlerije lieutnampten ~~manhaffige~~ Anders Pærsson Kiämpe framträdde för rätten effter senaste hållne laga tingz slut uthi Hackåås och framwijste ett prof på dhet mahlt som h:r capitein Anders Harder honom hijt till Stamgiärd i Vnderssåker [fol. 144v] sochn opskafadt hafwer på kiöp att dhet skulle wara got och duchtight á 10 d:r kopp my:t och nu iempfördes till syn och prof emot dhe här änu liggiande fyra tunnor maltt i Stamgiärdh ~~och~~ af in för sittande nämdbh, skiärskodhat, och befans och pröfwades af dhem wara alt ett slag, när dhet tilhopa confererades och odugeligit och mer än fierdeparten omältat som tillförenne uthi \på/ Hackåås ~~blef~~ tingh blef protocollerät och infattat. Men nu kan h:r lieutnamptens wederparth h:r capitein Anders Harder här intet emot citation att swara uthan sig absenterat. Dy h: lieutnampten tienstl. begiärandes h. capitein måste betalla honom för vägen och des på bekostade expenser och ändå wara sigh aff till städes att swara på wedher börande hemtingh eller tage sitt maltt igen och bettale dhe penningar som h. capitein Anders Harder på en räckning till h: lieutnampten weth sig skiyldig wara medh påkostadhe expenser.

11. Skickeligh persohn Class Adamsson kiährade till femton rottelagere, som hafua gådt uthi caution för en ryttare hwilcken sal. h:r Adam hafwer uthlagdt \ryttare hold före/ och i medhler tijdh strax afrymdt genom dherres wethskap, dy afsadhes af rätten att wedherböhrande rotten skaffar ryttaren igen till helgonmesso eller ehrläggia [fol. 145] till sal. h:r Adams änckia 19 rijckz:d:r för omkostnaden.

12. Nils Nilsson i Skalstugun kiährade till Pedher Olufsson i Medstugun om någon tuhl som han haf:r optaget af landet och kom intet till swahrs, dy remitterades \denne saken/ till näste laga tingh, effter som han befans hafwa laga förfall och att ansvara till alt wijdhare kiähremåhl.

13. Jacob Erichssons hemman i Norhallen och Åhre sochn af ett tunnelandh odrogz till cronones resterande uthlagor ~~kl~~ knechtelego och andre åthskillige creditorers afbetallningh, såsom tillsades af ländz- och tolfmän wårdheras till samptelige förde creditorernes clarerande.

14. Larss Nilsson i Hammre Åhre sochn ~~föd~~ kiährade till samptelige allmogen uthi Kahl sochn om fyra rijchzd:r som honom \på/ förledne a:o 1661 på laga tingh tilldömbdes för fyra stycken flåttar och en both uthi Bossiöön, hwilcka han bekänner sigh åthskillige gånger hafua sökt och fodrat men dem til dato icke bekommet. Altderföre sackfälles samptelige allmogen effter röch tahlet i Kahl sochn till hwarie sine 3 m:r blifwer penning:r. Uthlofwades bott och bättring, blefwo the förskonte.

[fol. 145v] 15. Samma dato framhades ~~och framställes~~ för rätten en ogiffit kohna Bergitha Jonssdotter i Stamgiärdh och Vnderssåckers sochn, hwilcken anklagades hafwa hafft lägerss-

måhl medh en ryttare Pedher Månsson \under/ ryttmästar wälb:e Bernhardt Bernfältz compagnije och framwijkne a:o 1662 om hösten afladt barn tillsammans och ryttaren förmenas wara inqvarterat uthi Brondfhlo eller Räfsundh tinglagh.

Såsom kohnan nu intet äger att bötha med ~~hud-stryckes~~ plichtar för den skulh för ~~tingz stugu-dörn-uthi-kijstan~~, chronones fängelsse, så länge bötherne blifwa försontha [?]

16. Måns Erichsson i Bye och Myrssill sochn opbiuder sine bröder söners Nils och Erick Jeppessons ahrfwe jordh i fer:de Bye tridie gången.

17. Pedher Olufsson i Harböste opbiuder Oluf och Jacob Pederssons gårdh ibidem icke andre gången inkiöpt för ottatijo rickzdaler.

Ting 9 november 1664

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 225-227, ÖLA.

Anno 1664 d. 9 novemb. höltz laga tingh medh almogen i Vndersåker, wederwarandhes cronones befallningzman wälach:tt Daniel Bertilson sampt thee tolf edhsworne lagh rättes män:

Östen Jonson, Äsårs	Pehr Nilson i Hålandh
Måns Erickson i Byom	Anders Erson i Åcke
Pehr Andersson i Rommo	Anders Håckanson i Grötom
Anders Marcusson i Sälswé	Jon Olofson i Konäs
Steen Jonson i Bräcke	Erick Anderson i Lieen
Jon Pehrson i Dufwe	Olof Olofson i Bratlandh

1. Lenzman Lars Olofson angaf ciersantenn Boo Larson dragonen maijorens wälbor. h:r Gosta Ulsparrs compagni then ther lönskelägre medh en giänta Elin Erickdotter i Eggie. Och nu emädhan b:te Boo Larson bekiendhe friwilleligen til dhenne syndh sigh skyldigh wara och saken undher lagh hos rätten angaf at wille plichta som honnom pålagt blifwa kan. Sackfälter för dhen skul til,–

Erick Erickson i Eggie, löffte för sin dotter, 40 m:k:r.
Knechtten, 20 m:k:r.

2. Olof Grelzson i Nygårdhen sackfält för swarlösa til 3 m:k:r.

3. Olof Åkeson i Sulwijken sackfelter för swarlösa 3 m:k:r.

[fol. 225v] 4. Vpbiudher Olof Larson i Hållån tridie gången et pantgodz i Westergårdhen i Karl sochn för 40 r:d:r.

5. Framwiste hans wördigheet kiörkiøherdhen et synnebrief af dato d. 28 julij anno 1600, angäendhe eet ängie, Öijenste benemndt hwilket bekräffta ähr medh 24 mans namn och bo-merkien bewisandhes dher medh b:te ängie wara gifit vnder kiörkiebolz egor och för en långh tidh sedhan bort böxhlet undan kiörkiøbolet af fordom saligh kiörkiøherden hehr Hans til Erik Karlson i Hårsta hwilken en långh tidh b:te ängie nyttiat hafwer hwar före nu warandhe kiörkiøherdhe rätten tilspordhe om nu icke be:te ängie Öijenste effter synnebriefwet

lydhelse måtte igen vndher kiörkiobolet niuta. Så emädhan ingen något bref emot dhetta hans wördhighetz bref hadhe at framtee och dhenne begiäran motsäija kundhe, kan rätten skälligt effter b:te synnebrefz lydhelse b:te ängie tilträdha och nyttia nu såsom af gamal häfd warit hafwer.

6. Trädde för rätten hustru Kerstin Larsdotter i Wijk och hadhe en præntion emot sin sal. mans Olof Olofsons systrar Kerstin och Brita Olofzdöttrar i Lunge, i dhet närh b:te hust. Kerstin i Wijk medh sin sal. man Olof wigder blef, upp[b]ar han hennes [fol. 226] fädhernes arfwe jordhpenningr beständhe uthi 15 r:d:r hwilka peningr b:te sal. Olof som då hennes man war emottogh och til sit rätte arf hemman uthi Lundh i Årre sockn inledho ther medh någon jordh undher sitt hemman inlöste såsom til andhre nödhtröfftige hemmanes tarf war til godho användhz.

Nu enär b:te Olof till soldat nämbder blef och åt Tysklandh masereradhe dher han dödh blef, uthan någon arfwinge antogho b:te Kerstin och Brita Olofzdöttrar b:te heman Lundh i arf effter sin sal. brodher Olof, menandhes altså effter dhet be:te hust. Kerstin Larsdotter ingen arfwinge medh sin sal. man hafft hafwer hon ej bordhe i arf effter sin honnom få hwarföre ährendhet hos rätten utg. Consideration stälthes och sålundha af dömdhe att b:te hust. Kerstin Larsdotter effter lagh skulle åtniuta och bekomma dhe 15 r:d:r som bewisligen af hennes faste fädhernes arf tagne ähro och til b:te Lundz nytta och gagn anwendhe blefwo.

7. Föregaf lenzman Lars Olofson huru såsom en man (hwilken nu dödh ähr) wedh nampn Pehr Andherson i Moo then ther uthi 6 åhrs tidh siuk legat hafwer i thedh hans hela krop upswllen war och medh dageligh swedha måste dragas förnam i medhler tidh b:te sal. man en karl i Mälpad, Pål Andherson i Torp, hwilken kundhe hielpa och bota åtskillige siukdomar af sådant af serdliga b:te sal. man och en karl Nils Pehrson i Halåndh hwilken och siuker war af trolswett att sökia hielp hos b:te wiseman i Melpad [fol. 226v.] för beggies dhes siukdommer.

Blef altså b:te Nils i Hålandh tilfrågat hwardh denne wiseman i Melpadh sadhe enär han dit kom, swaradhe han och sadhe enär han kom hos dhenne man i Melpadh sadhe han sigh länge til förendhe hafwa wettat at han hos sigh komma skulle och hwadh hans ährendhe war blef än yterligare b:te Nils tilfrågat, huru theras siukedom botadhes sadhe han at dher til skulle brukas kiälb wattn, rönqwist och biörnstrupa, hwarföre dhe 1 d:r kopp m:t gefwo och blef b:te Nils godh men Pehr intet och sade b:te wiseman Pål at Pehr Andhers siukdom skulle honnom wara tilfogat af hans granqwinna hwilket hon genom mat givet hafr, uppå dhetta wiste ingen något wist någon föregifwn men af sådant fattadhe b:te sal. Pehr mistanke uppå sin granhustru Kerstin i Moo. Ath henne sådant förlådhe hwar uppå hon medh några godhe mäns wittne frijgiordhe ifrån dhenne beskyllningh bekiendhe och b:te Nils i Hålandh at Hans Larsson i Biörkängie, Simon i Rödhe och Nils Jonson i Edzåsen hafwa tillika medh honnom samma gångh b:te wijseman sök hwilka nu för tinget ej tilstädhes woro ~~hafwer och lapptommes~~ bekiendhe och b:te Nihls att Lap-Tommes hwilken sin son för een tidh sedhan bort miste hafwer och bidhit samma gångh Nils Joenson i Edhzåsen att han fråga skulle wijseman hvarest hans son omkommen war. Hwar til han swaradt att bergtrollen honnom hafwer borttagit, nu effter dhenne sak [fol. 227] sin resolution nu kundhe gick hela tinghlaget för Hans Larson i Biörkängie i löffte, för Simon i Rödhe gick hans far Jon Bengtson i löffte, för Nils Jonson blef hans far Jon Olofson i Edhzåsen i löfftesman, för Nills Pehrson i Håland fadhren Pehr i löffte.

Ting 6 november 1665

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:5, fol. 300v-302v, ÖLA.

Anno 1665 d. 6 novembr höltz laga tingh medh allmogen i Vnderzåker uthi befallningzman wähl ach. Daniel Bertilssonz och nämbdenz närwaru:

Esbiör Joenson i Edzåsen	Pedher Nilson i Hållandh
Andherz Håkanson i Grötom	Andhers Marcuss. i Selzswe
Stten Jonson i Brecke	Olof Olofson i Bratlandh
Jon Pedherson i Dufwe	Joen Olofsson i Konäs
Erick Andhersson i Lien	Per Andherson i Romo
Andhers Ericksson i Åcke	Erick Ericksson i Äggie

1. Afladhe samptelige tolfmännene sin edh.

2. Blefwo ähn yterligare (som uthi näst förige tinghlagh) Kongl. Maij:tz placater ...[?] iempte hans excell:ntz govneurens bref och befallningh: alfwarligen sådhant wedh mach[?] hålla. Upläsit.

3. Angaf leutnanten vndher dragonerne wälborne Mårten Larsson Reyter bondhen Erik Pedherson i Nolhallen hafwa fördt toback emott Kongl. Maij:tz förbödh ifrån Närije och här sålt 2 skålpundh. Blef remiterat till näst komandhe laga tingh, sigh då från ofanb:e beskyllningh befrija.

[fol. 301] 4. Erick Tofsson i Ängh berättar huru han nästförige fegde en rytt. uthi 10 weckors tijd medh kost, hus, wedh och warma hållit haf:r, uthan sit någonz [?] til hielp, för dhen skull förfrågade om icke Olof Håkansson i Sulwijk, Halfar Andhersson i Bärge och Olof Jönsson i Böle som lijka delachtige om rytterhället war, måtte och be:te omkostnadh betala. Blef af nämbden lagt 1 r:d:r på hwar.

5. Anpräsenrade Jon Mårtensson i Kohlåsen en köpeskrifte beskrifandhes sigh såledhz hafwa, af Pedher och Jon Hemmingzsöner i Back, Göle och Karin Hemmingzdöttrar, Jon i Mo och Bängt i Konäss köpt dheeres faste jordegodhz $1\frac{1}{2}$ t:l./ i Ängom och Kall sochen för 53 r:d:r och 1 dito i sone. Blef å b:e köpt slutit och af rätten bewilliat faste dom bref.

6. Bewilliadhe allmogen att upstängia skiffeshagen emillan kiörkioherdhen och ländhzman, när sådant påfodras.

7. Lusi Mattzdotter i Holandh kiärer till Pedher Andhersson i Forsom effter $7\frac{1}{2}$ r:d:r som hennes sal. man Hindrick Mårtensson af merb. Pedher tillsagt Olof enähr han för knech vthgick. R.s Dömbdes honom Pedher dhe $7\frac{1}{2}$ r:d:r hustrun Lusi at betala.

[fol. 301v] 8. Beklagathe sigh lapp Tommes Joenson att han ähr afstullen 3:2:1 r:d:r. Tillspordhes honom hvem sådant giordt haf:r sadhe han till sådant tänker han dragon Giösta Johansson Kråkfot, alldhenstundh, han i går medh honnom, har hos Nils Jeppesson i Brattägen, en ordt igenkiändhe, dhen Pedher Giötsson i Krok honom för ett par stöflar gaf och sadhe be:e Pedher sama pening wara, tilspordhes altså b:e dragon hwar han dhen peningh bekomit haf:r swaradhe han, af wälb: öf:rsten i Rödön, frågadhes honnom yterligare om dhetta andhre gången, sadhe sigh dhen då af capituleut, dhen hafa bekommit. Framkom Erik i Swenstadh och framtedde en rikzdaler \ gamble Kongh Cristians r:d:r / dhen han sama natt (som

lappen stullin blef) af b:te dragon wexlat hafwer, dhen och lappen igenkiendhe, hafa sin warit, tilspordhes dragon hwar han dhen bekommit hafwer, sadhe han af h:r Johan i Sundhzwaldh.

[*Tillagt i marginalen:*] 1 r:d:r 1 slät daler 5 femmarkstyck 1 willmanz ordt och 2 skill.

[*Längst ner:*] Of:anb:te pening:r sättes hos Lendhzman

[*fol. 302*] **9.** Blef körkioherdhen wällärdhe h:r Pedher, fäboställe uthwalt på Nylandhz marken, gifh blef af allmogen till dhes inlösen 20 r:d:r bewilliat.

10. Ähr af rätten syn emellan Hållandhzman, och Rijsteman nu nästkommandhe sommar bewilliat.

11. Om Wijkmäners kiäramåhl emot Olof Larsson i Hålandh, om ett fjskie. Blef nästkommandhe sommar syn slutit.

12. Lendhzman Lars Olofsson, säger sigh eij kunna medh Carl Eriksson i Swenstadh, nå effter sin gårdh hwarken skogh muhlbet eller fiskiewatten såsom han. Blef altså hwadh skildhnadh rådth och röör emellan dhem wore sadhes intet af sådhane wetta, altså blef slutit, och effter d 26 capit. bygninga b: merbe:te lendtzman medh honom uthi utheger, skog muhlbet och fiskewatten lika delachtigh wara. Eskades [?] af merb. Carl syn och profgång.

[*fol. 302v*] **13.** Opbiudher Pedher Pedhersson i Bärge förste gången sitt hemman i Åhre socken och b. Bärge.

14. Jon Olofsson i Hwasnäs beswäradhe sigh inför rätten huru såsom hans son Jon Jonsson, (dhen tijd han hemmanet Hwasnäs åbodhe) för knecht måste uthgå, ytermehra sedhan låtit lejja sin bror son Erick Olofsson för knech, dhet honnom icke uthan stor omkostnadh aflopp och inte här emot till wedhergiellinng bekom.

R.s Wardt af nämnden lagt att Jon Jonzsson som Hwasnäs nu åbor, skulle honom Jon Olofsson sexhton r:d:r leferera och söke sedan sin man dhe han hemmanet affträda skulle.

Rannsaking 6 november 1665

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 39r-40v, ÖLA. Texten är i domboken införd efter protokollet från ting i Undersåkers tingslag 18 oktober 1666.

Anno 1665 den 6 novembris, oppå Vndersåkers laga ting förestältes enn lappkäring, Gunnila Jonsdotter ben:d hwilken oppå Owikens \extra ordinarie/ landzting den 30 februarij 1665 aff capellanen der sammestedes, wällärde h:r Werner Adamsson beskylltes och förwitades hafwa genom diefwulls redskap och trulldom, lappgand, som dhe kalla, förgjordt hans sal. fadher, fordom kyrkioheerden her utj Vndersåker, wällärde h:r Adam Wellamsson. Denne högmåhlis saak, kunne å landztinget eij optages, uthan remitterat till laga ting uti Vndersåker, hwarest gierningen skulle wara händt och skiedt, blef altså herom korteligen och eenfaldeligen ransakadt som föllier.

Claës Adamsson, å sin och sin moders och broders h:r Werners Adami wäg:r fullmechtig, klageligen tillkänna gifwandes, huruledes hanss sal. fader h:r Adam ähr illa uthråkadt för een

lappkohna, Gunnilla Jonsdotter benemd, hwilken hafwer hafft 3 oächte barn och för de 2:ne stådt sin kyrkioplicht, men för det tridie intet, uthan när sal. h:r Adam reste opp till sin sochn kyrckia, Kall sochn be:d, honom då öfwerfallandes, inständigt begärade som trägit anhöllt skulle så på een dagh stå sin kyrkioplicht och straff för sitt begångne lönskeläger med lappen Skohl Nills, sedan och på samma dagh troolofwas och wijgas, offererandes honom derföre 1 r:d:r. Denne hennes obillige begäran sal. h:r Adam henne alt till hopa på een dagh förswahr-ligen ej kunna effterlåta, uthan Gunnila sådant förwägradt blef, alldenstund hon ej hafwer plichtadt för werldslig rätt, ej heller sig förlijkt med capitelet. När hon märkia kunne, hennes begäran ej kunna nå sin framgång, hon då straxt effter uthleeth sig med sitt hoot och vnd-sägelse så at sal. h:r Adam war glad skulle wara långt från henne, Och enär sal. h:r Adam skulle resa heem från Kallz kyrckiobord, blef han i wägen med ett trollskott illa behäftadt, [fol. 39v] hwaraf han uti 14 weckors tijdh een odrägelig sweda och wärck uthstå måste och när han imedler tijd kom opp af sängen, kunne han ändå icke nå sin förrige hällssa, uthan det fölgde honom till hans döde dagar, så at han måste gå på kryckior, hwilket eendeles ähr att see af hans relation lit: A.

Befalldningzmannen tillsporde Claës Adamsson om någon hafwer hördt på hennes hoet och vndsägelse, swarade det hustru Margareta i Brattäggien och Kall sochn, det hördt hafwer, den nu ej tillstedes ähr wid tinget, hwilken för lång wäg skull, dagen effter, ej kunna comparera, måste derföre till näste tinget beroo.

Dessuthan framlade Claës Adamsson een attest, lit. B; gifwen av Hans Andersson Blix, opsyningzman på Medstugun, hwar utj först förmähles om h:r Adams stora älendigheet, sedan dess samtahl sin emillan om bem:te lapp Gunnila.

3:tio. Dess relation han hafwer hördt af Mårten Andersson lapp, det lapp Gunnil hafwer hoos Olof Torkielsson lapp sagdt at när hon förnam h:r Adam wara siuker, med dessa ord, ligg du prest, haf du den gott, iag lef full likwäl, medan som iag tog intet dijt bröd och Herrens nattwardh.

4. Hwarför hon läth sammankalla alla lappar der omkringh utj Medstugun, som belägen ähr emillan Norrige och Jempteland, hwilket Gunnil då först nekade, men Anders Larsson, lapp, witnar, sig hördt samma bem:te ord af henne.

5. Yterligare förmähler Hans Andersson, sig hafwa tagit carbijn å wäggen och den ladat och låtz willia skiuta Gunnil ihiel och der af förskrechtes så at hon swimade, stod sedan opp och talade med andra lapparne, på sitt språk och blef omsider så slutit at Gunnil skulle gifwa till Anders Mårtensson lapp 2 r:d:r och gå till Vndersåkers prästgård och hielpa h:r Adam från lappgandet och dess sweda.

[fol. 40r] 6. Förmählandes, at effter lappen Anders Mårtensson fruchtade för sitt lijff, sägandes, kommer ieg och gör slijk konst mister ieg mitt lijff, för sliken gerning måtte för den skulld försäkra honom intet tilltahl skulle få.

7. Slutandes dermed at dhe andre lapparne skulle wara tillstedes, så bewitnade dhe dett samma och at h:r Adam lågh 14 weckor på sängen, sedan måste han gå med kryckior, hwilket widlyffteligen förnimmes af ofwan bem:te attest lit B. och lapp Gunnil till sådant ej neka kan så wara tillgångit som her öfwer berördt ähr.

3. Framlägger Claës Adamsson een attest lit. C, gifwin af Lars Gulichson i Hoffwermo och Myskie sochn, hwilken och utj sådan fahra hafwer warit stadder och lappen Torkiel Olofsson honom tillskyndat hafwer, hwar af han låg på säng, från Lefwangers marcknad den 24 febr. till Bartolomæj tijd 1664. Och wid ändan på sin gifne attest NB, förmähler at när han förstod wara lappgand, sende han effter lapp Gunnil, hwilken han gaf 6 r:d:r och hon med sitt brännande och hwad mehra hon kunde, sielf wetta, uthrättade hon likwäl så mycket, at han från sin ränsell och pijna straxt befrijadt blef, som sielfwe attesten lit. C. bredare förmähler.

Befallningzmannen frågade Gunnila, om denne attest ähr i sig sanfärdig, det hon hafwer curerat Lars Gulichson och desse specificerade 6 r:d:r hafwa bekommit? Hwar till hon icke neka kunde uthan tillstod hafwa med sitt brännande giordt och lagdt fnösk på wärcken och brändt hohl på och således det onda bortgångit, men icke bekommit 6 r:d:r uthan andre penningar, halfparten af det mehra miöhl, kiött och andra mathwarur tillståår hon sig fått.

Claës Adamsson påståår, än yterligare, det Gunnil ähr wällande till hanss faders hastige siukdom och effter hon kan bota, kan hon och konsten förgiöra, det Gunnil aldeles och instendigt nekar till. [fol. 40v] Befallningzmannen tillsporde Gunnila, huru hon från detta witnessmähl kan sig befrija? Rs. Jaa, Gudh weet det.

Så emedan hon aldeles till denna beskyllning nekar, dy pålades henne, alt derföre af rätten, det hon innan näste laga ting skulle skaffa sig währningzmän, som gå laga edh med sigh, hwilket hon lofwade effterkomma. Och imedler tijdh, gick lappländzman, hennes broder, Thomas Jonsson för henne i borgen, at wara tilstådes när som fordras.

Ting 18 oktober 1666

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 36r–38v, ÖLA.

Vndersåkers tingl. den 18 octobris. Nämnden:

Pehr Nillsson i Hårlandh	Anders Håkansson i Gröthom
Måns Erichson i Bye	Pehr Andersson i Romå
Anders Erichson i Åcke	Sten Jonsson i Bräcke
Anders Marcuson i Sellswed	Jon Persson i Dufwe
Olof Olofsson i Brattland	Jon Olofsson i Kohnäs
Erich Andersson i Lien	Östen Jonsson i Edzåsen

[1.] Tolfmännen aflade först sin laga eedh. Sedan oplästes och publicerades h:r excell:t h:r gouverneurens breff angående fransosers förskaffande som förr bene:t ähr.

[2.] Befallningzmannen alfwarligen förehöltz ländzmannen Lars Olofsson som tolfften angifwe dhe saker, som sträfwa emot Kongl. Majj:ttz uthgångne placater och ordningar.

[3.] Dragonen Nils Hwessing angafs hafwa om een söndagz mårگون, förr änn folcket gingo i kyrkian, slagit een änkias son, Jöns Nillsson med ett yxeskafft, at han wardt der af heel blå, både i ansichtet och annorstedes, effter ingentera war tilstedes, för lång wägen skull, dy opskiötz detta till näste laga tingh. NB. denne Hwessing gaf sig godwill:n till bödel.

[4.] Alldenstund Olof Håkansson öfwerlygtes hafwa tubbat bort Måns Erichsons i Bye syster dotter, Kerstin Andersdotter uthur tiensten, i olaglig tid walburgsmesse, skall effter 15 cap. bygg. b. L.L. bötha 3 m:r och han utgifwa så myckla löhn henne uthfäst wahr, nembl:n 2 r:d:r uthan opskoff.

[5.] Måns Erichson i Bye, kärade till Elias Mattzon i Mörzil effter någre elgsgrafwer som Elias reparerat hafwer och warit hanss sal. faders g:le häffd, affsades det Måns tillåtes gräfwa dher bredwid så många grafwar som han, och hålla sedan lagh tillhopa, effter dhe ähre bägge på dheras skoug belägne.

[fol. 36v][6.] H. Elizabetha Davidzdotter, som hafwer brukat een owettig mun på Måns Erichson i Bye och drifwit honom af gården, som Olof Olofson bewitnade, skall derföre plichta med 8 dagars fängelse, effter hon intet äger at bötha medh.

[7.] Pehr Assarsson stältes för rätten, hwilken bekände sig hafwa hafft lägersmåhl med kohnan Kerstin Olofsdotter, födder i Räffsund och Ösiö by, och afflat tillhopa barn. Frågades om han will ähta henne? Sade omsider ja. Dy oppå Kongl. Maj:ttz nådige behag, förskones han med böterne, och Olof Olofsson i Brattland gick uti caution för honom, at han sin lofwen skall effterkomma.

[8.] Olof Grelsson kännes för Gulich Olofssons i Hoffwermoo präntion frij, och sökie han Nils Nillsson, som ähr hanss man, och nu i Norrige stadder, det bäst han kan och gitter.

[9.] Lars Nillsson i Hamer och Gunnar Hendrichson förlijktes om een koo, Lars af honom osedd köpt haf:r och koon sidermehr befanss siuklig, det dhe lijda halfskadan hwartera.

[10.] Olof Olofsson i Wiken och Pål Persson som hafwa tillfogadt Per Olofson i Hårburst och Per i Swidie någon oförrätt på dheres fiskiewattn, skohla derföre till een åthwarringh plichta 3 m:r sm:tt hwartera effter 25 cap. bygg. b. L.L.

[11.] Carl Michelsson i Lien och Åhre sochn, kiärade till sin swåger Olof Olofsson effter 10 r:d:r, hwilka han tillstår sig skyldig wara, men föregifwer sig wara så af sig kommen at han ej mächtar dhem betala, ähr rättans mehningh, at han skall åhrligen erläggia 2 r:d:r till dess dhe contenterade blifwa.

[12.] Effter gode mäns öfwerläggande pålades Jon Persson at tillfredzställa Olof Persson i Dufwe femb orth rest för postelöpanDET, hwar medh parterna skohla wara åthskillede.

[fol. 37] [13.] Alldenstund Olof Persson ej vndfalla kan sig wara skyldig sin moder syster, h. Margareta Mårtensdotter fyra r:d:r. rest på een vndfången häst, erkände för den skulld rätten skiäligt, det Olof Persson skall dessa 4 r:d:r uthan vidare oppehåld henne tillställa och betala.

[14.] Endoch Elias Nillsson i Stamgiähl kärar till Anders Hellieson effter een häst, som han för dess halfpart 5 r:d:r swara böhr, och för 30 åhr sedan annammat hafwer, lijkwäl undan Anders Helliesons ombudzman Måns Erichson i Bye, med skiähl och Jon Ingemundzsons som Henning Perssons i Hwasnähs bewitnande bewiser, at bem:te häst, ähr inräcknadt utj Eliases jord i bem:te Stamgiähl, hwarföre kännes Anders Hellieson för dess fordran frij.

[15.] Göran Persson klagade, at Nils Knutzons hund hafwer skadat för honom 6 st fåår och 4 st ihielbitit sedan han wervade honom. Ähr rättens her öfwer mehning, at Nils Knutzon skall betala honom så gode fåår igen effter mätis manna orden ½ r:d:r för dhe gamla och 1 ort för dhe unga, belöpa 10 ort, uthan opskoff, och sedan förmedelst 47 cap. bygg: b. L.L. böta för hwarthera 6 öre sm:tt ähr 1 d:r 4 öre sm:tt, d:r 1:4 s:mtt.

Och Jon Olofsson i Edzåsen skall refundera Nils Knutzson half skadan nembl. 6½ ort, som hunden ägde, och sådant icke hanss lythe gaf tillkänna.

[16.] H:r befalldningsmannen, wälbetrodde Daniel Bertillson kiärade å cronones wäg:r till lappländzman Thomas Jonsson lapp, hafwa altifrån a:o 1658 till denne dato försnillat Kongl. Maj:tt och cronan een r:d:r åhrligen, blifwa otta r:d:r, hwilka han omsider der [fol. 37v] till ej

neka kunne, uthan föregaf allenast hafwa lefwererat 2 r:d:r för sig och sin broder, och borde effter jordebokens innehåll lefwerera till cronan 3 r:d:r restera således otta r:d:r hwilka han med fordeligast utan vidare oppehålld betala skall, och derofwanpå effter 30 cap. Konungs balken L.L. plichta för duhlsmåhl 40 d: s:m:tt. Cronans egen saak.

[17.] Kyrkioherden her utj Vndersåker, wördig och wällärde h:r Peder Berghemius, anklagade denne lapp Thomas Jonsson, hafwa sig från kyrckian absenterat 2:ne storböndagar, nembl:n den första och den sidsta, med alt hans folck. Äfwen och så Torkiell Torkielsson lapp, försummadt 2:ne storböndagar, med sitt folck. Sammaledes Thomasses broder, Nilss Jonsson, at ehuruwäl, han blinder ähr, så skulle då åthminstone hanss folk gått till kyrckian, och icke bägge storböndagerne försummadt. Ehuruwäl rätten hade gott fogh desse lapper at saakfälla för hwartera storböndagen till 40 m:k:r s:m:tt, men oppå Kongl. Majj:ttz nådige behag förskones dhe för denne gången med 40 m:k:r s:m:t hwartera, till kyrckian och dhe fattige her utj Vndersåker och erläggia, ähr tilhopa 30 d:r s:m:t, men komma dhe offtare igen, då skohla dhe wara förtänckte hårdare straff hafwa att förwänta.

[18.] Befallningsmannen förhöltz än vidare lapp Thomas om dher i fiället finnes flera lappar, som han kanskie kan taga uthlagor af, och bortdöllia? Sade ingen annan än Pehr Thomsson utj Steenfiälle, hwilken böhr giöra sin skatt till Offerdahl. Dijt han och her effter skall lefwerera, wid straff tillgiörandes.

[fol. 38] [19.] Samma dato, framträdde för rätten, ehrlig och beskiedelig danneman, Måns Erichsson i Bye och Mörtzel sochn, presenterandes een trowärdig, lagbudin och lagståndin kiöpeskrifft, hwar med bewisandes, huruledes han lagligen all sinn fäderne jord och huus med alla dess tilliggiande lotter och lunder, utj bem:te Bye och Mörtzel sochn belägen, af åthskillige rätta bördemän, sine bröder och systrar, nembl:n af Jeppe Erichsson den äldre brodern, utj sochne och wänlig förlijkningh 30 r:d:r af Jon Erichzsson för 24½ r:d:r, och af systrarne Lucia och Gertru Erichzdöttrar för 24½ r:d:r. Sammaledes af sal. Erich Jeppesons barn, Erich, Nils och Pehr Jeppesons söhner med Gertru Jeppesd:r för dheras tillfallne jordeparter hoos åthskillige creditorer uthsatt, samt för cronornes resterande uthlagor och knechtepenningar 87 r:d:r. Summan 166 r:d:r kiöpt ochsig tillhandlat hafwer. I lijka motto af sin broder son, Måns Nilsson å sin och sine syskons wäg:r tillfaller arff effter sin sal. fader, och sal. moder för 23 r:d:r. uthbetalt och uthlost, så at ingen mehr hafwer her på at prätendera belöper summan inalles, med dhe förrige 189 r:d:r. Så emedan alla dessa ofwan bem:t bröder och systrar tillstå och bekänna sig uti god redo, den sidsta pening med den första, till fullo nöijo opburit och bekommit hafwa, som dess kiöpebref och qvittantser, iempte goda mäns underskrifwande af den 8 7:bris, 1663, och 12 februarij 1665, klarligen demonstrera och uthwijsa, hwarföre afhände dhe all, etc.

[20.] Sammaledes trädde och för rätten Per Olofsson i Håhrbörst och Åhre sochn, utj Vndersåkers tinglag, presenterandes ett lagbudit och lagständigt kiöpebref, hwarmed bewisandes huruledes han 4 tunland jord i Håhrbörst, med huus och alla der tilliggiande lotter och lunder, af rätta bördemännen Jacob Persson i Håhrstadh för ottatijo r:d:r kiöpt och sig till- [fol. 38v] handlat hafwer, som qvittantzet af den 16 septembris a:o 1656 klarligen uthwijsar.

Så emedan, etc.

[21.] I lijka motto, trädde för rätten Simon Nillsson i Oplandh och Mörtzel sochn, fram wisandes ett lagbudit kiöpebref och der under qvittentz af den 10 aprilis 1665 med gode mäns underskrifwande och bewitnande, hwar med bewisandes huruledes han lagligen hafwer utlost ~~någon jordi Opland~~ af sine swågrar och syskon för \dheras ~~hafwa~~ tillfallande arffzrätt

utj halfwa Opplandzgården effter förälldrarna sal. Nils Simonson och h. Elin Mårtensd:r derföree har/ Erich Erichson i Äggien å sin hustrus, Anna Nilsdotters weg:r och af Hendrich Mårtensson i Bye, å sin hustrus Margareta Nilsd:rs weg: ~~och der för~~ hwartera systemn gifwit \och til ställt hafwer/ för deres bördzrätt ibid 45 r:d:r blifwa tillhopa 90 r:d:r. \Der til med adderandes den andra ½ gården Simon Nilson effter sine kiötzlige föräldrar ärfdt hafwer, 90 r:d:r löpandes summa 180 r:d:r räntandes således heela gården 2½ tunland./

Så emedan alla dessa ofwan bem:te, för rätten tillstå och bekänna sig den få första, som sidste peningen utj god redo hafwa opburit och bekommit, som och ofwan be:te qvittantzer uthwijsa. Hwarföre afhände dhe alle samme jord, med alla dess tilliggiane lotter och lutter, i wåto och torro, när by och fierran, som der af ålder underlegat hafwer heller her effter med rätta tillwinnes och läggias kan.

Och detta altsammans hemmulade som tilläggnade desse ofwanbem:t (Måns Erichson i Bye, Per Olofson i Hårbiust, och Simon Nilsson i Opland.) Hanss effterkommande barn och arfwingar, för föddan som oföddan, utj alla motto nyttia, bruka och behålla till ewerdelig fast oklandrat ägendomb. Såsom föreskrefne kiöp, lagligen händt och skiedt ähr, för lag och rätta kungjordt och stadfastadt, och ingen fanss som her emot sade, eller säga kunde, hwarföre dömbde iag med nembden, samma kiöp fast och stadigt stå, och aldrig återgå, med both och plicht, som Sweriges lag för måår och uthtrycker och lijkwäl stå och blifwa som nu dömbdt och giordt ähr.

Desse närskrefne ährlige och beskiedelige dannemän suto med mig i retten och ähre her till fullkombl:n faste witnen, nembl. fol. 65 [= fol. 36r].

Rannsaking 18 oktober 1666

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, A I:6, fol. 40v–41, ÖLA

Anno 1666 den 18 octobris, då laga ting höltz utj Vndersåker, förestältes åter desse parter, Claës Adamsson och Gunilla Jonsdotter, och i synnerhet h. Margareta Mårtensdotter i Bratt-äggen, som Claës Adamsson förledit ähr beropar sig på, skulle hafwa hördt det Gunnil hafwer hotat sin sal. fader h:r Adam, hwilken effter aflagden eed bewittnade, sigh sålunda allenast hafwa hördt, det lapp Gunnil hafwer kommit uthur stugun på prästebordet i Kall sochn och warit heel onder och wreder, men icke hörde han henne något säga, som han kunne förstå, uthan Gunnil plottrade på sitt tungomåhl, hwad det war, weeth hon icke berätta. Dessuthan betyga allmogen her utj Vndersåker, som i Oviken, som elliest öfwer heela landet, det denne Gunnila går her utj gårderna, och dricker sig full af brännewijn, sedan blifwe dhe aldrig af med henne, uthan när dhe wille hafwa henne uth på dörren, och sedan uthur gården, så hotar hon dhem och undsäger dhem alt ondt, plottrar, bannas och swähr på sitt språk, så at alt folk ähr henne rädder att her, för sine ögon, begärandes blifwa af med henne uthur fiället och bort ifrån socknen.

Befallningsmannen förehöltz Gunnila alfwarligen at bekänna, om hon war den samme, som hafwer förgiordt h:r Adam? Der till hon swarade instendigt nej, aldrig [fol. 41] sådant gjordt, mycket mindre kunna. Tillfrågades henne hwad för währningzmän hon hafwer med sigh, som willia befrija henne med laga edh? Sade, sin broder och 2:ne syskonebarn och sin broders hustru som hennes systems son. Hwilka rätten ej kunna optaga eller gilla dhem för några währningzmän. Eij heller kunde nämbden henne befrija, för dhe grofwa misstancker

och elliest hootningar, som hon allestedes uthsprider, både såwål her i tingelaget, som allestedes her i landet. Så ehuruwål denne lapp Gunnila Jonsdotter alldeles och instendigt nekar sig wara wållande eller någon orsach till denne h:r Adams kranckheet och siukdom. Lijkwål fatta många stoorä præsumptioner och misstanckar till henne, som älliast ofwambemt:e attester henne fullkombligen öfwertyga och tillbiuda hafwa med lappgand förgiordt sal. h:r Adam, sedan ej heller kan hon från detta wijtesmåhl och beskyllning skaffa sig nöijachtige wärningsmän, uthan slijka, som hon ähr sielf, och slächtingar medh, hwarföre effter nämbdens betänckiande kunna denne ringa rätten icke befrija henne, uthan dömbde Gunnila Jonsdotter effter det 6. capitel höghmähla balken landszlagen, saker till döden. Dock alt sådant till den höglofl. Kongl. hoffrättens widare her öfwer nådgunstige resolution, underdåhn ödmiukeligaste hafwa remitterat.

Denne ransakning öfwerskickades den 2 jan 1667 till den höglofl. Kongl. Hoffrätten

Extraordinarie ting och ransakning 15 november 1666

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 41v–44, ÖLA.

Anno 1666 den 15 novembris, höltz extra ordinarie laga tingh och ransakningh utj Vndersåker Nämnden.

Östen Jonsson i Edzåsen

Måns Erichson i Bye

Anders Erichson i Åcke

Anders Marcuson i Sällswed

Olof Olofsson i Brattland

Lars Nillsson i Hamre

Pehr Nillsson i Hohrland

Pehr Andersson i Romo

Sten Jonsson i Bräcke

Jon Persson i Dufwe

Jon Olofsson i Kohnäs

Anders Håkansson i Gröthom

Samma dato gaf h:r capitein under dragonerna edel och wålb:e Petter Sabel, förmedelst sin skriffwelse, daterat Vndersåker, den 27 octob. näst förleden, tillkänna, hwar utj för-mählandet, at förleden den 24 octobris ähr een tämmelig olycka och oförmodeligt dråp händt, af een hanss vnderhafwande och dragon, Johan Erichson ben:d, födder i Åbo stad. Sålunda tillgåendes, han går till sin granbonde, Erich Andersson i Lien och Åhre sochn, utj Vndersåkers tingelag, af honom begärandes een skraddare sax, till lånns. Enär han kommer tillbaka, stäär bem:te bondens stiuftotter, Ingebor Olofzdotter ben:d om 16 år gammal, och kastar snöboll på gården med een sin broder, Jacob Olofsson, om 18 år, och snöbollen råkade på bem:te dragon. Då wände han sig om och kastade saxen effter pigan, hwilken kom henne ståendes utj weka lijfwet, och hon tre timar dher effter om afftonen afledh. Hwaruthöfwer, när dragonen löper till henne, och blifwer skadan warse, han då straxt tager flychten, och ärnadt begifwa sig till fiälls åth Norrige, men gångit willse och tridie dagen kommit fram till bygden igen.

Denne dragon Johan Erichson, barnfödder i Åbo, förestältes, och tillfrågades, hwarföre han denna grofwa gierning på sin granbondes, Erich Anderssons stiuftotter, Ingebor Olofsdotter begångit hafwer? Hwilken till denne ej kan neka till [fol. 42] uthan med gråtande tårhar bekänner, sig af hastigt mode wara händt och skiedt, men doch icke egenwilligt, uthan förefgifwandes, at enär han begäredes saxen af Erich Andersson, bekom han också een slarfwa, at lappa på sine böxor, hwilken han tog och baar i samma hand som saxen, och enär han uthkom på gården råkade pigan på honom med snöbollen baak på armen, då han genast wände sig om

och kastade till med slarfwan, i den mehning at skräma henne, och icke kommandes ihog, at han hade saxen i näfwen.

Carl Michelsson i Lien, hoos hwilken denna dragon logerar witnade, at enär han uthgick till Erich Andersson at begära saxen, war han heel nöchter, och glad, dessutan berättade Erich Andersson, at han ingenting smakade hoos honom.

Befallningzman tillsporde denne dragonens bönder, om han tillförende hafwer warit orolig, så betygade ofwanbem:te Carl Michelsson, det denne Johan Erichson, hafwer för någon tijd sedan kommit in hoos honom, och huggit både i bordh och bänckar, och sagde sig skulle mörda sina bönder. Anders Månsson i Österlien witnade och, det dragon Johan hafwer och warit orolig hoos honom medh.

Erich Andersson i Lien gaf än yterligare tillkänna, det denne Johan Erichson hafwer kommit om långfredsaffton nästförleden, giordt något oproor hoos honom och welat slå både honom och hustrun. Sedan ondzdagen för pingstdagen hade han åter kommit hoos honom, och begärt sitt fouratz, då han derföre bekom något lerfft till par byxor, och efftersom bonden icke war så hastig at gifwa honom, då hafwer han både hotat honom och hustrun skulle slå sönder dhem, och see dheras hierte blod, hwilket Karl Karlsson i Ingeland witnade sig hafwa hört, och så i sanning wara.

[fol. 42v] Noch tridie resan hafwer denne dragon kommit in hoos Erich Andersson och begärtz fouretz penningerna, då hafwer han fattat utj ett wädetråd, och welat både slå bonden som hustrun, men icke deraf tagen någon skada. För desse berörde excesser, hafwer hans bönder klagat på honom, derföre han och, af sine officerare blefwit händeligen straffader, och således sedan, wackerth förljkth med sina bönder, dhe och så, honom sin brott gifwit effter.

Denne rätten, tog denne handel utj noga betänckiande och effter ytersta förstånd ransakadt och pröfwadt, det dråparen Johan Erichson ähr förmedelst andra cap:t dråpmåla balken med willia landzlagen skyldig till döden.

Effter hållin ransakning och aflagden domb, faller dråparen till een vnderdåhn, ödmiuk böhn hoos Gudh och nådige höga öfwerheten, anhållandesom nåd, och lindring på straffet, såsom och denne dödes måhlsägander, stiuftadren Erich Andersson i Lien och modren h. Kerstin Carlsd:r nu högeligen bidia för honom, och hans brott efftergifwa och förlåta. I lika motto h:r capitein, wälb. Petter Sabel, som elliest allmogen utj tingelaget, vnder dåhn ödmiukeligast anhålla om nåder, utj vnderdånigste förmedande, den högt beprijsslige och höglofl. Kongl. hoffrätten nådgunstigst detta ansee, och han oppå een nådig resolution meddela tächtes, och her om vidare alt detta, den högt beprijsslige Kongl. hoffrätts iudicerande utj allsom största vnderdåhn ödmiukheet heemställt och remitterat.

[fol. 43] Samma dato, angaf ländzmannen i Vndersåker, Larss Olofsson, det een kohna, Brita Andersdotter, född i Dufwe och Åhre sochn, hafwa förleden währ och martij månadt 1666 födt ett oächta barn uthi lönske läger och samma sitt foster lagdt å löhnn, hwilket hon her till dagz hafwer förwaradt uti een gammal sla[r]fwa och sedan inwäflat utj sin kiortel och hafft det utj sin kista. Och omsider hafwer hennes broders hustru kommet under wädret och tillkänna giwit.

Kohnan Brita Andersdotter förestältes och tillfrågades, hwilken barnefadren woro? Hwilken straxt bekände corporalen under dragonerna, Johan Knobstorff, födder utj Tyskland, een giffter man, hafwandes sin hustru i Stockholm.

Denne corporal Knobstorff, inkallades och examinerades, om så utj sanning woro, som konan Brita på honom bekänner, hwilken aldeles i förstone instendigt nekade. Stältes alt der före parterna till mundtligit conferentz med hwarandra, som och förmedelst denne konas, broders piga, Kerstin Jonsdotters bewitnande, och således honom Knobstorf öfvertygade, hafwa lagdt hakan på dörren, hwilken omsider bekänna måste, hafwa henne om afftonen, då han druckin heem kom, belägradt. Sedan någon tijd der effter, hon förmärckte sig wara

haffwande, bekändt för honom, och då icke kunnat neka till, hafwa hafft med henne olofflig beblandelsse, något för juhl a:o 1665. Frågades henne, om Knobstorff hafwa varit i råd med henne, at hon icke skulle bära fostret fram, eller bekänna wara haffwande? Hwar till hon aldeles nekar och honom heruthinnan befrijar. Föregifwandes sinn store fåkunnigheet i detta fallet, at hon sådant icke förr oppenbarat hafwer, för sin broder, Hendrich Andersson i Dufwe eller hustrun, uthan med gråtande tårar bekänner sålunda wara tillgångit. At förleden Gregorij mark- [fol. 43v] nadh, som inföll den 13 martij nästförleden, hafwer hon kommit löpandes från fåhuset och då varit halcka, och således illa fallit med sigh, at hon der af varit länge opasslig och lagdt sig på vgnen, i sin broders, Hendrich Anderssons stugu, och således, imedler tijdh, medan hon hafwer legat på vgnen, födt fostret utj löndom och det förwaradt, efftersom dhe, dher i gården intet hafwa förstådt henne varit hafwande, dy hafwer hon icke heller sådant för dhem oppenbaradth.

Brodren Hendrich Andersson i Dufwe och Åhre sochn, der hon tilhållit hafwer frågandes, tillika med hanss hustru, om dhe icke hafwa förstådt denne Brita varit hafwande? Hwar till dhe inständigt neka, uthan detta bekänna. At när dhe hafwa henne frågadt, hwarföre hon ligger så länge på vgnen, eller hwad henne fehla månde, då hafwer hon dhem swaradt, sig wara illa bekajadt af sin qwinneligh siuka altsedhan hon föll her om afftonen. Men icke kunna dhe förstå, så illa wara med henne, ej heller hon för dhem bekände, förr änn dhe kommo oförwarandes på hennes giömor. Tillspordes, huru gammalt fostret monde wara, och om det hade något lijff när det föddes? Hwilken gaf till answar allenast wara wid pass 4 månader och intet lijff hade hwarken förr födzlen, eller effter. Framwisandes omsider i rätten bem:te slarfwa, hwar utj finnes wara qwar i behålld alla dess små been, nafwel med huffwudskåhlen, både händer, som dhe små finger knokerna, hwilket fuller för våra ögon syntes wara något äldre än som hon föregifwer, och bekänner varit allenast 4 månader.

Denne kohna, Brita Andersdotter i Dufwe, ähr och a:o 1659 belägradt aff corporalen [fol. 44] under leutenamptens manhafftig Olof Sparffz compagnie Olof Mattzon ben:d och aflat barn tillsamman, bem:de corporal ähr af landet rest, förr änn gerningen blef oppenbahr, men kohnan hafwer a:o 1661 den 7 majj effter lagh och för werldslig rätt plichtadt.

Så emedan denne kohna Brita Andersdotter, hafwer utj löndom aflat barn, och det sedan å löhnn lagdt ingenn hwarcken förr födzlen, eller effter oppenbarat uthan sådant, som hon instendigt påståår, wara skiedt af hennes fåkunnigheet, effter hon det så länge förwaradt hafwer, och icke för fahra welat, dy kunne denne rätten henne ej befrija, uthan dömbde förmedelst det andra capitel höghmålis balken landzlagen, som Kongl. Majj:ttz, h:r Carl Gustafz, glorwördigst i åminnelse, uthgångne placat, daterat Stockholm den 23 februarij 1655 herom förmähler, saker till döden.

Men corporalen Johan Knobstorff straffades med gatulöpandet, effter han inga penningar ägde at plichta med, förmedelst drottning Christinas resolutions förste punct. Daterat 18 majj a:o 1653. Heemställes alt för den skulld denne ransakning och domb uthi alt som största underdåhning ödmiukheet, denne högst berömmelige Kongl. hoffrättens nådgunstige resolution. Sålunda wara ransakadt och afdömbdt, betygat ieg med mitt nampn och wahnliche signetes undertryckiande. Actum ut supra.

Desse gingo utj personal caution för konan Brita Andersd:r, nembl:n Per Andersson i Häggien, tolfman Jon Persson i Dufwe, och brodren Hendrich Andersson, at wara tillstädes, när påfordres och Kongl. hoffrättens resolution kommandes warder. Förberörde 3:ne ransakningar och domar, öfwerskickades till den höglofl. Kongl. hoffrätten den 2 januarij a:o 1667.

Rannsaking 20 april 1667

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 91v–93, ÖLA.

Anno 1667 den 20 aprilis höltz lagha ransakningh uthi Vndersåkers tingelagh, närwahrandes befallningzman well:tt Daniel Bertillsson och desse edhsvorne tollffmän

Östen Joensson i Edzåssen

Måns Eriksson i Bye

Anders Eriksson i Åcke

Joen Markusson i Sällswed

Oluf Carlsson i Dufwed

Erick Andersson i Lien

Pähr Nillsson i Hårlandh

Pähr Andersson i Romo

Sten Jonson i Bräcke

Joen Pehrsson i Dufwe

Joen Olufsson i Kohnäs

Anders Håkansson i Grötom

Samma dagh anstältes en ny ransackning effter den högl:e Kongl. Hoffrättens nådgunstige resolution aff dhen 14 februari nästförledin, samt hans exell:tz h:r gouverneurens, högwellb:e Carl Sparres befaldning öfwer kohnan Britha Andersdotter i Dufwe, och Åhre sochen, uthi Wndersåkers tinghlagh, som hafwa, a:o 1665 något för juul hafft, olofl:tt omgiängie medh corporal Johan Knobstorf, och aflat foster tillhopa, hwilket hon uthi löndom wid pass Gregori marknadh, och marcj månad 1666, födt hafwer och dett sedher mehr lagdt å lönn.

Opplästes för den skull alldra först, her öfwer sidt håldne ransackningh af den 15 novemb. 1666, hwilken nämnden tillstodh stämbna öfwerens medh Britha Andhersdotters bekiännelse, och uthi alla sina puncters swara rätt men för medhelst denne höghl. Kongl. Hoffrättens nådgunstige befallningh, förestältes åther, denne kohna Britha Andersdotter, allfwarlighen förmantes, bekiänna sanningen, huru dhen sig före wetter och på hwadh tidh Knobstorf, henne förste gången häfdat hafwer, hwilken bekiändhe nu som till förennde, någott för juull a:o 1665 nembl:n millom Alla Hellgonedagh och juull. Befallningzman tilsporde honom, uthi hwilkentera weckan eller på hwad dagh sådant skedde? Säger sig eij så [fol. 92] grant kunna minnas, wthan förmehnar warit, wedh pass Anderss mässe tidh eller en månad före juull 1665 och ickie flera ressor, medh henne hafft beställa och häfdat mehra än dhen ena gånghen.

Dragoun Peter Blom, på hwilken denne kohna sigh beropar, warit på samma tidh, dher wthi Dufwe by, och Åhre sochen bewittnadhe, att a:o 1665 på 8 dagar effter hegnesse[?] dagh hafwer hon[?] warit dher uthi Dufwe, hoss tollffmannen Joen Persson, då han tillika medh Knobstorf drucko dher sammastädhes, som war, den 9 novemb. 1665, hwilken tidh nu Britha håller sig stadigt wijdh och ickie Andersmesso tidh, eller månad för jull som hon tillförne gissadt hafwer, och någhra daghar, för Gregorj marknadh, som hon nu förmehnar, wara dhen 6 martij 1666, haffwer hon föllit och sädhan gått på wngnän och födt fostret, hwilken tidh kommer öfwerens medh hennes förige eller 4 månader gammalt, och således ickie quicknadt mycket mindhre fullgångit.

Dess licks betygar tollffmannen Joen Pärson i Dufwe effter sine granqwinnorss berättelse dett kohnan Brita Andersdotter, lågh siuck på ugnen, 3 wekor före wårfrudaghen 1666, som ähr den 5 eller be:tt 6 martij a:o 1666. Oppå h:r befallningzmanns tillfrågan betygar här allmoghen her uthi Vndersåker, som Åhre sochen, tillika medh dragonerne, att Kobstorf kom till quarters i Dufwe by hos broderen Hinrick Andersson s:te Michaelis dagh a:o 1665, hwilken då till förne denna kohna alldrigh seet eller känt hafwer. Och effter som för wår ögon misstänckeligit syntes, at forstret skulle warit äldre, ähn hon för som nu erkiänt, hafwer dy förehölt befallningzman denne [fol. 92v] kohna, ähn ytherligare alfwarlighaste att bekiänna kanskie hon hafwer hafft beställa medh någon annan pehrsohn, för än Knobstorf kom tit till quarter i Dufwe hoss hennes brodher. Der till hon inständigt swarar nej. Äfwen och så bewittna grannarna sådant inte förstå kunnadt. Frågades om yterligare at hon händhe forstret ickie föddes ner hon låg siuck på vgnen, uthan till äfwentyrs långdt dher effter eller in på

sommaren, hwartill Britha aldeless nekar, uthan som för bekiänt ähr, d, 6 martij 1666, och inga andra skiähl och wittnen hafwer hon at fördraga, uthan denne sin blotta och förskrefne bekiännelse.

Så ehuruwell, denna ringa rätten medh alfwarligh förmahningh, och högsta flith effter det ystersta förståndh rätta sannighen effterfrågadt, och ransakadt, men inghen annan bekiännelse aff henne bekommit ähn som ofwan b:tt förmähles. Hwarföre hemställess denne ransackningh, medh dhen förriga uthi all som största wndherdåhningh ödmiukheett, till denne höglofligh Kongl. Hoffrättens nådh gunstige resolution. Detta sålundha wahra kortelighen ransakadt. Betygar wndher teknadt med egin handz wndherskrifft, sampt tingh lagetz till styrckio.

[2.] Dito publicerades den Kongl. Håffrättens resolution ahngäendhe Dragon Erick Johansson, att han för lifzstraffet benådhes. Men måhlsäganden skall han förlicka ehrläggia 100 d:r sm:tt. Denne dragon hafwer inghen tingh at bötha medh, ägher illa kläder på kroppen, hwadh straff han elliest undergå böhr.

Remiteras han underdåhn ödmiukeligast, til hög. Kongl. hoffrätten.

[fol. 93] [3.] Tolffmännen förhöltz alfwarlighen hwadh ett war för en lapp Torkill, som Lars Gullieson i Hofwermoo sigh öfwer bek[1]agadhe, hafwedh medh lappgand honom förgiort a:o 1664, her opp i Duffwed by? Swaradhe sigh eij uetta kunna, effter de ähre 3 st som heth Torkil Oluffsson, nembl:n Torkil Oluffsson på Kåhlåssfiället. 2. Torkill Oluffsson eller Stuuat Torkil, som i förledit ähr, war den förrige Torkils huusman på Kåhlåsfiellet, men nu wijstas uthi Offerdahls fiället och den 3. Torkil ähr lännzmans Torkill, en Norrighes lapp för den skuldh förmahntes, ländz och tolffmän att her effter grannelighen ransacka och effter spana hwilkenthera aff dhem woro som hafwer förgiort Larss i Hoffwermoo, hwilket dhe lofwade effterkomma.

[4.] Vndhersåker den 22 aprilis anstälthes en wedherbörlig execution, förmedheltz den högloffliche Kongl. Hoffrättens resolution, aff den 14 februari 1667, öfwer lappkohnan Gunnilla Jonsdotter. Såledhes at hon fördhes wthpå rättare platsen och sattes på bählen, då hon alfwarlighen förmantes, bådhe aff andeligh persohner, presterskapet som werdzlighen bekiänna rätta sannighen, men effter som hon till inghen godhwilligh bekiännelse bereetes, dy plictadhe hon medh rijss slijtandhe aff skarprättaren och förwijstes dett fiället och dhen districten, dher hon her till har warit wahn att wijstas uthi och sådhant innom 14 daghar at effterkomma och ingen nu skulle fördrista sig effter dhes datum henne hyssa eller herberggiera widh arbitrat straff tillgiörandhes.

Ting 2 oktober 1667

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:6, fol. 120v–124, ÖLA

Vndersåkers tingelagh den 2 octobris 1667. Nämndhen:

Östen Jonsson i Edzåsen

Månss Erikson i Bye

Andherss Håkanson i Grötom

Steen Joensson i Bräcke

Joen Persson i Dufwed

Erick Anderson i Lijen

Pehr Nillsson i Håhrlandh

Andherss Erickson i Åcke

Andherss Marchusson i Söllswed

Oluf Oluffsson i Bratland

Joen Oluffsson i Kohness

Pehr Anderson i Romo

[1.] Ehuruwäll rätten hadhe gott fogh att sackfälla desse 35 st:n pehrsohner, af gemenene allmogen som hafwa sådan tinget är lyst, delss och för dherass orsack haar rätten drögt någott in på daghen men uthi ahnseende till derass långa wegh och elliest en dhel wthfattige dy förskontess dhe oppå Kongl. Maj:tz nådighe behag med 6 öhr s:m:tt hwartera, allenast för denna gånghen till en wahrningh belöpa tillhopa 6 d:r 18 öhr s:m:tt.

[2.] Jöran Mattsson Spellman bekiänner sig haf:a haftt lägerssmåhl med Märita Ericksdotter i Österäggen uthi Mörzil sochen och afladt med henne barn utj aprillis månad nästför ledin. Jöran föregifwer fuller lofwadt henne ectenskap och än påståår willia fullbordha sin lofwen. Men emädhan dheth har så längie drög, dy twiiflar man om någon fullbordhan, skall dherføre sättia borgen för sigh. För dhen skull gick fendricken mon h:r Jonas Bacheus och Peter Apel, uthi caution för honom at han fick sin lof:n fullföllia eller erläggia för honom böterna.

[3.] Pedher Asslacksson, född i Norrige som förledit åhr, lofwadhe taga Kirstin Olufzdatter i Rääfsundh och Össiö by till äcta med hwilken han för 2 åhr sådhan haf:r haftt lägerzmåhl och tillhopa afladt barn, hwilket åhr födt och leffr än, men nu åhrass ej will fullbordha sin äctenskaps loffwen. Saakfälltess derføre Pehr Asslochsson till 40 m:r s:m:tt efter 3 cap. giff. måhl b. L.L. och uthfäste henne Kirstin 2 r:d:r förlicking för dett han henne förnedrat haf:r. Oluf Ol:n i Brattlandh cauerade för bött.

[fol. 121] [4.] Samma dagh oplässtess den högl: Kongl: Håffrättens resolution daterat Stockholm den 1 julj 1667 ahngåendhe kohnan Britha Andersd:r i Dufwed som corporalen Johan Knobstorf haf:r belägrat, födt barnet wthi otidh och lagt dhett i lönn som ransackninghen af den 20 aprilis nestförledhen uthwissar, hwilken ifrån lifzstraffet befrijas och widh tingzstugudören hudhstryckass, sådhan skall hon stå oppenbar skriff. Den 3 octobris stodh dhenne synderskan sitt straff för tingz stugu dören.

[5.] Bohle Staffansdotter bekiänner sig haf:a haftt lägerssmåhl medh Oluff Siulsson, födder i Norrige, och afladt tillhopa barn hwilket föddess förledin julij månadh. Denne Oluf haf:r fuller lofwadt henne äctenskap dhertil dhe woro trolofwadhe, och lyste för dhem förste gånghen på predikostolen. Men widh dheth han skulle gå till quarn och mala något miöhl till bröllopet, hafwer han widh samma tillfälle rynt bort till Norrighe wthur tiensten från landzman Larss Olufsson dher dhe bäggie tillhopa tiente. Skall dherføre Bohle, effter Högl:n Kongl. Hoffrettens resolution plichta 5 d:r s:m:tt, men förspörriess inga medhel haf:a, dy skall hon med 14 dagarss fängelse plichta.

[6.] Samma dagh klagadhe lenzman Larss Olufsson tillika med sine lagmän dett Mörsillboerna haf:r tåndt op elldh hwar af hela derass afradzlandh afbränt åhr. Mörsillboerne dhe nekadhe fuller i förstone här till, men omsidher förmeehnte dhe, att Bengt Ericksson i Österäggen, Pehr Ericksson i Oplandh och Andherss i Åcke dett samma skulle för öf:t haf:a helst emädhan dhe på dhen daghen intet wore stadde hemma widh sina gårdar, så emädhan skadhan af Mörtsillboerne åhr händt, dhen de ej nampn gifwa wille profwadhe för dhen skull rätten skiäligt at dhe alla tillhopa plichta, 20 m:r s:m:t. effter 24:25 punct uthi Kongl. Maj:ts stadga om skogarne och sökia dhe sådan den skyldige bäst de kunna och gitta. Men skadan skal af trowerdige män näste wår besictigas och werderass huru stor skadan wara.

[fol. 121v] [7.] Simon Nillsson i Oplandh klagadhe att förleden winter på Leffwångerss marcknan haf:r Pehr Ericksson i Opland iblandh andhra dherass afwel bortsålt 2 st:n ällgzhudar för 17 r:d:r 1 ort, 8 sh:n, 1 otterskin för 1 r:d:r, ett loskin for 30 d:r. Summan 21½ r:d:r 8 sh:n och pänngar opburitt men inga på sin dell bekommit uthan nu fast wärre har kommit Simon uthi

rop och ryckte at han på marknadhen skulle anammat af honom en pungh dher b:te penningar till 18¼ r:d:r skulle warit och honom fullkomblighen tillagt och sagt för folcket haf:a dhem becommitt. Och huru well han då gienast, då pennigarna bortkommo, biekiändhe för åthskillighe, att ryttartarna som hoss honom bredhewidh stodh har dhem stulit och då honom Simon ej tilladhe, wthan nu sådan han hem kom till Vnderssåker, och Simon sina pänningar kräfia skulle. Påståår för dhen skuld Simon, at han oskyldig ähr måste befrijass, det Pehr Ericksson androm tillexempel straffass.

Lickwäl emädhan dhenne Pehr Ericksson, sig omsidher till saken rättar, och nu högeligen bedz före, warit i förstone skiedt af hastige modher och dher med sädhan wthi sin galenskap och dåårahtighet fort farit, och måhlsägandhen omsidher beder för honom dy förskontess han oppå Kongl. Majj:tz nådighe behagh med 3 d:r s:m:t effter 43 cap. tingl:b. L.L. för sin fattigdomss skulldh och Pehr Ericksson her med af rätten påladess at restetuera sin lagman Simon Nillsson i Oplandh trijdhne parthen af dhe 21 r:d:r de tillhopa tillkommit som ähr 7 r:d:r wthan widhare opskoff hwar med dhe sädhan skola wara åthskilldhe.

[8.] Jönss Jonsson i Ottosiö pretenderar å sin broderss Nillss Jonsons weg:r 10 d:r knechtepenninge restr af sine 5 st:n bönder när han uthreste nembl. Bertill Nillsson i Edzåsen och h:s 4 st:n lagmän till hwilket dhe neka till uthan haf:a betalt, så emädhan inga wissa skiäl äre å hwarkentera sidan dy ährkiändhe rätten skiäligt at dhe ährläggia [fol. 122] hwar sin r:d:r till brodheren Jönss hwarmed dhe sädhan skole wara åthskilldhe.

[9.] Emädhan som inga tidhendher ähre till datum ankombne om piganss Magnil Nillssdotterss brödrar ähre döde som hon för mehnar och dher effter will præteridera[?] så på sin som derass odelsrätt effter sine sal. föräldrar, uthi Möckelgårdhen hwilken Erick Jonsson ibid nu besitter och honom bebrukat, haf:r uthi 18 ährss tidh och dher på in uthi gårdhen inlagt stora peningar, emot 200 r:d:r och kommit gårdhen wackert tillgångz och brukz. Ähr denne rättenss mehningh at saken för dhenna gången ej kan optagass och af dömass för en någon kundskap inkommer om piganss brödrar ähre i lifwet eller ej. Och imedhertidh påläggess Erick Jonsson at inläggia en richtigh specification på sine wthlagde peningar wthi Möckelgården med gårdenss förbättringh med hwadh mehra han kan haf:a at præteridera.

[10.] Simon Jonsson i Rödh och Oluf Jonsson ibid uthi Kall s:n klagadhe att Pehr Pärsson i Bärge, Kiell Kielson ibd, och Mathess Olufsson som haf:a sat et febställe på deras affradz landh, emot derass wellfångne breff af landz cammereraren och befallninzman förledit ähr 1666, nedh dhelt på commisarial ransackningenss förrättandhe. Så emädhan dhe her till ej kunna neka uthan bekiänna fäbstället opsatt haf:a skola der före för sådan dristigheet wederbörandhen oåthsport androm till exempel och wahnaghel plichtha 40 m:r s:m:tt alla tillhopa effter 28 cap. Konungab:n L.L.

[11.] Joen Andersson i Bärge och Ähre sochn klagade at Nillss Knutson i Möhrwiken haf:r åthskillighe gångher tillfogat honom stor förfång på sin slott med sin bodhskap och hästar. Denne Nillss nu högelighen bedz före wthlofwan dess sådan oskick alldrig giöra dherpå målsägandhen will gifwa honom effter, allenast han wille häreffter affstå hwar på han denna gången förskontess men kommer han oftare igän skal han haf:a förwerkat sine 40 m:r s:m:t.

[fol. 122v] [12.] Pedher Nillsson i Hohrland som ickie haf:r effter denne rättenz sluth i förledit ähr och tillstålt änkian h. Britha i Totten 14 m:r sofwel \...[?]/ och 13 kannor korn och 1 ort p:g:r wthan till dragon lefwerert emott förbudh, bodhe befallningzmanns och capiteins wellb:e Petter Sabbel, sachfältess derföre til 6 m:r s:m:tt, för dombrott effter 39 cap. tingb: L.L. dy

befaltess lenzman desse persedlar uthpanta och änkian tillstålla och Pehr söker sin man det best han kan och gitter.

[13.] Insinuerades i rätten Carl Erichssonss i Swenstadh uthi danske tidhen meddelte domb af den 21 octob. 1633 och dher på sidher mehra uthgifne executioner beswäradz sig effter dommens innehåldh ej nöijacteligh wara continterat, dy påladhess af rätten än yterligare Pehr Nillsson i Håhrlandh med hans interessenter at inom Kyndherssmesso dagh Carl Eriksson tillfredz stella och honom nöijactelighen contentera hwad som uthi domen författadt ähr, afkortandess hwad dherpå kan wara betalt, hwar och ickie han sådant effterkommer till förbe:te dato Kynderssmesso tidh så wil rätten gripa till en annan desposition, och lagligen till warcka gåå.

[14.] Tå tillstodh Jönss Andhersson på Medhstugun sig wara skyldig till dragoon Jonn Eriksson i Langsta uthi Hallenss sochen en tuna malt för 2 r:d:r han honom bärgadh, förledit ähr, hwilka 2 r:d:r han kiänness förplictig at bethala, oactandhess dhet han nu föregif:r maltet warit odugligt. Men då genast ej wedhersadhe, uthan hölltt dhet för gått.

[15.] Joen Jonsson i Hwassnäss opbiuder sin gårdh ibid förste gången inlöst af rätta odelssmennerna, för 30 r:d:r.

[16.] Joen Pährson i Dufwe opbiudher sin [gårdh] ibid förste gången om 2½ tunl. af sine syskon inlöst för 140 r:d:r.

[17.] Erik Andersson i Ränzberg opbödh sin gårdh om 1¼ tnl:d förste gången. Köpt av Månss Andhersson för 85 r:d:r.

[18.] Carl Ericksson i Handöhl opbödh sin ½ gård förste gången köpt af sine syskon för 50 r:d:r.

[fol. 123] [19.] Andherss Olufsson Drake klagadhe förmedhelst sin inlewereradhe skrifwelse, af Lund den 19 septembris 1667 öf:r fältwebellnss mons:r Petter Apels då för tjdden wndher haf:n wardhe tiäner och dragouner, då han för 2 ähr sådan skulle hålla ransakningh widh Mehstugun öf:r plåtherness öf:r förande till Norrighe, at thagha tull af dhem effter h:s excell:tz högwelbor:ne h:r gouverneurens medhdhelte instruction hafwa dhe först honom Andherss Olufsson ransakadt, och befunnit wthr hanss lass 15 st:n 10 m:r:s plåthar, hwar effter han uthi tull gaff 2½ ort, men sådhan när Andherss Olufsson blef qwar om natten på Medstugun haf:a desse be:te Petter Apels wndherhafwandhe tiänare och dragouner, andre som sig till begifwit lasset oprif:t och bort stulit 7 st:n 10 m:k:r plåthar, dess likest någott rågrödh, som han ej så nogha oprächna will, och andhra mathwarur tagit med sig bort, och emädhan Andherss Olufsson war borta, haf:r monh:r Petter Apel detta dherass begånghne tiufwerij fornummit och igiän af dhem tagit 4 st:n plåtar men till Andherss Olufsson allenast tillbaka lefwerert 3 st:n plåtar som hanss egit breff wthwijster, restera såledhess 4 st. plåthar.

Bedgiärandhess ödmiukeligst at desse dragoner måtte alfwarlighen tillhållne blif:a ickie allenast desse resterande 4 st plåther, restituera uthan och androm till exempel straffadhe blifwa. Försteltess för dhen skull dragoen Daniel Håkansson som tillika med Larss Borgh hwilken nu till Götheborgh för rest ähr, desse plåther 4 st stulit hafwer, men inständigt neka till dhe öfriga 3 st med mindre Lars Borgh dhen för honom wndhan dölt haf:r som war uthi flock och farnöthe med honom. Anhållandhess om dilution till dess Larss Bång kommer tillstädess, och fendriken m:r Jonas Backeus gick wthe bårgen för Daniel Håkansson at wara på handhen ner det så fordrass och den 4:de plåten restituerades måhlssågan dhenom.

[*fol. 123v*] [20.] Desslikess klagadhe bilthuggaren Anderss Olufson, Hällebärgh giönom sin fullmechtigh Pehr Månson på Mestugun at dragonernæ haf:a af honom stulit för 2 åhr sådan widh Mästugun een liuss grå jacka, af klädhe och under fordrat med blått frijss och på handh-kaaftorna war med swarta frantzar. Bigiärandhess at be:te dragon som bemel:te jacka stulit haf:r och dhen sädhan som henne kiöpt haf:r brukadt och uthslititt måtte först sig för jackan bethala, och sädhan lagl:n straffadhe för sine begångne bråth och tiufwerij androm sådan om til en åth wahrningh och emädhan som dragon Larss Borgh förmehnass först dhen stulit hafwa, och till en annom be:te jacka lefwerert, hwilken nu ej tillstädess ähr uthan hem förest dy opskiuthess detta till thess han åter kommer.

[21.] Pehr Andheresson i Handöhl, opbiudher sin gård ibid. andra gången som han med sin brodheress Anderss Anderson bytt haf:r hwarandra tillag.

[22.] Pehr Andheresson i Romo samptl syskon bewillia sin be:te brodher fastebreff på dhen gårdhen han åbor och dhenn uthlöst med 113 r:d:r för 1 $\frac{2}{3}$ tunnl:d dessuthan sytt och skiöt dherass gamble fader i 12 åhrss tidh.

[23.] Carl Ericksson i Swenstadh och Vndherssäkerss sochen præsenterade i rätten 2:ne trowerdighe lagbudne och lag ståndne kiöpeskriffter, hwar med bewisandess huruledess han tillika med sin fadher, Erick Carlsson i Hårstadh men nu boendhess ähr uthi Hallen och Höge by haf:r tilhopa a:o 1632 den 21 marti lagl:n kiöpt och sig tillhandlat 4 tunl:d jordh och huus med alla dess tilliggiandhe lotterher och lundher, uthi Swänsta by belägne af rätta börhemenerne war nemll:n fordom kyrkioherdhen i Lith wyrdige h:r Salomon Larsson, och då warande cappellan i Bärg, h:r Hanss Nillsson för 180 r:d:r, som dess quittenz af bel:e dato klarligen uthwiser, wara nöijachteligen contenterade och well förlickte, hwilken odalss jord, för be:te godhe män effter [*fol. 124r*] sin sal. fadher fordom kyrkioherdhen i Vndherssäker welärde h:r Larss Månsson, haf:a lagl. ärrfft som tillsseendess ähr af fastebreffwet daterat Mörtssel sochen a:o 1571. Sädhan effter Carl Erickssonss modher, h:u Karin Pehrssd:r dödlighe fränfalle så oplätt fadhren Erick Carlsson i Hohrstadh, kiärligen och af wellbetänckt modhe sin son Carl Erikson i Swänstad, sin behörige trijdie part och rätta afwelss jordh uthi ofwanbet:e Swenstadh till lössen för 60 r:d:r beräknadt, men för dhen tridhie parten, Swänstads som Carlss syster till fallen woro, effter sin sal. moder h:u Karin Pährssd:r haf:r Carl Ericksson på effterfölliande sätt, sina syskon uthlöst och bethalt, nembl:n till broderen Erik Person i Höge, och Hallenss sochen, 13 $\frac{1}{4}$ r:d:r till h:r Jon Erickson Quax lefwerert 13 $\frac{1}{4}$ r:d:r till swågeren i Trundhem gif:t 6 $\frac{1}{2}$ r:d:r, Pehr Essbiörnsson i Qwarnsiöö uti Rätom och Bergz tinglagh, bekommit 6 $\frac{1}{2}$ r:d:r. Sammaledhess Oluf Jonsson i Backe och Altsenss sochen 6 $\frac{1}{2}$ r:d:r som dhess quittantier aff den 26 marti och 28 novemb. 1652 klarlighen uthwisar, her till adderas Carl Erickssonss jordepart, effter sin sal. moder 13 $\frac{1}{2}$ r:d:r så blifwa 60 r:d:r hwilka med dhen förigha summan belöpa als. 180 r:d:r.

Så emädhan fadhren Erick Carlson i Höge och Hallens sochen, med hanss barn Carl Erickssonss syskon, med sine uthgiffne quittantier, af bemelte datis tillstå sig uthi goda redo, den siste peningen med dhem första tillfulla nöije effter sin begiäran opburit och bekommit hafwa, för dhen skull af händhe Erick Carlsson med sine bemel:te barn samma sin rätta afwelss jordh och odelss liggiandhe uthi Swestad by och Undherssäker s:n. Beräknadhess alt tilhopa med Carl Erickssonss tillfallne lott 4 tundl: ifrån sig och sina effterkommandhe barn och arfwingar, ath och dhetta samma hemuladhe som tilläggiandhe ofan:te Carl Erikson, hanss effterkommande barn och arfwingar at nyttia och bruka och behålla till ewerdelig fast welfångin oklandrat egen domb, så som för skrefne kiö[p] etc.

[*fol. 124v*] [24.] Trädde för rätten Pehr Giötheson i Krook och Kall sochen, presenterades en trowerdhig lagbudin och lagståndlighen kiöpeskrift hwar med bewisandhess, huruledhess han lagligen haf:r 2:ne tundl:d jordh och huuss, med alla dhess tilliggiandhe lotter och lundher uthi Brattäggen och Kall s:n. Belägne af rätta bördhemannen Joen Joensson i Ägh för 64 r:d:r kiöpt och sig tillhandlat haf:r, dessuthan haf:r Pehr Giötesson godh willighen, och af wellbetäncet mode gifwit Joen Pehrssons sohn Pehr Jonsson kläckare, 15 r:d:r för sin be:te præntion uthi be:te Brattäggen at han aldrig mehra effter denn dag skall hafwa tillstånd här på at tale belöpanthess summan uthi alles 79 r:d:r.

Så emädhan Joen Jonsson och Pehr Jonsson klockare, tillstå och bekiäna desse 79 r:d:r nöijactelighen wara contenterat, den siste penningen med dhen första, som dess quittantz af den 2 octob. 1667 iämpte godhe mäns undherskreffne wittnen klarlighen innehåller och för-mähler. Afhändhe för dhen skull be:te Joen Jonsson, för dhenne tidhen sittandhe huusman i Ängh samma sin rätta afwessjordh och præntion, 2 tundl:d uthi Brattäggien belägen, ifrån sig och sina effterkommandhe barn och arfwingar. Och att detta hemuladhe som tillängnadhe Pehr Giöteson i Krook hanss effterkommandhe barn och ahrfwingar uthi alla måtto nyttia bruka och behålla till ewerdeligh wellfångin fast oklandrat egendomb. Så som föreskrefne kiöp lagl:n händt och skiedt ähr, förlagd rätta kungiort och stadfestadt och ingen fanns som her emot sade eller säija kundhe. Hwarföre dömbde iag med nämnden samma kiöp fast och stadt stää och aldrih åthergå, wed plicht som Swerigess lag förmåår och liikwel stå och blifwa som nu giort och belofwat ähr.

Extraordinarie ting och rannsaking 20 maj 1668

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I: 6, fol. 191–194v, ÖLA.

Anno 1668 denn 20 maj höltz extra ordinarie tingh och laga ransakingh uthi Vndersåker närwarandhes landskrifwaren wäll:de Lars Joensson Roshemius uthi befallningzmans ställe, och närskrefne eedsvorne tolfmän.

Östen Joensson i Eedzässen

Per Anderson i Romo

Simon Nilsson i Optandh

Steen Joensson i Bräcke

Joen Person i Dufwidh

Larss Östensson i Moo

Per Nilsson i Hårlandh

Månss Erichson i Bye

Anders Erichson i Äcke

Carl Erichson i Swänstadh

Oluf Olufson i Brattlandh

Larss Olufson i Hårstadh

[1.] Capitein vnder dragounerna, edel och wählb:ne Petter Sabbel angaf förmedelst sin skrifvelsse daterat Frössöön d. 13 maj 1668 till landskrifvaren wäl:e Lars Joensson Roshemium tillskrifwin, som befallningsmans, wäl:e Daniel Bertilssons ställe, utj hans frånvaru, förträder, at itt ynkeligit dråp ähr den 10 maj nästförledin, som war [*fol. 191v*] natten emot annan dagh pingestdagh, widh pass klockan itt om natten, på hanss tienere Sifvert Siwallsson om 18 ähr, af een hanss dragoun, Oluf Anderson född widh Örebro, föröfwadt, hwilken på färska gierningh blev fast tagin, och honom sahl. Sifvert medh en huggwärja stuckit baak genom ryggen och högre axlen fram till wänster uth genom bröstet, ransakadhes för den skuldh som fölier.

Dragoun Oluf Andersson föreställtes, som hafuer sitt qwarteer straxt öf:r älfven uthi Moon, och sålundha berättar, så tillgångit wara, hafua om pinges sönddagen förr än han skulle gå i kyrkian, tagit sine kläder vnder armen, och gådt uthur sin stugu, och in uthi bondens

Larss Östens stugu at klädha på sigh. Imedlertijdh haar han gådt uthi itt skiuhl, dher Oluf haar kastadt sitt vatn, och då ähr fallit uthur hans klädher han baar vnder armen, en giordell eller reem af hans lijfgehäng. (Hvilken Larss Östenssons stufson om 7 åhr, haar dhen i be:te skiuhl igenfunnit samma affton förr än dråpet skedde.) Och när han saaknadhe be:te reem, gångit sedhan uthi sin stugu och leetat effter henne, men fann henne icke, uthan gick lijkvähl till h:r capiteins gård och fölgdhe så dhe andre till kyrkian. Och emedhan som denne sahl. Sifvert, war af sin capitein till Oluf skickat fredagen före pingesdagen, misstänckte han derföre Sifvert hafua be:te reem för honom undandölt och vthi narrj giömbdt dem afsidhes, hvar på war några sallier när Oluf råkadh Sifvert, uthi h:r capiteins quarter, om pingesdags morgonen för änn han gick i kyrkian, och honom hårdt tillfrågadh, om han på narrj haar det giömbdt afsides? Hwilken aldeles nekadhe, eij afvetta. Sedan gångit kyrkian och heem till Moo till måltijdh och straxt der effter gångit till länssmans [fol. 192] gårdhen och der tillijka med sin cammerat Börge Thomsson bekom en kanna öhl, hvilken länssmanss hustrun honom för skraddare-arbetet något skyldigh war, när dhe den vthdruckit hafua, gångit h:r capiteins quarteer emot afftonen.

Frågadh S Oluf, hwadh för ordh han hafuer fält i länssmansgårdhen förr än han gick hijt? Swaradh att för höra medh Sifvert om han skulle få sin reem igen och fast han skulle få den igen, skulle han ändå slå honom Sifwert, och elliest berättat, at han så onder war i kyrkien att han intet hördhe ett ordh hwadh kyrkioherden predikadh, när han inkom hoos h:r capiteins wärdh Carl Sweensson, hafwer han medh sin cammerat Börge fått en kanna ööhl, och då druckit Sifvert till utj förstufvun, men Sifvert wille icke dricka med honom, gick derföre in i stugun medh sin cammerat Börge Thomsson och den kannan tillhoopa uthdrucko och iblandt annat wägfandhe folck der i gårdhen wore leekandhe. När spelman gick bort, haar Oluf gådt och lagdt sigh, och då han en tijdh sufwit hafwer, på cammarskullen, dher Sifvert hadhe sine kläder, wächte Börje honom upp och sadhe, hwarföre ligger du så här, och badh honom gå heem till sitt quarteer i Moo. Men Oluf badh Börge få liggia länger och sombnadh en stundh. Der effter kom Sifvert inn, och mahnte honom uth, tagandes honom litet i håret, och kalladh honom tiuf och skiälm, men inge witnen hafwa dhe ordhen hördt, men Oluf låg ändå, och Sifvert kom åter andra gången, repeterade det förrige, din tiuf och skiälm kom här uth, och som Oluf referer, det Sifvert skulle sagt, see här, nu tager han på sigh desse skälsordh, då stegh Oluf upp och sadhe, skulle iegh icke gå uth medh tigh så wore jagh ingen karl, gick så Oluf neder till weedlijret, och stod der en stundh, och sågh effter, om Sifvert skulle komma, och gick en annan wägh [fol. 192v] och kleeff öfwer 3 hagar, hafwandes dragin wäria i handhen. När han kom öf:r hagan, hafwer Oluf slagit Sifvert öf:r hufwudet, medh wärjan, sadhe Sifvert, du slogh som en skelm, och Sifvert baar för medh sin wärja, då stegh Oluf tillbaka itt steegh, som han föregif:r och gaf honom dödshugget, detta ähr dråparens berättelse.

Men witnen, som tillstädes woro, betyga således. Länssmanss Larss Olufsons hustru Kirstin Erichzd:r effter aflagdan eedh berättadh, at denne Oluff hafuer om pingesdagen tilijka medh Börge kommit in hoos henne uthi Horsta effter måhltijdhens gåendes från Moo, sitt quarteer, när dhe en kanna ööhl drukit hafua, sadhe han till hust. Kirstin, jagh ähr så willer, at fahnen togh migh om jagh hördhe ett ordh hwadh prästen sadhe i dagh. Swarade h. Kirstin, Gudh nåde tigh, hwad du säger, det war annat för hender i dagh i kyrkien, iagh ähr så galin, at Siul hafuer stulit mitt gehengh från migh, iegh skahl eij wända igen förän iag skahl slå honom, så at han skahl (Salva veniæ) skjita för migh, och det midt för capiteins ögon. Då förmante h. Kirstin honom aldrig hafua sådana ordh, och medh sådant afslå, då gick han bort tillijka medh Börge, och Börge sagdt, som Oluf bekänner, passa eij på sådant.

Jöran Mattson Spellman, effter aflagd eedh witnadhe, det Oluf haar om pingesdag morgon kommit till Svenstadh by, och frågat Siul, om han har tagit bort hans geheng förledin fredag, då han war der hoos honom, och om han hade sådant giordt, det han skulle få honom

medh godhe igen? Swaradhe Siul, sådant eij tagit eller giömbdt, sadhe Jöran, stå här och icke tråta om pingesdagen för mässan. Men sedhan om afftonen warnade Jöran dhem, och badh Börge, Oluf och Daniel gå bort och icke för [fol. 193] blifva lenger, kanskie att capitein kommer uth och förmahnar at i dricken af capiteins öhl, då Börge swarat: Ja, du bedher fuller för oss då. Elliest och berättar Jöran, at Börge haar för honom bekändt, det Oluf haar hållit sin wäria på sitt bröst, då han honom warnadhe, och badh honom achta sig för sådant skiembdt.

Jöran witnar och, sig hafwa hördt det sahl. Sifvert haar maant Oluf uth, hwilken ingen wärja hadhe, och sagdt, du haar beskylt migh för tiuf det du icke kan bewijsa, uthan kom uth tin tiuf och stått på stega, som reeker sig på cammarskullan, och att Siul begieradhe hans wärja, den Jöran honom eij effterlätt, uthan giömdhe den bort.

Joen Knutzon effter aflagd eed witnade i begynnelssen som Jöran Mattsson, at han badh Siul skaffa honom sitt gehängh igen. Sedhan om afftonen när Siul kom in i stugun (och capitein haar då alla reeda sig) hadhe medh sigh itt stoop ööl och fick maat, gick så Siul i cammaren, och sågh Siul på stegan ståendhe, men intet hördhe han honom mana Oluf Andersson vth, uthan när Oluf kom nedher gick Siul baak om Böriges rygg och uthi en annan stugu på gården vndan och ladhe haken på dören, när Oluf gick uthöfwer gårdhen, så gick Siul åter in igen, seijandes till Börge, kiäre Börge låhna migh din wärja, då neekadhe Börge i begynnelssen, seijandes, iagh låhnar digh icke henne, uthan gifwer tig heller henne. Men sedhan gaf han Siul wärian, när Siul fick henne, togh han henne vndher sin rock och gick genom den lilla porten wäster vth, och när denne Joen Knutzon kom vth effter, sågh han, det Siul lågh dödh på marken; men wärian sågh han icke. Mehre hafwer han eij at witna.

Nilss Carlsson i Swänstadh tillijka medh Carl Östensson i Eedzässen, witnadhe effter aflagdhen eedh, doch seerskilte, hafua seendt om afftonen fölgdz vth, när dhe sågo Sifvert gådt uth medh wärjan, widh dhe kommo opp om gården, sågo dhe at Sifvert klef öfwer hagan medh wärjan, seijandes till Oluf, slåår migh icke, medhan iag sitter på [fol. 193v] hagan, då Sifvert kom öfwer, slogh Oluf honom medh flata wärian öfwer hufwudet, då Sifvert sadhe, du slogh som en skiälm, och Sifvert kundhe eij, som en ynglingh war, giöra honom något mootständh, uthan slogh wärjan af och an baak om sigh, och gick så på sidan undhan ett litet stycke, då Oluf slogh honom åter andra gången, då bortkastadhe Sifvert sin wärja från sigh, och togh flykten, effter han eij mächtadhe stå honom, och lopp itt stycke till gården emot hussen, men Oluf hindte honom, och rendhe wärian baak genom högre axlen och snet fram genom och vth till wenstra bröstet, at han genast stolp framstupa och talte eij ett ordh, uthan ropadhe sachte 2 gånger, då dråparen sadhe till desse, Nilss och Carl, slåå watn på honom han haar dåhnat. Sedan skadhan war skedd hördhe Jöran Spellman, som såth och såff lutandes sigh fram på hendren, widh bordet i stugun, at uproor war i gårdhen, steegh han upp och togh denne Oluf fast. När Jöran kom till Oluf, sadhe han, gåår icke på migh, du fåår af samma slagh. Då togh Jöran en stöör, och sedan gaf han sigh och togh honom således fast.

Nilss Carlsson i Swenstadh och Carl Östensson i Eedzässen, blefwo tillijka medh 4 af tolfmän, Måns Erichson i Bye, Anderss Erichson i Åcke, Simon Nilsson i Oplandh och Oluf Olufson i Brattlandh, åstad sendhe, at pröfwa huru långt den sahl. Sif:rt lopp, sedhan han kastadhe wärjan från sig och han fick dödzsticket, hwilka återkommo, och berättadhe, sahl. Sifvert gångit ifrån det första hugget han fick till det andra huggit han af flata wärjan bekom, gådt på sidan 36 al:r då sahl. Sifvert kastadhe wärjan från sigh och togh flychten till gårdhen, då han der från lopp vndan [fol. 194] 60 al:r och dråparen Oluf hindte honom och skadhan giordhe som förbemält ståår och fallit framstupa.

Capitein Sabbel berättar, at när han gick till sängs, förmanthe han sin poike, denne Siul, at laga sine saker till reedz, effter capitein war sinnadt om morgon reesa till wählborne h:r öfwersten dy förmehtar han Siul skulle gådt i sin cammar effter sine saker, och såledhes fann honom der liggiandes, twiflar för den skuldh, det han skulle hafua Oluf uthmanadt, helst emedhan Siul haar altijdh sigh stilla och troligen uthi be:te dienst betedt och förhållit, at han

intet till det ringaste haar honom något at beskylla eller befunnit honom medh någon oroligheet, eij heller wiste h:r capitein till det ringese om något oroligt förhafwandhe, hwarcken emillan en eller annan i sitt qwarteer, skulle för tijdhen wara, annat än wähl förr änn han af Jöran Spelman blef opwäkt, då dråpet war allaredo skeedt.

Börge Thomsson, denne dråparens cammerat förehades, och alfwarligen tillfrågadhes, hwarföre han haar gifwit sahl. Sifwert sin wärja, swaradt, han så trägin war at jagh eij slapp honom. Jöran Mattzon berättar, at när han det förnam, af Börge, det Siul haar begärdt hans wärja, warnadhe han Börge och sadhe, wore det 2:ne karlar, så må du gifwa honom din wäria, men effter han är en poike, så gör ingalundha. Men Börge sådant eij achtadhe, uthan gaf Siul wärjan, och hadhe eij Sifvert bekommit wärian, hadhe han eij gådt vth. Elliest och berätar Börge som ländzmanns hustrun witnadhe, gångit tijt till capiteins qwarteer, och hördt Oluf seija, han skulle slå Siul, mitt för capiteins ögon.

Så emedan denne Oluf Anderson till sielfwa gierningen [fol. 194v] vthan någon ånger, eij kan neeka till, uthan öfwertyges dels och sielf bekänner, gått till capiteins Sabbels qwarteer uthi Swenstadh by, medh wredh modh, och ärnat giöra be:te Sifert skada, för den misstänckte remen af gehenget, hwilken sidermehr återfanss uthi dråparens egit qwarteer. Sedhan icke gångit der från om natten, uthan lagt sigh uthi Sifvertz cammar, dher han hadhe sine saker, hwar af sahl. Sifvert, som förmehnes hafue mannt honom vth, den doch, ingen wäria hade, och elliest, så uthi länssmansgårdhen vndsagt, och bevitnat ähr, at slå, och det samma sin ondha mehningh, Gud bättre fullbordat. Hwarföre kunne denna ringa rätten honom Olof Andherson intet från lijfzstraffet befrija, uthan saker wara effter Sweriges lagh och 2 cap. dråp m.b. med willia L.L. till dödhen.

Men Börge Thomsson, dråparens cammerat, som uthi oträngdhe måhl haar effter Sifvertz anhållandhe, gifwit honom sin wäria, hwar af han sedhan fattat den tancken och modet, och gångit uth till Oluf Andherson, at medh honom ärnat fächta oansedt medh den wärian ingen skadha giordes, och der Sifvert wärjan eij hadhe fått, hadhe detta dråpet warit ogjordt, will denne ringa rätten med dett öfriga hafva uthi all som största vnderdån ödmiukhet vnder den högl. Kongl. Hoffrättens höggunstige resolution, hwad straff Börge bör vndergå, heemstält och remitterat, helst medhan om sådant ährendhe eij vthtryckeligt lagh der om författat ähr.

Ting 29 oktober 1668

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol, A I: 6, fol. 215v–219v, ÖLA.

Anno 1668, den 29 octob: höltz laga tingh i Vnderssåker. Närwarandes befallningzman och dessa tolffmän.

Östen Jonsson i Eedzåsen
Anders Håkansson i Grötom
Sten Jonsson i Brecke
Erich Andherson i Lien
Per Andersson i Romo
Oluff Olufson i Krook

Per Nilsson i Härlandh
Måns Erichson i Bye
Andhers Erichsson i Åcke
Joen Olufson i Kohnäs
Joen Persson i Dufwe
Jöns Åkesson i Såd

[1.] Befallningzman wählbe:de Daniel Bertilsson insinuerade i rätten en rächningh emillan sigh och lappländzman Thomas Andersson i Vnderssåker fiäll, lydandes heela summan på 82½ d:r s:m:t. Lapranttan warit fallin från a:o 1658 det befallningzman först i landet hijt kom

till a:o 1668. Nembl:n för lappen Joen Mårtensson som skattar effter cronones jordebook för Sarijtz fiäll åhrl. 3 s:m:t (hwilket fiäll, sedhan Joen Mårtensson begaf sikh ifrån Vnderssåker, Thomas brodher, blind Nilss Joensson brukat hafuer och än brukar) och Thomas Joensson för Trohrijs och Hattungh fiäll åhrligen skattar 4 d:r s:m:t och 16 öre och således åhrligen för be:te 3:ne fiähl skattas 7½ d:r s:m:t belöper summan 82½ d:r s:m:t) här emot hafuer lapplänssman Thomas Joensson betalt, emot vederbörligit quittantzier, som afföres in credito bestående vthi 8 små poster från a:o 1668 till den 29 octob. 1668 31 r:d:r eller 46½ d:r s:m:t som honom godhe giörs jämwähl alt sedhan a:o 1663 till datum niutit hans grefl. excell:ns greff. Johan Oxenstiernas förmedlingz breeff ähre förflutne 6 åhr, á 1 r:d:r åhrligen eller 1½ d:r s:m:t om 9 d:r s:m:t och ähr tillhoopa 55½ d:r s:m:t som Thomas betalt haf:r restera så- ledhes 18 r:d:r eller 27 d:r s:m:t som befallningzman än fordrar pro resto då summan som in debito opføres till 82½ d:r s:m:t.

Så emedhan lapplänssman Thomas Jonsson mändhe första reesan a:o 1659, den 21 augusti clarera till befallningzman 1658 åhrs lapränta 5 r:d:r, då han rätt [fol. 216] och riktigt clarerade effter jordbookens innehåldh och således åhrl: der effter hadhe bort betahla till 1663, men der effter till datum hadhe bordt ärläggia 4 r:d:r åhrl. huar på han hadhe allenast betalt 2 r:d:r till 1666, men der ifrån till datum betalt 3 r:d:r och hadhe bordt warit 4 åhrl. men sedhan feigdhen yppadhes, haar Joen Mårtensson begifvit sikh der från, och Nilss Jonsson uthi hans ställe brukat be:te Sarijs fiähl, när sådant effterfrågadhes swaradhe lapplänssman, sikh intet wetta hwarest Sarijs fiäll ligger eller belägit ähr, uthan föregifvit liggia i Härrieådalerne, hwilka fiähl dhe dher kalla Selfwen fiäll, och icke Sarijsfiäll, som ligger inom dheres boohampner en half mijhl från gårdherne der allmogen sine fäbodhar bruka, och befallningzmannen haar måst för be:te Sarijs till Kongl: Maij:t och cronan åhrl. clarera från a:o 1658 till 1663. 3 d:r s:m:t men sedhan nembl:n från 1663 till datum 1668. 1½ d:r s:m:t åhrligen, hwar af be:te rest mehrendels här flyter, och Thomas broder, Blind Nilss be:te fiäll brukat, men intet sikh uppenbarat, uthan kallat be:te fiäll Sarijs itt annat namn Tåffmendahlen det de eij heller angifwit hafue in til des sahl: wählb:ne h:r Hans Strijkz breek framkom nog sampt förklarar, eij heller finnes be:te namn uthi jordbooken, men lijkwähl samma be:te Saritz fiähl.

Hwarföre ehrkendhe rätten skiäligt, att lapplänssman Thomass Joensson ähr förplichtat denne rest 18 r:d:r eller 27 d:r s:m:t genast till befallningzman at betahla, sökiandhes sedhan sin regress hoos sin brodher blindh Nilss Joensson, som be:te fiäll brukat, det bäst han kan och gitter, ~~oeh~~ som sådant försummat vthfordra. Oppå lijka sätt och beskaffenheet, hafuer denne lap Thomas från a:o 1658 till 1666 dragit en lapp från Offverdahls fiähl, vnder Vnderssåkers fiähl Torkill Olufson be:d och af honom åhrligen vthfordrat 1 r:d:r den han och åhrl. lijka som för sikh sielff ehrlagt haf:r och den r:d:r han bordhe vthgiöra sielf, innehafft hoos sikh, derföre [fol. 216v] honom af rätten pålades be:te 8 r:d:r rest betahla, som han för sin egin persson vnden dölt hafwer. Och lapplänssman vthi Offerdals fiäll Scharel Olufson eij annat hadhe wettat, än denne Torkill schulle hafwa riktigt sin ränta här i Vnderssåker clarerat.

2. Lucia Gunnarsd:r i Åke by bekänner sikh haffva hafft lägersmåhl med drengen Mårten Larsson, och aflat tillhoopa barn hwilket föddes förledin winter, och ehuruvähl han lofwadhe henne ächtenskap, men wid det Mårten det inträda skulle rymbdhe han bort till Norige, dy saak fältes Lucia till 5 d:r s:m:t. Mattz Gunnarsson rächte hand för bötterne.

3. Lapplänssman Thomass Joensson angifver en lapkohna Sophia be:d, hafft omgienge medh Jon Olufson, Oluf Siuls sohn som gif:r sin skatt till Offverdahls fiäll att länsman Scharel barnet födde Sophia för 2 eller 3 åhr sedhan, och christnades af h:r Michel, kallades Joen Joensson, hwarföre ehrkiendhe rätten Torkill Olufson som huusbondhen ähr förplichtat at

ehrlägga för desse bötterne 15 d:r s:m:t. 10 för Joen och 5 för Sophia, och sökie han dhem igen, det bäst han gitter, som icke sådane för rätten andrager.

4. Emedhan såsom Oluf Olufson i Wijken, icke neeka hafft een uthi sin gårdh een falsk betzman eller pyndare, den Oluff säger den samma och varit uthi sin fadhers tijdh corporalen Hindrich Bly klagar sig esemoffast köpt hoos denne Oluf kiött, fläsk, smör och aldrih varit full wicht, derföre han och Oluf tilltalt, och när Per Mattzson samt war här, lätt han och kröna honom, der på än fattas 8 m:r swänska på en wåg. Oluf inständigt föregifuer be:te betzman aldrih förändrat, uthan som Per Mattzson honom kröndt, hvilket otroligt synes, dy opskiötz detta ährendet till vidare ransackningh och näste laga ting, då Oluf i Wijken skahl comparera medh sine skiähl och wittnen.

[fol. 217] **5.** Gamble Medstugumannen Jöns Andersson saakfältes för swarsslösa till 3 m:r s:m:t uthi Carl Jacobsons saak om en stall han sålt hafuer till honom, men nu icke ähr tillstedes.

6. Länssman Lars Olufson angaf i rätta, att Joen Persson i Backen hafuer beskyldt Larss Olufson i Hårland för en peninge myndtare, hvilket han sig eij vnddraga kan, så honom tillvitadt. Men emedhan Larss Olufson nu frånvarandhe ähr, af den orsaak han sig för några åhr sedhan hafuer illa huggit sig, derföre kundhe saaken eij optagas uthan opskiötz till näste laga ting då de begge skohla tillstädes wara.

7 Ehuruvähl Daniel Olufsson Hellman prætenderar på Anders Jeppessons vägnar i Qvissle af Joen Markusson i Selfswedh 3 r:d:r skadheståndh för något öf:r förd lerefft till Norrige och på måhlet skulle några allnar fattas att det eij tillfyllest giorde. Men emedan Joen Markusson föregifuer, att Anders Jeppesson ähr förlijkt med Mårten Beck om en r:d:r och för dhe öfrige förskont, dy kämnes Joen denne r:d:r betahla och dhe öfrige befrijes före.

8. Emedhan såsom Mattz ...ifson[?] i Berga, för rätten betygar, hafue hördt på, när Nilss Nilsson i Nygården försäkradhe dragoun Mattz Traffware wårdha om hästen, när han skulle få honom i hendher, och sielf sendt åstadh sin sohne hustru effter hästen men af wahnskiötzel ähr hästen omkommin förledin höst af den myckla snön som kom, och hästen war bådhe stakat och hållat. Dy kundhe denna rätten eij befrija Nilss Nilsson i Nygården hästen att be tahla, som Trafvarn gaf till 5½ r:d:r. men för hans fattigdomb skull gaf han effter 2 r:d:r och resten 3½ r:d:r skall han genast betahla.

9. All den stundh Rijsta männen Oluf Håkansson och Jöns Erichson eij hafua effter rättens godtfinnandhe af d. 9 novem. [fol. 217v.] 1664 wellat hålla syyn emillan sig och Hårlandsbönderne uthan wägrat, saakfältes till 3 m:r s:m:t hwartera, och Hårlandzboerne och Ängiesboerne be- hålla det dhe i handhen hafua, intill des tolfmanna syyn gången ähr.

10. Emedhan såsom Erich Andersson i Renberg sig beswärrar hafua allareda d. 5 junij 1666 uthi länss och tolfmäns närvaro köpt och betalt gården han åboer, och Måns Andersson i Renberg för 85 r:d:r och 1 r:d:r uthi sohne Nilss Nilssons hustru Kirstin Andersd:r gifvit oavsedt han tillförne ähr uthlöst af b. Månss Andersson. Men nu icke kan blifua af med honom uthur gårdhen i för den skull påladhes Nilss i Nygården, som en huussman ähr, taga sin hustru medh sigh, sin måg och d:r iempte Per Nilsson och innan nästkommande måndagh, flyttia der ifrån och icke wara honom Nilss Andersson till något förfång på sin gård. Detta länssman med tolfmännen fullborda, der sådant af vederbörandhen eij effter kommet warder.

11. Emedhan såsom Joen Gunnarsson vthi sin lijfztijdh hafuer gifvit till befallningzman Johan Christophersson böxle p:g:r 7 r:d:r för Hierpegården Per Gunnarsson nu åbor och besitter och dem icke restituerat. Hwarföre erkendhe rätten skiäligt, att Per Gunnarsson ähr förplichtat samme böxle p:g:r 7 r:d:r genast tillbaka gifua till Joen Gunarssons barn, emot wederbörligit quittantz.

12. Åke Olufson i Moo bevilliades fasta och dombreeff på sin gårdh Moo i Vndersåker s:n af 3 tunl:d. All den stundh hans kiöp å samma jord ähr lagligen opbudit och lagståndit, och ingen det imidlertijdh af nästrom frender hafua der på klandrat.

13. Emedhan såsom Simon Jonsson i Rödhe hafuer godwilleligen budit sine systrars Anna och Agnis Jonsd:r i Rödhe måhlssman Jöns Andersson i Berga, och Joen Olufson i [fol.218] Kohnäs 40 r:d:r tillhoopa för sine jordeparter dhem i gården lottades effter föräldrarna. Men intet dhem emottaga vill, vthan prætendera interehse derföre åhrligen. Så emedan det fuller skiäligt ähr, ingen lössn böhra emottaga i hemmanet medhan dhe omyndige ähre innan[?] dhe man gifne blifva eller och icke, att kan hendha i framtijdh, det Gudh afwende medh siukdom blifva vnderkastadhe, så hafva dhe ej annat att tillgåå, än till den som deras jord brukar och jordhen behåller, kan alt derföre rätten ej påbördha honom Simon Jonsson gifva derföre interehse. All den stundh han sigh obligerar häfde och bruka som hålla gården wid macht, der aff cronones richtige vthlagor erläggia, och befrija gården från all den påkommande giöld. Vthan der systrarna myndige blifva hafue peninger hvar sine 20 r:d:r i godh beredskap.

14. Joen Joensson i Hwassnäs opbiudher gårdhen han åbor, andra gången om 2½ tunl:d kiöpt at åtskillige bördhemän för 73 r:d:r.

15. Affsadhess att imedan som Magniel Nilssd:r som närmaste odelsrätten äger uthi Myckelgårdhen och Mörtzel sochn sin sahl. fadersgårdh, hvilken Erich Jonsson ibid till datum brukat hafuer, och han godhvilligen tillbiudher sig födha och skiöta henne uthi sin lijfztijdh och in till hennes döde dagar, för hennes rättmätige prætension och odelsrätt, der han för dhe andra slächtingarne finge behålla gårdhen. För den skull effter saaksens noga skärskådandhe pålades, at hvilken thera som Myckelgård gården, ägande blif:r antingen Erich Jonsson, eller någonthera af slächtingarne besittianandes varder, skahl förplichtat wara Magnil Nilssdr. för-svarl. födha och skiöta in till sine dödhe dagar, helst emedan hon hellbregd lööss och döfr ähr intet sin födha wärkligen sigh sielf förtiena kan; i men i fall der hon detta åtniuta ~~kan~~ will, skahl hon förblifva på gårdhen, och intet annorstedes.

16. Erich Andersson i Rehnbergh bevilliades faste- och dombreeff [fol. 218r] på sin gård Rehnbergh i Vndersåkers s:n af 1¹/₆ tunlandh. All den stundh hans kiöp å samma jordh ähr lagligen opbudit och lagståndit, och ingen det imedlertijdh af nästom frender hafua derpå klandrat.

17. Per Persson i Berga, opbiudher gårdhen han åboor andra gången kiöpt af Oluf och Per Hindrichsons sönnar för 87 r:d:r 2 tunl:d.

18. Per Andersson i Romo bevilliades faste- och dombreeff på sin gård Romo af 1²/₃ tunl:d all den stundh hans kiöp å samma jord ähr lagligen opbudit och lagståndit, och ingen det i medler tijdh af nästom frender hafua der på klandrat.

19. Anders Persson i Handöhl bevillades faste- och dombref på sin gård Handöhl af 2 tunl:d all den stundh hans kiöp å samma jordh ähr lagligen opbudt och lagståndit och ingen del imedlertijd af nästom frender hafua der på klandrat.

20. Effter saakzens noga skärskådandhe och öf:rvägande afsades, att emedhan som hust. Gertrudh sahl. Erich Olufsons änckia i Äggien medh intet skiähl kan fördraga huru desse tvistige 15 r:d:r jordp:gr ähre betalte till Pedher Jonsson Hey i Nampndahlen uthi Norige af hvilken Månss Erickson i Bye ähr fullmäctigh giordt, som här flyta af Mårten Olufsons i Äggien skuldh och Erich Olufson som gårdhen emottogh gälden betahla skulle till 80 r:d:r. Allenast bevisa kan 65 r:d:r för gården betalht hafue, men desse 15 r:d:r intet, som hadhe bordt länge sedhan warit clarerade och derföre en tijdh interesse gifvit, lijkvähl emot all skiähl neekar. För den skull erkendhe rätten skiäligt, at hust. Gertrud ähr förpligtat dessa 15 r:d:r innan 3 ährs tidh at betahla 5 r:d:r om ähret, iempte resterande intereshse uthi 6 ährs tijdh á 3 ort om ähret belöper $4\frac{1}{2}$ r:d:r. summan $19\frac{1}{2}$ r:d:r der måhlzäganden kan denne änckia för sin fattigdomb skull, med interesse förskona [fol. 219r.] uthan någon schadha, wore mykit wähl. Sammaledes pålades Christen Rafvelsson sahl. Mårtens i Äggien mågh att swara för 5 ährs interehse för desse p:g:r á 3 ort om ähret tillhoopa 15 ortter, uthan vidare opskoff att betahla.

21. A:o 1668 den 29 octobris, uppå Vnderssåkers laga tingh insinuerade i rätten Erich Joensson i Myckelgård ländz- och tolfmäns värderingh skriffit på hans anwände omkostnader på gårdhen sedhan han tijt kom, så som och der i gårdhen inlade penig:r till creditorerne, för än han fick bruka gårdhen till 230 r:d:r. Sedan för Erich Jonssons åbo, uthi 18 ährs tijdh, och uthlade soldater till 83 r:d:r tillhoopa rächnadh summan 313 r:d:r som länss och tolfmäns värderingzskriffit af den 22 majj 1668 uthvijsar. Hvilken rätten uthi alla måtto ehrkendt godh och gill dess för uthan för dhe inhståendhe ryttare inqwarterningar, vacht och annat slict, som ganska ähr myckit at upräkna, Erich Joensson i Möckelgårdh uthi feigdetijderne pro a:o 1658, 1659, 1660 påkostat hafuer, hafuer nämbden in alles värderat och lagdt honom Erich Jonsson refusion till 30 r:d:r blif:r summan med den förrige 343 r:d:r. Vthom denne summa, så tillbödh Erich Jonsson i Möckelgård samptlige odelsmänne 20 r:d:r för sin odels prætion, dher dhe honom hemmanet till ewärdlig egendomb, förinna och frälssa villa, såsom och till öf:r flödh födha och skiöta Magniel Nilssd:r till sine döde dagar, som närmast rätten äger i be:te Möckelgård, hwar till dhe andra odels interessenterne hvarken kunna försäkra honom Erich Jonsson sina vthlagde p:g:r restituera, eller frälssa honom gårdhen emot ~~gårdhen~~ 20 r:d:r sohne samtyckia, derföre dhem effter sakens noga öf:r wägandhe och skärskådhande pålades innan nästkommande midfastodagh 1669, anten restituera Erich Jonsson i Möckelgård 345 r:d:r och frälssa honom gården uthan något vidare klandher eller emoth laga dhe 20 r:d:r sohne p:g:r sampth ineressenterna tillbiudher, och [fol. 219v] föda Magniel Nilssd:r uthi sin lijftijdh som Erich Jonsson tillbudt haf:r hwilket wederparterna ittera wilkoret skohla effterkomma innan försagdhen midfasto dagh, och således wara åtskildhe. Hwar och icke dhe sådant effterkomma, så vthgifues fastebreff på Myckelgård vederbörandom till stööre tryggia och säkerheet.

Ting 29 mars 1669

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I: 7, fol. 13v–15, ÖLA.

Vndersåkers tinge lagh denn 29 martij a:o 1669. Närwarandess befallingzman wäll:tt Daniell Bertillsson med nämnden.

Måns Erichsson i Bye
Anders Andersson i Grötom
Anders Erichsson i Åcke
Joen Oluffsson i Kohnäss
Joen Persson i Dufwe
Jöns Åkesson i Sådth

Pär Nillsson i Hårlandh
Sten Joensson i Bräcke
Erich Andersson i Lien
Pehr Andersson i Röne
Oluff Oluffsson i Krook
Oluff Östensson i Edzåssen i fadrens ställe

1. Dato bewijliandes syn emelan Nylandzmanen, Ristamanen, [fol. 14] Hårlandzmanen, nästkommand sommar att anställas, då alle desse parter, skolle tillstädes wara, och Rista och Hårlandzman skolle bekosta synen, men der Nylandzman plichtigh fines, skall han och med omkostnaden intreserat wara, imedelertijdh skolle parterne till kiänna gifwa, huarest dhe synemänerne taga och äska willia, etc.

2. Emedan såsom Per Andersson i Handöhl och Erich Andersson i Lijen fullmächtig å Daniel och Oluff Carlssonz wägnar i Handöhl, klandrer på commissariernes uthgifne afradz breff, som och lagh mans confirmation på ett pergamentz breff, angående Päll Pärssons i Wijk vndhfångne breff, på desse afradz landh om Ansiöön och tälliestens berget derföre han åhrligen gifwer, taxa 1 d:r s:m:t sackfälltes för den skull desse kärander till 6 m:k:r s:m:t för dom[?] bruck effter 39 cap. tingm. b. L.L.

3. Joen Persson i Backe som lagl. stemb:d åhr men icke comparerat att swara till deth witesmåhl, han Larss Olufsson i Hårlandh på bördat, hafwer, sachfälltes till 3 m:k:r s:m:t effter 33 cap. tingm. b. L.L.

Denne Joen Persson i Backe, comparerade dagen effter, och högeligen badz före hoos mållsägaden, och sine ordh åther, aldrigh sedt Lars Olufsson, någon päningh myntat, uthan stöpt then [.]ällior, och fallit på gällfwet såsom en skillingh, saachfeltes till 3 m:k:r s:m:t effter 43 cap. ting. b. L.L.

4. Oluff Oluffsson i Wijken, som till Norgie förest åhr, men borde swara till den fallska betzman, han har i gården, som uthtagit åhr ett blystycke uthur ändan, på hwillcken fattas 8 m:k:r på en wågh. Opskiötz till näste laga tingh, då han skall wara tillstädes.

5. Nills Nillssons hustru Kerstin Andersd:r, Nygården, beswärade sigh eij wara nöijachtigheen uthlöst af sal. Måns Andersson hennes broder i Rehnbergh, för än han sållde sitt heman till Erich Andersson i Rehnbergh, hwillcken allreda gården besuttit uthi 11 åhrs tijdh, och dher oppå för sin odels afträde annammathe 1 r:d:r aff bem:te Erich som han tillstår, för uthan deth hannes broder henne uthlöst har, som nämnden betygar, nembl. hafwe, [fol. 14v] först bekommit 26 r:d:r af Joen Pährsson i Dufwe, för Nygårdz ängeslätte som på hennes loth i Renbergh arffallit war, dess uthan 18 r:d:r bestände 10 r:d:r i sytningh för deres modher sedan en r:d:r för resterade uthlager för henne betallat, som ländz och tollffmäns attest af d. 5 majj 1654, för mäller belöper sigh således 44 r:d:r som den andra systren Karin Anders:dr för sin arftzpart bekomit hafwer.

Så emedan hustru Kerstin inga skähl kan i räthen fram ther som kunna henne hielpa, eij eller yrckat på när brodren bem:te sal. Måns i Renbergh hemanet sålde till Erich Andersson,

hwarföre kennes hennes præntion af intett werde, intill dess hon krafteligare skiähl framtheer.

6. Emedan såsom Pehr Erichsson i Oplandh 2:ne resor till tinget stembder ähr, och tridie resan ähr profossen tijt skickat effter honom, men gömbdt sigh vndan i skoghen, och således icke comparerat, vthan stembningen försuttit, och hijt skickat sin hustru Rebeca Jonnsd:r att swara till ländzmanns Lars Oluffssons och hans lagz mäns afradz skugh, som widh längdh och bredh till ½ nymijll af brändh ähr, hwillken skada mätin ähr till 10 r:d:rs werde effter syhnemännernes läghningh, och kärändenes egen bejackningh, eliest; och Mörsillboene på ingen annan hafwa misstänkt ähn denne Per Erichsson hällst emedan han har haft sine ällgzdrag på bem:te afradesskug hwillcka och opborne, men straxt i stället igen nya oprättatt. Hwarföre känes han så wida widh sacken, effter 24 artickeln 1664 åhrs skougz ordinansien, till dess han någon annan framter och för plicktadt ähr desse 10 r:d:r nu gienast betalla, såsom och refundera Mörtzill boene 20 r:d:r s:m:t bötter, som dhe för detta måhl hafwa a:o 1667 måst ehrlägia; Råthen skickade Per Erickssons son Erich, hem till Oplandh effter fadren, att till wor gens[?] comparera. Då Erich tillbaka kom berättades att råthen må dömma, huru honom behagar, wägrandes sigh eij gå hijth, hellst emedan han, som han hemma bekanner[?], wara oskyldigh, men eij för råthen will comparera; Hwarföre kune råthen eij anat slutha, ähn som förbem:tt ähr att refundera owan bem:te skada och påkombne böther.

7. Mosses Oluffsson i Forsse träde för råthen begiärandes få tillträda [fol. 15] sin jord som hans sal. fader Oluff Larsson åbodt hafwer, men Moses för bem:te hemman för 4 åhr sedan affträde, och deth sama oplåtit sin farbroders son Oluff Joensson i Forsse, hwarpå han har levererat Mosses Oluffsson för sin odelsrättz pretension 14 r:d:r till Per Oloffsson 14 r:d:r till Åke Oluffssons hustru 14 r:d:r till Rolff Oloffsson 14 r:d:r till Rågiel 7 r:d:r, men Rangnielss pretesion innestår ännu hoss Oluff Joensson 7 r:d:r till des hon mangifwin blifwer, då hanns rätt ähr för behållen. Gålden i gården ähr betallet 10 r:d:r. summan 80 r:d:r. för ett tunnelandh. Men emedan såsom Moses fader Anders Larsson eij har betallat dhe gamble sykonen, vthan gården ähr ohemult procederat, dy opskiötz detta till wijdare ransachningh. Men imedelertijdh effterlåths Oluff Jonsson behålla gården oklandrat, och hwadh han skälligen på gården bekostar, skall honom refunderas, dher Ragnill då hon mangifwen blifwer påningarna för sin odelsrätt eij annamma och emothtaga will.

Ting 22–23 oktober 1669

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:7, fol. 63v–66, ÖLA.

Vndersåkers tinge lagh d. 22–23 octobris a:o 1669. Nerwarandes befallningzman wäll:tt Daniel Bertillsson med nämnden:

Östen Jonsson i Eedzassen	Pähr Nielsson i Härlandh
Erich Andersson i Lijen	Måns Erichsson i Bye
Pähr Andersson i Romo	Anders Erichsson i Åcke
Joen Pährsson i Dufwe	Oloff Andersson i Krook
Elias Oloffsson i Bergie	Joen Olsson i Kohnäss
Anders Håkansson i Grötom	Jöns Åkesson i Sadh

1. Dato publicerades och vplästes för allmogen, effter skrefne Kongl. Majj:ttz ordinantier påbudh och placater, nembl. Swergies rijkes ständers richzdagz beslut af dato d. 22 septemb. 1668. Sampt bijfogede bijaffskedh, item Kongl. Majj:ttz påbudh på samptel. allmogens beswär 5:te punct, Kongl. Majj:ttz resolution och förordningh om cronones vthlagors vpbärande, dito Kongl. Majj:ttz påbudh ifrån alla executioner i gemehne af dato d. 10 julij 1669. Kongl. Majj:ttz placat öf:r dhe ährender, som alla rätter och domstolar, till excutionetens främiande, skolle taga i acht.

Kongl. Majj:ttz påbudh förmyndareordningh; Kongl. Majj:ttz på budh angående barnamordh. Kongl. Majj:ttz påbudh och stadga, öf:r åthskillige missbruck, och ordningars affskaffwande med dhe troloofninger, brölop, barkedop och begrafninger, sampt kläde-drächter. Förelästes och allmogen Kongl. Majj:ttz breff om öf:r och vnder lagmansrättas vpbärande.

Elias Olsson i Berge aflade sin tolfmana edh.

2. Oloff Olsson i Wijken, som förledit åhr anlagades hafwa ett orätt betzman, hwillcken nu föregifwer den alldrigh förendrat, vthan som Pähr Matsson Tuhn, den kröndt haf:r åhr han åhn tillfinnandes, hwillket opsközt till Peder Matssons ankomst här före swara då corporalen Hendrich Bly skall skee ett nöije för sin [fol.64] skadeståndh, för deth godz han effter bem:te betzman kiöpt haf:r.

3. Förlijktes inför rätten fendrichen Jonas Bacchæus, med Anders Erichsson i Åcke, om een jempte span mållt eller 26 kannor att åhrläggia till dhe fattige, hwillcket Anders kännes förplichtig at effterkomma, och sedan saken skall Bacchæj prætension blifwa ophäfwen; etc.

4. Såsom Pähr Andersson i Romo ingen orsach finnes till Jonæ Bacchæi kähremåhl angående 2½ t:r spannemåhl som fendrichen Kariesmesso tijdh skulle kiöpt aff Anders Olsson Drake, men Draken förmedelst sin sedel, af dato d. 5 decemb:r 1667 gjorde förändringh på sitt kiöp, till Äfwert Pärsson i Wijken, derföre Bacchæus har blifwit fixerat, att påkåsta åthskillige rester, fast hann omsijder nöth samma kiöp för 6 ort tunnan.

Allenast finner rätten skälligt, att Anders Olsson refunderar Bacchæi omkostnanden, som sådes tunnan haf:r lofwat vth, effter 14 cap. kiöpmåhla b. st. lag och 6 Oplandz lagen jorde b.

5. Dufwes männerne Oloff Carlsson och Joen Pärsson, med sine legzmän vthi cronones affradhz landh och fiskewattn Oånd[?] be:d beswärade sigh öf:r Anders och Oluff Anderssons sönnner på Wallen, som tillfoga dhem oförrätt på dheres fijskewattnen hwillcket dhe för denne gången afbådo, förneh[n]andes sigh skulle nuttit h:r fischalens Johan Huhz breff af dato 1656 d. 5 julij förmählandes skulle besitta på cronones afradzlandh, Wallen ben:d som tollfmän nu betyga wara belägen på Tångböhle mens skatte skough, och i förstone med låff till kommen wara, till hölltz nu aff befallingzman att gifwa skatt dher aff, effter brefwetz lydelsse, och frijhetz åhren wara förbij fluttne hwilcket han sigh wägrade kunne vthgiöra, hwarför remiteres detta till h:r fischalens disputation, att honom nedsatt haf:r

[fol. 64v] 6. Pähr Nielsson i Håårlandh, Pähr Andersson i Äggen, och Niels Bertillsson klaga öf:r samptl. Brattlandzmännerne deth dhe åhrl. åhr ifrån åhr tillfoga dhem orätt på dheres slotte ängier, med boskapens vthebetande och gräsett fötrampade, till hwilcket dhe sigh nu excusera, eij ther warit, mindre någon skada gjordt, hwarföre pålades dhem aff rätten widh 40 m:k:rs straff hwartera tillgiörandes här effter medh sådant aff ståå, då käranden skall sine fulla skiähl framdraga, som dhem öfwer tyga kunna.

I lijka måtto klaga och Brattlandzmännerne öf:r Stamgierdzmän, som och i detta år medh sin booskap på dheras skogh tillhållit, pålades och på lijka sätt derifrån affträda, på samma sätt som förberördt ähr åtherenandes.

7. Simon Erichsson i Opplandz drengier, Wehlam Hindersson och Joen Andersson som anklages aff Pehr Erichsson i Oplandh och hans lagzmän, som skulle dhe dem för gång giordt på dheras förlijckning ällgz wåhner släpt fram det ordet, lika som diur woro gångit genom, och smordt blodt på vdden, kunde ingen dhem till lägia, eller något skähl dhem der till binda dy remiteres detta vnder dheres förlijckningh, att ingen den annan oförätta, vthan lefwa som grannar till hoppa.

8. Såsom Jakob Nielsson, Selfsiöön, jempte hans förman Bengt Nielsson, hafwer tvert emot Balantzar Kähres och Jöns Michelssons breff aff dato 1678 d. 13 februarij tillwället sig dhe diuur wåhner och fijske allena vthi Selfsiöö bäcken, som till komma half parten Måns Erichsson i Bye, widh insatt wijthe 8 örtugor och $1\frac{1}{3}$ m:k:r till Kongl. Majj:ttz och cronan, ährlägia, hwillket fijske och diuur wåner Jakob nu på 7 år alhlena nytiat och brukat haf:r och ehuruwähl rätten hade orsach att strafwa Jakob derföre effter brefwetz lydelse, men i anseende, det hans fader, dels och ifrån Måns aff stängt haf:r eliest och föregifwäer Jakob alldrigh wetta aff detta breff, [fol.65] förskontes han för denne gången, medh sådan condition, att han här effter med sådant aff stäär och inrymmer Måns bem:te diuur wåhner och fijske, effter för bem:te breffz innehåll, deth parterne skall siggh brefwet till skillnadt, som rätten approberar godt och gillt wahra.

9. Kyrkioherden wörd. och wällärde h:r Peder Berghemius kärade å kyrkiones wängnar effter ett godz i Läger forssen, bestående aff $\frac{1}{3}$ part, som Jöran Pärsson i Mörwijken tillijka med, sitt vnder sins ägor, till slagit haf:r och deth ifrån kyrkian vthi långan tijdh vndan hafft, aff hwillcket godz som Lars Nielsson i Hambre och Oloff Larsson i Dufwe betyga, warit der ifrån åhrl. 1 orth, eller wågh miöhl eller korn, i förena tijder gifwit. Men Jöran Pährsson alt sedan körkioherden på 7 år hijt kom, fått till backa med, eij heller någon för kyrkioherden her oppenbaret, bem:te godtz vnder capellet på Medstugun haar tillegat, för än han bekom Hans Andersson B[l]ix skrifwelsse aff dato Ströhm d. 21 aug 1669, hwillcken på Medstugun förre bodt haf:r och bekommit åhrl. 1 wågh miöhl eller korn, deth samma Jöran Pährsson i Mörwijken, om sider tillstodh, efter Anders berättelse hördt och hans fader her och så gifwit, hwar före kan rätten eij annan sluuta, vthan Jöran Pährsson kännes för plichtigh at refundera kyrckian all skade ståndet, som kyrckian tagit haf:r i desse framfluttne år, dåck först remiteres detta till kyrckioherdens och kyrkiones föreståndes goda dispotion, der någon lindringh kan skee. Men der weder börenderne sigh godh willigen eij bequemma will, så skall Hans Andersson comparera och sitt breff lagl. fullgiöra, och ståndj den parten expenserne som saaken förelöfwer.

10. Mårten Pährsson i Tångböhle, som lagl. stembder ähr att swahra Pähr Andersson i Tångböhle för booflyningh för medelst sin wrångwijssa [fol. 65v] angifwande hoos hans excell:ttz högwälb:e h:r gouverneurn och skaffat breff, twert emoot h:r fischalenh Hutzens breff, angående crono jorden dhe skulle kiöpt hafwer men ingenthera fick behålla, vthan h:r capitenn Sabel fick den till kiöpz, och således Pähr Andersson jorde fåfångh om kostnadh. Sachfåltes Mårten för swarlössa till 3 m:k:r s:m:t sedan till saaken å näste laga tingh swara, då ländzman skall hafwa honom tillstädes.

11. Kierstin Hemingzd:r i Totten, opbiuder halfwa gården ibid kiöpth aff Oluff och Anders Andersson ibid förste gången.

12. Joen Joensson i Hwarssnähs opbiuder han köpt haf:r tridie gången, för 73 r:d:r bestände aff 2½ tunnelandh.

13. Wällärde h:r Peder Gestrinus, brede widh sin käre måhl om laga huussens tilldehlande på cron jorden insinuerade hans excell:ts gouverneurns högwällborne h:r Carl Sparre nådgunstige resolution aff dato Rödöons laga tingh d. 24 febr. 1669 att venerandus pastor emot böxle päningernas restitution, skall få till tillträda dhe 2:ne tunnelandh gl. crono jordh i Nylandz by, för kapplandz bordh underlägia, till Vndersäckers prestegårdh.

Men såsom ingen express befallningh; hwarken till befallingzmän eller migh om hussens distribution, vthi be:te hans excell:ns resolution om rördt ähr, dock lichwäll remiteres detta till ländz och tollffmän med allfwarligh befallningh här om ransaachaka, hwillecke huus crono-jorden tillkomma, antäckna och skriffteligit for fatta, till hans excell:ts högwällb:ne h:r gouverneurns vidare här öf:r dispocition, då Joen Ingemunsson kan comparera. (hwilcken vthi sin lijfz tijdh bem:te crono jordh böxlat, eij härom till fredz ähr) att aff merkte här öfwer hans excell:ttz nådgunstige resolution.

[fol. 66] **14.** Såsom Jöns Erichsson i Rista, haf:r nu på 20 åhrs tijdh för summat effter fordra dhe 12 r:d:r jordepäninger vthi Ängegården, honom skulle för längst wara tillfallne effter Mårten Oloffzssons andre hustru Råggiel som inga barn hade, och nu på gubbens trene giffter sådant vthi rätten tijdh eij yrkiat.

Men emedan som Christen Raphaelssons swärmoder Karin, gubbens första hustru till fallen woro jordhpäninger öfwer 40 r:d:r så vthi Lijen som Rembergh, måste och sättia till backa vthi Äggienes gården vthan någon refusium, hwar före kan rätten eij påbörda Christen Raphaelsson denne Jönss Erichssons pretension 12 r:d:r refundera, vthan i detta måhl frijkännes ifrån hans fordran, helst emedan med detta så långhsambligen och försummeligen procederat ähr.

15. Oloff Olsson i Wijk, till sade sin gamble lägerqwinna een oxe vthi förliikningh til det han [hon?] förre åthnutit hafwer, vthi förrådth för barnet, hwar med han [hon?] ingen wijdare pretension skall här på giöra.

Ting 20–21 oktober 1670

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:7, sid 167–170v, ÖLA.

Vndersåker den 20 och 21 octobris a:o 1670 Præsente befallingzman och nämnden

Sten Jonsson i Edsässen

Anders Håkansson i Grötom

Erich Andersson i Lien

Pähr Andersson i Romo

Jon Pährsson i Dufwid

Jöns Åkesson i Sådth

Pähr Nillsson i Hårlandh

Måns Erichsson i Byom

Oluf Olufsson i Krook

Jon Olufsson i Kohnäss

Elias Olofsson i Bergh

Anders Erichsson i Äcke

1. Publicerades för allmogen h:r excell:ttz gouverneurens höghwällborne h:r Carl Sparres ankombne skrifwelsse angående wägabyggnings ankombne reparation och för bättringh på

allmogene och kyrkiowägar, hwilcke een afskrift dher af \tilförne aff/ befallingzman hafwa bekommit, men dock icke effter kommit, vthan til datum mehredeles obestält så at, såwäll kyrkioherden som tullnähren och den resande högeligen dher öf:r klagar, wägarna oduchlige wara, i synneheet emillan Vndersåker och Åhre kyrkian, och flerestådes, hade wäll rätten orsaak at saak fälla samptl. allmogen till hwar sine 3 m:r s:m:t hwartere, men såsom dhe vthláf Wade boot och bättringh til tillkommande år at förbättra, dy förskontes dhe alle till hopa med 40 m:r s.m:t.

2. Desslijkess publicerade och befallingzman wällb:e Daniel Bertillsson h:r excell:ttz gouverneurens hög wällborne h:r Carl Sparres 3:ne ankombne skrifwelsser angående tullstugurnass opbyggjande wid Dufwidz tull, och Vndersåkers boerne som hafwa contraherat med landhsens 24 be:te huuss emot betahning opsättia, men sådant \eij/ effterkommet, och tullnähren mons:r Daniel Olufsson sig högeligen beswärer inga huuss dher ähnnu opsatte ähre, och eij weet huru han sinienst denne winter förrätta kan, wettandes eij annat, än han [fol. 167v] sinienst må afträda, och låta Vndersåkers boerne swara för alt effter lagh, men dhe härmoot sig excusera, hafwa kiöp giordt med Pähr Andersson i Forsom om hans gårdh willken nu eij tilstådes ähr och be:te köp nu eij hålla will som tullnähren före gifwer, tolfmän uthláf Wade fuller så med Pehr Andersson tilgå, at kiöpet skall stå, och tullnähren blifwer för sörjd med nöyachtige huus hwilcke åthwarnades sådant effterkomma, uthan vidare beswähr.

3. Förlijktes in för rätten capplanen wällärde h:r Peder Gestrinus med sin granne Jon Ingemundson i Nylandh, angående den twist dhe hafwa sins emillan om åker måhl emillan crone 2 tunl. och odel 2 ¹/₃ tunl. hwar öf:r några opbrukade mählingar finnes öf:r på odels jorden, så at Jon Ingemundson cederade wällärde h:r Päders 1½ mähling gammal åcker till crono, jorden, men sielf må h:r Pähr dhen oprista och oppkiöra, hwarpå dhe rächte hwar andra handen, och wore å både sidor åth nöijde, utj det öfrige så skulle dhe sig til rätelsse effter hög wällborne h:r Richzrådens Kongl. commisharienes resolution.

4. Befallingzman wällb:de Daniel Bertillsson angaf, ~~att sal~~ kyrkioherden i Vndersåker h:r Adam Wellamsson hafwer utj lijfstijden vthwärdet sig h:r excell:ttz högwällb:ne grefwe Johan Oxenstiernas resolution och för medlingzbreff på sin affwels gårdh i Nylandh vnder en rök och mantal, dherest tilförne woro i cronens jordebook in förde för 3 rökar och sedan sal. h:r Adam afträdde och sålde sin för medlingh till Jon Ingemundson och hans granne, hwilcke än be:te förmedling åthniute, hwarest nu i Nylandh sittia 4 rökar under ett mantahl som befallingzman å cronens wäg:r för meehnar skahl dher igenom, skee cronan till stoor ~~afsked~~ af saknadh.

[fol. 168] 5. Såsom Elias Olofsson och Pell Pährsson hafwa utj sine 14 dagars för ordnade fiske af händelsse vndh fått en älg, dhe tillhopa lijka del achtige ähre utj huden, som sålldes för 9 r:d:r hwaraf Pähr Pährsson skall först förlijka Erich Anderssons drängh i Lien, som legder war utj hans ställe, och det öfrige Erich i Lien bekommit återlefwerera. Dock det betractandes, at Elias böhr hafwa en r:d:r mehra än Pähr Pährsson för sitt store uth ståndne beswähr.

6. Trädde för rätten ehrlige och beskedelige danneman Stenn Jonsson i Bräcke presenterandes en trowärdigh lagbudin kiöpeskrift, hwar med bewisandes huruledes han lagl. af sine halfsyskon som samsyskon haf:r dheras rätta odelsjordh i Bräcken, bestående af 2 tunl. kiöpt och sig till handlat, medh alla dhess tilliggjande lotter och lunder, hwilke han påföllande sätt bettalt haf:r nembl. a:o 1651 d. 29 januarij til Nills Jonsson i Brijken 9 r:d:r och för afgångss p:g:r 3 r:d:r effter han den älsta brodren war. Til halfbrodren Larss Jonsson 3 r:d:r nock till honom betalt 5½ r:d:r för sträckte p:g:r til sin sal. fader, som bijfogade wittnen Karl

Ingelandh, Oluf ibid, Erich i Bergie, och Carl i Lundh betyga, d. 12 martij samma åhr, till Jakob Jonson i Bräcken 11½ r:d:r. Item för hans använde bruk 6 r:d:r, som Olof i Bergie, Oluf och Carl i Lundh bewitnat till Sagra Jons i Trunheim, 4½ r:d:r, hwar till Esten i Edzåssen betygar till half systren Sigridh Jonsd:r 6 ort, som och Eesten och Olof i Edzåssen bewitna, till Lucia Jonsd:r 6 ort som Erich i Bergie och Oluf Olufsson ibid. betyga. Till Anna Jonsd:r 4½ r:d:r som Nils i Sådth och Karl i Ängelandh såsom wittnenn betyga, till half systren Brita Jonsd:r 6 ort, som Nils i Mörwiken och Erich i Lien wittna, desslijkess till system Märit Jonsd:r ~~inne hållne~~ i Trundhhem 4½ r:d:r som köpeskrifften meredeles vidare innehåller jempte ofwan berörde witten widh hwart och et köp för mähla [fol. 168v] så at summan sig till samman drager til 56 r:d:r nock adderandes Sten Jonssons arffz rätt utj be:te Bräcke 9 r:d:r belöper inalles 65 r:d:r för Hellegården bestående af 2 tunlandh. Så emedan etc.

7. Trädde för rätten beskedelige danneman Nills Knutzon i Mörwijken, utj Åhre sochen och Vndersåkers tingelagh, præsenterandes en trowärdigh lagbudin köpe skriff de dato Långåker d. 29 martij a:o 1651. Hwar med bewisandes, huruledes han lagligen haf:r köpt och sig till handlat en halff gårdh utj Mörwijken bestående af 1½ tunlandh med alla dher tillijggande lotter och lunder, af sine när skylte fränder Nils Jonsson i Kiänåsen och Regart Hemmigsson i Långåker, som dhem arfweligen ähr till fallen effter dherass sal. fader, derföre dhem gifwit och betalt för dheres odel och bördzrättz afftråde fyratijo femb r:d:r som köpeskrifften af berörde dato 29 martij 1651, klarligen innehåller, det dhe med sine namn medh bomärkien verficera och stadhfästa. Dess likest op wijste och Nills Knutsson en annan köpe skriff de dato 29 martij 1669 lydande på den andra halfwa gården i Mörwijken, hwilcken han haf:r in löst af sine syskon, och dhem arfweligen effter dheres sal fader til fallin war, haf:r för den skull Nills Knutzon sine brödrer Tyriss, Oluf, ~~oeh~~ Jon och Larss Knutz söner för dheres odels aftråde nöijachtigt gifwit och tillstålt hwar sine 20 r:d:r och systren Brita Knutzd:r 5 r:d:r som sigh sammandraga 45 r:d:r dher till adderandes Nilss Knutzsons arffzpart, hemmanet 10 r:d:r belöpanades hella summan med dj: förige 100 r:d:r in specie för 3 tunlandh i Mörwijken. Så emedan ofwanstående, fränder, jempte samptl. syskon desse be:te p:g:r för längst nöijachteligen uth bekommit hafwer hwarföre afhände dhe samptl. mehr be:te sin odels jordh utj Mörwijken och Åhre sochen bestående af 3 tunl. ifrån sig ~~oeh~~ sine barn och effter kommande arfwingar, med alle dess tilliggande lotter etc.

[fol.169] 8. Kyrkioherden i Vndersåker, wördig och wällärde h:r Pähr Berghemius trädde för rätten, beswärandes sig öf:r sine grannar wid annexerne ejj willia til dela kyrkio stombnerna någon skoug och betes mark effter öre och ortug, uthan kyrkioherden dher från för mehna sig af stängia. Men såsom Swärigess lagh, Kongl. Maj:ttz ordinantier och h:s excell:ttz hög-wälb:ne h:r gouverneurons resolution annorlunda för mähla, at wördige prästerskapet effter kyrkio stombnerna icke mindre än andra skolla hafwa sin rätt utj skoug och mark och alla tilhörige lägenheeter effter öre och ortug, altså finner rätten det skiäligt, at effterskrefne kyrkiobordz grannar, wid hwar och en annexa ähre för plichtade inrymma wördige kyrkioherden i skoug och mark, muulbete och annan lägenheet proportionaliter effter vthsädet at nyttia och bruka nembl. Mörtzill kyrkio bordh emillan Byom och Myckelgårdhz mannen tagne sitt inrymme. Åhre kyrkiobordh niuter sin vthwägh i alla tillunder hoos Mörvijkmän, Totten och Wijkz män, jembwäll i Kall hooss Mo och Nedgårdzman proportionaliter som sagt ähr, effter vthsädet, och dhe sedan sökie sin regress hooss sine lagzmän i Sällswedh det weder böranderne ställe sådant sig hör sambligen till rättelse och sådant godh willeligen uthan vidare beswär wördige kyrkioherden effter qvoten oplåta och til fredz ställa.

Angående wördige kyrkioherrdens frågan, hwilcken närmare skall wara at bruka kyrkiones godz anntingen bonden eller kyrkioherden? Hwilcken den ringa rätten ejj annat kan pröfwa

och erfahra än kyrkioherden der till, fram för någon annan närmare wara och be:te affradh till kyrkian erläggia.

9. Bertil Nilsson låfwade at betalla h. Märta i Nygården 11 r:d:r till jempete marknen, som han låfwade hwilket sitt \löffte/ han kännes plichtig effterkomma

[*fol.169v*] **10.** Gudfast Gudfastesson bekänner sig hafft lägersmåhl medh Gertrudh Jonsd:r och aflat tillhoopa barn, hwilket hon går med alt sedan Gregorj marknadh, desse till stå sig haffwa låfwat hwar andra ächtenskap, som dhe än nu på stå, fullborda begiära, till hwilket wärk kyrkioherden wörd. och wällärde h:r Peder Bergheim caverade för Gustaff hålle sin låfwen som remiteras till ven:dum ministerium och fram komma dhå hon barnet födt hafwer.

11. Peder Asslackson födder i Wärdahlen och Rassmåhl by, som tilförne haf:r lägrat en kohna i Räfsundh, derföre plichtat, men nu åter ånyo lägrat Anna Olufzd:r i Brattlandh, och aflat tillhopa barn, hwilket föddess förledne wåhras, men nu låfwa de han taga henne till ächta, och af badz hoos föräldrarna denne ähr en vthfatigh person, som rymbder ähr från Norgie, och har ingentingh at plichta med, uthan med fängelsse sin brott at försona, denne sin grofwe syndh af badh han högeligen, och begiärade Anna Olufzd:r til ächta, hwilket remitteres till ven:dum ministerium, dher han sin låfwen eij fullbordahr, skall han med fängelsse plichta för 2:ne resor 40 m:k:r s:m:t, etc.

12. Emedan såsom änkian h. Kerstin Andersd:r sal. Nils Nilsons med hennes mågh Swän Strång dragoun sig eij vndraga kunna ware skyldig Jon Pährson i Dufwe 26 r:d:r försträckte p:g:r til sal Nils Nillson, men han her emot föregifwer wara förlickte om 11 r:d:r med någon pantt, ett ängies slätte och således nu hussen dherpå för derfwat, hwarföre erkändde rätten skiäligt, det Jon Pährson ähr först förplichtadt oprätta huussen eller be:te pant lijka godh, effter mätissmannas ordren, som han dher emottogh, och dher sedan afräda, och dher emot kännes änkian h. Kerstin förplichat restituera. Jon Pährsson 26 r:d:r och ingen taga be:te pantt, som han andra eij kan hemmulla eller sällia, helst emedan Erich Andersson det af änkians broder Måns Andersson för 85 r:d:r [*fol. 170*] kiöpt haf:r och som tolfmän betyga wara af brodern vthlöst medan han lefde. Men för det Swen Strångh sigh ohöflijk för rätten anter [?] och slår i hoop näfwen, och för witat [?] tolfmän för lögnare, men om sider rättade sig, skall derfore en stundh gå i fängelsse etc.

13. Jöran Pährsson i Mörwijken låter opbiuda sin gårdh ibidem förste gången nästom fränder och släckt till återlössn, emedan han föregifwer dher widh eij skall wara behållin med, då han eij får bruka kyrkio godzet Läger forssen som förre, hwilket wördige kyrkioherden disputerer närmare dhertil bruka wara ähn som han.

14. Erich Erichsson i Äggen trädde för rätten præsenterandes en trowärdig lagbudin syttningz skriff af dato 10 *septembris* 1626 hwar medh först bewisandes, huruledes Erich Erichssons moder, Kerstin Olofzdotter hoos honom haf:r begifwit sig till syttningz til sin dödhedagar, och dherföre bekommit för hafde omak och beswähr jordh för 20 r:d:r eller 5 mällingar åker och angh som dher tillförere, henne arfligen tilföll effter fadren Oluf Matzon i Byom som han vthbe kom af brodern Mattz Olofsson i Bye.

Som wittnen Oluf i Brattlandh, Hendrich Mårtensson i Byom, Mårten Olufsson i Äggen och Nills Simonsson i Optandh betyga de dato 23 *septembris* 1636. Sedan opwisste Erich Erichsson en trowärdig kiöpe skriff hurulunda han lagl: haf:r inlöst och sig til handlat 2:ne sine systrars, Törer [?] och Kerstin Erickzd:r arfallne odelss parter utj wäster Äggen och derföre dhem gifwit 29 in specie r:d:r med alle dess tilligande lotter och lunder, som kiöpe-

skriffthen dato 29 augustij 1644 af dheras mähn, Erich Olosson, Öhne och Hemingh Jakobsson i Hårlandh, utgifwin, innehåller jempte vnderskrefne wittnen, Mårten Olofsson i Öster äggen, Måns Erichsson i Byom, Nills Jeppesson, och Elias Mattzon dedt samma med sine nampne och bomärkien betyga. Dher til adderandes Erich Erichssons arfzpart utj be:te halfwa gårdh wäster Äggen som beräcknass emot systemna 29 r:d:r belöper summan 68 r:d:r bestående 1¼ tunl. Så emedan syst:n [?]

[*fol. 170v*] **15.** Trädde för rätten Anders Håkansson i Grötom och Kall sochnen presenterandes en trowärdigh dannemäns attestt, gifwin af då warande länz och tolfmän a:o 1654. Hwar med bewisandes huruledess sal. Håkan Jonsson i Restadh haf:r för rätten til köpz opdragit och såldt sin hustrus Lucia Olufzd:r odels jordh i Grötom bestående af 1½ tunl. med alle dess tilliggande lotter och lunder till sin älste son Anders Håkansson i Grötom, derföre han honom sin fader haf:r gifwit 65 r:d:r, som attesten widare i sigh sielf med wittnen, ländzman Erich Sporra, Lars i Krok, Oluf i Kohness, Oluf i Brattlandh, Jon i Förssse och Oloff i Lijden betyga.

Uthom detta så haf:r Anders Håkansson försohnat Oluf Olufsson i Omlie med 2 r:d:r för sin beswärlige wäg från Norgie at fordra någon förmenat arfz prætion här på, men så som honom med gode breff och skiähl öf:rtygadess at Anders fader, sal. Håkan Jonson har dhe gamla syskonen förr betalt, dy gaff han sig till fredz och ware dher med åth nögd, som wittnen ländzman Larss Olufsson, Måns Andersson i Kohnäs, Ol. Ol. i Krook och Jon Andersson i/ Berge de dato 3. dag pingesdagh 1670 bewittna.

Så emedan Andersses bröder, bäge Oluf Håkanssons söner, i Restedh och Åhre kyrkie by, med Erich Håkansson, detta köp för rätten tilstå wara richtigh och p:g:r:ne för längst betallte, och intet klander ähr i wägen. Hwarföre afhände fadren Håkan Jonsson å sin hustrus wäg:r etc.

16. Fendrichen Jonas Backheus insinuerade i rätten en protest prætenderandes att Månss i Byeness och Pähr Nilzsson i Hårlandh vthgifne attest må improberas, medan en clausul, dher infördt disputeras, nembl. at Myckelsgårdzmän och Wästeräggen skulle få panten Rijske igen, när päningarne komma etc. Derföre Backheus förleden 21 junij satt dhe emottagne 4 r:d:r från sigh för dhe små ängens stycken i Semmelåhn hoos ländzman Larss Olufsson at stå in sequestro til lagligt vthförande, hwillke 4 r:d:r, Mykelgårdzmandhen ej will emottaga, för Kongl. Hoffrättens resolution öf:r hella Rijske slotte godz förwentandes warder.

Ting 17 oktober 1671

Källa: Avskriftsamlingen, vol. 26. fol. 543v–544v. ÖLA

Original i: Svea Hovrätts arkiv, Renoverade domböcker, Gävleborgs län, vol. 19b.

Anno 1671 den 17 octobris, höltz laga tingh med allmogen af Vndersåkers tinge lagh, när Daniel Bertilson och edsworin nämdbh.

Östen Jonsson i Edzåsen
Erich Andersson i Lien
Pehr Andersson i Romo
Jon Persson i Dufwid
Elias Olufsson i Berge
Jöns Andersson i Grötom

Hendrich Mårtensson i Bye
Pehr Nilsson i Håhrlandh
Oluf Olufsson i Krook
Joen Olufsson i Kohnäs
Nils Erichsson i Brattlandh
Anders Erichsson i Åcke

Nämbdeman Nils Erichsson i Brattland, aflade sinn tolfmanne eedh.

[1.] Samptl. allmogen i gemeen tilfrågades, om H:s Majj:ttz vår allernådigste Konungs vtgångne placat om barne mordet 2 gånger om året är dhem föreläsit på rum och ställe som weder böhr, hwilket dhe eenhälligen bekände så skedt wara.

[2.] Kongl. Majj:ttz vår aller nådigste Konungs placat angående tobackz handelen, af den 24 novemb. 1670 är och publicerat wordin.

[3.] Capplahn i Vndersåker, wällärde h:r Pehr Gestrinius klagade, att Jonn Månsson hafwer med wåld tillägnadt sikh ett låfft, det han, i dess ställe, hafwer flytt een kornladu och opsatt åth Jon Jonsson, som h:r Pehr haar giordt bythe med, uthj gode mäns närwaro, det Jon Jonsson tilståår, men Jon Månsson dher emot sikh beswära för 7 år sedan, hafwa inlagdt i odelgården til Jon Jonsson 33 r:d:r som han ej åter bekommit, derföre förmehnar sikh så berättigat wara til husen, som til pantejorden det han 7 år brukat och besutit hafwer, til dess han får sine försträckte penningar igen.

Hwar öfwer resolverades, att Jon Månsson dragoun frijkanntes för wåld, som halfwa hemmanet i pant hafwer, och Jon [fol. 544] Jonsson böte 3 m:k s:m:t, effter 14 cap. kiöpmål b. St.L. som twene sällier ett, först pantsatt, sedan bortbytt, men hwad widkommer h:r Pehrs saak, för tilmähle, skal först confereras med venerando consistorio.

[4.] Ländhzman Lars Olufsson angaf at Pehr Erichsson i Opplandh hafwer fält 2:ne älgdiur i förbudin tijdh, men nu ej tilstådes och stembningen för sutit, dy saakfältes Pehr Erichsson till 3 m:k s:m:t effter 33 cap. tingb: L.L.

[5.] Desslijkest angafz af ländzman, att Pehr Erichsson hafwer försummat sidsta storböndagen, med 2:ne fullwuxne persohner, hwilket opskiötz till weder börandernas ankompt och näste laga tingh.

[6.] Märit Bertilsdotter i Edhåsen tilståår sikh hafwa haft lägersmåhl med Hemming Keelsson i Inland, medan dhe tiente tilhopa uthj Nygården i Aspåhs, och aflat tilhopa barn, hwilken nu för tiden i Norrige är. Men nämnden förmehna honom komma tilbaka, dy opskiötz til nästelaga tingh.

[7.] Oluf Persson i Stad, genom sin huusbonde, tullnähren Daniel Olufsson, tilstod sikh hafwa haft lägersmåhl med Märit Erichsd:r från Hammerdahl och aflat tilhopa barn, intet ächten-skap är vthláfwdt, ej heller någontera det påståår, dy saakfältes Oluf Persson til 40 m:k s:m:t effter 3 cap. giffb. L.L. och Märit till 20 m:k s:m:t effter Kongl.Hoff rättens resolution, jempte bäge försörja barnet effter det 18 cap. ärfd. b. L.L.

[8.] Hindrich Mårtensson i Byom, med sine lagsmän, klagade, att Selssöö och Åckes man hafwa gått öfwer dheras eget syyn breff 1620 och 1628. På tinget confirmerat in på byoms mans skattskough, som dhe förmehna effter sitt vthwärckade affradz breff, och emedan åthskillige breff framteddes af parterna, som ej slitat kunna förr dhe hålla ägande syyn, hwarföre förordnades dhenn af rätten 3 män å hwartera sidan, som tijt sikh begifwa skohle och ransaka effter 1620 [fol. 544v] års syynbreff, huru wida det af swaranderna hålles, med hwad mehra parterna hafwa at urzera på, skohla syynmännerna wetta wiss skriffteligh relation om til näste laga tingh den dhe kunna med eed erhålla, at framtee.

Sedan wil rätten sluta dhem emillan. På Hindrich Mårtenssons sida förordnades, Esten Jonsson i Edzåsen, Pehr Andersson i Romo, och Pehr Nilson i Hårland. På Åckemanss sida, ländzman Lars Olufsson, Nils Måns-son i Hälleberg och Per Simonsson i Bärge.

[9.] Anders Erichsson i Åcke, för märckeligit oliud för rätten, saakfältes till 3 m:k s:m:t effter 43 cap. ting. b. L.L.

[10.] Pehr Pålsson i Wijk och Åhre sochn, som stämbder ähr Nils Ehrichsson i Brattland, och sochn skrifwaren på kyrckiowallen utj tullnärens saak, för vmandölt godhz, saker till 3 m:k s:m:t effter 43 cap. ting. b. L.L.

[11.] Desslijkest klagade och tullnären Daniel Olufsson, att ländzman Lars Olufsson hafwer stämbd Anders Jacobsson på Medstugun för undandöld godz, genom tullen, men ej comparerat, dy saakfältes til 3 m:k s:m:t effter 43 cap. ting. b. L.L.

[12.] Nils Gunmundsons hemman i Tegh, opbödz första gången köpt af Jon Östensson i Edzåsen.

[13.] Jon Jonssons halfwa tunland i Nyland, opbödz första gången, pantsatt til Jon Månsson soldat för 33½ r.d.r, wederböranden til återlösn.

[14.] Anders Erichssons hemman i Åcke, vpbödhz tridie gången, det han af sine syskon inlöst hafwer.

[15.] Sal. Lars Nilsons i Hamre vthlöösningss skriff af förre odelsmän til den gård han åboer, insiniderades och tolfman retererade at be:te hemman skal wara fyllest lagbudin utj fordom vnderlagmans wäl:e Pehr Claessons tijd, hwar effter ska först ransakas, före faste bref vtgifwes.

[16.] Bengt Nilsons i Selssöö, Oluf Carlsons i Dufwid, och Jon Perssons hemman ibid. som dhe af sine samptl. syskon in löst hafwa, inge richstige köpeskriffter oprättat, ej heller dhe nu tilstädes ähre, dy kan ej bref vtgifwas, förr dhe samptl. comparera och giöre wist sluth sin emillan.

Ting 1672

Samtliga Jämtlands domsagas protokoll från 1672 saknas.

Ting 21 april 1673

Källa Gävleborgs läns renoverade domböcker, vol. 21, fol. 689v–691v, Svea Hovrätts arkiv, RA.

Anno 1673 den 21 aprilis, höltz laga tingh i Vndersåker, närwarandes cronones befallningsman wälb:de Daniel Bertilsson och nämnden

Esten Jonsson i Edzåsen

Anders Håkansson i Grötom

Pehr Andersson i Romo

Erich Andersson i Lien

Jon Persson i Dufwid

Nils Erichsson i Brattland

Pehr Nilsson i Håhrland

Anders Erichsson i Åcke

Jon Olufsson i Kohnäs

Elias Olufsson i Bärgh

Joen Andersson i Jerpen

Erich Tohrsson i Ängh

1. Fältwebelen Jonn Clemetsson angaf i rätten, at Pehr Erichsson i Opland och hanss grannar Simon Nilsson och Jon Jonsson i Högen hafwa 1671 utj förbudin [fol. 690] tijd fått 2:ne älgdiur utj sine grafwar, ett litet diur och det andra om 2 åhr gammalt. Desse tilstå fåt diuren, men föregifwa att älgdiuren hafwa gåt tijdeligen i grafvenn om winteren, och för den myckna sniön ej kunna wickia grafwarna.

Ländzman Lars Olufsson berättar, at påsketiiden 1671 reste han neder på landet til Brundfloo, då kommo Uplandzmännerna heem med desse 2:ne diur uhr skogen som dhe hafwa fått i grafwarna, hwar til dhe ej neka kunna, uthan förmehna at diuren hafwa gått förr något tijdigt på winteren och sniön hafwa dhem afhindrat at wickia sina wåhnar.

2. Salomon Olufsson i Skahlstugun som stämbder åhr af ländzman Lars Olufsson at swara til det begångne lägersmåhl med Gertru Aaronsdotter, men icke comparerat, saakfältes till 3 m:r s:m:tt effter 33 cap. ting. b. L.L.

3. Ländzman Lars Olufsson i Horsta sigh beswärar öfwer tolfmännen ej få någon skiutzskickare eller nämbdningsman, som nämna den fremmande man hästar, men sådant hafwa dhe ej effterkommit, oavsedt hanss excell:ts höghwålborne h:r gouverneuren hafwer förledin 4 martij 1673 resolverat, att allmogen skohla hålla skiutzskickare i ländzmansgården och det effter Kongl. gästgifwareordningh.

4. Effterskrefne ähre saakfalte för ogillan wägh Anders Markusson, Torris Persson, Lars Olufsson, Grels Olufson, Carl Mårtenson, Oluf Olufsson, Oluf Andersson, Anders Jonsson och Per Persson, til 3 m:r s:m:t hwartera efter 3 cap. bygg. b. och 33 cap. tingmåla b. L.L. belöper 27 m:r s:m:t.

5. Elliest wahrnades allmogen, i synnerheet tolffmän [fol. 690v] drifwa på allmogen at byggia wägar igenom prästeägorna, som dhe til datum försummat hafwa, sammaledes och kyrckio-wägen åth Kall sochn uthugga som med skogh åhr igengått, dher sådandt ej blifwer förbättrat, skohla dhe å näste laga tingh plichta.

6. Dragon Pehr Swensson angifwer at Jöran Persson i Mörwijken hafwer emot Kungl. Maij:ttz och hans excell:tz höghwålborne h:r gouverneurens förbud fördt 10 st älgshudar wästöfwer åth Norrige, som Jörans dräng, nuwarande dragoun Hindrich Asslacksson och Oluf Håkansson wetta dherom berätta, hwilka wore lagl. stembde effter ländzmans zedel genom Pehr Blom, men ej comparerat. Dy saakfältes dhe till 3 m:r s:m:t, hwartera effter 33 cap. ting. b. L.L.

Jöran Persson i Mörwijken omsider tilståår allenast hafwa fördt öfwer 5 st älgshudar, som Jöns Oluffsson i Håfsiö tilhörde, som til honom fördes medan tullen påstodh, men til dhe

andra 5 st hudar nekar Jöran til. Dy opskiötzt til vidare ransakningh, då witnen skohla komma tilstädes.

7. Kohnan Brita Jonssdotter, bekänner sigh vnder ächtenskapslåfwen hafwa hafft lägersmåhl med Pehr Smålare dragoun och aflat tilhopa barn, hwilket föddes een månad för juul. Denne Brita ähr tilförne lägrader af een ryttare Pehr Månsson a:o 1659, och därföre lagligen plichtat. Pehr Småhlare nekar til ächtenskapzlåfwen, och inga witnen kan Brita förskaffa, dy saakfältes hon, som andra gången sig förseedt til twedubbla bötter 40 m:r s:m:t effter Kongl. Håfrättens resolution och Pehr Smolare effter wahnlig praxin skal böta 3 m:r s:m:t.

[fol. 691] 8. Wälb:ne h:r majorens Petter Sabelz hemmansbyte på Moo, med Lars Östensson, opbödz andra gången.

9. Anders Persson i Norhallen opbiuder sitt hemman ibid. första gången af ett tunland.

10. Pehr Andersson i Äggien opbiuder andra gången ett ängesslått Gunfinssdahlen.

11. Pehr Anderssons hemman i Forsse af 1 tunl:d opbiudes andra gången, köipt af Lars och Oluf Jonss söner.

12. Jonn Perssons hemman i Dufwid af 2½ tunl:d opbödz andra gången.

13. Oluf Anderssons i Sälswed testamentzbref, opbödz andra gången at syta sina föräldrar i dheras lijfztjdh.

14. Joen Östenssons hemman i Teegh, af 2 1/6 tunl:d opbödz tridie gången köipt af rätta bördemännerne.

15. Oluf Olufsson den yngre i Brattland, opbiuder sitt hemman tridie gången.

16. Oluf Åkesson i Gråsiön vthlåfwade inför rätten effter 6 åhrs förlopp skatta för ¼ rök och ½ tunland för sielfwa Gråsiön med dess landt och tillydande lägenheter, hwilket han innan desse 6 åhrs frijheet förplichtade sigh at opbruka, och emedan detta befinnes wara crone effter ett gammalt böxlebrief af dato 1599, som landzherren öfwer Trundheim och Jemptelandz lähn Jacob Trälle hafwer vtgifwit, dy förbiudes hermed hanss näst omliggjande grannar icke giöra honom Oluf Åkesson på Gråsiö ägorna något hinder eller förfångh.

17. Emedan såsom befinnes at sal. Måns Erichsson i Byom [fol. 691v] hafwer illa föreståt den fäbowall han utj långligh tjdh hafwer brukat, som honom pantsattes af Jon Jonsson i Högen för 23 r:d:r, uthan låtit slotten igengå med skogh och i förstone hafft stoor fördeel af panten, hwar på ähr betalt 20 r:d:r dy pröfwar rätten det skiähligt, at Jon i Högen her effter oklandrat tilträder sin fäbowall igen, och sal. Måns Erichssons arfwingar brista desse 3 r:d:r af capitalet för det dhe hafwa låtit panten med skogh igengå, elliest stoor nytta af fäbowallen hafft och sådant til föllie af 7 cap. jord. b. L.L.

Ting 3 november 1673

Källa: Gävleborgs läns renoverade domböcker, vol. 21, fol. 718–720v. Svea Hovrätts arkiv, RA.

Anno 1673 den 3 novembris, höltz laga tingh i Vndersåker, närwarandes cronones befallningz man wälb:de Daniel Bertilsson och nämnden

Hindrich Mårtensson i Byom

Pehr Nilsson i Håhrlandh

Oluf Olufsson i Krook

Joen Olufsson i Kohnäs

Elias Olufsson i Bärge

Nils Erichsson i Brattland

Östen Jonsson i Edzåsen

Anders Håkansson i Grötom

Erich Andersson i Lien

Pehr Andersson i Romo

Jon Persson i Dufwid

Bengt Erichsson i Äggien

1. Vndersåkersboerne med annexerne, hwilka esomoftast tilförne på hwart laga tingh ähre warnade at byggia sina wägar, så igenom tingelaget som dheras tildeelte wägar och broar i Räfsund sochn, men sådant ej effter kommit hafwa. Hwarföre saakfältes hela tingelaget opå höga öfwerheteenes nådige behagh til een åthwahrungh för denne gången til 40 m:r s:m:t effter 3 cap. byggn. b. L.L. Och dher dhe här effter sådant försumma skal ländzman plichta 40 m:r s:m:t och gemene man hwartera 3 m:r s:m:t. Emedan heela landet måste byggia öfwer Jemptsbogen som af ålder warit hafwer.

2. Dragoun Pehr Swensson citerades til Hallens laga tingh nästkommande, at swara til det lägersmåhl dragoun Nils Persson honom hafwer förwidt, belägrat capitein Reuters legopiga, Gunnila Jonssdotter.

[fol. 718v] 3. Corporalen Christopher Reit stämbdes til Hallens laga tingh nästkommande, at swara til det lägersmåhl han haar begåt med Jon Jonss dotter i Höhla, och fendricken Jonas Backæus för honom caverade at han comparera skulle.

4. Gertrud Aarendtzdotter i Stallkiernstugun, bekänner sigh hafwa hafft lägersmåhl med Salomon Olufsson ibidem och aflat tilhopa barn. Gertrudhz broder Jöran Arendtson tilstår sikh hafwa hördt af Salomon, det han hafwer låfwat henne ächtenskap, hwilken nu föregifwes hafwa rest til Norrige, om Salomon kommer tillbaka eller ej, ähr ännu owist. Pehr Månsson, Medstuguman caverade för 20 m:r s:m:t bötter för Gertrud, at erläggia dher Salomon ej kommer tillbaka at fullborda ächtenskapet, sammaledes brodren Jöran Aarendtsson.

5. Pehr Andersson i Äggen låter tridie gången opbiuda slottegodzet Gundfindahlen wederböranden til återlösn.

6. Kyrckioherden wördig och wällärde h:r Pehr Berghemius klageligen tilkänna gifwer, det 4 qwinnes persohner ähro kombne i roop och ryckte af een flicka, Brita Olufzdotter i Krook 7 år gammal, sedt i Blåkulla, nembl. att een piga Karin Larsdotter i Krook 50 år gammal hafwer förledin winter tagit flickan Brita Olufzdotter med sikh, och bägge rijdit på een stöör til Blåkulla. Under tiden på koor och een hwijt häst, så at hon 8 gånger ähr blifwin af Karin Larsdotter tijt hafder. Dher i Blåkulla hafwer Brita sedt henne dantza med Sathan sielf, som hon igenkänner.

Änkian h. Märit Mårtensdotter i Brattäggen 74 år, pigan Lucia Marcusd:r 50 år, [fol. 719] och hennes syster, änkian h. Brita Marcusdotter 46 år, desse neka fuller, aldrig warit i Blåkulla, mycket mindre i den konsten förfarne. Lijkwäl befinnes innanpå dheras wänster lillfinger hafwa ett serdeles märckie, der af änn syhnes ett ärr, hwilke alla föregifwa hafwa med skiähra skurit sikh. Men Karin Larssdotter omsider effter alfwarsam förmahningh

bekände för 10 åhr sedan warit lockat af een widfahringpiga som henne dher til bedragit hafwer, och sedan hafwer Sathan, den hon sin huusbonde kallar, mehr och mehr öfwer henne fått macht, så at hon af Sathan hafwer fått smöriehorn och framtagit een stöör, den smordt och tagit flickan Brita med sigh och satt på stören back om sigh och sagdt, kom nu fram Sathan och för mig til Blåkulla.

Denne Karin Larsdotter, bekänner sigh rijdit på störar, koor, een hwit häst och ett fåår, som ländzman Lars Olufsson ägde, hwilket sedermehra stählnade. Hon tilståår och, att dhe andra kiäringarna h. Brita Marcusdotter, Lucia Marcusdotter och h Märit Mårtensdotter och hust. Ingebor i Wästgården pläga och tilhålla i Blåkulla, dher hon dhem sedt hafwer.

Nämnden effter betänkiande funno rådeligit och skiähligt at detta opskiutes til näste laga tingh. Imedlertijdh förmodas dhe andra komma till bättre sannings bekännelsse, och detta opå Kongl. Maj:ttz nådige behagh.

7. Pehr Gothesons hemman i Krook, opbödz första gången.

8. H:r majorens wälb:ne Pehr Sabbels hemmansbyte i Moo opbödz tridie gången.

9. Lars Östenssons hemmansbyte i Tånghböhle opbödz 3:die gången.

[fol. 719v] 10. Jon Perssons hemman i Dufwid opbödz tridie gången.

11. Oluf Olufssons hemman i Brattland opbödz tridie gången.

12. Pehr Anderssons hemman i Forsse opbödz tridie gången.

13. Bengt Erichssons hemman i Äggen opbödz första gången.

14. Effter Kongl. Maj:ttz executions stadgar 26 punct, tilsattes upsyhningmännerna i Vndersåker sochn: Jöns Erichsson i Ristad, Swen Andersson i Stamgiähl, Jonn Olufson i Edzåsen. I Åhre sochn: Jöns Nilsson i Sådth, Oluf Jacobsson i Totten, Erich Andersson i Ranbergh och Jon Ötenson i Tege. Kall sochn: Oluf Andersson i Sölfswedh, Oluf Andersson i Wästgårdh, Erich Tofwesson. Mörsil sochn: Oluf Erichsson i Möckelgårdh och Jon Jonsson i Högen, hwilke aflade sin embetes eedh granneligen opspana och rätträdeligen tilkänna gifwa, hwad hwar och een emot Sweriges lagh, Kongl. Maj:ttz placater och resolutioner sigh försee och bryta.

15. Schergianten Petter Apel effter aflagdan eedh hand å book tilsades af rätten at riktigt ifrån sigh lefwerera dhe saker som han af sal. Nils Gunnarsson i Tegom emottagit, som Petter Guldsmedz hustru, h. Ingebor Erichsdotter dher nedersatt hafwer, då hon öfwerreste til Norrige, hwilke saker skohla insättias i förwaringh i ländzmansgården til creditorernas afbetahningh, imedlertijdh blifwa dhe 40 d:r s:m:t utj ländzmansgården stående in sequestro, til dess alt restituerat ähr, då äganden må sina penningar igen bekomma.

16. Schergianten Petter Apel insinuerade i rätten hanss excell:z gouverneurens höghwälb:ne h:r Carl Sparres breff [fol. 720] af dato Holm 30 martij 1672 lydande på ett tunneland cronojord i Wästgårdh som han för 40 d:r s:m:t sigh tilhandlat hafwer, och emedan han med det ena tunlandet ej kunna wara belätin med, dy blef han in för sittande rätten med Anders Jonsson i Wästgård förlijkt om giord handsträckning, sålunda, at Petter Apel igentager sina uthsatte 40 d:r s:m:t och Anders Jonsson erlägger til Apel 3½ r:d:r för fönster, sänger och annan innanbyggingh han dher på kostat hafwer, såsom och, för hwar timberstock och granbarck 1½ öre

s:m:t Apel förledin winter hemfördt hafwer, och efftersom i saningh befanss at Apel på förra åhren hafwer mycket höö af andra kiöpt och fördt på hemmanet, dy pröfwade rätten skiähligt, att dher Anders ej wille effter mätismanna orden höö och hallm behålla, då effterlåtes honom det försällia, det bäst han gitter, och be:te tunland dömbdes vnder Anders Jonsson, hanss barn och arfwingar, med alla tillagor i wåto och torro så länge han dheraf kan richtigit til cronan sina uthlagor erläggia.

17. Petter Apel klagade at Oluf Jonsson i Röde, tillika med David Andersson och Håkan Jonsson i Kluuk, som nu ähr reste til Norrige, hafwa opbrutit Apels källare, och om natten med knif skurit hohl på botten och uttappat öhl och tillika vtdruckit, men sedan satt een gräästapp i hohlet, hwarigenom öhlet hafwer om natten vtrunnit, på golfwet emot ½ tunna, som nämnden pröfwar wara wärdt 2 d:r s:m:t.

Hwarföre saakfältes desse effter Kongl. Maj:ttz strafordningh til 3 gånger så mycket som tiufnaden ähr wärderat före, nembl:n 6 d:r s:m:t och gifwa måhlsäganden sitt igen, hwar på Apel skal afreckna een r:d:r för dhe 2:ne fåår och 1 lamb Håkan haar tappat [*fol. 720v*] bort, hwilka Apel hafwer dhem sedan igenfåt och behållit til lagligit vthförande, men för det Apel hafwer brukat Oluf Jonssons bååt öfwr tiden, skal derföre erläggia 16 öre s:m:t.

18. Dragoun Anders Peruk erkändes förplichtat at betala til schergianten Petter Apel 3 r:d:r 1 ort 8 skill:r försträckte penningar och wärde, uthan vidare opskof, såsom och swara til all skada som tijma kan, dher han godwilligen ej betahlar. Angående dhe injurier dhe hwarandra med skälsord och tiufwe nampn förolämpat, skohla dhe derföre bägge til näste laga tingh swara och hafwa sine skiähl och witnen å bägge sider tilstädes.

19. Tolfman Elias Olufsson i Bergh, sackfältes til 3 m:r s:m:t för treska at vtgiöra fortzel-penningar på cronones ränta, och det effter 33 cap. ting. b. L.L.

20. Nils Knutzon å sin broders, Torris Knutzons wägnar fordrar af Nils Andersson i Äggen 20 r:d:r. Capital som Nils sielf tilståår det hanss sal. fader hafwer warit skylddig för jordpenningar, och emedan Nils Andersson samma hemman brukar, hwarföre erkännes han förplichtat desse 20 r:d:r uthan vidare dilation betahla.

21. Pehr Erichsson i Oplandh, Simon Nilsson och Joen Jonsson i Högen pålades af rätten å näste laga tingh lagligen sigh befrija, ifrån dhe 2:ne älgdsdiur som dhe å förrige tingen angifne ähre, hafwa fått i förbudin tijdh utj sina älgsgrafwar.

Ting 3 november 1674

Källa: Kopior ur Renoverade domböcker, Gävleborgs län, vol. 22, fol. 760v–762, Svea Hovrätts arkiv, RA.

Anno 1674 den 3 novembris, höltz laga tingh j Vndersåker, närwarandes cronones befallningzman wälb:de Daniel Bertilsson tillika medh dhe tolf eedsworna nämbdemän

Östen Jonsson i Edzåsen	Hendrich Mårtensson i Bye
Anders Håkansson i Grötom	Pehr Nilsson i Håhrland
Erich Andersson i Lien	Anders Erichsson i Åcke
Pehr Andersson i Romo	Elias Olufsson i Bergh
Jonn Pehrsson i Dufwid	Oluf Olufsson i Brattland
Törriss Persson i Selfwsedh	Gunnar Hindrichsson i Kohnäs

1. Torris Pehrsson i Selfswedh och Gunnar Hindrichsson i Kohnäs, tillika med Oluf Olufsson i Brattland aflade sin nämbdemanss eedh.

2. Dato förehöltz åter pigan Karin Larsdotter, rätta sanningen bekänna, hwilken henne hafwer först lärdt rijda til Blåkulla, såsom och dhe andra, som giöra föllie med henne uppenbara. Hwar til hon swarade, nu som i förledit åhr, att een widfahnings piga hafwer henne för 10 åhr dher till bedragit, jembwäl och, att Sathan hafwer kommit i lagh med henne i skogen dher hon fölgde boskapen, hafwer och begynt lähija sigh och låfwat henne att gott skulle bekomma dher hon wille tiähna honom, och dher hon flera skulle oppenbara, frucktar hon för Sathan föhrer bort sigh.

När Karin gick ifrån tinget d. 3 novembris 1673 blef hon så machteslöhs, at hon sänär eij haar förmådt gå heem, och att Sathan hafwer i wägen kommit i färde med henne och fölgdt sigh. Något dher effter in emot juul 1673 hafwer Karin [fol. 761] blifwit siuker och legat till sängz, dock lijkwäl bekänner, hafwa wäldsambiligen tagit flickan Brita Olufzdotter med sigh och rjddit til Blåkulla. Förledin helgomessa natt tilståår Karin, tillika med flickan sidsta gången wara i Blåkulla, och då bägge rjddit på Oluf Olufssons koo i Krook, Helgofagh wid namn. Hwad Karin dher j Blåkulla vthrättar, så föregifwer hon allenast dher äta och dricka, under tijden förer hon maat med sigh, som hon får hoos folk, och stundom oplåser husen och uttager sielf maath, och förer bort med sigh.

Karin Larsdotter omsider angifwer, det änckian h. Brita Marcusdotter 47 åhr, hafwer förledin påskadagsnatt, giordt föllie med sigh till Blåkulla, eij kunnat märkia, hwad hon haar rjddit på, vthan hon färdas i wädret som een rök, det flickan Brita och bekänner, men änckian h. Brita Marcusdotter här till inständigt nekar. Dhe andra kiäringarna som Karin angaf på förra tinget, nembl. h. Lucia Marcusdotter och h. Märit Mårtensdotter i Brattäggen skulle och fahra med til Blåkulla, så nekar hon nu dher till, föregifwandes hafwa sagdt osanningh på dhem. Men flickan Brita fast påståår att h. Lucia rijder på koor, som hon tager i Selfswed til Blåkulla, och h. Märit i Brattäggen tager Oluf Krookz koo, men inga barn föhra dhe, allenast h. Brita Marcusdotter, tager sin brohrson lill Marcus om 8 åhr, med sigh till Blåkulla, hwar til h. Brita, som gässen, jempte h. Lucia och h. Märit her til aldeles neka, och til ingen bekännelse kunna förmåås.

Så emedan gl. pigan Karin Larsdotter i Krook, 50 åhr gammal, hafwer för rätten bekändt hafwa fallit ifrån Gudh, träd i förbundh med Sathan, fahret til Blåkulla och fördt med sigh [fol. 761v] flickan Brita Olufzdottr, item til dödz rjddit ländzmans Lars Olufssons fåår.

Hwarföre kan denne ringa rätten Karin Larsdotter eij ifrån lijffzstaffet befrija, vthan dömmes effter Gudhz lagh Exodj 22: v: 18, Wästeråås [R...?] 15. artikel Kongl. stadga d. 20 junij 1570 i Stockholm och Ubsala 1538 åhrs beslut 21 artikel. Dock först i all vnderdåhn ödmiukhet remitteras denne ransakningh till Högl. Kongl. Håfrättens vidare högwijse om-döhme och nådige resolution.

3. Anders Jonssons hemman i Wästgård, opbödz andra gången, bestående af ett tunlad.
  4. Oluf Anderssons hemman i Selfswedh opbödz tridie gången.
  5. H:r majoren wälb:ne Pehr Sabbel lät första gången opbiuda halfft tunland i Joen Ingemundsons i Nyland hemman effter obligation på 8 r:d:r och 2 åhrs resterande uthlagor.
  6. Sammaledes kyrckioherden wördig och wällärde h:r Pehr Berghemius lät och förste gången opbiuda Jon Ingemundsons pantebref, lydande på samma ½ tunl:d pantsatt för 13½ r:d:r och een koo, wederbörande til återlösn.
  7. Pehr Gothsson i Krook låter första gången opbiuda Oluf Olufssons i Håhlunns obligation på fastägor för 24 r:d:r.
  8. Dito opbödz Pehr Gothsons i Krookz hemman andra gången af 2 tunl. för 100 r:d:r inlöst.
  9. Ländzman Lars Olufsson begärade å h:r majorens wälb:ne Pehr Sabbels wäg:r gode mäns ransackningh på Kohnäs hemmanet, 3 å hwartera wäg:r som ransaka skohla om heem ägora, och gifwa rätten tilkänna å näste laga tingh.
- [fol.762] 10. Oppå scholmestarens i Trundtheim D:ni Joannij Wilhelmi fullmächtiges, Erich Andersson i Liens förfrågan, erkänner tingsrätten skiähligt och Sweriges lagh lijkmatig, at D:nus Joannes på sin hustrus, h. Ragnilla Jonssdotters wäg:r uthbekommer det arff, som fallit ähr effter sin swägerska sal. Gunnilla Jonssdotter, nembl. een systerpart, som ähr halfparten emot hwaar bröderbarn, uthan vidare geensägelse, hwilket beräcknas een siunde part af alt arff effter sal. Gunnilla Jonssdotter, och dhe 3:ne bröderbarnen bekomma det öfrige.
11. Lars Perssons hemman i Bärge opbiudes första gången weder börande til återlösn.

Ting 25 oktober 1675

Källa: Avskriftsamlingen, vol. 32 sid. 155–163, ÖLA

Original i: Svea Hovrätts arkiv, Renoverade domböcker, Gävleborgs län, vol. 23.

Anno 1675 den 25 octobris, höltz laga tingh utj Vndersåker, närwarandes i cronones befallningsmans ställe, landskrifwaren wäl:tt Lars Jonsson Roshemius, tillika med dhe tolf edsworne nämbedemän

Östen Jonsson i Edzåsen

Pehr Andersson i Romo

Joen Pehrsson i Dufwid

Torris Pehrsson i Sälfswed

Gunnar Hindrichsson i Kohnäs

Joen Östensson i Tege

Hindrich Mårtensson i Mörtzel

Pehr Nilsson i Håårlandh

Anders Erichsson i Åcke

Oluf Olufsson i Brattland

Jonn Andersson i Bärge

Joen Steensson i Bräcke

1. Joen Andersson i Bärge och Joen Steensson i Bräcke aflade sin nämbdemans eedh.
2. Cronones ländzman Lars Olufsson angifwer, det een förrymbd fånge och ryttare som har ihiel slagit Karl på Vddewalla i Boohuus ähr fram kommin hoos Anders Andersson i Wallen, dher han fasttogs, hwilken effter högwäll:e h:r öfwerst leutnamptens Åke Vlfsparres och ländzmanns befallningh skulle föras bundin, gård ifrån gård til länsman, men när Nils Larsson i Hambre och Jon Östensson i Teege lefwererade honom til Mattz Olufsson i Bärge, och [*sid.* 157] fått honom häst at förom på till Lars Pehrsson i Bärge, dherhafwer Mattz lyfftat fången af hästen och haft i förstugun, och låtit fången gå inn i stugun. Men Lars hafwer dher effter eij ingåt i stugun, eij heller sagdt till Lars Persson hwad för karl han förde, uthan genast ridit bort och eij lefwererade fången ifrån sigh, derföre karlen dagen effter kom til rymbnings, hwar före kunde nämbden honom Mattz Olufsson eij ifrån det 32 cap. Kon:gs b. 11 cap. dråpmål. b. med willia och 12 cap. tiufm. b. L.L. befrija uthan saakfältes til 40 m:k s:m:t. Denne hafwer eij at böta med, skal derföre plichta med fängelse effter Högl. *Kungl. Håfrättens resolution*, enn månadz tijdh.
3. Blef af rätten effter noga öfwerwägende afsagdt, att dher änkiän h. Anna Persdotter i Lijden eij will stå med det kiöp som hon med giästgifwaren på Medstugun Pehr Månson den 22 aprilis 1674 ingådt och oprättadt hafwer om det ena tunland i Lijdens by. Så pröfwar rätten skiähligt, att änkiän ähr förplichtat sättia penningerna 36 r:d:r ifrån sigh till torsdagh för midfasto söndagh 1676. Hwar och icke, skal änkiän träda ifrån Lijdens tunneland, och sådant till föllie af 12 och 14 cap. jord. b. landzl.
4. Giästgifwaren på Medstugun Pähr Månsson lät första gången opbiuda 1½ tunl:d i Swidie sigh til bytt af änkiän h. Anna Persdotter i Lijden. Men klandras af brodren Pehr Pehrsson. Fördenskuld anbefaltes ländz och tolfmän här om ransaka och wetta all god vnderrättelse till näste laga tingh.
5. Lars Pehrssons hemmans byte i Bärge, med h. Lucia Michelsdotter, opbödz andra gången.
6. Pehr Gothesons hemmans och gårde byte med Oluf Olufsson i Öfwer Krook, opbödz första gången.
- [*sid. 159*] 7. Elias Mattzons i Mörtzil sochn och Byom, hemman, opbödz första gången kiöpt af sine syskon.
8. Bengt Erichssons hemman i Äggien opbödz andra gången, bestående af 1½ tunland kiöpt af sin fahrbroder.
9. Drängen Mårten Hindrichsson fordrar af Tobias Nilsson i Håårbyste 2:ne åhrs löhner, sampt 14 r:d:r vthlagde penningar til cronones vthlagors afbetahlande, til den ända han skulle blifwa hans mågh, hwilket eij blef effter kommedt, emedan dottren nekade, hwarföre pröfwar rätten skiähligt att Tobias skall restituera honom dhe 14 r:d:r sampt 4 r:d:r för 2 åhrs löhn, blifwa 18 r:d:r. Dher han med godo eij betahlar, remitterer saken vnder weder börligh execution.
10. Ingebor Jönssdotter i Grötom, bekänner sigh vnder ächtenskapz låfwen wara bedragen och låckader af soldaten Oluf Nilsson Dunder, af capitein Christian Mormans compagnie och haft med honom olofligit omgängie, hwilket hon sedermera hafwer förnummit af dhe andra hans camerater warit giffter persohn, som han den 4 septembris på Rödöns laga tingh bekändt

hafwa, då han effter Kongl. strafordningh blef dömbd. Men såsom Ingebor, ähr af oächta sängh födder, och på hennes sida war ignoventia factj, dy kunde nämnden ej fälla henne effter straffordningen, vthan til föllie af 3 cap. giff. b. L.L. saakfältes til 10 m:k s:m:t och såsom hon ej äger at böta med, dy plichtade hon med kroppen.

11. Handölsmännerna Anders Pehrsson och Daniel Carlsson sigh beswära öfwer huusman Anders Andersson på Wallen, gör dhem åwärkan på dheras afradzfiskie i Regnsiöön, som dhe a:o 1666 d. 16 majj sigh tilböxlat hafwa. Jemb- [sid.161] wäl hugger åhrligen flera lass täljsteen och före ifrån än såsom 1668 åhrs dombreff af d 29 octobris honom tillåter allenast 2 lass åhrligen. Hwarföre honom alfwahligen förmantes, wid laga straff til görandes icke tilfoga dhem någon vidare åwerkan på dheras fiskie wattn i Regnsiön, ej heller öfwer 2 lass täljsten åhrligen hugga i bärget än brefwen förmähla och tillåta.

12. Anders och Oluf Anderssons sönnar anhålla för sigh nedersättia på Wallen, blef af rätten afsagdt, och ländz och tolfmän anbefallet här om ransaka, om dhe sittia bohl, byman i Tångböhle för när, eller ej, pröfwandes åthminstone om een skattebonde af ¼ hemman kan der blifwa boendes och bosutin, gifwandes sedan rätten all godh vnderrättelse til näste laga tingh.

13. Elias Mattzon i Byom insinuerade een skriff, af innehåld huru såsom han med sin föräldrars tienstepiga, Gunbor Gunnarsd:r hafwer igenom lönskeläge a:o 1653 aflat barn, och fått med henne een dotter, Kerstin Eliasdotter, hwilken han tillika med modren gerna hade då straxt bötrat, men kunde för orsaker skuld, som i skriffen förmähles, ej dher til komma, vthan oppehållit med ächtenskapet så länge. Hans föräldrar ähro döde blifne. Sedan hafwer Elias tagit Gunbor til sin ächta hustru, dy begärer han fördenskuld att dottren Kerstin må räknas för hans rätte arfwinge, hwilket nämnden som denne saak bäst kunnigh war, henne skiähligen tildömbde effter det 2 capitel giff. b. L.L. att blifwa sina föräldrars rätta arfwinge i löse och faste, uthan någons hinder och meehn.

[sid.163] **14.** Effterskrefne bewilliades faste bref, emedan dhe befunnos wara lagbudne och lagståndne.

1. Joen Pehrsson i Dufwid på 2½ tunl. köpt af sin broder Pehr Pehrsson, gifwit för löst och fast 56 r:d:r och för systrens h. Göhle Persdotter 28 r:d:r blifwa 84 r:d:r.
2. Pehr Andersson i Forsse på 1 tunl. derföre gifwit sine swågrar Lars och Oluf Jonssönnar 64 r:d:r.
3. Joen Östensson i Tege på 2⅙ tunland, erlagdt 65 r:d:r och försöria Nils Gunmundsson.
4. Anders Jonsson i Wästgård på 1 tunl. odelsjord inlöst af sin broder, systrar och brors barn.
5. Sal. Pehr Anderssons änkia i Äggien på Gunfindahls slottegodz derföre gifwit sin broder Hindrich Andersson och Oluf Carlson 12½ r:d:r.
6. Sal. Oluf Anderssons änkia i Selswed på 1½ tunland med dess löösöhrer, skal derföre be tahla 54 r:d:r:s giäldh och försöria sin swärfader Anders Marcusson til sine döde dagar.

Ting 10 april 1676

Källa: Avskriftsamlingen, vol. 32 sid. 243–247, ÖLA

Original i: Svea Hovrätts arkiv, Renoverade domböcker, Gävleborgs län, vol. 24.

Anno 1676 den 10 aprilis, höltz ordinarie laga tingh i Vndersåker, närwarandes dhe tolf eed-sworne nämbedemän.

Esten Jonsson i Eedzåsen
Pehr Andersson i Romo
Bengt Erichsson i Äggien
Joen Andersson i Bärge
Nils Peersson i Hårland
Joen Östensson i Teege

Hindrich Mårtensson i Mörtzil
Oluf Olufsson i Brattland
Joen Persson i Dufwid
Joen Steensson i Bräcken
Törris Peersson i Selswed
Gunnar Hindrichsson i Kohnäs

1. Nils Peerson i Hårland, och Jon Östensson i Teege aflade sin nämbedemans eedh.
2. Allmogen alfwahligen före höltz effter Hans Excellt:tz högh [*sid. 245*] wälborne h:r generalens och gouverneurens mandetorial och befallningh af den 23 martij, at tilkänna gifwa om dhe inqvarterade rytteriet hafwa tilfogat dhem någon oförrät, antingen med inqvarteringh eller skiutzningh, och sådant skriffteligen annotera, will man sådant på ryttare möthet andraga, at det blifwer corrigerat, på det hans excell:tz generalen med slijka beswähr och klagomåhl kan lijsadt blifwa.
3. Gästgifwaren Pehr Månson opböd andra gången 1 tunl:d i Swidie, köpt af h. Anna Persdotter för 40 r:d:r.
4. Dito opböd gästgifwaren det andra halfwa hemmanet ibid. i Swidie, pantsatt af Pehr Pehrsson för 26 r:d:r wederböranden till återlösn.
5. Jon Persson i Wijk, opböd första gången ett äng pantsatt af Per Persson i Swidie för 7½ r:d:r.
6. Bengt Erichssons hemman i Äggien opbödz tridie gången. Köpt af sin fahrbroder för 80 r:d:r.
7. Anders Pehrson i Handöhl opbiuder andra gången ett tunland i Norrhallen köpt af Pehr Andersson i Forsse för 50 r:d:r.
8. Ehuruwäl tolfmän blefwo icke allenast å förra tinget vthan offta tilförne alfwahligen tilsagde och wahnade att skaffa een ny färäia wid Järpsundet, men sådant eij effterkommet, mycket mindre hafwa allmogen dher till framfördt något yrckie [!], hwaraf den skal byggias. Sammaledes för det allmogen eij hafwa til datum bygd landzwägen igenom tingelagit, oachtandes många förmahningar, hwarföre oppå Kongl. Maj:ttz nådige behagh förskontes dhe för sin stora fattigdomb, både för wägen och färäian, heela tingelaget med 40 d:r s:m:t effter 3 cap. bygg. b. L.L. och fördenskuld allmogen yterligare förmantes [*sid.247*] wid laga straff tilgiörandes, icke allenast genast skaffa een ny färäia, vthan och byggia allmän wägen igenom tingelaget straxt dhe hafwa währ giordt, så att den resande kan förswahligen fort komma.
9. Joen Jonsson i Stadh, opbödh första gången ett gårdz- och hemmans bythe medh Anders Persson i Norrhallen.

10. Pehr Gotheson i Krook lät andra gången opbiuda hemmans bytte med Oluf Olufsson i Krook, bestående hwartera gården af 2 tunland och gifwit 30 r:d:r i mellan gáfwa.

Ting 8 november 1676

Källa: Avskriftsamlingen vol. 32, sid. 295–299, ÖLA.

Original i: Svea Hovrätts arkiv, Renoverade domböcker, Gävleborgs län, vol. 24.

Anno 1676 den 8 novembris, höltz laga tingh i Vndersåker, med allmogen dher sammastedes, närwarandes dhe tolf edsworne nämbedmän.

Östen Jonsson i Edzåsen
Pehr Andersson i Rohmo
Joen Pehrsson i Dufwidh
Törris Pehrsson i Sälswed
Bängt Erichsson i Äggien
Abraham Jonsson i Kohnäs

Anders Erichsson i Åcke
Joen Andersson i Bärjom
Joen Östensson i Tegom
Nils Pehrsson i Håårland
Joen Steensson i Bräcke
Carl Nilsson i Såadh

1. Bängt Erichsson i Äggien, Abraham Jonsson i Kohnäs, och Carl Nilsson i Sådh, aflade sin nämbedmans eedh.

2. Cronones ländzman Lars Olufsson angaf det tolfman [*sid. 297*] Oluf Olufsson den yngre i Brattland, hafwer för ledin sommar rymbdt ifrån huus och heem, och ingen weet hwart han haar tagit vägen, hafwer een son på 4 år effter sigh lembnadt. Anbefaltes ländz och tolfmän inventera hans ägendomb i löst och fast. Imedlertijd tilsattes målsmän effter Kongl. förmyndare ordningh, nembl. mohrbrodren Jöran Pehrsson i Mörwijken och Oluf Åkeson i Åhre Kyrckiobyyn att emottaga löösöhrerna och dess ägendomb förwahra til lagligit vthförande, till barnsens oppehälle pröfwade nämbeden skiähligt, det förmyndaren beståås skohla 6 r:d:r om året, och sådant effter landsens gångh och pläghseedh.

3. Joen Olufsson i Biörsjö som hafwer neder på landet angifwit det Nils Peersson i Håårland, skulle hafwa fredagen för långfredagen 1676 skutit ett älgzdiur, hwilket Nils Peersson tilståår, förmehnar det skal wara uthi lagligh tijdh, och såsom samma diur hafwer tilförne gått för leedt, och fått hugg, men icke til död, och sedan förblifwit på skogen, hafwa hans lagsmän wördige kyrckioheerden h:r Pehr Berghem och ländzman Lars Olufsson bedit honom det skiuta, hwilka berättat att samma diur warit fält före folket reste til Gregori marcknad 1676. Detta opskötz til vidare ransakningh, då Jon Olufsson måtte comparera.

4. Pehr Månssons hemman i Swidie opbödz tridie gången, som han af h. Anna Persdotter, sal. Gerfwad Jonss. effterlefwerska kiöpt hafwer.

5. Pehr Pehrsons halfwa hemman i Swidie opbödz andra gången, pantsatt til giästgifwaren Pehr Månsson på Medstugun för 26 r:d:r.

[*sid. 299*] 6. Jacob Nilsson i Selsöö, opbiuder hemmanet han åboor första gången, kiöpt af sina syskon för 200 r:d:r.

7. Pehr Gothessons hemman i Krook af 2 tunland, opbödz tridie gången, som han af sin swåger Jacob Nilsson i Selsöö och sine swågerskor kiöpt för 100 r:d:r.

8. Noch lät Pehr Gotheson opbiuda tridie gången ett hemmans byte han haar giordt med Oluf Olufsson i Krook, om Öfwerlgården ibid. bestående af 2 tunland och gifwit emillan 30 r:d:r.

Ting 30 mars 1677

Källa: Avskriftsamlingen, vol. 32, sid. 437–439, ÖLA

Original i: Svea Hovrätts arkiv, Renoverade domböcker, Gävleborgs län, vol. 25b.

Anno 1677 den 30 martij, höltz laga tingh i Vndersåker. Närwarandes i cronones befallningz-mans stelle prowiandtimestaren wälb:de Pehr Erichsson Niure tillika med dhe tolff edsworne nämbedemän.

Östen Jonsson i Eedzåsen
Pehr Andersson i Romo
Joen Andersson i Bärge
Torris Pehrsson i Selswedh
Joen Steensson i Bräcke
Abraham Jonsson i Kohnäs

Pehr Nilsson i Håårland
Bengt Erichsson i Äggen
Anders Erichsson i Äcke
Joen Östensson i Teghom
Carl Nilsson i Sååd
Joen Pehrsson i Dufwid

1. Giästgifwaren på Medstugun, Pehr Månsson opböd tridie gången halfwa hemmanet i Swidie pantsatt aff Pehr Pehrsson i Swidie för 26 r:d:r wederböranden till återlösn. Och emedan hemmanet ähr illa medfahrit, begärade derfor husesyhn, hwarföre anbefaltes ländz-man honom wid anfordran 6 män å bägges theres wäg:r till nembna att dher om syhna och ransaka.

2. Sal. Måns Anderssons Spielleri änkia h. Märit Åkesdotter, klageligen sigh åter beswärade eij kan komma till sin rätt och winna något vthslagh effter Hans Maij:ttz wår allernådigste Konungz remissorial på dhe beswähr och klagomåhler hon haar att andraga emot sal. befallningzman wäl:e Daniel Bertilsons arfwingar. Och efftersom ingen swarande [*sid. 439*] ähr tilstüdes, dy i all ödmiukheet till hans excell:tz högh. wälborne h:r generalens och gouver-neurens nådige resolution remitteres.

3. Jöran Erichsson, skräddare, opbiuder Joen Jonssons tunland i Nyland första gången, pantsatt för 10 r:d:r i caroliner, wederböranden til återlösn. Men klandras aff dragouns Joen Månssons hustru Sara Andersdotter, förgifwandes wara närmare på sin barns wäg:r det inlösa.

4. Om 1675 åhrs kyrckioherberg spanmåhls wichtz verificerande, framträdde i Mörtzill sochn, Hindrich Mårtensson, Oluf Erichsson i Myckelgård, i Vndersåker, Ländsman Lars Olufsson, Kall sochn, Joen Andersson i Bärge, Torris Person i Selswedh, Abraham Jonsson i Kohnäs. Åhre sochn, Nils Knutzon i Mörwijken, Joen Östensson i Teghom, hwilka effter aflagd eed witnade, att vthaf een tunna 1675 åhrs kyrckiotijonde korn \i Mörsill s:n/, haar eij blifwit mehra tort bröd än 6 [lispund] 8 m:k. I Vndersåker 5 [lsp] bröd. I Åhre 5 [lsp] och i Kall sochn 5 [lsp] som dhe till magazinnet lefwererat hafwa.

Men cronones befallningzman prætenderar och fordrar lijka dher som gott korn haar blifwit 8 [lsp] af hwar tunna. Widare må eij allmogen med [mer?] graveras än som förbemält ähr, och dhe eedeligen hafwa betygadt, detta oppå höga öfwerhetennes nådigste behagh.

Ting 25 februari 1678

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I: 8, fol. 23v–25, ÖLA

Anno 1678 den 25 februarij, höltz laga tingh j Vndersåker med allmogen dher sammastedes, närwarandes cronones befallningzman, wälbetrodde Nils Olufsson Hällman och nämnden.

Östen Jonsson j Edzåsen
Pehr Andersson j Romo
Jon Pehrsson i Dufwid
Torriss Pehrsson j Selssöö
Joen Steensson j Bräcke
Carl Nilsson i Sådih

Bengt Erichsson j Äggen
Joen Östensson j Tegom
Erich Månsson j Byom
Abraham Jonsson i Kohnäs
Jöns Andersson i Grötom i stelle
Nils Pehrsson j Hårland

1. Erich Månsson j Byom aflade sin nämbdemans eed utj Anders Erichssons j Åckes stelle.
2. Kongl. Maj:ttz vthgångne placat om barnemord oplästes för allmogen, effter det i detta åhr, ej af predikstohlerne publicerat åhr.
3. Christen Hindrichsson i Byom och Mörtzil sochn, bekänner sigh hafwa hafft olåfligit omgengie med pigan Göhle Perssdotter i Hålln och aflat tilhopa barn hwilket föddes för 8 dagar sedan, Joen Anderss. j Jerpen och Jöns Andersson j Restad som åstad skickade wore, at förhöra hoos Göhle om någon ächtenskapz låfwn war vthlåfwadt, hafwer han swarat i förstone \när gerning giordes/ war intet wthfäst wthan sedan som hon förstod sigh wara hafwande, det begärt af Christer, men han swarade ej kunna sambyckia för sine föreltrar.
[fol. 24] Såsom dhe lagl. uti gode mäns närwaro ej något ächtenskap vthlåfwadt åhr och Christen sig wägrar något fulborda, hwarför effter Sweriges lagh 3 cap. giff. L. L. saakfeltes Christen för mökränckningh 40 m:r s:m:t. och Göle 20 m:r effter K:l håfrättens resolution 20 m:r til tuskiffes. Födandes sedan barnet effter lag 18 cap. årfd. b. L. L, hon 3 och Christen 4. Sedan liggia begges dheres wårdnad om.
4. Anders Pehrsson i Handöhl rymbd 1678 dhen 22 jan. till Norrige medh hustru och barn, och wille ej comparera till dhen 24 jan. på commissorial retten i Frösöön när ransakningh skedde om inbyggurenars[?] otroheet i landet emot Kongl. Maj:ttz och Swerigis Crona, för denne Anderss Pehrsson, waar majjoren af cavallerie welb. Hindrich Nosaken i löffte, derföre hans excelens rijkzrådet och feltmarschalken höghwelb. h:r Hindrich Horn honom af fängelset demitteradhe, altså blef noga epter hans excellens \gouverneur:s/ höghwelb. h:r Jacob Flemingz gifne befallningh resolution medh bestelingh till befall [?] \wel:e Niels Olufson Helman/ dat. dhen 21 decem. 1677 blef noga ransakat och så befunnit som föllier nembl. jordhen och gårdhen anbelangandhe i Handöhl, \om 2½ t:d./ Pehr Andersson ~~sed~~ hwar tillhörigh som och ~~medh~~ rymbd:r tillika medh sonen Anders Pehrson. werderades af ~~nämnden~~ tolfmän för 120 d:r s:m:t.
Lössören medh bo och korn haf:r majjoren Nosaken till sigh tagit utan nogon verderingh eller uprättat inventarium. Dherföre han till cronan bör redo före giöra, dock så ~~erones~~ att giöld \effter lagh, /der af först betalas körkioherdens tijonde, öfwerlagmans och heradzhöfdingens penningar för a:o 1677 ~~först betalas~~. Sedan alt öfrigt blif:r cronan tilhörigt effter som ingen annan bewijssligt skull fodran finnas.

[fol. 24v] [Hela stycket överkorsat] Daniel Carlsson Handohl besutit 2½ tunl. rymbd till Norrige på samma sätt som hanss granne Per och Anders Pehrson, besutit 2½ t.landh som efftr noga ransakan befans och nämnden vitnadhe warit hans hustru jordh, men så som hon warit orsak

till sin mans rymningh och tillika med honom till Norrighe afwijket, dy ehrkennes alt bådhe fast och löst vndher Kongl. Maj:tt och Cronan som Sweriges lagh förmåår.

5. Daniel Carlsson j Handohl rymdt medh hustru och barn vndan samma ransakningh som anstelt war på Frössöen lijka som andre hanss granne Pehr och Anderss Pehrson \haf:r./ besutit 2½ t:d jordh som hvarcken honom eller hans hustru tillhörde utan warit Daniel Carlssons halfsyskonens retta arfejordh effter moderne. Halfbrodheren Pehr Carlsson samma tijdh fölgt til Norrige, som wore tillika medh tuenne systrar retta jordh egare, huarföre finner rätten skieligt effter det 21 cap:t edsöres b. L.L. det systrarna fåå[?] behölle huadh dher i löst och fast kunna ega men broderens arflott effter samma förb:te[?] capitel blif:r till cronan cadue som i jordh och gaf 2½ tunl.d blif:r 1¼ tunl.d med hans deel i gården, werderat tillhopa för 60 d:r s:m:t. Alla lössören som Daniel Carlsson tillkom haf:r majjoren welb. Hindrich Nosseken till sigh tagit bådhe höö ~~œh~~ korn, och boskap.

6. Pedher Olofsson j Dufwe, \ogifft, 20 åhr gamal/, sammaledes vndan ransakningen till Norriges rymbdt. Nembden witnadhe på sin edzpflicht ej mera egat än warit hoos sina föreldere hemma som een annan legodrängh, lijkwijst majjoren Noseken för sonens undanrymningh tagit af faderen Olof Carlson, een delle egendom som ej här specialiter kan anteknas effter Oluf Carlsson är icke tilstädes, utan som förmenes reest till feltmarschalsken på Frössöen.

7. Twenne hussmen Niels Jappeson i Jerpe, Pehr Pehrsson i Swedie uthgambla fattigt folk som med tiggjerie sigh närat, hafua rymbdt medh norska marchen af ~~gick~~ här ifrån, men intet något eget effter sigh, hwarken löst eller fast utan warit aldeles förborgadhe.

[Tillagt i slutet av sidan] Adde tijonde attesten i Vndersåker.

[fol. 25] Vndersåker

A:o 1678 den 26 februarij då laga tingh höltz i Vndersåker, fordrade sal. befallningsmannens wälb:de Lars Jonssons Roshemij fullmechtigh tullnähren wäl:tt Jacob Jacobsson beskied oppå Vndersåkers giäldz 1677 åhrs kyrckiotijonde. Så kunna man ingen annan vnderrättelsse finna, än som en gifwin specification vnder dhe danske medan dhe war här i landet, af kyrckioskrifwan h:r Elias Oldberg som ähr för anförtrödde tertialen af all tijonde, dee kyrckiorne nådigst ähr förvndt att förstå och giöra redoföre, och finnes af qvanto nembl.

Vndersåker	17 t:r 3 f:r
Åhre sochn	19 t:r 2 f:r
Kall sochn	12 t:r 3 f:r
Mörssill sochn	<u>9 t:r 6 f:r</u>
	58 t:r 6 f:r

Dessföruthan aflade i hwar sochn 6 män sin eedh, och sedan med nämnden witnade att h:r Elias å kyrckiones wäg:r hafwer bekommit

Tertialen	12. 4. 4½
Och dhe andra hafwa dhe danska wttagit och förödt	44. 5. 2½
Så allenast ähr behållit	<u>1. 4. -</u>
	58. 6. -

Detta så i sanningh wara passerat betygar häradshöfdings där i wärio hafwande tillika med giäldzens signete.

Ting 5 november 1678

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol.76v– 81, ÖLA

Anno 1678 den 5 novembris höltz laga tingh j Vndersåker, närwarandes cronones befallningzman wälb:de Jonas Flodin och nämnden.

Östen Jonsson i Edzåsen	Bengt Erichsson i Äggen
Joen Persson i Dufwid	Nils Persson i Hårland
Torris Persson i Sölfwed	Carl Nilsson i Sådh
Joen Andersson i Bergom	Erich Månsson i Byom
Joen Östensson i Tegom	Abraham Jonsson i Kohnäs
Pehr Andersson i Romo	Elias Olufsson i Bärge i ställe för Joen Stensson i Bräcke

1. Cronones befallningsman wälb:de Jonas Flodin angaf i rätten \Vndersåkers allmogens beswähr/ huru såsom ländzman Pehr Månsson sitter afsides och på ett obeqwembligtit rum 1½ nymijhl ifrån hufwud kyrckian Vndersåker, nembl i Åhre sochn och Swidie by, så at när några cronones ährender och befallningar komma, måste gå 1½ nymijhl längre än förr waarit ähr, \dherigenom allmogen beswäras med längre och flera skiutzningar/ och ~~gambla~~ ländz-mans crone hemmanet iure ähr ~~haar warit~~ i Hårsta by, straxt wid Vndersåkers kyrckia belägit \som ~~erono~~ ähr bestående af 4 tunl:d/ på hwilket hemman ~~gambla~~ ländzman Lars Olufsson än besitter och det brukar, ~~föregifwande~~ dher på å opwijser ~~gl. ländzman~~ han sal. befallningsmans Daniel Bertilsons och fordom vnderlagmans Pehr Bromans sampt tolfmäns tings attest, af den 18 octobris 1666 det wara h:s excell:s h:r rijkrådetz och gouverneurens sal. hög-wälb:ne h:r Claes Strömskiöldz muntelige befallning, att Lars Olufsson skulle förr \än/ han til-

[fol. 77 är ett inhäftat halvt blad, recto-sidan oskriven, verso-sidan: se nedan]

[fol. 78r] trädde Hårsta hemmanet, ~~skulle~~ lefwerera ifrån sigh till sin antecessorie länssmans Erich Spåras änkia inlagde böxle pengar 17 specie r:d:r, hwilka a:o 1661 den 24 martij blefwo vthlefwererade ~~til~~ emot qvittentj til Christen Olufsson i Brattland, som sal Erich Spåra til böxel p:g:r haar försträckt. Dher näst opwijster gl. ländzman tolfmäns gifne attest, huru såsom \be:te/ crono hemmanet \Hårsta/ a:o 1659 d. 12 martij \bebrukat och bebygdt/ war då han det tilträdde, sampt hwad han sedermera haar dher på förbättrat til den 11 novemb. 1667 berecknadht och werderat för 100 r:d:r hwilken attest dhe med sine namn ~~oeh~~ bomärken och tingelagetz signete verificerat och bekräftat hafwer der mehra åbodt hemmanet i 20 åhrs tijd, som någorlunda kan liqvideras med hanss reparationer \förutom böxlepenningarna/.

Ländzman Pehr Månsson framteer h:r excell:t h:r generalens befallningh af dato hufwud qwarteret d. 18 julij 1677 dher utj han imponeres länssmanss beställingarna förrätta i Lars Olufssons swaga tilstånd, til dess han framdeles kunde bekomma full mackt, hwilken han eij söckt hafwer, ty heller länsmanstiensten åstundar af förwalta, för det han reda haar länsmanstiensten föreståt och opachtat sedan d. 18 julij 1677 och til datum, haar han eij mehra til löön åthniutit än vthlagor för 1672 af 2 tunl:d \som/ af frijbonden Pehr Gotheson i Krook, som til Hårsta hemmanetz fyllnad anslagit böhr vtgiöra. # adde

[fol. 77v] #

~~Gl. länssman~~ Denne Lars Olufsson \för detta länsman/ hafwer i desse åhren blifwit vthmattat af åthskillige durchmarcher af och ann besynnerligen a:o 1677 när dhe danske inmarcherade ~~blifwer på sin~~ hanss löösöhror spolierat, och komin i stoor fattigdoom, ~~oeh mycket af sig komin på sin hälsa~~ är mycket swagh worden på sin hälsa hafwer och vthstådt stora giästningar för tingelaget til 65 d:r s:m:t och 12 gillingar höö, som allmogen för sin fattigdoomb eij förmå betahla. För den skuld han tillika med sin hustru aldra ödmiukeligast anhålla blifwa på något sätt hulpne, så at dhe eij in totum blifwa ruinerade.

[*forts. fol. 78r*] Hafwer för den skuld gl. länssman Lars Olufson hållit giästgifwerij wid mackt, och brukat Hårsta hemmanet, \bestående af 4 tunl:d/ anhållandes ödmiukeligest få niuta det frjitt för sitt vthstående beswär och omaak. [*Stycket överkorsat*]

Såsom tingelaget eij med någon wiss länssman försedder ähr, hwarföre \effter allmogens begäran/ i all vnderdån ödmiukheet remitterar detta til h:r excell:t högwälb:ne h: gouverneurens nådige disposition. Så wara *passerat* ransakat och befunnit, betygar

[*fol. 78v*] 2. Sigrid Mårtensdotter i Möckelgård, \född i Mårtsundh och Hallens sochn/, bekänner sigh hafwa hafft lägersmåhl med h:r öfwerst. leutnantens af cavalleriet, welb. Johan Thevitz hakaskytt Lars Kyhl [*Kijhl?*], giffit persohn, ~~oeh~~ förledet \åhr/, emillan juul och tretton dags tijdh hafwa \dhe/ tilhopa aflat barn, hwilket föddes för 14 dagar sedan, \och bekom twillingar en gosse och flicka, som lefwa. / Denne Lars Kyhl ähr eij tilstädes, vthan war här j Mörtzil förleden löhrdags, då han för tolfman Bengt Erichsson hafwer bekändt eij wara barnefadren, ~~vthan~~ dock lijkwäl hafft med henne beställa något före juul, och Kyhl samma gångh hafwer angifwit een root-mestare Gabriel benembd, vnder samma compagnie, som skulle wara barnafadren, Lars Kyhl hafwer och tilbudit henne peninger, at bekänna på Gabriel, men vti barnfödzlan då Sigrid som hårdatz twingades, altijd stadigt hållitz sigh wid Lars Kyhl den giffte persohnen. Nu ähr ingentera tilstedes hwarken Kyhl eller Gabriel. För Sigrid caverade Erich Månsson i Byom, och Oluf Erichsson i Möckelgårdh at wara tilstedes när påfordres.

Allzen d. 8 novemb. bekände Lars Kyhl icke allenast wara giffter, vthan och \1 månad/ före juul hafft beställa med Sigrid doch för...sig nekar wara barnafadren, Lars för wijter och ryttaren Johan Thomsson Eekman, också giffit persohn, hafwer och beställa med Sigrid i Möckelgård, så som och dhet dhe til hopa hafwa tilredt öhl och brenwijn, och wänte[?] effter prästen \caplan h:r Nils i Vndersåker, men för oföre eij fram kom/ at dhe skulle trolåfwat och wigias \Sigrid war och klädde i sin skruf, hafwandes brudframman för handen/

Till detta will Johan Thomsson ej sambyckia, uthan beroper sig på witnen i Mörtzil.

Adde Allzen d. 9 novembris [*se: Alsens tingslags dombok*]

[*fol. 79*] 3. Cronones ländzman Pehr Månsson angifwer Brita Andersdotter i Högen hafwa förledin Mickaelie tijd födt oächta barn, och för sin opassligheet eij kan komma tilstädes. Giästgifware Oluf Carlsson i Dufwid, dher Brita tiente, berättar när som wachten lågh dher i Dufwid, hafwer h. öfwerstens wälb:e Åke Vlfsparres skytt Abraham benembd hafft lägersmåhl förleden juul med henne och aflat tilhopa barn, det samma hafwer Abraham bekändt för giästgifware Oluf Carlsson och för flera det han ähr barnafadrn och låfwat ächta henne. Men nu förgifwes det Abraham ähr af landet rest, om han ähr tillbaka kommen eller eij, skal effter ransakas. Denne Abraham forgifwer Oluf Carlsson wara förlåfwat dher hemma i Wästerbotten med een qwinnespersohn.

Förleden Micheelie tijd hafwer Brita födt barn som hon uti 14 dagars tijd qwaldes medh förr hon blef förlöst.

4. Nils Jonsson i Eedzåsen och Jöns Jonsson i Ottsjö berätta, det kohnan Märit Bertilssons dotter ~~Märit~~ hafwer bekändt för sig wara hafwande och barnefadren skulle wara fendricken af tridiemännerne Pehr Larsson Stigman, een giffit man hafwandes sin hustru j Ångermanland och Sijdensiöö sochn. Denna Märit hafwer eij ännu födt barn, vthan blifwit siuklig at hon eij kan komma til tinget, hafwer och tilförene hafft oächta barn [*fol. 79v*] med een bondedrångh, som bägge derföre a:o 1671 lagligen hafwa plichtat. Detta opskötz til näste laga tingh och vidare inqvesition effter bägge parterna eij ähr tilstedes.

[*Tillagt i marginalen:*] N.B. befans annorlunda d. 23 julij 1679.

5. Cronones ländzman Pehr Månsson angifwer j rätten, det een tridiemans hustru h. Agnis Olufzdotter, hwilkens man war Jon Pålsson vtgått til Skåhne, hafwer förleden augustj månad så bäst hon stod på åkern och skulle skiära en mähling åker, åth \sin swåger/ Lars Pålson i Böhle, ähr hon bort gångien, och ingen weet hwart uth hon sikh begifwit, vthan ~~tolfman~~ lembnad 2:ne sine barn hoos \sin swåger/ Lars Pålson och till datum eij ähr igenkommen.

Tolfman Abraham Jonsson i Kohnäs berättade \hafwa/ hördt af hennes wärd Lars Pålsson i Böhle för sikh så bekänt när som han forledin augusti månad, om en måndag gått til ~~skogs~~ sitt fiskie, at wthsättia sina näät i een kiärn, hafwer denna h. Agnis medan han war borto \en tizdzdag sagt til Lars Pålhs hustru, hennes syster skulle/ begifwit sikh til Suulwijken een mijhl wägh ifrån Böhle, dher ..tt[?] intaga sitt korn som, han dher hade ~~dhe~~ några band, och elliest bor \hennes/ ~~dher sine~~ föräldrar \dher/ i Suulwijken, \Oluf Jacobson,/ dijt hon icke haar kommit, eij heller \fadren/ blifwit \henne/ warse, vthan een bååt haar bortkommit i Suulwijken den Lars ~~Olufs.~~ Pålsson hafwer effter 8 dagars förlopp hafft een piga med sikh, och sökt effter båten, den dhe funne igen i Kall siön på 2:e stora mijhl ifrån Suulwijken, närmare fiellet in emot Norrige.

[fol. 80] Denne Lars ~~Olufsson~~ Pålsson effter citation genom tolfman Abraham Jonsson eij hafver kommit tilstädes, eij heller hafwer Lars ~~Olufss.~~ han lyst effter henne då hon bort kom, ~~eij heller~~ och låtit ~~effter~~ härom ransaka. Vthan 2:ne barn hafwe hon lembnadt effter sikh, en gosse af 7 år och dotter af 5 år.

Ett silfwerspanne hafwer h. Agnis skurit uthur sin kåpa, och tagit spanne med sikh, men kåpan lembnadt qwar, och icke mehr tagit med sikh än sine gångkläder.

Sal. tridiemans Jon Bengtssons hustru, h. Elizabeta Olufzdotter, h. Agnis syster, oppå rättens tilfrågan berättade, hafwa förleden sommar råkat h. Agnis i Böhle och \då hafwer Agnis/sagdt til henne, Lisbet, williom nij giöra oss til ...edz[?] och begifwa oss til Norrige, då swarade h. Elizabet kort nej, Gud beware oss dher ifrån, i denne ofrijdztidhen, något dher effter, sedan systemen war afdragen haf:r h. Elizabet gått til Böhle til sin andra syster, h. Brita Olufzd:r, Lars Pålssons hustru, och frågat effter h. Agnis, då hon swarade ~~skulle~~ wid det hon skaar på åkren, sagdt, skulle gå til sin fader i Suulwijken och begära bååt, at föra sit korn til Böhle dher hon hafver sine barn.

Jöns Andersson i Grötom som swåger ähr och hafwer den andra systemen \Ingeborg Ol.d:r/refererar \lika/ såsom Abraham Jonsson, hördt allenast af Lars Pålson, som ofwan bemält ähr.

Denne Lars Pålsson i Böhle, wahr tridieman \åhr 1676/ och ~~tilförene~~ då rymbde til Norrige, men kommin tillbaka, wid danskarnas infall, \1677/ altså förordsakades cronones befallningsman tage lyffte för honom at wara tilstedes när påfordras n:l brodren Pehr Pålhs. i Wijk, Oluf Larsson i Röd, Jöns Andersson i Grötom, och Simon Jonsson i Rödh. [fol. 80v] Elias Olufsson i Bäрге, vthaf Oluf Olufsson i Wijk prætenderer det fouregie som som [!] hanss insatte häst på foder, hafwer öfwer wintern förtärdt. Så emedan han hafwer hafft hästen öfwer sommaren och den bruket til dagelige kiörtzel och gårdzbruuk, dy finner rätten det billigt at Elias derföre intet fordrar, vthan det ena ophäfwes emot det andra.

Angående det Oluf Olufsson hafwer tagit hästen wid Stene skantz i Norrige och den fördt öfwer til Vndersåker, och ~~den~~ sedermera eij oplyst hwilken ägande ähr i landet, vthan den försåldt till Oluf Olufsson i Blekåsen i Allzen för 5 r:d:r skall dher om noga ransakas på det kiäranden kan komma til sitt igen.

Tolfman Carl Nilsson i Såd, præsentade sikh sielf, tridie Nils Persson i Hårland och Oluf Olufsson j Eedzåsen, med eed willia befrija, wara hanss eget stood, som han haar fått igen i Berg hoos Joen Andersson i Brynie, hwilken eed effter 24 cap. tingb. L. L. gafz honom effter.

Ähr nämbedemans mehningh, när som Jöns Andersson i Grötom, hafwer af Erich Andersson i Bergom opburit kohlegan, ähr och närmast behålla huden af sin koo wargarna opåto, så blif:r Erich And. sedan befrijat.

6. Jöran Erichsson skreddare i Nyland opbiuder andra gången hemmanet han åboor, och det contract han har giordt med Jon Jonsson i Nyland.

[fol. 81] 7. Bewilliades Pehr Gothesson i Krook fastebref på 4 t:d i Krook, för tu tunland hafwer han vthbetalt sin hustrus syskon och gifwit 100 r:d:r, men dhe andra 2 tunl:d hafwer han bytt med sin granne Oluf Olufsson i Krook, gifwit 2 tunl:d i Brattäggen igen och i millan gåfwen 30 r:d:r. Effter det befans wara lagbudit och lagståndit och ing[e]n imedlertijd klandrade.

Ting 23 juni 1679

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 155v–157v, ÖLA

Anno 1679 den 23 junij höltz laga ting i Vndersåker, närwarande cronones befallningsman wäll:de Jonas Flodin tillika med dhe tolf eedsworne nämbedemän.

Pehr Andersson i Romo	Bengt Erichsson i Äggen
Joen Persson i Dufwid	Jon Östensson i Tegom
Torris Persson i Sälfswed	Joen Steensson i Bräcke
Joen Andersson i Bärgom	Erich Månsson i Byom
Carl Nilsson i Sådih	Abraham Jonsson i Kohnäs
Nils Carlsson i Swänstad	Joen Andersson i Järpen

1. Nils Carlsson i Swänstad aflade sin nämbedemans eedh. Kongl. Maj:tz placat och förordningh om jordägors förminskande af dato 21 julij 1677, publicerades för allmogen.

2. Kohnan Märit Bertilssdotter i Edzåsen bekänner sigh hafwa hafft lägersmåhl med tridie-man Pehr Jonsson i Edzåsen och aflat tilhopa barn, som dhe bägge tilstå, denna til förne hafwer hafft bestella med Hemingh Kielsson i England, derföre laghl. plichtat, och emedan hon andre gången igen kommer, dy effter *Kungl.* Håfrättens resolution 12 majj 1659 saak-feltes til ~~tre~~ dubbla bötter 40 m:r s:m:t, och Pehr Jonsson effter wahnlig praxin 3 m:r s:m:t, desse caverade för Märit Hindrich Michelsson i Ottsjö, til Mickaelie att betahla.

[fol. 156] 3. Brita Andersdotter i Wåhlan, som å förra tinget 1678 ähr angifwin vnder ächten-skapzlåfwen hafwa hafft lägersmåhl med h:r barons Åke Vlhfsparres skytt Abraham som uhr landet vthcommenderader ähr hwilcket som han tilståår och bekänner så i sanning wara. Altså effter Kongl. Hofrättens resolution saakfältes til 5 d:r s:m:t som fadren Anders Andersson caverade erläggia. Men Abrahams saak opskiutes til hans återkompst.

4. Ransakades åter effter tridie-manss Jon Pålssons hustru, h. Agnis Olufzdotter hwilkens man ~~war~~ är til Skåhne \1676 commenderat/ ~~vtgången~~, men hon haf:r a:o 1678 om hösten när hon skaar på åkern hoos sin swåger Lars Pålsson i Böhle, rymbdt öfwer til Norrige, dher hon än ähr. Som kundskapz karlarna Jeppe Erichsson i Ängh, och Bengt Grelsson i Kohlåsen

wetta berätta \förnummit/ hördt ifrån Snasen dhett h. Agnis haar warit hafwande och dher födt barn, blifwin i förstone antagin af major Seger och suttit på hanss gård straxt ~~dher~~ uthom Trundheem, hennes swåger ~~för~~ Lars Pålsson i Böhle förehöltz hwarföre han ej kom til städes å förra tinget 1678 den 5 novembris at giöra redo för sin hustru syster, h. Agnis hwart hon ähr tagith wägen \efftersom han haar hafft henne i sin gårdh/ och för hward orsaak skuld hon skulle hafwa rymbdt til Norrige, hwilken som haf:r henne lägrat, eller som glunkades, sielf hafft beställa med henne? \Dher til Lars Pålson inständigt nekade, och tilbödiz derför willia giöra sigh frij/. Altså fästade han lagh til näste tingh sigh ifrån denne misstancka.

[fol. 156v] 5. Fordom ländzman Pehr Månsson fördrar[?] 1½ åhrs förtient länssmans löön af gl. länssman Lars Olufsson i Vndersåker, \som ländzmans til slagne cronehemman haar brukadt, Hårsta/ för det ena året 26 d:r och för det halfwa 13 d:r blifwer 39 d:r s:m:t. Dher uppå hafwer Pehr Månsson opburit af frijbonden Pehr Gotheson i Krook på 1678 af 2 tunl:d 7 d:r restera 32 d:r s:m:t som Lars Olufsson ~~innehafwa~~ på hafwer vtpantta för ländzmans hemmanetz ränta i Horsta, til hwilket hans hustru h. Kerstin Erichzdotter ej neka kan men præterdera dher emot för sin vthstående giestning, blifwa betalt. Altså erkänner rätten Lars Olufsson förplichtet desse \resterande/ 32 d:r s:m:t til Per Månsson omöijerligen betahla, och han sökie för omkostnad af tingelaget, dhett bäst han \kan och gitter./

Angående den öfwerbyggnad h. Kerstin Erichsdotter för mehnar hafwa på ländzmans hemmanet Hårsta bygd, förordnas dher til tolfmän som skohla be:te huus syhna och wärdera, och een specification oprätta huru alt beskaffadt ähr.

[fol. 157] 6. Cronones ländzman Hans Månsson angifwer det Margareta Jonssdotter, fältwebelens Jon Anderssons i Bergie stiuffdotter, hafwer låtit sigh belägra af een östgiöte leutenant af rytteriet Johan Falk, af major Schillings sqvadron, hwilken ej är tilstädes, ej heller ähr Margareta framkommen.

7. Dragoun Jöns Olufsson som hafwer warit i fiende land i desse förgångne åhren til Tyskland, vnder wälb:ne h:r öfwerstl:s Petter Sabelz compagnie klandrade på sin moders h. Kerstin Perssdotters odels jord i Nedergården Swidie af 1½ tunl. som hans mors syster h. Anna Persd:r hafwer til giästgifwarn på Medstugun Pehr Månsson för 40 r:d:r försåldt, til biudandes samma pengar restituera. Och effter han vthländis haar warit, hwarför tilförne af S:s lagh 18 cap. jord b. L.L. effterlåtes honom Jöns Olufsson inom 8 dagars tijd med penningar i samma myndte sort fullgiöra hwar och icke han effterkommer, tillåtes Pehr Månsson ~~vth bekomma~~ fastebref, effter halfwa hemmanet lagligh opbudit och lagståndet ähr.

[8.] Bengt Larsson i Nohlbyn ifrån Allzen sochn ~~præterderade~~ klandrade å sin hustrus Kerstin Perssdotters wäg:r effter den odelsjord och börd hon hafwer effter \sin/ fader Pehr Persson i Swidie ~~uti~~ och \halfwa/ Öfwergården af 1½ tunl:d at præterdera, hwilken a:o 1677 d. 5 maj af gode män wärderades för 50 r:d:r á 6 d:r s:m:t stycke, dher på hafwer Pehr Månsson vtgifwit 26 r:d:r til Pähr Persson förr han a:o 1677 reste med baggarne til Norrige, dhe öfrige 24 r:d:r ännu innestå. [fol. 157v] Och ehuruwäl Bengt Larsson intet fogh hafwer här å klandra effter öf:r gården Swidie ähr lagbudin och lagständen, men efftersom ~~och emedan~~ Pehr Månsson ej ähr benöjd med detta halfwa hemmanet \allena/ dher han icke före det andra \halfwa/ behålla, altså seer hahn få sina vthlagde 26 r:d:r igen, \och således på den condition lederer sin prætension dher han får igen dhe 40 r:d:r för Nedergården. Fördenskuld pröfwar rätten skiähligt att Bengt Larsson effter wärderingen lefererar inom 8 dagar ifrån sig 50 r:d:r. 26 til Pehr Månsson och 24, som öfwerskiuta erkännes vnder Kongl. Maj:tt och cronan effter som Pehr Persson a:o 1677 i denne ofrijdz tijden haar rymbdt til Norrige.

Ting 10 november 1679

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol.180–183, ÖLA.

A:o 1679 den 10 novembris, höltz tingh i Vndersåker, närwarande cronones befallningsman wälb:de Jonas Flodin och nämnden.

Bengt Erichsson i Äggen
Carl Nilsson i Såd
Jon Östensson i Tegom
Nils Persson i Hårland
Nils Carlsson i Swenstad
Abraham Jonsson i Kohnäs

Pehr Andersson i Romo
Joen Persson i Dufwed
Törris Persson i Selswed
Joen Andersson i Bergom
Joen Steensson i Bräcke
Erich Månsson i Byom

1. Kohnan Sigrid Mårtensdotter i Myckelgård som a:o 1678 den 5 novemb. angafz å laga tinget i Vndersåker skulle hafwa hafft beställa med h:r öfwerstl:t wälb. Johan Thevitz haka-skytt Lars Kyhl een gifft persohn, och aflat med honom 2:ne barn, som 1678 åhrs protocoll innehåller. Sammaledes hafwer Lars Kyhl på Allzens laga tingh d. 8 novemb. 1679 angifwit ryttaren Johan Thomsson, een gifft persohn, skulle och hafft med henne olåfl. beställa, med hwilka, ~~hæ~~ Sigrid sielf bekänner hafwa med dhe bägge hafft olofligit omgängie. Desse bägge hafwa vnder krigsrätt lagligen plichtat såsom giffte persohner, som h:r auditeurens wälb:de Anders Plantins register och relation vthwijsar.

[fol. 180v] Ehuruwäl Sigrid Mårtensdotter i Möckelgård tilbiuder bära nejf för sigh eij af wetta det owanb:te ryttare Lars Kyhl och ~~Bengt~~ Johan Thomsson ~~eij~~ hafwa warit giffte persohner, men såsom nämbdeman Bengt Erichsson i Äggen, som granne åhr bewitnar hafwa henne offta wahrnadt, det begge ryttare woro giffte, men hon ändå icke afstådt dheras omgängie, dher ifrån hon eij heller kan vndfalla, nu wara åthwarnadt.

Hwarföre effter Kongl. Maj:tz straffordning \1 punct/ af anno 1653 d. 18 majj, saakfåltes kohnan Sigrid först för Lars Kyhl 40 d:r s:m:t. Sedan för dhet hon andra gången åter kom med den giffte Lars Thomsson fördubblas hennes boot til 80 d:r s:m:t blifwa 120 d:r s:m:t.

Men Sigrid åger intet något at böta med, dy skal hon plichta med kroppen. [*meningen överstruken*]

Cronones länssman Hans Månsson angaf det een kohna Marin wid Kallströmen hafwer födt oächta barn och för biudes skulle hafwa hafft olofligit omgängie med een drängh Pehr Persson ifrån Norrige som tilförne hafwer bodt i Åhre sochn och Swidie byy. Desse taga hwarandra til äckta.

[fol. 181] Jäppe Erichsson i Ängh och Oluf Erichsson i Myckelgård caverade för cronones tertial jembwäl för häradz höfdingens siette part, som belöper 60 d:r silf:r mynt, räckiandes cronones befallningsman wälb:de Jonas Flodin hand in för rätten halffparten hwar 30 d:r silf:r m:t erläggia til näste laga tingh. Nämndens deel een siettopart efftergåfwo tolfmännernne.

2. Lars Pålsson i Böhle, som å sidste laga tingh fästade lagh sielf tolfte sigh befrija eij hafwa hafft beställa med sin hustru syster i Böhle, h. Agnis Olufzdotter, som til Norrige hafwer rymbdt, \dher födt barn/ som 1678 åhrs protocoll d. 5 novemb. vth wjisar. Men nu hafwer Lars Pålsson eij kommit tilstädes.

Joen Olufsson i Totten kiärade til fordom ländzmannen wälförständig Pehr Månsson effter ett stod som een ryttare a:o 1676 haar honom pantsat för 2 r:d:r för 22 mark \resterande/ höö, hwilket stoo war wärdt 4 r:d:r som Pehr Månsson haar bortbyt. Men effter Jonn Olufsson eij

för heer har på urgerat, finner rätten skiähligt att Pehr Månsson tilställer Joen een r:d:r til dhe 2 r:d:r han förr haar erlagdt, och sedan wari frij för widare åtahlan.

[fol.181v] 3. Anno 1679 den 10 novembris insinuerades på Vndersåkers ordinarie laga tingh, denna testamentzskrift (af comminister i Vndersåker wyrd: h:r Nils Sundel) \angående Moo hemmanet med dess löösören och innandöhme som sal. öfwerstl. wälb:e Pehr Sabbel hafwer testamenterat hanss hustru h. Margareta Berghemia./ som och publicerades hwilken remitteras til dhe gunstige herrar sal. wälborne h:r öfwerst. leutnantens Pehr Sabbels arfwingars \widare/ gottfinnande, emedan dhe nu icke ähro närwarande. Ehuruwäl tingsrätten finner effter lagh 9 cap. jord.b L.L. alt wara lagligen passerat.

Capiten leutnanten manhafftig Zacharias Schröder præsenterade h:s nådes h:r öfwerstens hög-wählb:ne Åke Vlhfsparres skrifwelse daterat Wijken i Allzen d. 9 novemb. af innehåld at noga måge ransakas om Nils Larsson i Hambre hafwer reest öfwer til Norrige, huru och på hwad sätt han haar fåt dhe 5 pund tobak, som han haar \borgat och/ såldt dher neder i landet, om han sielf hafwer warit öfwer effter dhet? Eller hwilken hafwer fordt honom det til handa.

Nils Larsson effter alfwarsam förmahningh bekände hafwa fåt af kundhskaps karlen Erich Persson i Stad 3 pund och af Lars Östensson i Tångböhle 2 pund tobak. Altså effter eedz afläggjande betygade Erich Persson hafwa borgat ~~Erich Persson~~ Nils Larsson 3 pund, 2 rullar af ängelskt och dhet ~~andere~~ mere af skruf tobak. Sammaledes Lars Östensson bekände lefrert til Nils 2 pund tobak, som war af bägge slagen. [fol. 182] Men ingen wiste berätta at någon hafwer warit ifrån Norrige til honom med något tobak. Ehuruwäl noga dher effter in-qviserades.

4. Emillan Erich Erichsson i Äggen på den ena sidan förordnades gode män. Nils Persson i Hårland, Joen Steensson i Bräcke och Jon Östensson i Tegom, och å Bengt Erichssons sida, Carl Nilsson i Såd, Pehr Andersson i Romo och Anders Erichsson i Åcke, att ransaka först innom hwars råå och röör dhe omtwistade 5 mählingar belägne ähr, och til hwilken gård dhe af ålder hafwa tilhörd. Sedan sammaledes om dhe 4 mählingar som olöste ähr vnder Wäster-äggen, hwarest dhe belägne ähre \resterande med pennger/gifwandes rätten skriffteligh vnder-rättelsse til näste laga tingh. 3:tio hwar uthaf den giällden flyter som Nils j Mörwijken gör prætion på, huru mycket ähr betalt och hwad som resterer.

5. Sal. Måns Anderssons Spiellerj hustru h. Märüt Åkesd:r fordrar 8 r:d förstreckte pengar af Hans Larsson i Röd och Simon Jonsson som tolfman sal: Gunnar Hindrichsson i Kohnäs haar vttagit på dheres wäg:r til soldaten Jöns, swaranderna tilstå allenast warit skyldige 6 r:d:r tilhopa. Men tolfman Jon Andersson i Bergom witnade hördt af sal. Gunnar hafwa til soldaten vttagit 8 r:d:r. Altså pröfver rätten skiähligt, dhet dhe betala 6 r:d:r, \som dhe tilstå./ Men för dhe 2 r:d:r skohla dhe til föllie af 8 cap. kiöpm. b. L.L. lagligen dher ifrån sikh wäria, eller behahla.

[fol.182v] Joen Erichsson ifrån Häste som nu tiäher j Vndersåkers prästegård, bekänner fuller hafwa haft offligit omgängie med Brita Nilssdotter i Norhållen förleden währas. Men begärde dilution til dess hon hafwer födt barn, om dhet kommer i hanss räkenskap.

6. Oluf Jacobsson i Totten som ett cronohemman på frijheet haar optagit, beklagade sig det klockaren i Mörwijken Nils Knutsson och Jöran Persson hafwer i rund[?] langlig tidh brukat 8 mählingar \enckla[?]/ i åker och någon slott vnder sitt hemman, som i forne tijder haar tillydt vnder cronohemmanet Totten, \hwilka ägor effter noga ransakan befunnes wara/ ~~oeh~~ belägne ~~ähr~~ inom Tottens råå och röör, så at een ström skillier bägge byerne emillan det samma ~~hwilket~~ och nämnden på sin eedz plicht betyga så wara i sanning som ofwan bemält ähr. Altså

til föllie af Kongl. Maj:ttz placater 1673 och 1677 om ägornes förminskande, erkände rätten skiähligt, att cronohemmanetz Tottens åboende tilträder be:te åkermählingar och slott som dher af ålder vnder leget hafwer.

Länss och tolfmän imponerades inventera dhe saker som finnes effter den förrymbde Swen Jonson til Norrige, straxt sedan sal. öfwerstleut:n Pehr Sabbel heem kom i landet ~~antecknades~~ ingifwandes een sådan förteckningh som dhe med eedh ehrhålla kunna.

[fol. 183] 7. Gästgifwaren på Medstugun wälförståndig Pehr Månson och Bengt Larsson ifrån Nohlbyen och Allzen sochn insinuerade een förlijknings skriffit om öfwer och nedergårdz hemmanet i Swidie, sålunda af Bengt Larsson skal til Pehr Månsson lefwerera sine vthlagde peninger igen til Gregorij tijdh 89 r:d:r à 6 m:r s:m:t styrka, angående den cadue som finnes kan effter den afrymbde Pehr Persson i Swidie ähre ~~här med~~, dess för uthan ~~proceveras~~ och icke inclusive förståendes, när alt clarerat ähr, så skal fastebref här å meddelas.

8. Fordom lenssman Lars Olufsson som ödeshemmanet Östergården i Brattland \bestående af $1\frac{1}{3}$ /, på frijhet optager, beswärrar sikh det hanss granne Oluf Olufsson ibidem som det andra halfwa hemmanet af lijka tunl. $1\frac{1}{3}$ tunland besitter, hafwer bättre tilfålle både i åker och äng, altså effter Sweriges lagh 4 cap. bygg. balk. L.L. imponeras länss och tolfmän, som effter öre och ortugh \och tunland/ til deela och jämcka parterna emillan i åker och äng \~~effter tunlanden~~/ lijka, effter som Oluf Olufsson hafwer olagligen öfwer gifwit det ~~andra~~ \ena/ ödeshemmanet, \nedersatt sikh på det andra hwarigenom / ~~och~~ förmehnas mehra hafwa sikh inkräncktadt än honom med rätta tilkommer.

[*längst ner på sidan:*] N.B. Wargens intresserade acter emot leut. Ditmar h. Margareta Bergheimi och Carl i Swänsta.

Ting 19 maj 1680

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 229v–232, ÖLA.

A:o 1680 d. 19 maj, höltz laga tingh j Vndersåker, närwarande cronones befallningsman welb:de Jonas Flodin och nämnden.

Joen Persson i Dufwid	Pehr Andersson i Romo
Torris Persson i Selswed	Nils Persson i Hårland
Joen Andersson i Bårgom	Bengt Erichsson i Äggen
Joen Östensson i Tegom	Carl Nilsson i Sådh
Joen Steensson i Bräcke	Nils Carlsson i Swänstad
Abraham Jonsson i Kohnäs	Erich Månsson i Byom

1. Corporalen af h:r öfwerstleutnantens wälb:ne Bengt Ribbings compagnie, Gudfast Gustaffsson bekänner sikh hafft lägersmåhl med Karin Mårtensdotter och aflat med henne barn, hwilket föddes nyåhrstiden 1680, som dhe bägge tilstå och bekänna. Denne corporal ähr giffter persohn och sedan han a:o 1674 vthmarcherade til Tyskland hafwer hans hustru Gertrud Jonssdotter i den hårda tijden begifwit sikh öfwer till Norrige och tilhåller i Nampndahlen, ~~hwilken~~ som ähr än i lijfwet. Det Christen Olufsson i Böhle weet berätta, hwilken

förliden winter hafwer talt med henne, dher hon til håller i Norrige. [fol. 230] Så emedan gerningen ähr bekänd och hans hustru ähr i lefwandes lijfwet, hwarföre til föllie af Kongl. Maj:tz straffordning saakfältes den gifte corporalen 80 m:r s:m:t och Karin som ogifft ähr 40 m:r s:m:t. Ingentera hafwa något at böta med remitterar dhe fördenskuuld vnder wederbörligh exceution. Karin plichtade genast med kroppen.

2. Brita Nilsson i Norhallen bekänner sigh hafwa hafft lägersmåhl \förleden walborg messa 1679/ med kyrkioheerdens h:r Pehr Sundij dräng j Vndersåkers prästgård, Jon Erichsson ifrån Rödön och Häste och aflat med honom barn, hwilket föddes Mattessmesso tijdh 1680. Joen Erichsson wil inwända på Lars Olufson skulle wara ett ryckte vthgåt, hafft beställa med henne. Men kan inga witnen framdraga och dhe andra tienste folket i prästgården Carl Persson, pigorna Kerstin Andersd. och Kerstin Jöransd:r betyga intet seedt något oährligt med dhem, mycket mindre något sängelagh. Och tijden kommer öfwereens med Joen Erichson och Brita, altså effter 3 cap. gifft. b. L.L. saakfältes Jon til 40 m:r s:m:t och Brita 20 m:r s:m:t effter högl. Kongl. Håfrättens resolution.

[fol. 230v] Cronones befallningzman wäll:de Jonas Flodin angifwer i rätten huru såsom sal. öfwerstleutnanten wälb:e Pehr Sabbel hafwa ifrån Fuhnäsdahlen heemskickat med gevaldiern Rael Erichsson och Erich Jonsson i Häste, hwilken Erich hafwer tagit hoos sigh til förwahr ingz som förseglade woro med sal. h:r öfwerstleutnantens signete, och effter sal. öfwerstleutnantens dödellige frånfälle hafwer corporalen af tridiemännerna af samma compagnie, född i Mörtzel sochn och Upland. Joen Jonsson be:d begifwit sigh til bemelte Erich Jonsson i Häste, och vthi hans frånwaru tvingat hans hustru be:te saaker vthlefwerera, dhem han haar dädan tagit som Erich Jonssons meddelte specification vthwijsar, een hoop med klädespertzedar.

Corporal Jon Jonsson föregifwer det warit sal. öfwerstleutnantens befallningh at afhempta sakerna och föra dhem til sigh. Men han haar lembnadt dhem i Mörtzile, sin gård, och icke fördt dhem på sal. öfwerstleut:s gårdh Moo, och kommo således ej på något jnventario. Leutnanten Dittmar och fendricken Reyt betygade ej hafwa hördt det sal. öfwerstl:n haar befalt corporalen Jon Jonsson föra sakerna heem til sigh [fol. 231] vthan tridieman Anders Olufsson berättade hafwa hördt sal. öfwerstl:n befallning wara j \Funäsdahlen/ det Jon Jonsson skulle afhempta sakerna från Häste och låta föra dhem oppåth. Tolfman Bengt Erichsson j Äggen betygade, det när som corp. Jon Jonsson reste vthföre, sade han, skulle begifwa sigh åth Rödöön effter een klöf som h:r öfwerstleut. sal. Sabbel tilkommer. Dese saker hafwa Fuhnäsdahls bönderna bortmist dher öfwer dhe sigh nu hafwa beswärat, altså skohla dhe sättias in seqvestio och god förwahring til lagligt vthförande.

Tridiemännerne corp. Jon Jonsson, Gunnar Persson, Jacob i Rista och Pehr Carlsson i Swänsta med någre andra neder i landet hafwa wid Röroos fått en tygs kiortel, den dhe alla 7 persohner hafwa sambtyckt tjena sin deel til Gudz huus och kyrckian, och dhen bewilliat til Mörtzel kyrckian. Corp. Jon Jonsson effter wärdering löser kiortelen och dest wärde lefwere-rer til Mörtzel kyrckia.

3. Oluf Jonsson i Brattland, opbiuder förste gången Lucia och Sigrid Erichsdöttrars pante jord för 20 r:d:r

[fol. 231v] Den 19 maj 1680.

4. Cautions männen för den förrymbde, Lars Pålsson i Böhle och Kall sochn, nembl:n brodren Pehr Pålsson i Wijk, Oluf Larsson i Rödh, Jöns Andersson i Gröthom och Simon Jonsson i Rödh, förestältes och alfwahrligen förhölt igen skaffa den karlen dhe hafwa caveret före den 5 novemb. 1678 hwilken anno 1679 den 23 junij fästade lagh intet hafwa hafft beställa med sin hustru syster h. Agnis Olufzdotter, hwilken \som/ a:o 1678 \i fägdetijden/

~~haar~~ rymbdhe öfwer til Norrige och ~~dher~~ födt barn ~~hafwa~~ och dher bekändt för sin broder Christen Olufsson det Lars Pålsson haar belägrat henne.

Och [?] förleden påske dagh 1680 när han förnam saken blifwa oppenbart, hafwer han rymbdt öfwer til Norrige. [*Texten överstruken*]

Christen Olufson när han Mattzmesso tijd 1680 heem kom ifrån Norrige hafwer han straxt bekändt för kyrckioherden \wyrd./ h:r Pehr Sundio det Lars Pålsson haar belägrat sin hustru syster Agnis, som i Norrige haar födt barn.

Det samma kyrckioherden ~~hafwer~~ om påskedagen/ oppenbarade för nu warande länssman Hans Månson ~~han då genast~~ hwilken annan dagh påsk skickade 3 karlar til Böhle, at låta honom fast taga. Men Lars Pålson rymbde bort om påsk lögedags affton, effter han ~~måste~~ förstod det hans gerningh blef af Christen Ol:n oppenbarat.

\Cautions männen begärade dilation til winterföhret förmehandes genom sine bekandte utj Norrige kunna skaffa honom tillbaka./

[*fol. 232*] 5. Oluf Jonsson i Brattland, Swen Andersson i Stamgiärd och Nils Bertilsson i Hårland saakfältes effter 33 cap. ting. b. och krögare ordningen 13 punkt 3 m:r s:m:t hwartera för dhet dhe ej hafwa framkommit på \stembningen at/ skiutsa wällb:e h:r general majoren och hans föllie, och sedan betahla Anders Erichson i Åcke för den skada han tagit på sin öök \den/ han \den gången/ genom skiutzning bortmiste, effter mätismannen orden \med/ hwar sin r:d:r blifwa 3.

H. Märit i Brattäggen erkännes förpligtat betahla til sal. Spielleri hustru, Märit Åkesdotter för 6 m:r nedersatt spunnit lijngarn med 6 m:r k:m:t för marken blifwa 9 d:r k:m:t effter hon ~~oeh~~ dhet ej återlefwererat hafwer. [*I marginalen: infra*]

6. Comminister h:r Nils Sundel opbiuder andra gången sal. h:r öfwersteleutnantens wällb:e Pehr Sabbels hemman Moo f. 3 ⁴/₆ t:l, han i lijffstjden haar testamenterat Sundels hustru h. Margareta Berghem.

Erich Månsson i Byom fordrar på een bössa av commendantz Carl Nilsson, hwilken bekänner det Mårten Persson i Opland haar \den/ emottagit, och Mårten tilstår det Knut i Mörwijken haar den af sig fåt, altså pålades Mårten skaffa bössan igen, och sökie han sin man lagl.

7. Nils Erichsons i Brattland arfwepart opbiudes förste gången som han haar såldt til Oluf Jonsson ibidem för 35 r:d:r.

[*fol. 232v*] 8. Elias Mattzons hemman i Byom och Mörtzil sochn opbiudes andra gången, vthlöst af Nils Jeppesons hustrus arfwepart i Byom för 26 r:d:r.

9. Dragoune sal. Jon Månssons änkia h. Sara Andersd:r på sin barns wäg:r klandrade \med peningar/ på Jöran Erichssons ingådde contract med Jon Jonsson i Nyland, som hafwer vtgifwit på ett tunland 10 r:d:r i caroliner, och effter Jon Jonssons obligation af d. 17 octob. 1671 befinnes det sal. Jon Månsson haar inlagdt på be:te tunland 33 r:d:r 1 ort 16 skill:r. Altså änkan på sine barns wäg:r tillika med rätte odelsman Lucas Ingemundson, som det andra tunlandet besittia erläggia til Jöran Erichsson ~~dhe~~ vthlagde pgr 10 r:d:r i caroliner igen. Så finner rätten skiähligt, det Jöran effter 6 cap. jord. b. L.L. böhr dher ifrån afträda, sedan han för innevarande år, haar inbärgat årswäxten. Sedan skal Lucas Ingemundson wara förpligtat betala Jon Jonssons syster, \Brita Jonsd:r/, resterande jord pgr 2½ r:d:r til Östen Jonssons arfwingar i Edzåsen 2 r:d:r och til sal. öfwersteleutnantens wällb:e Pehr Sabbels arfwingar, däss quantum som Jon Jonssons obligation innehåller och förmähler. Då sedan

behålla Lucas och Jon Månssons barn be:te tunland oqwaldt. När Jöran afträder, förordnas gode män b:e besicktiga huru han ~~med~~ huus och jord ~~hende~~ föreståt hafwer.

H. Marit änkia i Brattäggen erkändes förplichtat betahla til sal. Spiellerj änkia h. Marit Åkesdotter tre d:r s:m:t för nedersatte 6 mark spunnit lijn karn, som förfarit ähr, och dhet effter nämbdens wärderingh.

Ting 21 oktober 1680

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:8, fol. 286r–287r, ÖLA

Anno 1680 den 21 octob. höltz laga tingh i Vndersåker, närwarande cronones befallningzman, wälb:de Jonas Flodin tillika med dhe tolf eedsworna nämbdemän.

Pehr Andersson i Rohmo	Bengt Erichsson i Äggen
Joen Östensson i Tegom	Nils Persson i Håhland
Joen Steensson i Bräcken	Carl Nilsson i Sååd
Abraham Jonsson i Kohnäs	Nils Carlsson i Swänstad
Erich Månsson i Byom	Jöns Andersson i Grötom
Pehr Andersson i Fårssom	Törris Persson i Sälswedh

1. Cronones länsman Hans Månsson angifwer det Karin Jonssdotter i Dufwid be hafwer ~~sigh~~ förledin januarij månad hafwa hafft lägersmåhl med leutnanten \af öfwerst:t wälb: h:r Bengt Ribbings compz./ Niclas Ditmar och aflat med honom barn, hwilket föddes för een månad sedan. Fadren Joen Persson föregifwer det leutnanten hafwer låfwat henne ächten-skap, men hanss regementz ~~öfwer~~ officerare stå dher emot, och effter leut:n Ditmars hafwer för cronones befallningsman tilstådt lägersmåhlet, tilbiudandes för sigh och henne erläggia bötterne, altså opförs leut:n för 40 m:r effter 3 cap. giff. b. L.L. och Karin för 20 m:r effter Kongl. Hofrättens resolution.

[fol. 286v] 2. Giästgifwaren Hendrich Mårtensson i Mörsil kiärade til Jöns Åkesson i Kohlåsen, effter 9 r:d:r resterande jordpenngar som \hoos /hanss swärfader sal. Joen Mårtensson skulle ~~restera~~ innestå, dher emot Jöns Åkesson opwijser sin be:te sal swärfaders vndfångne dombref daterat Vndersåkers laga ting d. 9 martij 1640 dher i bewjses så wäl Hendrich Mårtensson, som tillika med sine 5 systrar hafwa opburit af sin broder Jon Mårtenss. hwar syster 5 ort och Hendrich 10 ort. dher med dhe ~~skulle~~ wara åth nöjde \och /alla måtte contenterade etc. Men såsom Oluf Mårtenssons broderpart ähr i be:te bref vtshlutet, altså pröfwar rätten skiähligt det Jöns Åkesson som hemmanet åboor vthbetalar een broderpart 10 ort hwilke sedan deelas emillan samptlige syskonen och ~~sedan~~ för dhee öfrige wari \Jöns Åkeson/ frij för alles dheres åtahl och vidare klander och sådant til föllie af Kongl. Maj:ttz Drottning Christinas reso-lution 1646, 4. punct.

Såsom tridieman Joen Jacobsson i Totten för rätten omsider bekänner hafwa emottagit Erich Månssons i Byom bössa och den inlefwereerat hoos commendanten \på Jerpe Skantz/ Carl Nilsson, och een bössa öfwerlyges honom \comm: owitterligen/ hafwer dher vttaget, doch icke til ägaren lefwereerat, altså af rätten honom Jon Jacobsson imponerader samma bössa restituera \eller den effter mätismanna ordom betahla/ och commendantn blifwer frj för Erich Månssons vidare åtahl.

[fol. 287] 3. Oluf Jonsson i Brattland opbiuder andre gången Nils Henrichsons hemman ibidem för 35 r:d:r sigh tilhandlat.

4. Comminister i Vndersåker, wyrdig h:r Nils Sundel låter tridie gången opbiuda Moo hemmanet som sal. öfwerstleut. wäll:e Pehr Sabel hafwer testamenterat hans hustru, h. Margareta Berghemia.

5. Lars Hindrichsson ifrån Kopparbärgen befvärade sigh öfwer sin swåger Oluf Andersson i Wästgård, som besitter hans sal. faders Hindrich Larssons hemman ibid. af 2 tunland det han icke hafwer åthniutit sin broder lott hwarken uti fasta eller löösöhrerna effter sine sal. föräldrar. Boskapen hafwa dhe deelt systrar emillan och brodern vtshlutit, och såsom intet inventarium ähr oprättat effter fadren, huru då den tiden hans boo befanss, ej heller effter modren, hwarföre til föllie af Kongl. Maj:ttz förmyndare ordning, sampt \S. lagh/ 15 cap. ärfd: b. L.L. förordnades af rätten gode män, n:l länsman Hans Månsson, Jon Andersson i Berge, Pehr Gotess. j Krook och Torris Persson i Selswed som inventarium skohla först oprätta på fasta och löösa, dher af giälden först betahlas och inlösa half gården som i vnderpant haar ~~warit~~ stådt hoos Oluf Larsson i Hohlan för 40 r:d:r wärderandes sedan hela hemmanet syskonen emillan samt dhe öfrige af löösöhrorne, \bärandes tillbaka hwar sin deel dhe förr hafwa opburit. När giälden ähr först effter 22 cap. ärfd. b. L.L. betalt/ deelandes sedan dhe öfrige syskonen emillan, broder, broders lott, och syster systers lott, som blifwa 2:ne bröderparter och 5 syster deelar. Så lagandes at dhet med all som första skee kan, at icke den fremmande blifwer förhindrat för sin resa.

Extraordinarie ting och rannsaking 9 februari 1681

Tingsplats: Mörsil. Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:9, fol. 4v–6r, ÖLA

Anno 1681, den 9 februarij hölltz extra ordinarie laga ting och ransachning i Undersåkers giäldh och Mörsill öfwer den igen kombne Lars Pålsson i Böhle och Kall sochn som a:o 1678 hafwer belägrat sin hustru syster Agnis Olufzdotter och sedan bägge rymbdt öfwer till Närrige. Närwarande effterskrefne nämbedemän.

Hindrich Mårtenson i Byom	Bengdt Erichsson i Äggen
Nills Pedersson i Håhland	Jon Steensson i Bräckie
Nills Carlsson i Suenstad	Erich Månsson i Byom
Elias Matzson i Byom	Oluf Pedersson i Opland
Nills Hindrichson i Byom	Oluf Erichsson i Möchelgård
Erich Erichsson i Äggenn	Nills Gunnarsson i Åcke

Dato bekiänner. 1. Lars Pålsson i Böhle född i Åhre sochn och Vijkz by i Vndersåkers giäldh aff 40 åhr gammall sig anno 1680 medio martij hafwa warit hembligen till Norrige att förnimma om hans hustru syster Agnis hafwer uppenbahratt för sin broder Christen Olufzson sitt hafde lägersmåhl medh henne, huar till hon bejakat, och han altså straxt begifwitt sigh heem och war allenast bårtta 8 dagar war icke heller hemma mehr än i 3 dygn öfwer gifwandes altså alldehles sin ächta hustru, medh huilcken han aflat 5 st:n barn, der af 2:ne lefwa.

2. Några dagar för juuhl 1680 hafwer Lars Pålsson begifwit sig heem till sin faders gårdh i Åhre och Vijkz by där han råkade sin broder Pähr Pålsson som eena cautions man war och föllgde honom till dee [fol. 5r] andra i Kall sochn nembl. Oluf Larsson i Rödh, Simon i Rödh och Jöns Andersson i Gröthom, huilcka hafwa honom ledsagat till Undersåker och lefwererat honom cronones lähnsman Hans Månsson i händer.

3. Lars Pålsson bekiänner och hafwa anno 1678 om wahren gådt ifrån sin ächta sängh och belägrat sin hustrusyster Agnis Olufzdotter medh huilcken han har aflat bahrn. Samma åhr om hösten, hafwer Agnis begifwit sig till Norrige och på Nambdahls Edeby i Bristad prästgiäldh födt barn, men nu tillhåller på Snasen. Denne Agnis war een tridiemans hustru, hennes man Jon Pålsson uthcommenderades anno 1676 om sommaren till Skåhne, medh huilcken hon har 2:ne bahrn, om han lefwer änn är okunnigt.

Lars allfwarligen förhöltz bekiänna, huilcken som har convoierat hans hustrusyster Agnis Olsdotter öfwer den långa Kall siöen, och sedan öfwer fiähllet. Han nekar sig alldehles sådannt af wetta, uthan samma tijdh hafwer een öfwer löpare Oluf i Skallstufwan tillhållit i Kall sochn öfwer sommaren och kommande till Böhle om een tijdzdagh, samma dagh skall hafwa begifwit sigh öfwer till Nærrige, om Oluf hafwer kommit i föllie medh Agnis, kan rätten ingen bekiänne fåå af Lars Pålsson uthan före gifwer Oluf den dagen ej waritt hemma stadder.

4. Oppå rättens wijdare tillfrågan suarade Lars Pålson när som Agnis förstodh sig om hösten wara hafwande blifwen hafwa dee taltz wedh huru dee skulle bähra sig åth, hafwer Lars suahrat såhlunda, när [fol. 5v] jagh hafwer bärgat i huus, så måste iag begifwa mig öfwer till Nærrige, men nekar inständigdt ej wahrit i råd medh henne att hon skulle bortt rymma.

Sententia. Ändoch Lars Pålsson i Böhle i Kall sochn och Vndersåkers tingelagh een gifft pärsohn hafwer anno 1679 den 23 junij på laga tingh nekat sig wara kunnigt om sins hustru systers rymmande till Nærrige anno 1678 uthi augustij månadh ochtill säkrare excutpation samma dato fästatt där å lagh, huilcken han ej hafwer præsterat, uthan tagitt flychten till Nærriget. Så ähr han lijkwähl näst sidstledne juuhl såssom andre öfwerrymmare i fäigdetijden kommen tillbaka, då han af sine cautions män beledsagades till cronones lähnsman. Så hafwer han det oachtadt nu omsijder bekiändt sig bedrifwit hoordoms last medh bemellte sin hustru syster Agnis Olufzdotter i Böhle och aflat medh henne bahrn. Som hon hafwer födt i Norrige och Bäistadh prästgiäldh. Huar till och sedan kommer att okunnigt är om Agnis Olufzdotters man trijdiemans solldaten Jon Pålsson war den tijden eller änn i lifwet är. Altså till föllie af Gudz lagh lewit: 18 och 20 cap. etz. warder han der före, för samma missgärning dömbder från lifwet, doch först heemstelles denna ransachning och doomb uthi all underdånig ödmiukheet under [fol. 6] denne höglofl. Kongl. Håfrättens nådige resolution och högwijse wijdare omdöme.

Ting 4–7 maj 1681

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:9, fol. 13v-28v, ÖLA

Anno 1681 d. 4, 5, 6 och 7 maj hölltz ordina:e vårting medh allmogen i Undersåkers tinge-lag uthi Vndersåkers sochnstugu närwarande cronones befallningzman välbetrodde Jonas Flodin och nämnden. Nembl.

Töris Pedersson i Selsuedh
Jon Östensson i Tegom
Carl Nillsson i Sää
Abraham Jonsson i Konääs
Erich Månssonn i Byom
Jon Olsson i Stamgiähle

Bengdt Ersson i Äggen
Jon Andersson i Bärgeom
Jon Steensson i Bräcke
Nills Persson i Hålland
Nills Carlsson i Suenstad
Jon Persson i Dufwe

På ofwanskrefne dato uthi Undersåkers sochnestugu utpå nembdens och meenige allmogens närwahu aflade häradzhöfdingen vählwjsse Anders Plantin sin dohmare edh sedan Kongl. Maj:tz vår aller nådigste Konungz och Herres honom gifwen fullmacht de dato Kongzöhr d. 18 decembris 1680 wahr opläsin och blef effter mig i nåder lämbnade order aff baron och v. gouverneuren högwälborne h. Åke Ulfsparre föreställt.

Dato aflade nämbdeman Jon Olsson i Stamgiähle sin nämbdemans eedh.

Efterfölliande Kongl. Maj:tz placater publicerades och oplästes.

1. Barnemordhz placat af d. 1 martij 1681. [fol. 14]
2. Förordning om sollicitanterne aff d. 30 aug. 1680.
3. Påbudh om prästerskapetz opbördh d. 8 februarij 1681.
4. Mynte placatet aff d. 19 martij 1681.
5. Resolution gifwen toobackz compagnietz interessenter d. 12 martij 1681.
6. Item om tijondens uthgörande de dato Stockholm d. 19 aprilis 1681.

1. Dato angafs lähnsman Hans Månssonn huru som Kåhlåsbona, Engies, Bäliom, Böhle och Gråsiöen sidstledne stoore böndag icke hafwe bewistadt gudztiensten, huar emot dee exciperade och föregifwa fast omsynligit wara att kunna komma öfwer ijsen som då så swagh war, och stodh som een fast söria, Abraham Jonsson tollfman ifråå Kohnääs som å denne sijdan boor, betygar deras uhrsächten sann wara. Såssom och, att dee icke heller kunde komma landwägen kring om siöen. Altså kiändes dee för borttowarandet frija och otilltahlte.

2. Lähnsman Hans Månsson kärade till gamble lähnsman Lars Olsson om tuenne glaas som Lars uthur länzmansgården tagitt, och effter aftahl å sidsta laga ting bordt restituera eller betahla, som ej effterkommit är. Lars tillstår att sin hustru dem där tagitt, och han lofwatt dem [fol. 14v] betahla, män ännu intett fullgiordt, vthlofwandes nu det gärna willia giöra. Bengdt Ersohn i Äggen caverade för glaasen.

3. Befallningzman påminte huru som cronones gästgifwaregårdh å crono hemmannet Hårstadh är fast illa häfdat och obygd, så att den resande intet kan hafwa sitt nöijachtige huusrum lijkmatigdt Kongl. gästgifware ordningen. Allmogen uthlofwade detta åhr göra sin flijt om een stugus och stalls uppsättiande, huar till dee allorede een begynelse giordt medh timbers tillförande.

4. Till föllie aff Kongl. gästgifware ordningen afffalltes att een beslagen kärra skall förfärdigas och hållas i lähnsmannsgården och 2 st:r som tinglagett äger i Mörsill skohla och beslääs och der brukas.

5. Herr öfwerstens och vice gouverneurens Åke Ulfsparres ordre af d. 3 maij publicerades af inneholldh att ingen bonde skall må fördrista sigh drifwa något landzkiöp bonde ifrån bonde, uthan medh sin afwell besökia marknadz platzerna. Så känt huar och een är att undwijka confiscationen aff godzet och sedan lagl. straff.

6. Aftahlat och sluitit blef, att för detta leutenanten Carl Nillsson skall wara fährie karhl [*fol. 15*] i Hierpe sundh och åhrligen niuta 3 kannor korn af huar rök som där till anslagitt år, så länge han tiensten vähl förestår. Och emedan han samma tienst för 1680 præsterat skall han och niuta löhnen á 3 kannor korn som till förenne vahnligt hafwer varit.

7. **Den 5 majj.** Befallningzman Jonas Flodin insinuerade h. öfwerstleutenantens Erich Swijnhufwudz fullmacht daterat Fröhsön d 12 martij innewarande år att utföra alla tvistigheeter som kunna finnas uthi sahl. öfwersteleutenantens välb. Peder Sabbells sterbhuus hwilcken för parterne oplästess.

Befallningzman angaf huru som general majoren Anders Planting 1679 om hösten den anställning gjorde, att ett richtigdt inventarium på sahl. öfwerstl:s Peder Sabels befindtelige qwarlåtenskap genom wissa deputerade oprättas skulle, huilckett fuller företogz män lijkwähl icke uthan misstänckel:e procedurer och förrättande, som lærer finnas af tingz protocollerne incamminerandes h. öfwersteleutenantens Erich Suinhufwudz memoriall dat:t Undersåker d. 8 martij sidst ledin, begärandes att det måtte blifwa examinerat och lageligen af hulpit, hwilcket företogz och förklarades som föllier. [*fol. 15v*] Nembl.

Huem som sahl. öfwerst. leutenantens saker och pagage här på orthen under händer hafft. Regementzskrifwaren Jonas Warg som aff general majoren Planting på inventeringen war committerat, berättar att widh ankombsten frågades effter nycklarne och gafz ingen wissheet där om, uthan efter handen frambores och qwarlåtenskapen aff leutenanten Niclas Dittmar framlefwereratt. Leutenanten föregifwer sig inga saaker om händer hafft, uthan efter general majorens breff påminnt bönderne, som wore där om betrodde medan sahl. öfwerstleutenanten war bortta under marchen till Norrie, och dem föllgdt medh saakerne åth lefwereras nembl. Nills Carlsson i Suänstadh och Suen Andersson i Stamgähle och Nills Pährson i Hårlandh.

Nills Carlsson bekänner sig af sahl. öfwersteleutenanten i förwaring tagit een kåffwert medh kläder och des nyckell och att öfwerstleutenanten i leutt:t Dittmars och hustru Margeta Berghems närwaru allt som der innelåg opwiste, män lärfftet och penningerne wore då der intet, uthan hustru Margetta dem inlagdt på andra sidan om älfwen in augustj 1679 då der fördes till sahl:e Sabels gårdh Moo begärandes att Nills intett skulle tahla där om, därföre han och widh till frågan af adiutanten Bouman sagdt sigh af inga peningar wetta, berättandes att [*fol. 16*] kåfworten war förwarat nehr i marcken, och enär han effter honom körde skulle han prästegården förbij och effter som prästefolcket några kläder däri ij förwarat hade, togz dee då där uth. Actor till spordes om han wille benöija sig med Nills Carlssons gjorde nämbdemans edh, han suahrade sig det wähl kunna giöra, där hann icke till förenne funnitz twe-tahluger uthi gjorde relationer såssom först nekatt sig wetta aff några peninger och sedan för lähnsman privatim det bekändt, item att ingen kufworten handtehrat som och intet befinnes, huarföre tillföllie af det 21 capitel. tingm. b. aflade han sinn vittnes eedh att bekänna sanningen och huad som i sakenna passerat år.

Lydandes såhledes, att kåfworten wahr honom betrodh och leutenanten Dittmar synte honom allt huadh däruthi lågh. Hustru Margereta på förordnatt rum lade till rätta och medh mahlörtt emehlan, och enär hon kom medh honom till prästegården tog prästänckian där ehr huadh hennes folck tillhörde. Enär Nills kom neder till älfwen mötte hustru Margetta honom och frågade effter sitt skattull medh behn inlagt som Nills norr i marcken åth henne i een mörstack förwahrat, och det då i kufwortten insatt, låstes allså kufwortten opp och [*fol. 16v*] skattullet uthtogz och enähr hon det oplåst hade, badh hon Nills det förwähra afsides i skougen. Wettandes han intet, om hon då uthur någott tog, och mädan han medh det war bortta, hade hustru Margetta opp kläderne, lagdt dem till rätta och honom owitterligt några penningar och lärfft inlagdt. Han förde och ett skrijn som hustru Margetta egte och tillijka med skattullet gömbde, det han ej wetta fick förän han kom in emot gården Moo, då leutenanten Dittmar och hust:o Margetta honom mötte och kufworten opläste, föregifwandes att

leutenanten wille besee penningerne och togz så pungen op af lieutenanten, och sades aff hustru Margetta, att där i wara 24 r:d:r och där medh lades han neder igen, hustru Margetta badh och Nills intet säija och tahla om någre peninger. Därföre föregaf han sigh widh tillfrågan af Bouman ej wetta några peninger, män sedan lijkwähl om afftonen för lähnsman det uppenbahrat. Nills Carlsson förhölltz uthförligen, om han för wisso såg lieutenanten läggia in peningerne, hwilken som förr, deth contesterer och säger sig genast bähra in kofworten i stugan och Ditmar för uth medh nyckellen. Strax där effter föllgde Nills Bouman och Suen Danielson [fol. 17] tillbaka och Jonas Wargh och Dittmar blefwo där qwar. Dagen effter kom Nills dijth igen medh tu st:r rödt kläde och een bössa, som han förwahrat hade, då hustru Margetta talte om penningarnas borttowarande.

Parterne inkallades, och remonstrerades huru som penninge pungen och lärfftet kom tillijka medh kufworten om afftonen in i stugan och Dittmar och Wargen blefwe där qwar. Ditmar föregifwer sig lämbnadt nyckelen på bordet, och sedan gå till sin stuga i gården där han öfwer natten lågh, och ingen annan änn Wargen war i den stugan där koffworten stodh, och bör derföre giöra redo, williandes intet honom heller fullkombligen tillägga dem tagit. Regemenskrifwaren Wargen exipera och inwänder det han ingen nyckell tagit, ej heller och fast mindre koffworten ophafft, och något där uthur tagit, och att Bouman om afftonen strax hustru Margetta och Nills Carlsson efter sahl. herrens peninger frågat och bägge nekatt af några peninger wetta, morgonen där effter i pastorij h. Peders Sundj när wahu den upläst dem Wargen såssom een notarius på inventarium förde. Wettandes ej mehra där uthaff.

[fol. 17v]. Hustru Margetta tillfrågades af huem och huarest hon peningerne och lärfftet tagit. Resp. Af sahl. öfwersteutenanten. 2:do; huarföre hon det icke särskilt lefwererade. Resp. mädan penningarna låghe i hennes skattull och lärfftet i ett skrijn henne tillhörigdt. Och de bäggie widh ällfwen aff Nills Carlsson förwarades hade hon det i káfworten. 3; Hwij hon giorde det Nills owitterligen. Resp. effter som han så hastigdt bortt gick. 4; Huar före hon det icke sade för honom som om káfworten war betrodd. Resp. att hon intet bättre förestodh. Tänckianades det wara lijka myckett. 5:to; Huilcken war tillstädes enär hon tog emot peningarne. Resp. ingen bediandes han allenast att dee kunde förwahras lijka medh prästefolckerna.

Befallningzman föregaff att öfwerste lieutenanten Svijnhufwudh hafwer stoor anledning att fråga effter flehra penningar hällst emedan regementz qwartermästaren Lankust refererat sahl. öfwerste lieutenanten Sabell i Stettin hafft 500 ducater och icke mycket där af bortlähnt. Sahl. Sabbel hafwer och i Kåhlberg till capitein Casper Ståhlhammar emot obligation lähnt 50 r:d:r och ib:m till capit. Gustaf Gyllenåhl 50 r:d:r och på inventariumet ingen deras obligation funnen. Fälltdwäbel Reit berättar sig see [fol. 18] huardera capetein lähna i Kåhlbergh 25 ducater och obligationer uthgifwa. Hafwandes sahl. Sabell medh sig till Stocholm något öfwer 100 ducater och 100 st:r där af insatt hoos cammereraren Daniel Wullff, wettandes intet honom mehra än 5 á 6 ducater medh sig hafwa hijdt och huad han här behöfde opkiöpa, togz aff dee peninger han fick för hafde toobaak. Nills Pedersson i Hårlandh hafwer hafft een kufwort i förwahrung men ingen nyckell, wettandes intett huadh där uthi warit. Befallningzmann förmehte specification där å i kufwortten legat, argumenterandes och præsumerandes deraff att så wijda specification där fans, så måtte och een warit i den som Nills Carlsson hade. Wargen berättar det ingen heller fans i den förra. Regementzskrifwaren Jonas Warg förehölltz huru som han är misstänkt för borttkombne peninger och lärfftet efftersom entel intygadt är att dee wore uthi kofwortten enär han inbahrs och han allena om natten i stugan war och des nykell på bordet legat, han säger sig tryggel:en kunna medh lijflig eedh betyga inga peninger och lärfftet där sedt wara, och mycket mindre det till gripit. Dittmar tillbödh och edeligen besanna sig peningerna och lärfftet inläggia, och att det kom in i stugan [fol. 18v] Wargen föredrager att mycket folck war inne enär Bouman sakenna uptogh och fram wiste och där iblandh någre drängiar som till äfwentyrs icke om gådt troende wore.

Actor tillspordes om han i allt fall, wille benöija sig medh Wargens egen görande edh. R:s han kunde wähl för sin persohn af des umbgängie honom uthan edh troo. Män faller fast fäll sampt att peningerna ähre inkombne och intet mehra skall finnas, förmeenandes att Wargen och Dittmar mäge där om täfla och peningerna sedan komma ägaren tillgoda och medellst någon edgångh icke döde och bortta blifwa. Wargen sade sig föllia pastoren och Bouman ett stycke till wäg, lämbnandens dören yppen (eij wettandes nyckellenn å bordet liggia) hållst emedan som då war nekatt några peningar där wara finnande, minandes eij annat än sahl. Sabbels dräng Arfwed war i gården medh andra legofolcket och enär Dittmar och han inkom först fick wetta att nyckellen lågh å bordet. Dittmar berättar det drängen Arfwedh och trumslagaren Håkan Bengtson wore på gården enär dee kommo tillbaka och nog hade een imedlertijdh hafft tijdh rum gå in och låsa op kofworten. Leutenant Dittmar till spordes om han wisse eller kunde pröfwa huru många r:d:r i pungen wore. resp: att där uthi kunne näpligen wara mehra än 24 r:d:r eftersom det war sahl. Sabels [fol. 19] ducatepungh som rourderat[?] war medh gulld och söllfwer. Gifwandes och till känna att Wargen gick för sigh in och han i sin effter öhl doch strax förfogat sig dijt till honom. Hustru Margetta förehölltz yterligare att bekänna om sahl. Sabel icke flera penningar änn förr bekänntt ähr henne lefwererat, hwar till hoon alldehles nekar och will det medh edh besanna. Berättar att sahl. Sabel war finnat dem medh sig å marchen hafwa, men 2 dagar förr till sig lefwererat att förwara tillijka medh andra saker i kufwortten det han för sin moder strax bekände, säijandes pungen wara stoor och bourderat, och mehra än half af besagde 24 r:d:r. Trumslagaren Håkan Bengtsson tillstår sig wara uth på gården tillijka medh Arfwedh och Hällie Olsson mädan Dittmar och Wargen fölgde deeandra till wäg. Säijandes sig eij minnas om Arfwedh i medlertijdh war inne i stugann där kofworten stodh, men alla 3 wore uth på gården som föresagdt är. Sedermehra sade han sigh till äfwentyrs föllia leutenanten och dee andra till wäg. Han berättade och att Arfwedh hade wähl peninger och köpt een kyller för 15 r:d:r och där hoos att han allenast gifwit där å 5 r:d:r. Hällie Olufsson tillfrågades om han war hemma i Moo, enär inventeringen skedde och om han war uth på gården enähr pastor och [fol. 19v] Bouman gingo där ifrå och hwilcka wore där medh. Resp. att han eij mins och wet sigh då wara uthe och eij håller om Arfwedh och Håkan wore inne heller uthe.

(8.) Jönns Nillsson i Ottsiöö beklagade sig mistatt uthi ett stabur i willande marcken bygd uthur een kista, 60 r:d:r nembl. uthi een punng 41 r:d:r. dåch intet mehra rächnadt före, änn 40 r:d:r specie. Efter den ena wår opgiällt för några kors dahler och i den andre pungen, 20 r:d:r in specie, som uthtömbder war, skyllandes suentienaren Peder Olsson därföre. Peder Olsson tillstodh efter noga inquisition omsijder sig bäggie posterna tillhopa 60 r:d:r tagit och afhändt, sedan frågandes honom om leut. Måns Christersson dee angifne 5 r:d:r allt een gång vexplade.

Resp. In och för huardera gifwit een 6 d:s plåth men strax der hoos att leut. af sig fått 7 r:d:r och för 6 st fått allenast 3 st:r sex d:s plåtar, een 3 d:s och i sölfwermynt, 4½ d:r kopparmynt, som är till hopa 25 d:r 16 öre kopparmynt och den 7:de r:d:r honom föräkrat. Han säger att leutenanten hafwer sig frågat huarest han richzdahlerne bekommit och berättat för någon arff i Norrige. Lähnsman Hans Månsson berättar att Jon Michellsson bedit sig effterspanna huarest Peder Olsson r:d:r [fol. 20] fått, befruchtandes att han sig stuhlit, leut. skall och sänt budh till Jon Michellsson och frågat om Peder hoos honom r:d:r:ne bekommet. Hans Månsson hafwer fått 1 r:d:r och gifwit där före 3 d:r kopp: m:t och det öfrige warit honom skyldig. Peder i Krook 1 r:d:r och gifwit smör och kött derföre, Suen i Stamgiähle 1 r:d:r för skulldh. Nills Pedersson i Hoglandh 1 r:d:r och 3 dahl: k:m:t och gifwit penningar och kött för r:d:n och dee 3 daler för gälld suentienaren säger sig sagdt richzdah:ne fått aff leutnanten, herr Peder Sundius 1 r:d:r för gälldh Hallfwar i Bleckåsen 1 r:d:r. Carl Pedersson 1 r:d:r, och 4 stycker sexdahlers plåtar för lähnte peninger till hästekiöp, Anna pijga 3 r:d:r å 4½ d:r. Sochne

skrifwaren Lars Andersson 1 r:d:r á 4½ d:r. Item 1 r:d:r. Dito wärde på uthlagorne, nåch 2 st:r sex dahlers plåtar, Nills Jönsson i Edzåsen fått 1 r:d:r för lijn och des uthan 3 r:d:r för den eena 2 pahr skoor, för den andra een mårdh, för den 3:die richzd:rn smör och kött. Nills Bärtillsson i Houglandh 3 r:d:r och gifwit för een r:d:r lärfft och för 1 r:d:r 6 d:r kopparmynt den 3:die skulle han och wexla, men så snart han hörde detta tyfwerrychtet, behållt han den qwar och satte hoos Suen i Stamgähle, Peder Olsson sagdt sig dem af leut. Christierson fått.

Lähnsmansdrängen Oluf Tohresson lätnt af Peder 1 r:d:r och Erassmus Johansson 1 dito. Oluf Larsson i Hambre 1 r:d:r och gifwit 4½ d:r koppar m:t Capitein Weterström fått 1 r:d:r till skännckz [fol. 20v] Peder Olufsson föregifwer sig eij wetta huarest flera r:d:r ähre kombne, bekännandes sig richzdal:s pungen lagdt och förwahrat i sin hustrus kista och hustrun hafwer nekatt flera wara i beholldh, såsom och att hans hustru, Göhlu Bärtillsdotter (som ähr flyttiat till Aspåhs sochn, 6 mihler här ifrå) och högt hafwande är, hafwer warit i rådth medh honom om tyfweriet. Tiufnaden emottagit och lagdt i sin kijsta. Han säger om han inga flere r:d:r hafwer i behåll, så lærer han wetta, huarest dee öfriga ähre kombne, mehra sade han sig här uthinnan intet hafwa att producera och säga.

Suentienaren Peder Olufsson tillstodh dato sin förra giorde bekännellssee om hästen. Föregifwandes sig widh heemkombsten för general adiutanten Magnus Beaman sagdt sig hästen i skougen optagit och der iempte att grefwe Leonhufwud regemente stodh och logerade wijdh Langå och han tog der före een annan wäg och kom medh dem intet till i fölle. Bekänner sigh med samma häst, een gång i Offwerdahl hållit wacht och een gång på ordinantz på Frösöen. Sedan tog Jon Michellsson hästen och bortbytte i Lijth emot ett stodh och det samma bytte medh leutenanten Curej säger och Jon Michelsohn sig bedit gå till h:r gen: majoren och anhålla att få behålla hästen och därföre uth fästätt [fol. 21] en 6 d:r:s plåth män eij fått mehra än een 3 dahlers plåth.

Sakerna togz i betänckiande sluutel. som föllier. Nembl. Alldenstundh suentienaren Peder Olufsson bekänner och tillstår sig hafwa näst för juhl sidstleden stullit af Jöns Nillsson i Ottsiö och Vndersåker sochn sextijo richzdahler in specie, hwilcka han hade förwarat uthi een kista, stående utpå ett stabur eller bodh i willande marcken, altså kan rätten honom Peder Olsson icke frija för lifzstraffet, uthan till underdånigst föllie af Kongl. Maj:t nådigste straffordningz tredie punct, dömmia till lijfwett. Huadh hanns hustru, Göhlu Bärtillsdotter wijdh kommer, som han beskyller warit medh sigh i rådth, tyfnaden gömt och nött och nu stadder i Aspåhs sochen här ifrå fieran och högdt hafwande ähr, opskiutes till des födzteljman är förbijgängen och hon någorlunda till hållsan kommen.

Anbelangande dem som tyfgodzet dehls sigh till vexlat och handlat för ringare wärde än marckgången och wärdet på richzdahlerne warit, af een sådan bekändh oförmögen persohn alla uthi een lijten tract boende, skohla wara plichtiga, uthan lössn det till Jöns Nillsson restituera och betahla, Jöns Nillsson, stående och fritt lagel. sökia leut: Måns Christierson om [fol. 21v] dee siu r:d:r som af Peder Olufson tiufnat skall bekommit hafwa. Sidst huadh wijdh kommer hästen, som Peder Olufsson under heemmarchen ifrå Norrie anno 1679 wijd Långå i Herdahlerne tagit och een sidigt hijt till landet bracht, och icke kunnat giöra sig ehr tiufwat, kan rätten icke finna sig däruthi annat sluut göra, änn det tillijka med ofwanskrefne Peder Olufssons doomb i underdån ödmiukheet till högloflig Kongl. Håfrättens nådh och höggunstige om dömme remittera och heemställa, såhlunda wara ransakatt och dömt, verificeres medh tingelagetz signete och häradhöfdingens underskrift ut supra.

(9.) Denn 6 dito. Emedan Håkan Bengdtsson finns tve tahlig i sin relation för rätten, så finnes billigt att han aflägger sin wittnes edh, som han och giorde å book och bekände som föllier, att han tillijka medh Arfwedh och Hällie Olsson wore uth på gården medan Dittmar och Wargen föllgde dee andra till wäg, och ingen dere imedlertijdh war uthi den stugan där kufworten stode.

Hustru Margetta Bergheem nekar aldehyles blifwa om aftonen effter och om några peninger till frågat, fallandes allenast [fol. 22] inn i stugan enär kufworten inbahrs hörandes eij heller någon fråga Nills Carlson där efter den gången uthan skall skiedt i lähnsmansgården sedan om aftonen. Regementzskrifwaren föregifwer yterligare att hustru Margetta om aftonen der till nekatt. Beropandes till wittnes, lähnsman Hans Månsson och Nills Carlsson i Suenstadh som skohla det åhörtdt.

Lähnsman berättar ath om peninger och lärefftet tahltes esom åftast både enär den första kufworten ophades och den senare som Nills Carlsson medh sig brachte, när warandes hustru Margetta och ingen wehlat bekänna sig wetta af några peninger, föränn Nills Carlssonon privatim omsijder i lähnsmansgården för sig det giorde. Nills Carlsson bekänner sigh strax aff Bouman effter peninger blifwa tillfrågat och därtill nekat, effter hust:u Margetas förbudh. Såssom och att hustru Margetta wahr och inne och det hörde, der efter frågas och widh det samma gick hon i cammaren der jempte. Parterne tillspordes om dee något mehra hafwa att producera till sakens uplysning och suahrade samptel:n neij.

Emedan som hustru Margetta Pedersdotter [fol. 22v] Berghehm icke kan primo bewijsa huru hoon den bortkomne penningepungen och lärefftet hafwer fåth. 2:do nekatt sig aff några peningar wettat och 3:tio lijkwähl hemligen needer widh ällfwen peninnges pungen och lärefftet inwächt och lagdt uthi den kuffwort som Nills Carlsson i Suenstadh hade i wärio och 4:to, sedan och enär leutenanten Niclas Dittmar och hustru Margetta strax där effter gingo och kommo emot honom Nills Carlson widh sahl. öfwerste leutenantens Peder Sabbels gårdh Moo be:d. Pungen och lärefftet uptagit och besedt, och hust:u Margereta då förbudit Nills Carlsson oppenbahra och sägia i kufworten några penningar wara. Altså finner rätten skähligdt till för samt föllie af det 19 cap. tingm. b. och 25 bygninga b. L.L. att hustru Margetta Berghem skall fästa lagh och å nästa ting sielf siette gå lagh till sin exculpation och försuahr.

Dato fästade hustru Margetta Berghem lag.

Ändoch regementzskrifwaren Jonas Wargh uhrsächter sig för wittesmåhlet sållunda 1:mo att så wijda ingen wissheet ährhölltz om nycklarna och huem som dem hade, enär inventeringen hölltz. 2:do att Nills Carlsson i Suenstadh, som den kufworten dijt brachte, [fol. 23] huar uthi dee borttkombne peninger och lärfth warit, strax nekatt där uthi några peningar liggia. 3:tio Ingen nyckell emottagitt. 4:to wijdh inventeringen allenast som een notarius uptächnadt huadh som uthur kofworten togz och honom wistes, lijkwähl och emedan som edeligen intygat är, att peningepungen och lärfthet har legat uthi kufworten, enär den inbars och ingen mehra finns i stugan öfwer natten där kufworten stodh och nycklarna wore, warit än regementzskrifwaren och pungen och lärfthet om morgonen wijdh inventeringen icke där fundne. Så kan rätten icke annars giöra än lijkmatigt det. 19 cap. tingm. b. och 25 bygninga b. L.L. hålla skähligt att regementz skrifwaren Jonas Wargh gifwes witzordh att wäria sig medh laguen å nästa laga ting sielf sietta, och nu å detta lagh fästa.

Dato fästade regementzskrifwaren Jonas Warg lagh.

Befallningzman Flodin angaf effter commission huru som leutenanten Niclas Dittmar hafwer bekänt för öfwersteleutenanten wälb. Erich Swijnhufwudh sig tagit i Funnisdahlen 19 st:r koppar plåtar. Sahl:e öfwerstel:n Peder Sabel tillhörige, begärandes dem nu tillbaka. Hwaremoth leutenanten exiperade [fol. 23v] och såhledes sig förklarade, ath han nödgades besagde koppar medellst mangell aff hästen nedersättia och lembna i Jongdahlen, bewijsandes det sannt wara medh femb troowärdige bofaste mäns attest nembl. Märten i Tångböhle, Jöns i Hambre, Anders och Oluf i Handöhl och Per Olsson i Dufwe, huar uthinnan och intyges att Ingebricht Olsson och Peder Edfastsson ifråå Tydhdahlen i Norrie samma dagh till Jungdalen kommo, att förnimma huadh wägh wårt krigzfolck skulle marchera, och blifwit warse huarest kopparen lades och den borttagit. Befallningzman insinuerade och Lambrich Olssons, Oluf Jonssons och Erich Andersons attest i Vämdahlen af d 9 augustij 1680 af förskrefne inne-

holldh, intygandes, Tyddahls bona förleden sommar det samma för sig berättat, hwar medh befallningzman war nögder, dy kännes leutenant Dittmar för samma koppaar frij och otilltaht.

Regemenntzskrifwaren Jonas Wargh opwiste h:r öfwerstens och v. gouverneurens Åke Vlfssparres memoriale och des 3 puncth, att efterfråga dee borttröfwade saker Funnisdahls boerne tillhörige, af trediemännerna insinuerades een långh specification på koppar och kläder som dee mistadt skohle [fol. 24] hafwa 1679 enähr wår marche ifrå Norrie där igenom gick, begiärandes först dee bortttagne saker igen och lagel straff der oppå.

Corporalen Jon Jonssonn i Högen tilltahtes för samma saker och före klarade sig som föllier att han effter sahl. öfwerstleutenantens Sabels ordre hafwer wähl i skogarne widh Funnisdahlen spanat opp åthskillige saker tillijka med sahl:e Sabbels dräng Arfwedh, Jacob Olssonn i Rijsta och Hans Larsson Vijk i Handöhl och dem till Sabbellen bracht, bekännandes att sahl. Sabel allenast där af togh een elgzhuudh och een bössa och kläderna lämbnat dem till dehling. Jacob i Rijsta säger sig allenast wara om morgonen medh enähr dee funno brödh och een barka hudh och något wallmar. Arfwedh, berättas taga wallmaret, Jon bekiänner sig een bössa der af hafwa. Jacob föregifwer och sig af sal. Sabel warit där till beordrat. Fälldtwäbell Reit säger sig alldrig där om hafft ordre och mycket mindre någon solldat där till förordnat och commenderat. Jon i Högen inwänder emot Funnisdahls listan och föregifwer ath aff armens folck struko och visiterade i skougarne uthi Funnisdahlen och hoppas att hann som effter ordre lefwat icke må tillbindas att suahra till opsatte lista, som icke verifuerat är.

[fol. 24v] Specification på dee saaker som corporalen Jon i Högen hafwer af Erich Jonsson i Tiählen 1679 enär marchen kom ifrå Norrie tagit sahl:e Sabel tillhörige oplästes och honom tillfrågades om han dem alla emottagit. Resp. merendehls men somth där lämbnat. Villiandes sigh uhrsächta där medh, att dee hörde honom och benembde persohner, till effter sahl:e Sabbels låfwen och bewillingh, föregifwandes Arfwed tagit peninger i fördzlelöhn aff dem och att Jacob warit i råd medh sig att afhempta bem:te saker, och sin dehl där aff niutet och lofwat bestå kåstnaden. Jacob kan icke neka sig lofwat Jon betahning för görande kostnadh män beropar sig på John, att han för sig sagdt det sahl. Sabel dem efterlätit, och han aff den orsaken honom bedit och betahning lofwat, och fått der af een kiortell af kruusat heemwäfft, een sax, een qwinfolckz tröija, 2 st lijär, ett reep, 1 fathring. Jon berättar att Hans Larson fått ett laakan ell:r bordeduk och ett handkläde, i Funnisdahlen och intet af det Jon togh i Häste. Arfwedh fått ifrå Häste een hårdh läder, 1 st:r gråt wallmar, 1 par grå wallmars byxor, een skiorta, 2 st:r söösaxer, een fathrinng af mässingh, 6 st:r lijär, een rassp. Mehra sade han der af sig eij hafwa till dem lefwererat. Emedan som Jon i Högen pertzedlerna i Häste [fol. 25] olofl. tillgripit befinnes skiähligt, att han till morgon bittijda alla behåldne pertzedler hijdt skaffar, deth lähnsman befordra skall. Sammaledes dee som Jacob Olsson där af tagitt.

Denn 7 majj. Först werderades pertzedlerne som Jon Jonssonn hafwer framburit och rächnadt på sin dehl nembl.

Een kåpa af suart kläde, ny om bol. medh söllfwer spanne á 2 d:r s:m:t	12.-.
En blå kirsens kiortell, något nöth	3.-.
En suart wallmars kiortell gl.	-.24.
Ett grönt rask förkläde	-.16.
En suart klädes qwinfolckz tröija nöth	1.-.
Ett gammallt uthnött snörljiff	-.5.
En yllens tröija af rött boij	-.24.
Ett par gl. uthslettne skinnböxor	-.5.-
En mössa medh gl:t bäfwerskinns foder	-.10.
En bordduuk aff uddwäf sliten	-.24

En öfwerdehl	-10	
Ett halls kläde	-8.	
Ett smallt handkläde	-6	
En räflat diuurbössa	2.-	
Ett gammalt läder rep	-8.	
En mässingzliuus staka	1.-	
En sö sax	-4.	
2 st lijlar	-8.	
2 par skoor	-16.	
1 gl. snöörlijff	-5.	
Ett stycke smordt läder	<u>-6.</u>	24.19

[fol. 25v]

Jacob Oluffsonns i Rijstadh

Een kiorttell af kruusat hemwäf	1.-	
En blåå gammal qwinfolckz tröija af fyrlo	-16	
2 st lijlar	-8	
1 st läder rep	-4	
1 fatring aff stähl	-4	
En söö sax	<u>-4</u>	2.4

Befallningzman intygande sigh strax 1679 om hösten warna Jon Jonsson att han skulle godwilleligen sakerna ifrå sig lefwerera men mädat medh owettig mundh samma saker wore och medh sahl. öfwerste leutenantens Sabbels signete förseglade och medh hans wårdnat ifrå Härdahlen brachte. Såsom och at sahl. Sabel een elgzhuudh hade hoos Hans Larsson lähnsman på Frösöen förseglat, hwilcken Jon och wille sig tillägna effter hans död.

Såsom Jon Jonsson i Högen och Mörsill sochn icke allenast effter egen bekännellsse hafwer åthskillige pertzedlar i Funnesdahlen op spanatt och tillgripit, huar till han föregifwer sig aff sahl:e öfwerste leutenanten Peder Sabel haftt tillståndh, uthan och wijdh heemkombsten ifrå norske marchen, sedan öfwerste leutenanten genom döden war afgången [fol. 26] vnderstådt sigh dee saaker och pertzedlar som öfwerste leutenanten. sahl. Peder Sabel medh egit pitzer förseglat, och ifrå Funnesdahlen befordrat, och Erich Jonsson i Häste uthi Rödöenn om händer gifne wore af hans hustru, honom owetterl. tillgripa och affordra, och störe dehlenn för sig behållit som är werderat för 24 d:r 19 öre söllfwermynt.

Alltså kan rättenn icke mindre göra änn döma honom Jon Jonsson effter Kongl. Maij:tz strafordningz 3:die punct att plichta och böta tree gånger så mycket som godzet är werderat före och wederböranden skall få sitt igen. Jacob Olsson i Rijsta och Undersåker sochn som deraf sig giordt dehlachtig kommer i lijka consideration och dömmes alt restituera tillgrepane pertzedler som ähre werderade för 2 d.r 4 öre s:m:t och tree gången så myckett, till att plichta effter högst bem:te strafordningh.

(10.) Frågandes gemene allmogen om någon i tingelaget hafwer uthstående fruchtbahra capitaler hwar till eenhälligen nekades, för uthan att någon kan sine närmaste blodzförwanther till hemmans kiöp några peninger försträcht.

(11.) Såsom Mörsill skantz i Bye är demolerat, dy äre ägorne som den hafwer innehaft endehts ledige, och kunna komma till bruuk, huar- [fol. 26v] före hafwer befallningzman låtit ägarna besee och funnit skiähligdt att gården eller hemmannet som uthan skatt förmedelst skantzen ifrå 1659 warit, skall antagas aff Nills Hemmingson i Byom för 1½ tunel:d och ½ röök, begynnandes för 1680 och detta till wijdare prob och undersökning.

(12.) Regementzskrifwaren Jonas Warg kärade till leutnanten Nicklas Dittmar på h. Simon Lutz wägnar efter des fullmacht af d. 13 *decembris* 1679 om 2 st:r hästar som aff honom i Funsdahlen under marchen ifrå Norrie 1679 tagne och hoos leutenanten fundne, anhållandes att dee måtte restitueras och lagel. plicht där på föllia. Leutenanten förklarade sig såhledes, att Jon i Högenn och Jacob i Rijsta samma hästar i Funisdahlen till sahl. öfwerstleutenantens Per Sabells kopparklöfier lefwererat och att dee måge derföre göra reda. Jon föregaff sig aff sahl. öfwerste leutenanten blifwa befallt packa ann [?] 2:ne hästar som icke någon mountering på sig hade, och effter som han första gång inga fick, måste han gå åstadh igen och då grep han tuenne hästar den eena suart, och den andra bruhn, och dem till klöfwierne lefwererade, hwilcka dem boro hijt i sochnen till Ottsiöö. Jacob Olsson examinerades särskilt och bekännande verbotim [fol. 27] som Jon.

Fälldtwäbell Reit berättade att sahl. Sabel sig befallt föllia klöfierne och om någon skulle kännas medh hästarne skulle dee restitueras och kopparen lämbnas hoos gådt folck, hade alltså bäggie hästarne medh sig hijdt. Sahl:e Sabels ordre säijes och wahrit att låta dem till hans ankomst gåå i beeth uthi Ottsiöö. Denn bruna hästen emottog h. Simons uthskickade föraren Johan Dunderhaka, men den suarta föregaf leutenanten sig behålla quar i den mehningen att effter som een bonde ifrå Funsdahlen samma gång till Jongdahlen skiutzade och i emedlertijdh förnahms att sahl. Sabels der lämbnade koppar war borttagen, att samma bonde skulle det giort som hästen egde och dy till wijdare kunskap honom behöllt, hällst emedan som h. Simon den samme hästen af Oluf Hallfwarson i Funnisdahlen hade lähnt. Leutenanten förgaf och att furaren intet affordra dee medh någon allfwar den suarta, uthan medh den bruna nögder, eij heller war då bewijsligit, huem denn swarta ägte.

Regementzskrifwaren prætererade på giordt omkåstnad och hästens restitution. Leutenanten tillstår att hästen är effter Oluf Hallfwarsons beskrifning den samma, och om det bewijs hade af föraren gifwitz widh handenn [fol. 27v] hade han och denn wähl fått. Leut. tillfrågades hwij han icke wälb. general. majoren A. Plantingz ordre till alla i gemehn att ifrå sig lefwerera alla hafwande främande hästar parerade. Resp. att så wijda han sin häst i Funsdahlen då och mistade, wille han gärna den suarta behålla till des sahl. Sabbells arffwingar skulle ankomma, förmenandes där medh ingen fahra wara.

Emedan som leutenanten Nicklas Dittmar intet hafwer hästen efter wälb. general majorens Anders Plantingz allmenne ordre præresenterat, och det igenom förorsakatt bonden Oluf Hallfwarsson att skaffa sigh een annan häst och des uthom onödige expensier göra. Alt därföre finner rätten skiähligdt att leutenanten skall wijdh anfordran hästen restituera och till expensier och skadeståndh i ett för allt. tree d:r söllfwermynt lefwerera och betahla.

(13.) Prästedrängen Carl Pedersson bewijsar sig hafwa förledne höst lähnt suentienaren Peder Olsson 5 r:d:r á 4½ d:r kopparmynt för huilcka han ett stoodh hafwer kiöpt som ännu i beholldh är, begärandes att få stodet efter som han måtte ifrå sig lefwerera dee peninger Pehr honom i betahllning gaff. Rätten finner billigdt och rätt, att Carl må taga stohett för sijna lähnte peninger och betahla Jönns Nilsson efter domen dee peninger Peder Olsson af tyfnaden honom i betahllning gifwit.

[fol. 28] (14.) Efter h. gouverneurens Jacob Flemmingz resolution d. 7 februarij 1679 skohle efterskrefne byar niutha refusion för hagellskadan på deras åkrar 1678 och des växt emot andra som nu effter tijonde längden är proportionerat och bör wara.

Nembl. Mörsill sochn

Bengdt Ersson i Äggen bekommit 120 skylar och finns wara af hagell förderfwat

á ½ t:a på skyhlen bör dy niuta

1 t:a 4 k:r

Erich Ersson ib:m sammaledes 60 skylar á ½ k:a giör

4 f:r 2 k:r

Oluf Ersson i Möckellgårdh på 91 skyhl. á 1 k:a

1. 5. -

Erich Månsson i Byom på 92 skyhlar á 1 k:a
Hendrich Mårtensson ib:m på 70 skyhlar á 1 kanna

1. 5.1
1. 2. -
6. 1. -

Lähnsman för detta Lars Olsson på lades een richtig specification oprätta på uthlagernes rest som kunna inneståå, der åhren han lähnsman tiensten förwalltade alldra sidst till näst kommande tingh.

(14) Dato opbödh caplan h. Nills Sundel hemmannet Moo af $3\frac{2}{3}$ tunnelandh uthi Undersåkers sochn belägitt som han af öfwersteleut. Peder Sabbels arfwingar och fullmechtige öfwerstel:n Swijnhufwudh för [fol. 28v] 100 dahl. söllfwer m:t medh behollit inventario köpt hafwer d. 9 martij 1681, hwilcket aff ingen klandrades.

(15) Dato oplästes lähns och tollfmäns wärdering på den skada som wådhellden 1674 på Åke Olufsons och Jöns Nillssons gårdar i Moo och Kall sochn. Den förra på 76 r:d:r och den senare på 72 r:d:r hwilcka tillstodo skadan rätteligen wara wärderat, och effter noga ransakan och förhör bekändes att Åke Olufsson hafwer måst gifwa Jöns Nillsson i skadeståndh 12 r:d:r. Eftersom elden kom löös och begynntes i Åkes gårdh, dertill medh hafwer Jönsses gårdh sedermera warit öden, han förledne åhr på 4 åhrs frijheet optagit allså kan han intet till något branstodh dömmas.

(16) Lähnsman för detta i Undersåker, Peder Månsson tillstår sikh hafwa ~~etter~~ sitt quittens lydellsse, niutitt aff befallningzman Jonas Flodin lähnsmans löhn och frijheet pro anno 1678.

(17) Gästgifware lönen för dito åhr tillståår Lars Olsson och sig åthniutit nembl. 4 t:r spannemåhl. Oluf Carlsson i Dufwedh effter intygandet bekommitt för gästgifwerije 3 tunnorr spannemåhl Hindrich Mårtensson i Byom samaledes 3 t:r.

(18) Peder Månsson åhrkenner sig hafwa niutitt sitt hemman Suedie i Åhre sochn af 3 tunel:d fritt för 1678 efter general Carl Sparres ordre d. 18 feb 1675.

Ting 4 november 1681

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:9, fol. 144–151v. ÖLA.

Anno 1681 den 4 novembris hölltz laga tingh medh allmogen af Vndersåkers tingl. närwarandhe befallningzman väll:de Jonas Flodin och nämbdenn.

Jon Andersson i Bergom	Jon Östensson i Tegom
Carl Nillsson i Såå	Erich Månsson i Byom
Nills Pärsson i Hogland	Jon Steensson i Bräke
Jon Olsson i Stamgiähl	Tyris Pärsson i Sellswed
Nills Carlsson i Suenstad	Abrahm Jonsson i Konääs
Pehr Pedersson i Dufwed	Bengt Ersson i Äggen

[1.] Dato publicerades Kongl. placater och resolutioner.

[2.] Nämbedeman Tyris i Sillsswedh, Nills i Swenstadh, Abraham i Konäas och Bengt Ersson i Äggen kommo ej tillstådes för än Kongl. ordningar wore publicerade och kläckan war öfwer 10. Dy plichtade hwardera 3 m:r.

[3.] Een full[*tagen*] drängh niuter åhrlige löhn i peningar och kläder som annorstådes, men ej strijg byxor, och 6 m:r k:m:t till stadpeningh.

Een pijga äfwenså, nembl. 3 d:r s:m:t 10 al:r lärfft 3 m:r k:m:t i legopenning, och en gietare under 15 á 16 år 6 m:r s:m:t till löhn och sletzkkläder merendehls som andra pijgor.

[4.] Nybyggjare Anders Olsson och Mårthen Andersohn i Vallom i Åhre sochn tuttitt där i 16 år och förledne sommar blefwo dee skattlagdhe á 1 tunlandh ell:r $\frac{1}{4}$ mantahl hwardera och detta år 1681 kombne i skatt.

[5.] Oluf Åkesson i Gråssiöen och Kahll sochn [*fol. 144v*] vthi ett år där bodt och i år skattlagdt för $\frac{1}{4}$ och för innewarandhe år betahler skatten.

[6.] Mårten Pärsson i Uplandh tillstår sig fördt medh båth ifrå stranden Jöns Nillssons klöfjor bestående af lärfft och plåtar, vettandes ej huru många plåtar där ware, efftersom dhe lågo i twanne säkiar och 2 styck. klöfwior med lärfft, men Jöns sagt allt bestå af 4 klöfjor och till Undersåkers lähnsmans gårdh fördt dem. Lähnsmans broder Nills Månsson, uthi dess bodh insatte.

Anders Michellsson i Äggen hafwer fört een plåth klöfwia och hans tienste poicke om 15 år den skiussatt och emottagith, Lucas Hemingzsons gässe, om 14 år fördt een klöfwia med lärfft och plåtar, Jöran i Nylandh een lärfftz. Jacob i Rijsta en kuffertt medh krahn och en spann och någott lärfft dhe twenne sidsta hafwa emottagith klöfiorne och hullpit gässarne.

Peder Olufsson i Dufwedh medh 2 hästar fördt öfwer fiället till Suhl, en dehl lärfft och plåtar, och kläder uthi een kuffertt, sägiandes att på hwar klöfwia war några plåtar och lärft.

Oluff Michellsson färjekarl i Dufwedh, medh en häst till Stallkiärnsstugan där Jöran Aronson emottog och fördhe till Suhl.

Gamble Oluf Olsson i Brattlandh och medh een häst, williandes intet bekänna, där uthi annath waritt än lärfft.

Lähnsman Hans Månsson tilltalltes, hwij han låter sådanne passera. R:s att han då war till Kall. Test: Nills Carlsson i Swänstad och [*fol. 145*] och Erich Rafwallsson i Hierpenn.

[7.] Dato ransakades om Hårstadh gårdh i Undersåker sochn, hafwer i forna tijder waritt Kongzgårdh som i Jemtelandz beskrifningh fins antechndt och intygades af sochnans allsta alldrig hördt af sina fäder den wara kallatt Konggårdh, uthan det ällste cronehemman i tingelaget och in majoren Fedem läth man förnimma om pastoren h:r Peder Sundellh som är dess näste granne någon relation där om hafwa kundhe. Efter som antecessoren sahl. herr Peder Berghemius om Hårstadzägorne waritt twistigh medh gl:e lähnsman Lars Olsson och gafz widh handen ett dombref emellan prästbordet och Hårstadh de dato den 28 julij 1600 hwar uthinnan Hårstadh tahlas crono gårdh, beropandes sig på een syn af 14 männ daterat anno 1550 jämbwähl och uthi synebwett 1593 kallas och lähnsmans och cronegårdh.

[8.] Jon Pedersson i Swedie och Åhre sochn tilltahltes hwij han den fänglige Lars Pålsson i Böhle som för hoor ifrå lijfwett dömbder är, och medh bullt på bäggie fötterne beslagen, hafwer låtitt komma på flychten. Swaar, att han tillijka medh swentienaren Peder Olsson som för tyfwerij ifrå lijfwett dömbder år begärthe fåå gå uth, hwilckett dem efter letz, och enär Peder medh dess wacht Oluf Olufzson i Brattlandh, skilldes medh dem, föllgde Jon Lars Pålsson neder till ällfwen och tilletz honom där att metha, och enär han een [*fol. 145v*] stundh

det giort, beditt Jon det och göra, sättiandes Lars sig strax där bredhe widh, och enär Jon lijttet hadhe metat, blef han warsse, deth Lars hadhe tagitt flychten och begynt ropa om hielp och strax för lähnsman deth oppenbahrat som bullten icke långt därifrå igen fann, warandes afslagitt black eller bulltstångh ögatt af tämmeligth tiockheet och begifwit sig öfwer fiellet till Norrie, där han intyges wara seddh och under wägen i Nohlhallen af Jon Jönsson tagitt ett stodh, men intet någon math som där och fans, och det in emoth Skahlstugan haft, och medan folckett uthe waritt där upbrutt eene bodh och några kläder tagitt, men ingen math som där och war, hwaraf præsumeres och kan sees, att han förr war provianterat.

Lars Pålsson befans wara Jon Pederssons hustrus broder, och Larses hustru i samma gårdh boendes, Hindrich Olsson i Sää hafwer öfwertallt och bracht Jon att hålla wacht för sigh och medh honom säntt maath åth fången, Hindrich är syskonebarn medh Lars Pålsson.

Deth befans att widh orthen där Lars kom på flychten är släth marck på alla sijdor för uthan några små buskatier och altså lättel. kunnatt honom see och ährtappa, och icke ropa som föregifwes wara giordt.

Ähndoch Jon Pedersson i Swedie böör swahra för det han hafwer lått komma Lars Pålsson som ifrå lijfwett dömbder ähr, på flychten, så kan lijkwähl rätten icke honom medh straff beläggia förr än höglofl. [fol. 146] Kongl. Håfrättens äntellige resolution den Lars Pålsson inkommer.

[9.] Jon Steensson i Brecke fordradhe af Nills Carlsohn i Swenstadh 3 d:r s:m:t på gammallt arff det Nills tillstodh, men föregaff att Jon af ett annat bythe, fått ett lijttet söllfwerbällte, hwaraff han sin andehl hafwa böör, men honom där före icke stämbna lått, dij betahla Nills Carlsson medh sina consorter 3 d:r söllfwer m:t till Jon Steensson och söke honom om bället deth bästa han och dher kunna.

[10.] Jacob Olsson i Lijden och Åhre sochn, och Peder Jonsson i Edzåsen, fordra hwar sina 50 r:d:r för jorde och lånte peningar af Elias Olsson i Bärge och Åhre sochn, hwar emoth sonnen Pehr Eliesson intet hadhe att sägia, doch skohle andra af flera creditorer finnas och befructes att hans hemman af 3 tunlandh till gäldens betahling eij kan förslå, dy beslöt att hemmannett och des lösa ägendomb skall af godhe männ värderas, och creditorerne å nästa laga tingh wijsa sina fordringar och så disputeras om förmån och præferencen.

[11.] Bengt Larsson i Nohlbyn och Alltzen sochn angaf huru som Lars Olsson gamble lähnsman, 1680 antogh hans hemman Swedie uthi Åhre sochn om 3 tunl:dh af höö och halm aförtt, begiärandes antingen giödningh eller refusion därföre. Lars Olufsons hustru [fol. 146v] Kerstin Erichsdotter tillstodh fuller accordet wara intett fodra att afföra, men berättadhe att fähuuset war så elacht, att hon intet kundhe någon boskap där hafwa, och dy giordt medh Bengt deth aftahl, att hafwa den i Arbyste ett lijttet stycke där ifrå, hwar till han nekar. Sedan föregafz att Lars Olsson i Bratlandh till S. Mathiæ sin boskap hafft, och lijttet höö bärgades i Swedie, och att han medh sine söner och häst eene dag lått uthföra 20 lass giödning, och den öfrige ligger i Arbyste gårderne qwar. Bengt kundhe intett sägia, att hwarcken höö eller hallm eller giödning wara sållt, uthan i Arbyste förtäht.

Såssom Bengt Larsson i Nohlbyn intet kan bewijsa, det Lars Olsson annorstädes hafwer opgifwitt allt falldne höö och hallm på Swediehemmannet 1680 än på Arbyste hwarest giödningen som intet uthfördt blef, i bäggie gårderne qwar ligger och medellst längre wägh, hullpit honom medh folck och häst uthföra 20 lass ifrå Arbyste till Swedie. Alltså pröfwes skiähligt, det Bengt Larsson behåller all giödning som i Arbyste qwarligger, icke föståendes den gamble, som hörer ögarden[?] till.

[12.] Lars Olufssons hustru, Kierstin Erichzdotter i Skallzstufwan, beswäradhe sig öfwer Lucia Persdotter som hon till tjänst stadd, och 14 dagar efter Michaelis sändt legopenningen ifrå sikh. Lucia tillstår sikh [fol. 147] wara så legder, och kommandhe heem intet för fadren Pähr Mårtensson i Stamgårdh fått gå i tjensten, berättandes näst före waritt hemma och fadren intet tahl där om. Fadren förmeenar sikh wara närmast att behålla sin dotter.

Alldenstundh Lucia Pedersdotter hafwer af Lars Olssonns hustru, Kerstin Erichzdotter legopenningar tagitt. Alltså efter legojons stadgan af dess 4:de punct skall Lucia träda eftersom hon henne i sin lagstade tjenst begärer.

[13.] Dee glaas och fönster som gamble lähnsman Lars Olsson uthur lähnsmans gården tagitt och hans hustru Cherstin Erichzdotter berättar wara uthi des gårdh Hårbyste. Pröfwes billigt, att dhe tagas där ifrå till cronones lähnsmansgårdh. Och om Lars Olsson skulle någon præntension på sin kåstnadh i lähnsmans gårdenn hafwa, stånde honom frijtt lagl. det giöra, och Bengdt i Äggen vari frij för sitt löffte, för bemellte fönster.

[14.] Lähnsman Hans Månsson, käradhe till förarenn Hindrich Örn för det han honom på landzmötet S. Johannis tijdh i præsentz. aff h. öfwersten högwelb:ne h. Åke Vlfsparre sikh på byrdatt villia orättwissligen förswara Anders Pärssonn i Tångböhle ifrå knechtetiensten efter han een löös karhl war, och lähnsman altså tillsagder att skaffa 2 karlar i stället. Föraren föregaf sikh ej mehra berätta, än att Anders styffadher Lars Östensson efter till [fol. 147v] frågan sagt att Anders får wara hemma om han will, men intett lejier han honom. Lars tillstår sig så sagt, gifwandes widh handenn att Anders äger hemmannett och därför går trediemann och waritt hemma mädan han war i tjensten, och sedan och behöfde honom intett leija. Lähnsman protesterade emot sådan förwitellsse och begärthe skytz landztingzkarlerne Bengt i Äggen och Carl Nillsson i Såå beklagadhe att föraren dem och nämnden hemma beskyllt hafwa bem:te Anders undandöhlt begärandes på sådant sätt, nämbdemanns tjensten blifwa qwitt.

Emedan som icke allenast lähnsman Hans Månsson af förarens Hindrich Öhrns angifwandhe finner sig beswärratt, uthan och nämnden som beskyllte varitt, Anders Persohn wellatt uthan fogh ifrå knechtetiensten frijkalla, hwarföre kan intet sluut för denne gången där i skeep, uthan lämbna till uthsochnes nämbdemäns samman kallellse då ett änteliget uthslag i saaken skall skeep. Dato gofwo lähns och tollmän sine saak medh förarenn efter, doch om han oftare kommer medh sådant igen, skall denne stå öppen.

[15.] Een hållen syn efter ordre insinuerades af denn 26 maj sidstledin på ett stycke angh som Mörwijkbryn hafwer hafft och Tätte byn præntenderer, lydandes att Tätte ängie ligger i söder och norr och på södre ändan och östre sijdan är det twijstige ängiätt sträckandes sig mith in i Tätteängie, wäster uth, så att hallfwa ängiet för [fol. 148] Tätten på södhre sijdan är bortta. Nills Knutsson och Jöran Pedersson i Mörwijken föregifwa aff uhrminnes tijder samma twistige ängiesstyckett under sina hemman lydt och legatt hwar emoth Oluf Jacobsson och Jon Olsson i Tätten exciperade och föregofwo att bemellte ängstycke hörer till dhe 8 mälling:r som dhe anno 1679 d. 11 novembris genom laga dom igen wunno, hwar till Mörwijkarne neka och föregifwa att dhem fått efter bemellte mählingar till ordnades, hwar till dhe icke samtyckia wille berättandes att besagdhe mählinger och ängies stycke waritt ifrå Tätten till Mörwijken ärfft. Såssom Mörwijkeren sittia uthi een uhrminnes häfdh och pohsehshion af det ängies stycke som sträker sikh och är belägitt in uthi Tättängie och klandras af Tatzmännen, altså kan rätten icke annars göra änn i förmågo af det 1 och 18 cap. jordhe b. L.L. dömma deth samma framgeent att lyda under Möhrwijkarne, där under det at uhrminnes tijder lydt och legatt hafwer.

Den 5 dito [16.] Swentienaren Peder Olufssonn som förledne ting för tyfwerij ifrå lijfwett dömbdes, tilltahlte Jöns Jonsson i Ottsiö om 3 r:d:r som hans sohn Jon Jönsson skall hafft, begärandes wetta hwarest han dem fått. R:s att Jon som döder är sagt sig dem uthi Degernäas i Sunne sochen för 2 åhr sedan funnit. Peder berättar sigh eij wetta Jöns medh sin sohn warit i rådth [fol. 148v] heller någon nytta där aff hafft. Peder Olufssonn skulldgaff Giertrudh Pedersdotter i Hallen af Jöns Nillssons penningar stuhlitt 4 r:d:r. Giertrudh bekändhe sig uthur hans kijsta stående i Ottsiö tagitt 4 d:r s:m:t för 6 åhr sedan af egitt rådth, Jöns bekändhe och mistatt 4 d:r s:m:t i Ottsiö och enär han dem saaknadhe transporterade han sina penningar till staburet i skogen bekännandes Giertrudh sig tagitt hans kistnyckell och gått i bodhen som icke igenlost war och eij mehra än bem:te 4 swänsk eller d:r s. mynt afhänt och ifrå S. Johannis tijdh dem till göma lämbnatt, hoos Mähritt Bärtillsdotter i Edzåsen, Hindrich Michellssonn i Ottsiöö, Michaelis tijd tagitt igen 3 d:r s:m:t och at dito gifwitt Märitt för omakett emädan som hon för henne sagt sammanhanget och hon det döhl, deth Märitt säger och tillstår santt wara.

Eftersom Giertrudh Pedersdotter bekänner sigh 4 d:r söllfwermynt af Jöns Nillsson i Ottsiöö stuhlit och 1 d:r där aff gifwitt Märitt Bärtillsdotter för det hon dem dölgd och gömt, vettandes att hon dem stuhlitt, altså efter Kongl. straffordningen böör Giertrudh 3 d:r söllf. m:t af tyfnaden betahla och 3 gånger så mycket till som gör tillhopa 12 d:r s:m:t och Märitt Bärtillsdotter som tyfnaden gömt och dohlt, och fått därföre 1 d:r s:m:t betahla den samma och 3 gånger så myckett till, som blifwer 4 d:r s:m:t. Swentienaren Peder Olufsson förhölltz hurusom han å sidste tingh bekändhe, det hans hustru Gölu Bärtillsdotter waritt i rådth medh honom om tyfweriet, tyfnaden emottagitt [fol. 149] och lagt i en kista, vettandes hwarest dhe öfrige kombne ähre. R:s efter noga förmaning och påminnellsse att hon intet wisste enär han gärningen giordhe och icke håller medh honom i rådth waritt, men kommandhe heem för henne openbaratt, då hon skall gråtit och gärningen beklagat, doch dem i kistan lagt, som uthan låås sägies waritt, hustru Göhlu tillspordes hwarest peningarne är kombne och sadhe sigh af flera eij wetta, änn som Peder bekännitt och om sijder bekändhe, att han af Peder i Krook för 1 r:d:r fått smör och kött, af Nills Pärson i Hoglandh något kött, af Nills Jonsson för 4 r:d:r lijn, lärfft, en mårdh, smör och kött af Nills Bärtillssonn i Hoglandh för 1 r:d:r lärfft, och det heemfört och förtärt.

Hustru Göhlu påbyrdades hafwa i feijgdetijden låtitt Erich Nillssonn i Trång få 3 r:d:r och i sommars beditt Anders Anderssonn i Öfweråke säjia åth Erich Nillsson att han det för ingen uppenbara skulle. R:s Omsijder bekändhe han så vara skiett, förgifwandes sig dem fått af een knecht ifrå Westerbotn. Abraham bed:h som till henne frijat och 2 åhr där efter fordratt dem tillbaka. Såssom Peder Olsson intet är ständig medh giordhe bekännellsse å förra tinget att hans hustru Göhlu Bärtillsdotter waritt i rådth med honom att stiähla. Så pröfwes skiähligt att hen-nes saak till höglofl. Kongl. Häff. rättens nådige resolution öfwer Peder Olufssons brått in kommer och mehra oplysning i saaken kan gifwas differeres.

[fol. 149v] [17.] Dato. Tillfrågades hustru Margareta Pedersdotter Bergheem om hon nu är sinnatt, att medh edh sig befrija för dhe penningar och lärfft hon är misstänchter före, af sahl. öfwerste leutenanntens Pedher Sabbels qwarlåtenskap och å förra tingett lagfästatt och edz termen för henne oplästes, hwar till hon bejakadhe och berättadhe sig hafwa edzgärdsmänn till städes nembl. felldtwäbell Chrestopher Reitt, munsterskrifwaren Lars Hollmer, Jon Olssonn i Stamgiähl, Peder Erichsson i Hallen och Erich Rafwallsson i Jerpen. Så wijda Reit är bofaster man och af ährligitt gemöthe alltijdh funnen och icke i action varitt blandatt eij heller på inventeringen tillstädes, så kännes han godh till edzgärdzman.

Munsterskrifwaren Hollmer är een löös karl och icke boendes i sochnan och där hoos een främbling som intet hwarcken af saakenna eller hennes omgängie kan wetta, dy kännes han intett godh att swäria, Jon i Stamgärdh ähr kännes där till, Peder i Hallen gåås förbij, emedan som hans huus är beskyllt för tyfwerij och saken icke af hullpen. Erich i Jerpen ährkännes

godh. Uthi Hollmers och Peder i Hallens ställe hafwer hustru Margetha skaffatt sigh till edzgärdsmänn solldaten Gunnar Pederssonn i Jerpen och Jöran Ersson i Nylandh, som bäggie bofaste och ährlige männ ähre.

Där på inkallades edzgärdsmännen och för dem edz förmen uplästes, den dhee sadhe sig medh gott sambwethe göra kunna. [fol. 150] Hustru Margareta afladhe altså fölliandhe edh. Jag Margetha Pedersdatter Berghem swär widh Gudh och hans helige evangelium att iag icke penningepungen eller knytet och lärfftet sahl. öfwerst leutenanten Pehr Sabell tillhörigt, hwarcken sielf uthur kufforten, tagitt, heller förminskatt, förr än iag det widh stranden inladhe, heller weth hwem det allt afhändt hafwer, så sant mig Gudh hielpe till lijf och siähl.

Felldtwäbeln Reit, Jon i Stambgärdh, Erich i Jerpen, Gunnar i Jerpen och Jöran i Nylandh afladhe efterskrefne edh. Jag etc. etc. swär widh Gudh och hans helige evangelium att af dhee skiähl och lijknellsser som jagh weth af sakenna och af deth omgängellsse iag medh hustru Margetha Pedersdotter Berghem hafft, troor iagh att hon är oskyldig i denne saak, så sannt migh Gudh hielpe till lijf och siähl.

Såssom hustru Margetha Pedersdotter Berghem hafwer nu sielf siette medh lijfligh edh å book befrijatt sig hwarcken sielf uthur sahl. öfwerst. leutenantens välb. Peder Sabells kuffertt penningepunngen och lärftett tagitt och förr dhee inlagdhe blefwe icke förminskatt, eij heller veth hwem det giordt hafwer altså till föllie och i krafft af det 19 och 34 cap. tingmähla b. dömmes hon därföre frij och otilltalt.

[18.] I anledningh af h. öfwerstens h. Åke Ulfsparres [fol. 150v] bref till häradzhöfdingen, upstegh befallningzman Jonas Flodin och angaff huru som Peder Gotzsohn i Krokum och Kall sohn hafwer förledne sommar ifrå Norie bracht något tobaak in i landet och här och där det försållt och serdehles hoos Erich Jonssonn i Häste och Rödöen sohn. 1 [lisp.] begärandes correption och laga uthslaggh där uthinnan, hwar till Peder swaradhe och bekändhe sig uthi Norrie Bartholomei tijdh på Vårdahlsöerne (som är een lijten marknadz platz) köpa ett [lisp.] skruf eller prässatt toback och ett norsk [lisp] som är 13 $\frac{2}{3}$ m:r eller skålpundh, där affsållt till Erich Jonsson i Häste hwilkett hans sohn Jon fördhe dijt och sålldhe á 6 m:k k.m:t.

Jon inkallades till examen och bekändhe af sin fadher fått $\frac{1}{2}$ vågh tobak och där iblandh 2 skålp:d tiocht och det mera pressatt som war 1 [lisp.] och det uthi Altzen till Erich Jonssonn i Häste uthi Wången försållt, det tioka á 2 d:r och det andra á 6 m:r k:m:t och till een knecht för 3 öre k:m:t, wettandes eij, att fadren mehra än een vågh heemburitt och een och annan städz sållt det öfrige åth sina grannar. Fadren tillstår sig ungefähr hafft heem en wåg tobak och där af des något bårtt skiäncht till präster och andra, item till lähnsman Hans Månsohn $\frac{1}{2}$ skålpundh, som där om tilltahltes, och uhrsächtadhe sigh där medh att hwarcken compagniet eller städerne något toback införa och omöyiel een så långan wägh där efter kunna resa, eij wettandes då Peder något till sahl hafwa.

Alldenstundh Peder Gotsson i Krook och Kall sohn hafwer olåfligit tobak ifrå Norrie [fol. 151] öfwer gräntzen i landet fördt, och det försållt nembl. tu [lisp.] som är 40 skålpundh, och än doch compagniet och städerne som på handellen här i landet privilegerade ähre, intett tobak införa låttitt, och landet där medh providerat. Så kan rätten lijkwähl icke mindre göra änn stricte efterlefwa Kongl. Maj:tz renoverade tobaakz placat och dess 12 artickell och i krafft där aff dömma att Peder Gotsson skall, 1:mo hafwa förwärckatt tobackett efter det wärdhe som det försållt ähr, belöpanades till 20 d:r 10 $\frac{2}{3}$ öre söllfwer m:t, och sedan i lijka mätto för hwart skålpundh 20 öre s:m:t som blifwer 25 d:r s:m:t och 3:tio samma ledes för förbudett plichta och bötha 40 m:r så att summan in alles blifwer 55 d:r 10 $\frac{2}{3}$ öre s:m:t.

[19.] Dato ransakades om Jon Pålssons hemman i Kall sohn och Suhlwijken om 2 tunland och befans att Jon war knecht och 1674 uth commenderat till Tydsklandh och där dödh blef-

wen och hans hustru intet sedan hemmannet sådde och brukadhe, waritt dy ödhe ifrån 1675 till 1679 bäggie inclusive.

[20.] Hallfwar Anderssons i Bälliom äfwen så längie waritt ödhe.

[21.] Comminister herr Nills Sundell upbudit hemmannet Moo andra gångenn oklandratt.

[22.] Erich Ersson i Äggen upbiuder första gångenn Nills Anderssons hemman ibm för 67½ d:r s:m:t till creditorerne, näste bördemann till lössn och skohle creditores å näste tingh [fol.151v] opwijsa sina fordringar och wäntha utslag.

[23.] Oluf Jonsson i Brattlandh opbiuder tredie gångenn Nills Erssons jordepart i Bratland för 35 r:d:r in specie den 25 augustj 1674.

[24.] Befallningzmann opbödth första gången Jon Jonssons moders hemman i Höghom och Mörsill sochn för Jons saakören eftersom modren äger hemmanet och för Jon caverat och allenast där på lefreratt 1 koo för 4 d:r söllfwermynt.

Ting 2 maj 1682

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A 1:9, fol. 211–214v, ÖLA.

Anno 1682 den 2 maj höltz ordinarie wårtingh med allmogen aff Vndersåkers tinglagh, närwarande befallningsman wälb:d Jonas Flodin och nämnden, nembl.

Joon Anderson i Bergom	Joon Östenson i Tegom
Carl Nilson i Såå	Erich Månson i Byom
Nills Person i Höögländh	Joon Steenson i Bräcke
Joon Olsson i Stamgiehl	Tyris Person i Selsiöö
Nills Carlson i Swänsta	Abraham Jonson i Konäs
Joon Pederson i Dufwe	Oluf Olufson i Brattland

1. Dato påmintes allmogen om förr publicerade Kongl. placater och i synnerheet om legojons- [fol. 211v.] stadgan och dee förrymbde och rymmande knechten och annat löst partie.

2. Corporalen Jöns Collingh, trumslagaren Håkan Bengtson och soldathen Joon Jacobson anklagade Joon Stenson i Bräcke, som skulle han dem beskylt hafft olåfl. omgånge med Jacob Olufsons hustru Märitt Nillsdotter j Lijen och deth sagdt för soldaten Joon Jacobson och han för dee andra. Joon Jacobson bekänner att Joon Stenson för sigh sagdt, deth ondt tahl om honom och dee andra förnämde går, dhet han för dhem berättat och komman de sedan alla tree till Stenson och honom där om frågat om han tilstår sigh sagdt dhem med hust. Märitt hafft olåflig beställningh och fått till suars att folcket så säger testatur soldathen Carll Kiehlson.

Joon Stenson tilstår sigh sagdt i godh mehning till Joon Jacobson at ondt tahl om honom och corporalen och trumslagaren går, men till ingen annan ända än att warne honom der medh, men aldrig någon dena gärningen tillagdt. Han gaf och Carll edan effter huar till rätten samtychte, dy på edz stodh, refererade Carll Kielson som föllier nembl. att han följde berörde personer tredie dagh juhl till Joon Stenson, då Joon gått inn och dee andra stådt i dörren,frå-

gandes Steenson som lågh i sin nattsängh, om han will bestå förr uthsagde ordh. Suarandes huad hafwer iagh sagdt och Jacobson suarat att iagh, Kollingen och Håkan skolle med enn ährlich mans hustru hafft olåflig bestälningh. R:s änn iagh sägher att du liuger och omsijder att han det består effter som fult tahl der om går och folcket nogh der om tahla hafwer, huilcket Carll och dee andre i dörren stående åhörde och gingo [fol. 212] der med inn och Stenson ytterligare där om tilsporde som äfwen som förr tilstodh sikh hördt ondt tahl och rychte der om.

Joon Stenson tilfrågades huru han sitt tahl kan bewijsa och beropade sikh på Joon Staffanson j Inghland och Oluf Jacobson i Tåtten som skola hördt Jacob Olsson det sielf sagdt och effter aflagden edh bekände nembl.

Joon Staffanson, att Jacob för sikh offta klagat att hans hustru med Röökarlerne flitzar och låther och sagdt dheth sikh ondt göre och enär han henne bedit der med afstå, fått till swars att så wijda iagh weeth att deth gör digh ondt, skall iag det ytterligare giöre. Oluf Jacobson att han skördeandztijden förledene åhr war hoos Joon Steenson och tillijka med Jacob i Lijen och något ungt folck kommo till att dricka och dantza huarest Jacobs hustru och war, och enär dee blefwe druckne, begynte Jacob för sikh sielf att swäria och låtha illa och enär ordsaken een och annan gångh der till effterfrågades, om sijder suarat att hans hustru håller mehra af andra än af sikh, dheth han sade sikh ondt giöra och blef af sikh och Stenson bedin och warnander hålla inne med sådant tahl, och Stenson förmådde seent omsijder honom och hans hustru att gå till huijlo öfwer natten, mehra sade han sikh intet där af wetta. Jacob Olsson sägher sikh intet ondt wetta med sin hustru och intet illa om henne tahlat i så måtto och huad dem emellan elliest kan warit är i pastoris närwaru förlijcht. Pastor h. Peder Sundius refererade att Jacob allenast angifwit sin hustru waritt owettig i mund, och wid tilfrågan effter [fol. 212v] utspridt tahl om omgångie med soldatherne, henne derifrå hållit frij.

Såsom edelligen intygat är att Jacob Olufson i Lijen hafwer sagdt och uthspridt, deth sin hustru Märitt Nillsdotter flitzer med Röökarlerne och håller mehra af andra än sikh, huar utaf Joon Steenson i Bräcken åhr förordsakat at säija för Joon Jacobson hurudant tahl om hustru Märitt höres gåå ibland folcket och huarcken förr eller nu in för rätten corporalen Joon Kollingh trumbslagaren Håkan Bengtson och soldathen Joon Jacobson tillwijth något olåfligit omgångie med henne hust. Märitt, uthan i godh mehning och bona intentione till att warna honom Jacobson och folckz tahl wetta låtit. Altså kan rätten intet finna skiäligt Joon Steenson med något straff därföre beläggia.

3. Föraren Henrich Örn föredrogh hurusom enn myra Giölsmyra ben:d hafwer lydt och legat under hans optagne chronohemman Harbysta och för tijden brukas under Bengts hemman i Swedie, begärandes att han må bewijsa huruledes han till bem:te myra kommen är. Bengt Nillson opwiste ett breef af den 18 octobris 1614 lydandes huru som Pedher Hemmingson i Swedie hafwer bårtbytt sin gård i Rennbergh till Anders Månson i Renbergh emoodt hans gård i Swedie i alla måtto som medh tingzskrifwarens Jöns Michelsons signete verificerat åhr, huar uthi Giölsmyran intet nämbnes wettandes Bengt intet huru och när mer bem:te myra är kommen under Swedie. Föraren producerade att $\frac{1}{3}$ af Harbysta gården åhr borta och kallas Giölsparten [fol. 213] præsummerandes där af, att Giölsmyren der af sitt namn fått hafwendes där till ingen annan wettskap, eij heller fins någon som weth berätta om effter bem:te myra under Harbysta lydt, uthan är beläghen nord om gården $\frac{1}{4}$ mihl.

Såsom föreren Henrich Örn, intet kan bewijsa deth Giölsmyran hafwer lydt och legat under Harbystagården, uthan under Swedie hemmanet af uhrminnes tijdher, altså i krafft af 1 och 18 cap. jordabalcken L.L. och Kongl. Maj:tz jorde placat anno 1677 förblifwer Giölsmyhren här effter som här till under Swedie hemmanet oqualt.

4. Föraren Örn angår i lijka måtto hurusom Nills Person i Hårland och Carll Person i Harbysta hafwe wndan hans optagne hemman ett stycke åker och skogsängiet som skall under chronohemmanet af ålder lydt och föregif:r att hans antecessor skall hafft tilstånd det inlösa, om förmögenheeten varit, och icke des mindre skatten dragit. Nills och Carll bekänne att ängiet för någre och tiugu år sedan är pantsatt för 15 r:d:r och åhrligen 8 á 10 lass höö af ängiet bärghat. Aldenstund skogsängiet i Harbysta hafwer för någre och tiugu år sedan varit pantsatt ifrå Tobias Nillsons gård som föreren Henrich Örn åboer under Peder Olufsons som Carll Pederson besitter för 15 r:d:r eller 22½ dal. s:m:t och åhrligen 8 á 10 lass höö kastat af sigh, huar utaf arfwode interehset och capitalet forlängst är betalt, huar till kommer, att Kongl. Majj:tz nådigste jorde placater 1673 och 1677 biuda [fol. 213v] att sådane bårtsatte äghor skole uthan lössn läggies under gamble bohlyben, altså till wnderdånigt föllie där af dömmes besagde skogsängie under Tobias Nillsons gårdh som föraren Öhrn åboer, uthan lössn.

5. Föraren Hendrich Öhrn kärade till Joon Pederson i Wijk om två malingar åker som han undan des optagne hemman hafwer och nu igenfordrar. Joon Pederson bekänner sigh för een tijdh sedan aff Joon Pederson i Swedie, ett stycke angh Biörnbacken wed nambn i vnderpant för 4 r:d:r specie bekommit som är belägen in uthi Harbysta åker och i tijo års tijdh brukat och åhrligen till 1½ lass höö bekommit, som intyges egenteligen hörrt under norra gården i Harbysta, och Bengt i Nohlbyen som är på Swediehemmanet å sin hustrus wägnar een bördzman betyggar att Biörnbacken lydt under Harbysta.

Emädan som Biörnbacken är beläggitt inn uthi Harbystas åker och intygatt under des nårra gårdh lydt och legatt och Joon Päderson deraf pröfwes för uthlagde penningar och des intresse wara wähl betalt. Altså af ofwan skrefne skiähl och till hörsampt föllie aff Kongl. Majj:tz jorde placater 1673 och 1677 finner rätten skäligt, at till ehrklara berörde Biörnbacken under des gamble bohlyb och norra gården i Harbyste uthan lössn.

6. Till föllie af regementzskrifwarens Jonas Wargz fästade lagh den 6 majj 1681 att sielf siette befrije sigh icke penningepungen eller knythet och lärwfftet uthur sahl. öfwerst leutnantens Pedher Sabells [fol. 214] kuffort i Moo stående, afhänt, tilfrågades om han sine edgärdsmän tilstädes hafwer och will sigh sielff der ifrå purgera, huar till han beiakade och namngaf sina edgärdsmän wara nembl. leut. Larss Halss, leut. Carl Nillson, styckjunckar Ingebrächt Skröder, chiergiant Johan Härmanson och corporalen Jöns Kollingh, huilcka ährkändes, helst emedan regementzskrifwaren i tinglaget med inga bofasta bönder är bekant och förskrefne personer föruthan chergianten sina quarteer i tinglaget hafwe, och icke om saken okunnige kunna wara.

Altså förlästes dem edzformen huar med actor reus och edgärdsmännerne wore nögdhe och uthlåto sigh den säkerligen kunna gå och præstera. Och altså aflade regementzskrifwaren Jonas Wargh iuramentum purum veritatis och edgärdsmännerne sitt iuramentum credulitatis lydandes som föllier nembl.

Jagh Jonas Wargh, swär wid Gudh och på hans hel. evangelium, att iagh icke hafwer penningepungen eller knythet och lärwfftet, uthur sahl. öfwerst. leut:ns Pedher Sabells kuffort, uti des gård Moo, afhänt ej heller migh kunnigt, huem som deth tilgripit kan hafwe, så sant mig Gudh hielpe till lijf och siähl.

Jagh N. N. swär wid Gudh och på hans hel. evangelium, af dee skiähl och lijknelser iagh weeth af sakerna och af dhet omgängie iagh med regementz skrif:n Jonas Warg hafft troor iagh att han i denne sakk ähr oskyldigh, så sant migh Gudh hielpe till lijff och siähl.

[fol.214v] 7. Comminister h. Nills Sundell opbiuder tredie gången oklandrat sahl. öfwerstleut:ns Peder Sabells hemman i Moo af $3\frac{2}{3}$ tunland för 100 d:r s:m:t kiöpt aff öfwerste leut. Erich Swijnhufwud d. 9 martij 1681.

8. Elias Matzson i Byom och Mörsell sochn opbiuder 3:die gången Oluf Olssons Willmans hustrus fäderne och möderne uti Mattes hemmanet i Byom för 26 r:d:r. Item Nills Jeppesons hustrus Sushanna Matzdåtters arfspart för 26 r:d:r.

9. Erich Ersson i Äggen opbiuder andra gången Nills Andersons hemman ibm. näste börde män till lössn för 67½ d:r s:m:t.

Ting 11 december 1682

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A 1:9, fol. 302–305v, ÖLA.

Anno 1682 den 11 decembris höltz laghe tingh med allmogen af Vndersåkers tingzlagh närwarande befallningsman wälb:d Jonas Flodin och nämnden.

Joon Anderson i Bergom	Joon Östenson i Tegom
Carll Nilson i Såå	Erich Månson i Byom
Nils Person i Högländ	Joon Stenson i Bräcke
Joon Olson i Stamgiel	Tyrris Pederson i Sellsjö
Nillss Carlson i Suänsta	Abram Jonson i Konäs
Joon Pederson i Dufwe	Bengt Erichson i Äggen

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz förr nämnde placater och påbudh.

2. Ehuruwäll uti tingscursen förmältes, att inhempta säker underrättelse om allmenningarne och gifwe wed tinget wid handen, så är de till intet giordt och gifwes till suar, att inge fleera allmänningar finnes än dee som afradzlagde äre och opwijstes några aff h. gouverneuren Carl Sparre gifne confirmationer a:o 1667 på commissariernes opsatzer 1666 huar uthinnan förmäles huart afradzlandz stoorleck med des skildnader föregifwandes att commissarieerne deras gamble böxlebreef till sikh tagitt och behållit.

Befallningsman gaf wid handen, att ännu in emoth nordske gräntzen oskattlagd allmänning fins, som han märchte och befän förledne år 1681 då han skattlade 2:ne fierdedeels hemman i Wallom och med råå och röör ladhe.

Tälliestehns bärghet öst söder ifrå Handöhl kastar wäll [fol. 302v] af sikh något åhrligen som Handöhls bönderne niuthe och merndeels föra till Norie, och är bärget belägit ¼ mihl pass ifrå gårdarne, men een älf der emillan. Till att få wiss kundskap om bärghet hörer och lyder under byhn eller allmänningen aftaltes att Handöls åboer skola opwijsa sine breef på des bydz åghor och att den med lag gilde rå och röör ifrå allmänningen skilde äre.

3. Soldathen Oluf Erson i Äggen skuldgafs hafua besåfwit Kerstin Nillsdotter ifrå Rödöön sochn i Truste by, huilcka bäggie ogiffte äre och tilstå lägersmählet skee sex weckor för Michaelis sidstledne och hon bekänner sikh icke hafwende wara, han will eij henne ächta.

Ehuruwäll Kerstin säger sikh intet hafuande wara, så blifwer Oluf Erson likawäll effter 3:die cap. gifftm. b. L. L. för mökränckning dömbd att bötha 40 m:r och Kerstin plichtar med 20 m:r.

4. Joon Päderson i Wijk, angaf huru som han i wnderpant af sahl. Peder Pedersons hemman i Swedie hafft ett änges stycke för 7½ r:d:r specie och effter 7 á 8 åhrs förlopp af Peder Mån-

son i Swedie, under hemmanet tagitt och låfwat restituera bem:te 7½ r:d:r och strax lefwerratt 2 r:d:r på handen och Pedher Månson sedan såldt Swedie hemmanet till Bengt Larson i Nolbyen och Altzen sochn som intet will berörde penningar betahla och nu anhåller om assistence huar emot Bengt exciperade och inwände att han Swedie hemmanet aff Pedher Månson [fol. 303] köpt med alle des låtter och lunder och att deth twistige änges stycket der under af ålder lydt och legatt opwijsandes lage fasta derpå den 21 octobris 1680.

Såsom det twistige ängies stycket af uhrminnes tijder hördt och lydt under Swediehemmanet, så ehrkännes och deth der under uthan lössn förblifwa i krafft och förmågo af Kongl. Maj:ttz jorde placater a:o 1673 och 1677 och således är Bengt Larson i Nohlbyn och Altzens sochn frij för Joon Pädersons åthal der uthinnan, och hafwer han med Peder Månson något contract derom ingått som Pedher ej will hålla stående honom fritt att sökia honom der om det bästa han gitter.

5. Dato stältes för rätten Joon Pederson i Swedie och Åhre sochn och tilspordes om han sin flijth giordt den förrymbde hoor karlen Larss Pålson att bringa hijt öfwer ifrå Norie och således komma uthur den fahra honom öfwerhänger för deth han läth honom under håldne wacht 1681 komma på flychten, huar till han suarade och sade sikh ej stort med honom i Norie tahlat uthan allenast förledne winther honom i Stene råkat och beklagat sikh wara under löffte för hans skuldh och att han deröfwer sikh ej stort bekymbrade och lät sikh angelägit wara.

Denne Jon Pederson skulle hålla wacht både för sikh och Henrich Olsson i Så, det dygnet som Larss Pålson rymbde. Henrich föregaf sikh öfuertala Joon Päderson för sikh hålla wacht, deth han uthlofwade och han icke allenast mathen åth [fol. 303v] fången togh, uthan för des beswär uthlåfwade Henrich ett dagsarbethe, deth han i skördeanden tillijka med sin moder een heel dagh gjorde och icke meera än för ett dagsarbethe rächnade, deth Joon Päderson tilstod sant wara, williandes Joon Person ingelunda bekänna sikh med någon om hans flycht warit i rådth och fast mindre des williande honom fritt lämbna att rymma och fly. Tilfrågades uthi huars rothe Joon Pederson då war och huem förordnat honom på wacht. R:s I nämbedmans Carl Nilsons i Så, som föregaf sikh ej hemma den gången wara uthan wachten gick effter gårde och bye tahlet, som sedwahnligt warit.

Ländzman Hans Månson tilfrågades huij han icke nogere besågh wachten wid huart ombythe och uthfrågade om dee där till kunde betroos, han suarade sikh dageligen bese boijorna på Larss Pålson och Peder Olufson, warandes okunnig om deras suåger och skyldskap, uthan altijd gjorde sikh försächradt att tolmännerna ej skolat förordna (huar i sin rothe) partisk wacht och äfwen Carl Nilson i Såå och Åhre annex som wid Lars Pålsons rymmande hade disposition om wachtens deelande och kunnig war om fångernes förwaritskap. Emellan sochnestufwan derest fången såth och neder till älfwen huarest han slogh boijorna af sikh är 190 fambnar.

Joon Päderson förehöltz huru som uthspridt är att Lars Pålson skall hafwa sagdt, där han skulle dömmes ifrå lijfwet för deth han sikh hulptit på flychten, wille han sikh inställa och sitt straff stå huar till han [fol. 304] aldeles nekade, föregifwandes sikh deth huarcken af honom eller någon annan hördt.

Af föregångne ransakningh finner rätten bonden Joon Pederson i Swedie boende, Undersåkers tinglagh och Åhre sochn, 1:mo, icke allenast wara förordnat (effter landzens approberade bewillning att bewaka sine fångar sielfwe och dem i fängelse föde) uthan och legder af sin granne Henrich Olufson i Såå emot ett skördedagswärcke, hålla wacht öfwer fången Lars Påfwelson i Böhle och Kall sochn som hoor bedrifwit med sin hustru syster Agnäs Olufsdatter och derföre till lijfwet lagdömbder war. 2:do, gått uth med fången ifrå förordnade rummet och sochnestufwan i Undersåker, ibland små butskar neder till stoor älfwen. 190 fambnar ifrå stufwan belägen, och posito pro 3:tio, att han icke hulptit honom lössa boijorna och på flychten skyndet (som han i consideration till närmaste suågerlagh som

han medh fången är förbunden kan misstänckias före) Så hafwer han doch lämbnat honom rum och tijdh deth sielf göra. 4:to, hafwer han huarcken sielf då strax, med tystheet söcht gripa Larss Pålson igen, heller strax anmodat hielp hoos ländzmannen som lijtet der ifrå boor, uthan lupit på een högd, där brede wid och ropat. 5:to, præsummeres fången wed rymmandet wara försedd med maath, i deth han på 2:ne ställen warit, under wägghen till Norie stulit häst och kläder, huarest math legatt den han intet rördt och sålunda antingen ex. composito eller wårdlössheet honom att effterslå lämbnader af Joon Pederson på flychten, och derföre i anledning [fol. 304 v] och krafft af deth 12 och 31 cap. tyfmåhla b. L. L. dömmet Joon Päderson till lijfwet.

Men att ländzmannen Hans Månson som något förr, ifrå fiärran orth dijt för ordnat och obekant om wacht och fångens suågerlagh war, allenast sågh dageligen på boijorne och icke nogere ransakede om perssonernes wissheet att kunna förtroos wachten, och tolfman Carl Nilson i Så, under huilckens förordningh wachten då stodh, wettandes om suågerleget icke någon oskyld till bewakandet disponerade eller ländzman gaf tilkänna om partiske wacht karlen.

I ödmuik underdånigheet lijkmätigt andre puncten rättgångs ordinantzien heemställes högloflige Kongl. Hofrättens nådige och rättwijse correction så wäll som sielfwa dommens innehåld om Joon Pederson uthi des högwijse gåttfinnandhe.

6. Dato insinuerade för detta länsmans Larss Olsons hustru, Kerstin Erichsdåtter hans ex:tz general leutnantens och gouverneurens högwälborne h: Jöran Sperlingz resolution de dato Frössö Kongsgårdh den 25 aug. sidstleden af innehåld att des prætension för giästningh och kåstnad uti krigstijden skall liquideras och nogha observeras att intet kommer till allmogens gravation, huar på inge ordre, ballet och quittens kan framtees, huar öfuer han opwiste een oppsattz på 65 d:r 20 öhre s:m:t och 12 gilling höö medh tinglaget segell verificerat och 1678 d. 5 novembris på laga tingh det ehrkänt och eij undragit sigh willia betahlat om förmögenheeten wore. Huar emooth exciperades och inwändes, att tinglaget 1680 på [fol. 305] lagha tingh med Larss Olson der om, äre öfuereenskombne och förlijchte således att dee gofwo honom i ett för alt 15 d:r s:m:t och 2 gilling höö af Brattlandzhemmanet, och meera will tinglaget intet wetta aff hälst och emädan dee under feijgde tijden des uthan till understödh för ländzman contribuerat i penningar och wärde 116 d:r s:m:t. Men hust. Kerstin föregaf sigh bem:te 15 d:r s:m:t och 2 gilling höö på afrächning emot sin fordran effter attesten bekommit.

Då tinglaget beropade sigh på befallningsman som tilstädes war enär dee förlijchtes, huilcken betygade dhem wara med 15 dal:r s:m:t och 2 gilling höö aldeles förlijchte och kan medh påfordran om så behöfwes deth med sin lijflige eedh besanna. Tolfmännen och tilstäes warande allmoghe tilspordes om dee icke willia honom ytterligare ställe till fredz. R:s effter conferentze att dee hålla sigh med den förlijkningh som lagl. skiedt är.

Så wijda intygat är, att tinglaget med Larss Olson är förlijcht och i ett för alt gifwit honom 15 d:r s:m:t och 2 gilling höö, och nämnden tillijka med närwarande allmoghe neka sigh willia med honom wijdare liquidation ingå. Så kan häradtzhöfdinghen allena intet deruthinnan något göra, uthan lämbna under owäldige nämbdemäns censur om och enär deth begäres.

7. Oluf Jonson i Brattlandh incaminerade een lagbuden och lagstånden köpeskriff af den 25 augusti 1674 på Nills Erssons jordepart i Brattland för 35 r:d:r in specie. Item under samma skriff Luci och Kerstin [fol. 305v] Erichsdöttrars panteskriff på des jordeparten i Brattland för 20 r:d:r som han till cronones utlagor försträcht och tillijka med ofuanskrefne Nills Erichsons opbiuda låtit som skiedde 3:die gången oklandrat d. 5 novembris 1681, dy bewillades honom der å lagha fångsbreef, däch skall ländzman adiungera sig 4 tolfmän, tuå å huarderas wägner förståendes 2 st. å Oluf Jonsons och 2 å Luci och Kerstins sijdha som skohla under sökia om deras pantsatte andehl i Brattlandh är meera eller mindre wärd än opburne 20 r:d:r.

8. Bengt Erson i Äggen oppwiste een lagbuden och laghstånden kiöpeskrifft af den 27 novembris 1672 innehållandes huru som hans fadher Erich Olsson hafuer kiöpt af Mårten Olsson i Österäggen des odall jordh som är halfwa gården för 80 r:d:r och i sone 15 r:d:r och sidsta opbudet ähr allareda skiett den 10 aprilis 1676 dy bewilliades der å doombreef.

9. Anders Person i Norhallen och Joon Jönson i Handog opbödo andra gången sitt giorde hemmans bythe, och emellan bythe hafwer Anders Pärson gifwit Joon Jönson 2 tunnor korn för 8 r:d:r och 9 r:d:r reeda penningar.

10. Erich Erichson i Äggen opböd tredie gången oklandrat Nills Andersons hemman i Äggen, näste bördemän till lössn för 67½ d:r s:m:t.

Ting 25–26 maj 1683

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 56v–60, ÖLA

Anno 1683 d. 25 och 26 maj höltz laga ting med allmogen af Vndersåkers Tingelagh præsente prætores och nämnden.

Joen Andersson i Bergom

Carl Nilsson i Sää

Nills Padersson i Högländ

Joon Olsson i Stamgiähl

Nills Carlsson i Swänstad

Joon Padersson i Duffve

Joon Östenson i Tegom

Erich Månsson i Byom

Joon Stensson i Bräcke

Tyrris Padersson i Sellsjö

Abram Jonsson i Konäs

Bengt Ersson i Äggen

1. Dato uplästes Kongl. Maj:ttz placater och [fol. 57] resolutioner som förr antächnade ähro.
2. Föregifwa sikh inga gärningsmän i tinglaget hafwa föruthan een Peder Padersson ben:d som öfwer 60 år till ålders skall vara och fehl på synen och omsijder gafs vid handen att Päder Carlsson j Swänstad oppehåller sikh med skrädderij.
3. Om nybyggjare ransakades och befans att 1681 blefwe 2:ne bönder i Wallan af befallningsman Jonas Flodin och tree nämbdemän för ¼ mantahl huardera skattlagde och råmärcken emellan dhem och Handöhls byen på södre sijdhan och emellan Tångböhle ostnordost därifrå oprättade. Men wästnorr uth och wäst intet emädan som fiällen taga emoth, warandes ett fiäll der emillan och Medstugun, derest Päder Månsson boor warandes och intet tillfälle och uthrymme till fleera booställen och skall vara knapt nogh till slått, för dee twänne.
4. Oluf Åkessons skattlagde tårp och nybyggie i Gråssiön uti Kall sochn, är intet råå och röör lagd gräntzandes i hoop medh Kåhlåsen, warandes å den orthen intet uthrymme till fleera booställen, men mitt emillan Kallbygden och Snassen i Norie wid gräntze skildnaden säx mijhler på huardera sijdhan een ängiesmarck Guundahlen ben:d som icke antagen ähr och skall wara af tämmeligh godh och stoor wäxst, huarest tuänne suttit och liten åker hafft och 1657 under feijgden deras huus afbrände och åhrswäxsten bårttagen den wore heller aldrih skattlagde.

5. Göstaf Larsson i Harbysta och Nills Olsson j Wijken [fol. 57v] beskyltes uthan ordre för tree weckor sedan förordnat och sammankallat allmogen till sochnstämna, huar till Göstaf nekar och Nills föregifwer att des broder Daniel Larsson stickan eller ett märckie, som opwijstes sikh lefreratt, deth han baar till näste by Totten intet nämnbandes till huad ända som skiedde om söndagen, åtta dagar där effter skulle samman kombsten skiee, bem:te Daniell är på vägabyggningen och icke tilstades och näste söndagen där effter råkade länssman Dufwe mannen och fleera widh Åhre kyrkia och enär dee sitt ährende och företagne reessa låtho förstå, finge dee låf att reesa heem till sitt, emädan som ingen sochnstämna war belefwat.

Såssom Daniel Larsson beskylles lefreratt stickan till Nillss Olsson och nu icke tillstades, så kan rätten där med denne gången icke wijdare komma uthan lämbna till nästa tingh, då dee alla tree tillijka med ländzman, som actor ähr, skohle wara tillstades.

6. Dato klandrade Pedher Padersson i Biörnänge och Anders Padersson i Swedie på ett afradzfiskie Norra Rensiö ben:d, huilcket af ålder skall lydt under deras hemman och i jordeboken derföre taxerad á 6 öre s:m:t och a:o 1666 då ransakningen om afradz landen höltz, wedersakade då warande åboer på ofuanbem:de hemman wijdare afrad derföre gifwa och som nu föregifwes skiedt wara af deras ålderdom och oförmögenheet, huilcket Joon Östensson i Tegom a:o 1669 på tinget angifwit och uthlåfa at therföre åhrl. gifwa 24 öre s:m:tt och till datum dhem åhrligen uthgifwit och fiskiet brukatt och dee andre 2:ne intet bruuk i så måtte hafft och lijkwähl måst betahla gamble taxan som är 12 öre och medh [fol. 58] fördubblingen 24 öre s:m:tt. Och såsom chronones ingiäld intet böör förminskas, så heemstältes Joon i Teghom, antingen han ville antaga gl:e taxan tillijka med den nyia, och bruka fiskiett eller dem vice versa opdraga, heller alla tree tillijka fiskiett bruka och afraden betahla, huar om dee så föreenthes at Joon brukar halfwa fiskiett och den nya afrad betalar och Peder och Anders halfwa fiskiett och den gl:e taxan ehrläggia, förstændes att dee fiskia tillsammans och dehla effter proportion, den fisk som Gudh dem warder gifwandes.

7. Lappen Tårckell Olufsson angaf huru som han medh sina renar haar flyttiat till Åhre fiälld och låtit sin datter dhem gietha vid Huusådahlen, huilcka lupit till Brunswallen och då kommo efterskref:ne perssoner, nembl. Joon Steensson i Bräcke, Joon Staffansson i Indahl, Carl Kiehlsson ibm, Päder Eliesson i Bärge och Peder Olsson ibm, och bårttogo 40 st renar och dem körde heem till sikh och sedan allenast 20 st där af drefwo till fiälls, dem han om-sijder igen bekom. 2:do hafwa dee skrämt hans datter Gölu, som hafwande war, så att fostrett ähr därigenom missgått. 3:tio den skada som hans rehnar på deras höö giortt skall han dem med $3\frac{1}{2}$ r:d:r förljicht hafwa, anhållandes att få sine rehnar igen.

Bemälte perssoner föregifwa att rehnarne wore till tahlet 32 st. och dee där af 12 st. tagit och 20 st. hardt wid Joon Staffans gård i Inland låtit löpa till skogh ighen, berättandes sikh dem taga på sin skatt skogh wid Huusådahlen, 1 gammall mijhl ifrå Byhn af orsaak att renarna giorde stoor skada på deras hööstackar och till den ända gingo dijth att bringa Tårckell med sikh till ländzman att bevissa först huad skiähl och bewijs han hafwer att stryka öfwer Åhre fiällen, [fol. 58v] och sedan förmå gode män att besee, den skada som hans renar dem tilfogat, och kommande dijth, war Tårckell längre wästeruth flytt till fiälls och wid kåttan och booställe råkat des mågh Nills Jonsson, begärandes dee deth han wille gåå effter sin swärfader och föllia till ländzman, huar till han nekatt och bedit dem sielfwa gåå effter honom emädan han icke långt war bårta och om sijder lijkwähl körtt effter sin swärfader (huar till Nills Jonsson beiakade) och kommande tillbaka wore bönderne der ifrå gången och dee altså körde längre fram derest Tårckell möthade sin andra mågh Joon Tomsson, som flydde ifrå rehnarne, då han fick see bönderne, med huilcken bönderne före gifwa sikh eij tahla, uthan på een högd blefwo warsse 2:ne perssoner, ett manfolck och ett qwinfolck, kunnandes eij skönia hwem dee wore.

Berättandes sigh då wara på heemwäghen och allaredo komne till stoor flota pass $\frac{1}{3}$ wägh ifrå lappkäijan wid Huusådahlen och $\frac{2}{3}$ till Inghland, då dee drefwo som bemält ähr, 32 st. rehnar hart till Inghland och Tårckell förr, längre wästeruth med dee fleera boofört, som skiedde d 14 martij sidstleden, och enär lappen intet kom effter och begärade sina reenar igen togo dee huar sin och slachtade och den siette bekom deras granne Mattes Olsson i Bärge där med reeste några till Gregori marcknad och så wijda lappen icke ändå kom och dee wiste icke huart uth han bofört hade fruchtandes att rehnarna skulle störta eller omkomma. Så hafwa dee, dee öfrige säx slachtatt och lämbnat kiöttet hoos Joon Staffansson till förwahrung och 3 st. hudar till Päder Eliesson att tårcka, een hoos Joon i Bräcken dito. 1 dito Joon Staffansson och een hoos Jacob i Lijen. Bemelte Jacob hafwer fått een lijten rehn såsom af godh willia, emädan som han mötatt dee andre medh rehnarne och skall [fol. 59] skada på sitt höö och så tagit men intet rördt och något där af förtärtt uthan kiöttet opröcht och tillijka med huden ifrå sigh fått nembl. kiöttet till Staffansson och huden till nämbedemännen Carl i Sää och Nills Pärsson i Höghland lefferatt. Tijo st. hudar som hoos dee andre interessenterne funnos insattes hoos Jöran och Nills Knutzson i Mörwijken och tårckas.

Lappen tillspordes huru han kan bewijssa, deth sin dätter Gölu, Joon Thoms hustru war den tijden hafvande och af deth tilfälle des barn missgått. R:s, att hon war wähl hafwande, men fostrett lijtet och icke något lijf hafft som hennes man Joon skall sagdt och fiorton daghar efter medelst siukdom framkommit och så stoor som een hand warit. Gölu och des man Joon ehre icke tilstädes.

Bönderne tillstå sigh medio februarij i förlijknigh aff Tårckell för tilhfogat præiudito på deras äghor till 3 r:d:r:s wärde bekommit och Anders i Högen skall neka till $\frac{1}{2}$ r:d:r tagande, med dhet afftahl att han skulle där medh afstå och så wijdha han deth ej efftherkom, wille dee honom hafwa till ländzman, under huilcken tijdh skiedde som bemelt ähr, och Tårckell stryker af och ann på böndernes afradzland och skall föregifwa sigh måtte enär beten och måssan tryter och fehlar, flyttia och sökia beth åth renarna, deth han och förledne winter in martio ifrå Blåskahlfiället till Huussådahlen gjorde som är pass een gammal mijhl emellan.

Tårckell beskyltes allareda för juhl sina rehnar hafft på dheras skogh och dee ej kunnat troo skadan så stoor wara. Skulle som sedan förnambs enär dee körde och skulle föra höet heem, föregifwandes dee att han intet tillbörligen gaff sin wallpijga maath och hon dy nödgatz gå i byerne att tiggia och lämbna reenarne gå huart dee welat. Tårckell tilstår att pijgan Ingeborgh war owållen. Bönderne beklagade [fol. 59v] sigh till datum ej kunnat tagne skada på sitt höö och bethesmarck medelst påliggiande sniö ännu låtha besee, huar aff lappens stoor inpass kundhe skönias. Nämbedens betänckiande ähr att ransakas böör och skall huru stoor skada lappen ofwan beem:te bönder tilfogatt på huar orth särskildt, huar wid ländzman Hans Månsson skall tilstädes wara. Carl Nillsson i Sää, Joon Östenson j Tegom, Joon Olsson i Stamgiähl, Joon Andersson j Bärghom, Abram i Konäs och Tyris Padersson i Sälsswed, rådandes halfwa syn huardera och på höste tinget comparera och afwachta rättens uthslagh.

8. Dato skuldgafs Knuth Nillsson i Möhrwijken hafwa besåfwit Kahrin Eliedotter i Bärge af ächta sängh född huar till dee bäggie beiakade. Och så wijda dee bäggie ogiffte äre och med den synden icke förr beträdde, så blifwer Knuth effter det 3:die capitlet giffmähla b: LL för mökränckningh saker till 40 m:r och Karin effter praxin till 20 m:r. Knuth lofwadhe betahla bötherne för kånhan.

9. Sålдатen Oluff Eliæson i Bärge angafs hafwa besåfwit Kerstin Nillsdätter i Biörnänge, huar till Oluf samtychte, bekännandes sigh sidst i augusti månad 1682 henne häfdatt, men hon intet med barn blefwit, huar till Kerstins moder hust. Kerstin Olssdätter och broderen Larss Olsson i Biörnängie ej neka kunde effter des egen bekännelsse doch icke hafwande blefwit Oluf begärer ächta henne, men kånhan som sedan sigh instälte nekar aldeles där till tillijka

med modren och moderbroderen Larss det Joon Steensson i Bräcken bewittnade santt wara och sigh höra näst för förweckne påska, då bytet där i gården skiedde, deth hon intet wille medh Oluf wijass, och såsom Oluf Eliesson henne haf:r kräncht [fol.60] så plichte han för möökränckning effter 3:die capitlett gifftmåhla balcken 40 m:r och Kerstin effter praxin 20 m:r.

10. Comminister h:r Nills Sundell insinuerade een lagbuden köpeskrifft på sahl. öfwerst-leutnantens wälb: Pedher Sabells hemman i Moo af $3\frac{2}{3}$ tunland med des inventario för 100 d:r s:m:tt warandes sidsta opbudet d. 3 majj 1682 oklandratt, och så wijda deth laghståndit ähr bewilliades honom herr Nills där på domb och fastebreff.

11. Medelst giortt sluth på höst tinget 1682 d. 5 novembris att Luci och Kerstin Erichsdöttrars jordepartt och andehl i Nillss Erssons hemman i Brattlandh skolle wärderas och der af pröfua om den mehra wärd ähr änn dee 20 r:d:r som Oluf Jonsson där på länt hafwer, opwistes mäthes männernes skriff der på, af innehåld att berörde pijgors jordepartt består af $14\frac{1}{2}$ mäling öppen åker och wärderat för 75 d:r s:m:t, huarutaf bem:te 20 r:d:r som är 30 d:r s:m:t afdrages och resten och det öfrige lefwererar Oluf Jonsson till Luci och Kerstin och således effter det 7:de capitlet jordabalcken L.L. till hemmanet berättigat.

Ting 5–6 december 1683

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 133–136, ÖLA.

Anno 1683 d. 5 och 6 decembris höltz laga tingh medh allmogen af Wndersåkers tinglagh närwarande befallningzman Jonas Wargh och nämnden nembl. [fol. 133v]

Joon Andersson i Bergom	Joon Östensson i Tegom
Carl Nillsson i Såå	Erich Månsson i Byhn
Nillss Persson i Hogland	Joon Stensson i Bräcke
Tyrris Pedersson i Sellssiö	Nills Carlson i Swänsta
Abram Jonsson i Konäs	Joon Pädersson i Duffwe
Bengt Ersson i Äggen	Oluf Olufsson i Brattland

1. Dato publicerades Kongl. Majj:ttz förr oppnämnde placater.

2. Lucia Erssdåtter i Brattland fordrade af Oluf Jonsson ibm någon rest på ryttarnes in-quartering a:o 1677 emädan som han halfwa gården brukade, huar emoth Oluf exciperade och föregaf sigh mehra der till contribuera än Luci och dess systrar, då Luci beropade sigh på nämbdeman Carl i Såå som berättade att i huar gård lades 12 st. ryttare och hoos desse corne-ten Jägerhorn och 9 st. ryttare. Corneten tog Oluf Jonsson till sin bonde som war een swår man och bonden så uthblåttade medh fodher att han måtte booföra med sin booskap till Stam-giähl och fodher för dem köpa, där doch Luci mächtade sielf sin booskap framföda. Kun-nandes ej förstå och wetta att hon för honom i deth måhlet något uthstått. Luci beropade sigh på då warande ländzman Peder Månsson som resterade äfwen som Carl i Såå.

Oluf Jonsson förmenthes ställa Luci till fridz om han wiste sigh sin skyldigheet ej fullgiordt, men han påstår deth hon intet beswähr för sigh hafft och att Luci hade elacht och han gått höö, dy togho ryttarne oläfwandes hans goda höö bortt och läth hennes blif:a qwaar. Och så wijda Lucia intet kan bewijst underhållit ryttarne för Oluf Jonsson, så kan hon intet dömmas något där till contribuera.

3. Comminister h:r Nills Sundel angafs hafwe för- [fol. 134] summat allmänna wäghabygningen förledne sommar.

R:s att sochnan honom medelst branskada gifwit frij och dy intet rotheratt, deth nämnden tilstå. Men emädan som deth i deras macht intet är, aldenstund hela landett byggia tilhopa, så åligger tinglaget eller h:r Nills nästkommande åhr opfylla huad i åår försummades.

4. Leut. Larss Halss för Romo, fältwäbel Reit för Backa, föraren Henrich Örn för Harbösta och Carl Persson ibm wore tilsammans rotherade på wägabygning och ingendera sikh instält som Carl Persson ej göra kunde effter officerarne sikh absenterade. Medelst h: vice gouverneurens h:r Åke Vlffsparres resolution förskones officerarne att bötha för tresko och nästkommande åår obligerade fullgöra huad i åår åtherstår och i lijka måtto Carl Persson emädan som han allena deth ej præstera kunde.

5. Lars Olsson i Håland fordrade af Päder Erichsson i Opland 15 r:d:r för gamble jordpenningar i Opplandzgården medelst een förljknig giord a:o 1666 d. 25 octobris och sedan af ländzman Lars Olsson der under skrifwitt att resten war 27 r:d:r där på Larss fått 12 r:d:r återståendes altså 15 r:d:r, huilcka 15 r:d:r Päder Erichsson, låfwade effter något sambtahl betahla, forståendes och 6 m:r s:m:t det honom pålades forderl. göra.

6. Oluf Olsson i Edzåssen præsentade ett jordabythe med Nills Persson i Hårtland, warandes Olufz hemman af $1\frac{1}{3}$ tunland och Nills Perssons af 2 tunl. huilcket bythe opbödz förste gången emädan som ingenderas syskon af ber:de bäggie hemman äre uthlöste.

7. I lika måtto insinuerade Nillss Pädersson i Hårtland sitt giorde gårdbythe med Oluf Olsson i Eedzåhsenn som och opbödz första gången.

[fol. 134v] 8. Joon Andersson i Bergom opbiuder förste gången halfwa gården i Bårgom af Kerstin Jonsdotter ibm till sythningzlöön, daterat Bergom d. 9 februarij a:o 1663, och sedan Henrich Nillssons och Anders Perssons hustrurs arfzpartt där i Bergom för 30 r:d:r á 6 m:r som åhr skrifwen d. 10 juni 1670.

9. Opplandz åboer kärade till Östen Gufastsson och Erich Olsson i Tåssbergh och Kiehl Nillsson, Nillss Olsson i Hollbacken, för deth deras bodskap förledne sommar på deras boowall Bräckwallen ben:d consumerat deras höö, effter gode mäns besichtningh till tree lass, begärandes derföre refusion, huar till fullmächtigän Kiehl Nilsson suarade, att någon skada kan wähl där wara giord men icke williandes, emädan som dee ingen hägnad kring om boowallen och sine hööstackar hafwa, och Klukzbodans afradzland som Tåssbergh och Hohlbackan bruka ligger hardt inwidh och kunna wähl folckett icke altid så noga boskapen walla, att icke någon kan uthur ögnasyhnen komma och af sådan ohägnat skada göra, anhållandes att Opplandz åboer må obligeras hålla rätt hägnad kring sin boowall. Nämndemän Erich Månsson i Byom som på ägande synen warit bekänner det gårdzgård eller rijsshagh kring om wallen af ålder warit som så förfallit åhr, att booskapen kan där öfwer komma kunnandes ej märckia att gården rijfwen war, icke heller war giärdet kring om hässiorne.

Emädan som Bräckwallen och Klukzbodans afradzland hardt inwid andra äre belägne och Bräckwallen icke med gild gårdh och hägnad förwarat, huar före kan rätten icke dömma dem som Klukzbodans afradzland bruka för någon åwärckan och höetz betahlingh uthan i anledningh af dhett 9:de cap. bygginnga b: LL dem derföre frijkallar och Opplandzman förplichtatt, hålla gilda gårdar, kring om Bräckwallensom fordom waritt haffwer.

[*fol.135*] **10.** Henrich Persson ifrå Medstufwan ogiffit persohn skuld gafz hafwa besåfwit Kerstin Olssdotter ifrå Jerpen, som födde barn näst för Michaelis sidstledne och aff ächta sängh född, huilcka tillstodo lägersmåhlet och medh den synden icke förr beslagne. Altså dömes han effter deth 3:die cap. giffitmåhla b. L.L. till 40 m:r och kånnan effter Kongl. resolution till 20 m:r.

11. Lappen Tårkell Olsson krefdes för 1681 åhrs uthlagor aff Sohlsiöfiället under Offerdahl sochn som tilstår sigh wara skyldigh för deth åhret, föregifwandes sigh pro a:o 1682 uti wärne till Moses Andersson betahlt 5½ r:d:r á 6 m:r uthlåfwandes willia widh enfordran 1681 åhrs råntha betahla.

12. Saken emellan lappen Tårckell Olsson och Joon Steenson i Bräcken medh des grannar och lagmän optogz och opwistes synemäns bewijs af d. 23 julij sidstledne att Tårckills renar hafwa till 20 lass höö consumerat och förtrampatt. Tårkill tilspordes hui han icke strax då han af sin mågh Joon Tohmson fick kundskap att reenarne wore bårttagne dem begärte igen.

R:s, att han icke dristade sigh där till och tree dagar där effter wid Blåskale dee andre igen fått. Bönderna berättta sigh tree dagar där effter sex st. slachtatt och icke för någon deth dölt, uthan näst omliggjande byar deth wettat och corporal Jöns Kolling samma affton till Jöns Stensson kommit och dem besedt, och mädan Joon Stensson, Joon Staffansson och Päder Olsson wore till Gregori marcknad slachtades dee andre sex af soldatherne Carl Kiehlsson och Pär Eliesson och strax där effter huderne ifrå sig satt hoos nämbedmän Carl i Sää och Nills Persson i Håland, då Torckell war kommen fram och frågade effter reenarna. [*fol. 135v*] Ofuanben:de 20 lass höö hålles warit wärde nembl. 13 dito á 16 öre och 7 dito á 24 öre s:m:t som åhr tilhopa 11 d:r 24 öre och opburne 3½ r:d:r för 5 d:r 8 öre blifuandes differentzen 6 d:r 16 öre s:m:tt. Tårkell berättade sigh wara nögd medh 12 r:d:r som wederparterne honom budit hafwa doch lämbnad under rättens censur.

Af föregångne ransakning befinnes 1:mo att reenarne gjordt skada på böndernes höö uti deras skatteskogh. 2:do att bönderne öfwertahlatt lappens Tårckell Olsons mågh Nills Jonsson att köra effter Tårckill att komma med dhem till tahls om reenarnes gjorde skada på deras höö, och effter som han ej kom, drefwo dee 12 st. reenar till bydz och sex st. der af effter tree dagars förlåpp slachtatt, och mädan lappen äntå icke kom effter dem, dee andra sex i lijka måtto slachtatt, warandes det grannarne och bygdelaget icke okunnigt. Och aldenstund Joon Stensson med sina lagsmän det icke lagligen lyst som det 10 cap. bygninge b. LL innehåller och biuder §2. Så finnes skiäligt att Joon Stensson med sina lagmän böör effter bem:e capitel intagit fåå betahla effter mähismanna ordom som är 24 d:r 24 öre s:m:t och där till med böta 3 m:r.

13. Efftersom Anders Päderesson i Swediom och Peder Olson i Duffwe på stämbning listan opförde ähre, som skohle dee hafwa emot förbud förledne sommar drifwit booskap öfuer till Norie, tilfrågades dem om dee deth gjordt. R:s, Ja, men der före icke lagl. stämbde. Anders Päderesson förledne söndag och Peder Olsson intet och allenast hördt tahlet där om uthspridt wara och icke för den ordsaken skuld till tinget kommit, uthan effter wahn- [*fol. 136*] ligheeten sigh instält, föregifwandes dee sigh ej wetta huem som deras åklagare är, förmenandes sigh därutinnan ej något straffwärdigt gjordt, emädan som Anders Päderesson behöfde penningar till sitt kiöpte hemmans betahlningh aff Bengt i Nohlbyen, och Peder Olsson att betahla fendrich Falck sina uthlagor.

Länssman Hans Månsson tilspordes huem dem stämbna låtit. R:s, att han deth gjordt, emädan som han haf:r hördt säijas deth wälborne offwerstleutnanten h: Bengt Ribbingh där om talat, men icke wille ländzman wara deras anklagare, efftersom han wiste intet af des rätta sammanhangh, heller huru många nöth dee bortdrifwit. Anders och Peder föregofwo sigh af borgmästaren i Röroos något haftt att fordra och måste dijt för den och ofuantalde ordsaa

skuldh och några nöth med sig tagitt nembl. Anders Pedersson af sin egen affwell 3 st. koor och 2 st. dito af Oluff i Brattland för länte penningar 1681, deth Oluf bekänner sant wara och 1 dito af Anders Andersson i Wallen för försträcht penningar 1681 det sonen Mårten betygar. Emellan Duffwe och Röroos berättades wara 22 mihler och emädan som ringare wäg till Frössöhn och Owijken är, frågades hwij dee booskapen intet dijth drifwit? R:s att till Röroos äre allenast 22 gl. mihler, och där äre dee säkeratt få sällia booskapen men å Frössön och Owijken icke så, ej heller hade dee tijdh att töfwa till Owijkz marcknaden.

Såssom Anders Pedersson och Peder Olsson icke finnes 1:mo icke wara lagligen stämbde och 2:do är ingen verus actor i saken, altså kan rätten för denne gången saken intet wijdare handtera.

Ting 23 april 1684

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 187v–189v, ÖLA.

Anno 1684 d. 23 aprilis höltz laga tingh med allmogen af Vndersåkers tinglagh præsentepretore och nämnden.

Joon Andersson i Berghom
Carl Nilson i Såå
Nills Pedersson i Höögland
Nills Carlson i Svänsta
Bengt Erichson i Äggen
Joon Pädersson i Dufve

Joon Östenson i Teghom
Erich Månson i Byhn
Joon Stensson i Bräcke
Abram Jonsson i Konäs
Joon Olsson i Stamgiehl
Oluf Anderson i Nedergårdh

1. Dato aflade Oluf Anderson i Nedergård sin nämbdemans eedh.
2. Dato publicerades Kongl. Majj:ttz förr nämnde placater.
3. Nillss Larsson i Hambre tilsagd och nämbd att komma till tings att blifva tolfman och utan förfall sig absenterat, dy plichtar han effter 33 cap. tinghmåla balcken med 3 m:r.
4. Fendricken Chrestopher Reitt skuldgafs hafva belägrat Segrid Jonssdotter i Backen och aflatt barn tilsammans som läfver. Fendrichen tilstår lägersmålett [fol. 188] och kånan Segrid betyges vara siukligh och denne årstijdhén intet förmått hijt komma, doch för nämbdeman Abram Jonson i Konäs bekäntt med ingen annan änn med fendriken hafft beställa, deth hon och för comminister h. Nills Sundell giordt. Fendricken tilstår sig för 15 eller 16 år sedan aflat oächta barn, men Segrid med den synden förr icke beträdd. Då blifver fendrickens plicht fördubblat effter Kongl. Majj:ttz förordningh som andra gången sålledes sigh försynda och belöper 80 m:r och kånan Segrid effter Kongl. resolution och praxin plichtar med 20 m:r.
5. Bengt Ersson i Äggen besvärade sigh öfver soldathen Oluf Häggeström för 40 m:r saaköhren som Oluff 1682 blef för lönskläger saakfält till och Bengt caverade före och Oluf ej betalt. Och emädan som så befans och saakören äre uthgångne och Kongl. Majj:tt och chronan berächnade. Så dömmes Oluff bem:tt 40 m:r betala till Bengt Ersson utan något oppehåldh.

6. Comminister h. Nills Sundell angaf hurusom Kongl. Maj:tt nådigst förordnat till präste- eller caplans stom 2 tunland jord i Nyland och Jöran Ersson och Lucas Ingemansson som under een rök bruka $2\frac{1}{3}$ tunland stängia honom ifrå afradzlandett Håttö så i fiskerien som diurvåhnerne. Anhållandes att blifva medh dhem däruthinnan effter proportion dehlachtigh och äfven så betahla afradzpenningarna. Deth befans att i Nyland varit tree rökar, nembl. een chronones af 2 tunland, den andra af ett tunland och den tredie af $1\frac{1}{3}$ tunland som Joon Ingemansson förmått under een rök den 12 martij anno 1656.

Anno 1666 d 16 majj på commissorial ransakningen [fol. 188v] hafver ländzman Larss Olsson för Hårsta och Joon Ingemanson deth antagit för åhrlig afrad á 3 d:r s:m:t förståendes att länssman possiderer $\frac{1}{3}$ deraf och derföre skattar.

Anno 1670 d. 18 decembris hafver Kongl. Maj:tt confirmerat Kongl. commissariernes excell:tens förunte frijheet på 2 tunland chroniord i Nyland till präste och caplans stom under prästbordz frijheet. Jöran Ersson föregaf sig intet förvägrat herr Nills där fiskia och hafva våhnor, men h. Nills sade sigh hört dem fått diur och intett fått med dem vara i lagh, ej heller låta dee honom vetta enär våhnerne uthsättias skohle att han sin dräng finge tillijka med dem affärda.

Sententia. Ehuruvähl Nylandz by til förenne hafver bestått aff tränne rökar den eena chronones af 2 tunland den andra af 1 tunland och den tredie af $1\frac{1}{3}$ tunland jordh, så befinnes lijkavähl att Joon Ingemanson d. 12 martij anno 1656 förmått dem under een rök och anno 1660 d. 16 majj af commissorial ransakninghen $\frac{1}{3}$ af Håttö afradzland begripit under sine wissa rāmärcken antagit åhrligen för 2 d:r s:m:tr, och b:te chronojord af 2 tunland åhr till prästestombe anno 1670 anslagin och donerat worden och sålledes kommin undan för berörde rök. Och så wijda chronjorden brukades och possiderades under een rök af Joon Ingemansson anno 1666 då han antogh Håttö afradztland, altså pröfvar och rätten skiäligt vara att chronejorden präste stomberne böör niuta der aff effter proportion sin andehl som är $\frac{6}{3}$ så i fiskievatn som i diurvåhner, och andra tilfällen i skogh och marck huad nambn dee hälst hafva kunna och den andra i Nylandz by $\frac{7}{3}$ i lijka måtto få i vatn som land niuta och behålla, och åhrl. effter qvotam till Kongl. Maj:tt och chronan des affradh ärlaggia och betahla.

[fol. 189] 7. Leutnanten Larss Halss besvärade sigh öfver hustru Kerstin Påhlsdotter i Romo för deth hon skall inhägnat till sin östra gård mehra än henne tilkommer och der igenom præiudicerat chronhemmanet ibm som leutnanten åboor och längie öde legatt, varandes der ibland ett ängie, Wästerängie ben:d och där hoos in till leutnantens stuguknuth gårdzgård satt, där doch opsatte märckien annorlunda skohla kunna uthvijsa. Item tillägnat sigh enn fiskie siö Ameren och diurskogh där omkringh och chron hemmanet sådane villkohr intet hafwer och assistance. Änckian hustru Kerstin föregifver sigh icke stämbder vara, doch berättar att västra änghie af ålder under sin gård lydt och legatt, och att hon intett mehra inhägnat änn som af ålder varit. Fisksiön anbelangande så skall deth vara ett afradzland under des gård och tuenne bönder i Röstad och leutnantens hemman aldrig någhon dehl deri hafft. Uti afradzboken finnes att Peder Andersson i Romo (som var hustru Kerstins man) Oluf Håkansson och Jöns Ersson i Röstad hafva 1666 Amerens afradzland och fiskie antagit för een daler silfvermyntt om åhret.

Resolutio. Så vijda hustru Kerstin föregifver väster ängiet aldrig lydt under chronhemmanet och leutnanten medh inga skiähl eller vittnen kan deth bevijsa så åligger leutnanten sig förese med sådana skiähl att deth under chronhemmanet lydt. Så undfaller rätten intett att bijfalla leutnanten derutinnan, imedlertijdh behåller hustru Kerstin deth, som i possession sitter. Huad inkrächtningen i sielfva åkern och gårdztompten widkommer pröfves skiäligt, att rāmärcken och skildnaden af gode män besees och pröfvas om den östre gården hafver inkrächtatt och opbrukatt den västras [fol. 189v] förland och uthrymme. Beträffande afradzlandet

Amern så befinnes deth 1666 vara tilldelt Peder Anderson i Romo och Oluf Håkanson och Jöns Ersson i Rösta och icke chrongården, så kan ingen förendringh der med göras.

8. Nillss Persson i Härland besvärade sigh öfver Oluf Olsson i Eedzåssen medelst deras gjorde hemmans och jorde byte och effter något samtahl, emädan som Olufs modher äger hemmanet och bythett ryggiat ehuruvähl hon der till förr skall samtycht. Gaf Oluf Olsson Nills Persson i åtherskiöp 2 r:d:r som i ofvan berörde anseende aggreerades.

9. Joon Anderson i Bärghom opbödh andra gången Henrich Nillsons i Norhallen och Anders Perssons jordepartter Item Kerstin Jonsdåtters anpartt i Bärghoms gårdh.

10. Erich Ersson i Äggen præsenterade een lagbuden och laghständer inlösningzskriffit på Nillss Andersons hemman i Eggen, och emädan sidsta opbudet skiedde oklandratt den 12 decembris anno 1682 och sålledes förlängst lagstånditt, dy bevillades honom der å dom och fastebreeff, doch skall han skaffa först Nills Knutzons i Morvijken qvittens på 30 d:r s:m:tt och i takamans hand sättie 37 d:r 16 öre dito myntt till dee andra creditorenes betahlingh effter huars och eens hafvande præference och för måhn effter lagha sluth.

Ting 5–6 december 1684

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:10, fol. 303v–308, ÖLA.

Anno 1684 den 5 och 6 decembris höltz laga ting med allmogen aff Wndersåkers tinglag præsentente prætores och nämnden.

Joon Andersson i Bergom	Joon Östenson i Teghom
Carl Nillsson i Såå	Bengt Ersson i Äggen
Erich Månsson i Byhn	Nillss Persson i Hougländ
Nillss Carlsson i Svänstadh	Abram Jonson i Konäs
Oluff Anderson Södergård [!]	Joon Olsson i Stamgiehl
Peder Pålsson i Wijken	-

1. Dato aflade Peder Pålsson sin nämndemans eedh.

[fol. 304] **2.** Dato publicerades Kongl. Maj:ttz placater.

3. Dato begärte befallningzman attestatum om beskaffenheten af hemmanett i Byom af 2½ tunland, som Mörsill skantz varitt funderat på och ra [*lucka*] är, dy ransakades der om och befans, att Nillss Henrichsson som äger förre skatte bondens Elias Mattzsons dotter till hustru, dett antagitt för 1½ tunland skatte och een halff rök ifrå anno 1680 inclusive till vijdare under sökning, och effter uthförlig påminnelse antogh Nillss Henrichson nu samma hemman för två tunl. och full rök framgeent att skatta före, begynnandes på åhrett 1683.

4. Kerstin Nillssdatter i Såå beskylte Oluf Olsson ifrå Grythen i Brunflod sochn hafva sig häfdatt förledin wintern enär han kom ifrå Norie, Kynderssmässtijden och där af aflatt och födt barn åtta dagar effter Michaellis som för siu weckor sedan dödt bleff, huar till Oluff nekar, bekännandes sig väll liggia i säng med henne hoos dess huussbonde Nillss Henrichson i Byom, men ingen otucht bedrifvitt. Konan påstår honom och ingen annan barnfader vara,

och att han två gånger om natten beblandelse med sig hade. Wärden Nillss Henrichson berättar, att om morgonen enär tiden var att stijga opp låg Oluff i sängen hoos Kerstin, och då han reste till fiälls war ingen annan hemma än Kerstin och præsumerer han, att dee då först blefvo bekantta. Kerstin föregifver sig då i säng medh honom legatt, men ingen beblandelse hafft, men Oluff lijkvähl enständigt nekar sig henne häfdatt, utan allenast i säng tilhopa legatt. Wärden betygade att för honom och Joon Olsson i Byom uti Brunflodh var beddatt på gålfvett, och sedan alla hade gått till hvijlo, haar han gått till Kerstin i sängen.

R:s. Att han intett fick rum på gålfvett. R:s där emoth så var bänken godh och stoor nogh, och att [304v] Joon Olson opvächte Oluff om mogonen uthi sängen och Oluff nekar som förr. Aff ofvanskrefne producerade skiähl, lijknelser och bekännelser prøfves skiähligt, lijk-mätigt dett 17 cap. erfda b. L.L. och 19:e cap. tingmåhla b. att Oluf Olufson skall å nästa ting sielf tolfte befria sigh, att han henne intett häfdatt, der på han fästade lagh.

5. Leutnant Larss Halss angafs hafua försummatt andra stoor böndagz predijkningen. R:s att deth skedde icke med villia och något föracht, utan effter som hästen om natten uhr tiudrett kom löös och han den icke kunde igen få och dy drögdes in på dagen och Gudztiensten blef något tjidigt emädan som uti Åhre sochn af samme präst predijkkan förrättatt bleff. Kommandes in till präståkeren vidh deth folckett kom uhr kyrckian, och gärna söcht komma till Åhre kyrckia, om hästen icke bårtta varitt som betygades santt vara och af pastore loci, att leutnanten een fljttig kyrckgångare är, hafvandes intett legofolck utan sin gambra siukliga hustru och dåttran Dårdi. Dåttran fölgde och sin fader, och allenast hustrun, merndehts säng fast hemma, varandes två starcka mijler emellan bäggie kyrckiorna, hafuandes uthlåfvatt i deth anseende till kyrckian een daler s:m:t och någott till dee fattige. Deth befans och, att gudztiensten begyntes her i Wndersåker vid sollenes opgångh, och i Åhre ordinarie tijdh som brukes på söndagharna.

Af föregående ransakning befinns, att leutnant Larss Haltz icke af moothvilligheet och föracht hafva försummat gudztiensten på andra stoorböndagen sidstleden tillijka med sin dåtter Dårdj. Altså på höge öfverheetenes nådigste behagh iempte deth han uthlåfvatt något till kyrckan och dee fattige gifve considereres hans fehl der uthinnan icke som stoor böndagz-brått utan som simpelt sabbatzbrått, och dy belägges han derföre effter Kongl. Maij:tz sabbatz ordinantz.

[fol. 305] **6.** Hanss Persson i Mohrvijken kärade till Nillss Pederson i Hårtland [lucka] femb daler s:m:t som restera på dett lärfft som Hanss [lucka] 1679 vistandes i Norie, effter Nillsses begäran till sahl. öfverste leutnanten Petter Sabells behof opkiöpte och till Nillss lefvereratt, hafuandes fått på samma kiöp effter Sabells sterbhuus disposition siu daler silfvermyntt, huar emoth Nillss exciperade och invände, att han fuller på sahl. öfversteleutt:ns vägnar lärefgett, emedan som han då kundskapskarll var, af Hanss bestälte, men deth icke emoth togs utan sin broders Jöns som den gången fölgde tillijka med Jöran Persson i Mörvijken och Erich Persson i [lucka] som och kundskapskarlar vore, och Hanss var [lucka] norskes, men Hans håller Nillss för sin rätta fångzman, och honom krefd och förtröstatt blefuen.

Jöran Persson som nu sedan blefven Hanss svärfader berättar, att Nillss beställte lärfftet och Hanss broder Jöns deth emottogh och baar til öfverste leutnanten och i sin närvaru deth lefverte. 1679 så snart freden blef, kom Hanss hijt i landett och stadigt hölht sig med Nillss som deth tingatt och tage låtit och enär inventarium på sahl. öfverste leutnantens Sabells quarlåthenskap 1680 oprättades, angaf Nillss lärvfittet vare obetaltt, och dy gafs zedell på Oluff Jacobson i Tåtten som var skyldig på uthlagorne på siu daler s:m:t, dem länssman Hanss Månsson till Hanss lefvereratt, och betyges att alla creditorer måtte något den gången brista, påståendes Hanss sig krefd Nillss alt stadigt, och icke een gång sögt sahl. Sabells döde huuss.

Såsom Nillss Pedersson hafver effter sahl. öfverste leutnantens Peder Sabells commission bestält läroffttett af Hanss Pederson. 2:do genom sin broder Jöns Pederson deth emottage låtitt och bracht till sahl. öfversteleutnanten, och 3:to enär inventariumet effter sahl. öfverste leutnanten skedde a:o 1680 hafver Nills Pedersson fodran för lärvfftet angifvit, huar oppå [fol. 305v] assignerades siu daler s:m:t som betaltt äre, huar vid är att observera, att Hanss Persson samma tijdh heri landett wistades, och intett söcht sahl. Sabells sterbhuus der om, utan stadigt hållit sig vid sin fångzman Nillss Pederson.

Altfordenskull finner rätten skiäligt och Sveriges lag lijkmätigt, att hand böör hand fyllia, dy böör och skall Nillss Pederson betahle till Hanss Pederson dee resterande femb daler s:m:t på lärvffttett, och söke sahl. öfverste leutnantz sterbhuuss och arfwa som han bäst gitter.

7. Änckian hustru Sara Larssdotter i Brattäggen besvärade sig öfver sin granne Hanss Israelsson ibm, för deth han förledne juhltijdh sig ovetterligitt brukatt bäfverhussett vidh Tourfinåhn, deruti hon lijka wähl med honom och rådande är, wettandes intett om han någon fått hafver, men då kunde sees att bäfvern haar der vistattz, men ingen lijknelsse nu där till kunnat see och förstå. Hanss Israelsson kunde intett neka der till, föregifvandes att änckian hade ingen som kunde förstå sig der på och han ej heller stoortt och dy tog han medh sigh Oluff Andersson i Nerdergårdh och wåhn giorde och intett fick, emädan som vattnet strax uthföll. Oluff tilstår sig föllie Hanss dijth och een bäfver tijna giorde, och att ingen förr där varit och intett fått. Änckians drängh Östen Jonsson berättar, att strax der nedan före varit gammalt bruuk, deth Hanss bekände omsider.

I anledningh af deth 20:e cap. bygning b. L.L. böör Hanss Israelson med svorne edhe betyge, att han ingen bäfver der fått, och fullgöra huad bemelte capitel dicterar.

Hanss Israelson bekände omsider sig få enn liten bäfver och den försåltt i Norie för tree ortt och för bäfvergiällett een och een half ortt, som ähr effter vår rächningh, sex daler 24 öre kop. myntt. Såssom Hanss Israelsson hafver brukatt bäfver [fol. 306] wåhn som hust. [lucka] Larssdotter i Brattäggen tillijka med honom äre rådande om, henne ovetterligen, och enn bäfver där fått som är såld för 4 d:r 16 öre k:m:t och giällett för 2 d:r 8 öre. Altså dömes Hans att betahla till hustru [lucka] bäfver skinnetz halfva värde som är 2 d:r 16 öre, och till h. kyrckioherden effter landzsens bruuk giälletz värde med 2 d:r 8 öre, och derf öre plichtar han tree m:r s:m:t effter 20 capitlet b.b. landzlagen.

8. Oluff Olsson i Edzåssen fodrade 10 d:r 16 öre s:m:t aff sin mohrbroders Oluf Olufssons i Vijk änckio hust. Britha Pålzsotter för sin moders jordepenningar i b:te Wijk, huar till hon beiakade, berättandes att hemmanett uti sidstledne feijgde blef öde medelst då varande svåra och dyra tijdh, iemhte dett hennes man tredieman war och dy fick intett bruka hemmanett siuttton eller tiugu år, beklagandes änckian sig sittia med sex barn och bem:te hemman på frijheet opp tagitt och brukar. Deth befans, att Oluf Olufson var skrifven för huussaren förr än han tredieman blef och hemmanett för öde opförtt a:o 1675 hafvandes actor intett bevijs om Oluf Olsson kiöpslagett med sin syster om sin jordepartt, utan förmehnas deth skiee anno 1667 då skrifften om Joon Marckusons på sin hustrus vägnar arfzpartt ibm oprättades, och adreshserades att få i Wijk siu richzdaler.

Så wijda Oluf Olufson intett kan bevijsa deth sin frambledne moder broder Oluf Olufson hafver sigh tilhandlatt dess moders jordepartt i Vijk och hemmanett Kongl. Majj:tt och cronan medelst ödesmåhl heemfallit är, altså kan rätten intett med något fogh förplichta Oluf Olufssons änckia och barn att fullgöra och betahla Hanss prætenderade 10 d:r 16 öre s:m:t, helst emädan som han icke bättre een annans än sin egen kunde förestå och häfda.

[fol. 306v] 9. Hällie Anderson i Bergom insinuerade, huru som hans broder Erich Anderson för någre år sedan då han i Närke stadder war, haar försåltt bäggies deras faders hemman i

Berghom aff $1\frac{2}{3}$ tunlandh till een obördigh Bengt Månsson benembd för 50 r:d:r eller 75 daler silfvermyntt, anhållandes att få inbörda faders hemmanett, och bäggie der på fått 52 d:r 16 öre s:m:t varandes intett arff fallit till Hällie, emädan som han af senare kullen war, och Erich och Kerstin af den förra, med huilckas moders jordepenningar hemmanet som förpantatt och gjäldskyldigt war, inlöstes, huar till Hällie intett kunde neka, föruthan deth han föregaf sig läna sin fader några penningar, deth Erich och så sade sig giordt, förmenandes deth icke kunna detta angå, efftersom hemmanet då förlängst var med deras moders jordepenningar inlöst, deth Joon i Bergom betygade santt vora, som öfver deras afhandling varitt, och der hoos att intett löst arff, dödt eller quicht, föll barnen tilhanda effter faderen. Bengt befins wara Erichs syskonabarn och ingen kööpsedell fått och mycket mindre där med lagligen procedera kunnat, deth befans och att deras fader Anders Hällieson giffade sig tredie gången, och blef så uthfattig, att han lämnade hemmanett ifrå sig till förra kullens Erichz och Kerstins förmyndare Månss Ersson i Byom, som deth dels sielf, deels genom landbönder brukade, till des Erich Anderson myndig blef och deth antogh.

Ehuruvähl Hällie Andersson pröfvas af föregående ransakning icke ähr något uti Berghoms hemmanett, som hans fader enn tijdh åbodde och hans halfbroder Erich Andersson och halfsyster Kerstin Andersdotter till arfz fallit är, och den försålt till Bengt Månsson som fiärnare i slächten är än Hällie Andersson huarföre finner rätten skiäligt effter Sveries [fol. 307] lagh, att tillåtha Hällie Andersson att inbörda berörde hemman af Bengt Månsson med 52 d:r 16 öre s:m:t som han utgifvitt, och der pröfvas kan, att Bengt mehra hemmanet åbodt och bättre häfdatt än Kongl. Husesyhns ordningen biuder, moste Hällie honom effter mäthismanna ordom betala, förståendes att han intett tilträde till gården får, förr än besagde 52 d:r 16 s:m:t till Bengt restituerade äre. Om dee resterande 22 d:r s:m:t på träffat kööp, anstår Hällie att accordera med Erich Andersson och des syster Kerstin som han bäst kan.

10. Joon Pedersson i Dufved fodrade aff Peder Pedersson i Biörnängiett een gilling höö, som han effter giord jämkning och liiquidation af länss- och tolfmän, emellan dhem som mindre och större skada på sina äng toge då marchen 1678 gick öfver till Tydedaln i Närje.

R:s, att han förmente sig den tiden och något så väll som han kåsta, och 1678 och 1679 måst föllia marchen, hafvandes likkawähl budit honom tree daler k:r m:tt. Rätten pröfvar skiäligt att Peder Pedersson skall betala till Joon Pedersson 4 d:r 16 öre kopp. m:tt för een gillnig höö som chrono värdering den tiden var.

11. Effterskrefne anklagades hafva försummat hålliggiande i Mörssill sochn anno 1682. Oluff Jacobson och Joon Olsson i Tåtten, Jöran Pederson i Mohrvijken, Jacob Olsson i Lijen och Chrestier Andersson i Norhallen. Oluf, Joon, Jöran och Jacob uthlåfvade gifva för prætionen huar sine 3 m:r der med Chrestier Henrichson i Byom war nögd och tilfredz, men Chrestier i Norhallen var intiett tillstädes och lijka väl lagstämbd, dy saker för tredske 3 m:r.

12. Pastor herr Peder Sundius opviste ett opsattz på pastoratetz huussbygning i prästegården kåstnad denne höst bestående 10 tolffter sågbräder á 20 öre s:m:tt, två snickare för een månadtz arbette med 7 d:r 16 öre s:m:t [fol. 307v] och för deras månadtz kåst sex daler silfver myntt. Item sexton öre silf. m:tt för tuenne perssohner som några huuss i prästegården hafua tächt, belöpanes in alles $20\frac{1}{4}$ d:r silfvermyntt, huilcka ehrkändes forderligen att betahlas till herr pastoren, och föraffskiedatt, att huar tolfman dem proportionaliter af sin rothe och bygde lag oppfordrar och clarerar.

13. Joon Anderson i Berghom opbiuder tredie gången Henrich Nillssons och Anders Perssons hustrurs jordepartter i Berghom för 45 d:r silfvermyntt. Sammaledes Kerstin Jonssdotters halfva dehl i bemelte hemman till sythningzlöön effter som hon ålderstegen ähr

och sig sielff ej syta och föda kan, doch skohla dee innan laga fångz breehff kan ehrnås, medh bref bevijsa att deth deras rätta odalziordh varit.

14. Oluf Estenson i Edzåssen opbiuder första gången sin faders hemman ibm, inbördatt af sine syskon för 120 daler silfvermyntt, doch måste han å nästa tingh bevijsa, att hemmanett är deras faders rätta odall.

15. Föraren Oluff Lunn lagstämbd att svara länssman Hanss Månsson för deth han förledne sommar enn häst till skiutz tagitt och intett comparerat, dy saker till tree m:r.

[fol.308] **16.** Joon Olofsson i Byom och Brunflod sochn lagstämbd att comparera här på tingett, angående lönsklägher medh Kerstin Nillssdotter i Såå, och ej sigh instält, dy saker till tree m:r.

Ting 10 april 1685

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 31v–33, ÖLA

Anno 1685 den 10 aprilis höltz laga tingh medh allmogen aff Vndersåkers tinglagh, præsentē prætores och nämnden

Joon Östensson i Teghom

Bengt Erichsson i Äggen

Nillss Persson i Hoglandh

Abram Jonsson i Konäs

Joon Olufsson i Stambgiehl

Joon Pedersson i Dufwe

Carl Nillsson i Såå

Erich Månsson i Byhn

Nillss Carlsson i Swänstad

Oluff Andersson i Nedergård

Peder Pålsson i Wijken

-

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz förr specificerade placater.

2. Oluf Olufsson ifrå Grytan i Brunflodh sochn tilspordes om han sine edzgiärdsmän effter fästatt lagh på höstetinget hafwer att wäria sigh ingen beblandelse medh Kerstin Nillssdotter. Så hafft, och icke dess barns fader wara. R:s att han wille några i Brunflodh tingat, men inga medelst lång wägh kommitfram eller wänther.

Såsom Oluff Olsson ej gitter effter lagfästade på höstetinget sigh sielf tolfte befria ingen olåflig beblandelse medh Kerstin Nillssdotter i Såå hafft, så dömmes han till sakena, i anledning och krafft aff deth 19:e och 34 capitlett tingmähla balcken och plichtar fördenskuuld effter tredie cap. giffmähla balcken L.L. derföre med sine fyrattijo m:r och kånan Kerstin effter praxin saaker till tiugu m:r.

3. Nills Pedersson i Hårtlandh angaf, att dragon Matthias Nyman förledne sommar uthlåfwat antaga halfwa Pedher Olssons hemman i Hahrbysta aff twå tunlandh till bruuk på sin räntta och löön, till huilcken ändå han aff Nillss j sommars fick låf der något höö bärga, och nu förnimmes honom utj willia hålla ordh, huar till swarades, att han sitt löffte håller enär Nillss fullgör sitt med jordens [fol. 32] opkörande och måkande och hussens reparerande.

Nillss föregifwer sigh allenast låfwat jorden opresta och giödningen uthföra, deth furieren Johan Hällberg besannade, och enär Nillss kyndermäss tijden, Nyman i länssmans Hans

Månssons närwaru der om frågat, och i alt fall begärte sitt höö igen, han låfwat hålla sitt accord, och Nillss sitt med jordens oprestande och måkande huar till Matthias samtychte och war nögd att hålla sitt löffte om Nillss håller sitt.

4. Peder Goutsson i Krook föredrogh hurusom a:o 1676 opmalades Kall kyrckiaz tertial spannemåhl och opbakades till militiens behof, och blef liggiande så lãngie att deth förskãmbdes och intett blef aff milicen antagit, dy måtte sochnan samman skiutta penningar i dess stãlle till nijo daler silf. m:tt och dem lefrerade Peder i Krook och Joon Andersson i Bergom till Tõrris Pãdersson i Solsswedh att föra till kyrckiowärden Henrich i Mõrsill och læmbna till des någon dem aff fodra skulle. Capiten Ekmõller låg den tijden der i grãnnan och skull dem hafwa, hafwande Peder dem i kyrckrãchningen ännu intet niutitt.

Tõrris tilstår sigh penningar aff Peder och Joon för nijo åhr sedan tagit, och eij annat minnas kan, än deth war femb richzdaler, 16 öre silf. m:tt som han hoos Henrich j Byom insatte, intet wettandes meera där aff. Henrichz son Chresten berättar sin fader deth eij minnas, men modren kan sigh påminna, att Tyriss den tijden med penningar dijt war, men huem dem emottogh intett. Tõrris föregifwer sigh kunna medh wittnen bewijssa, att Henrich bemelte penningar af sig tagit. Joon i Bergom som penningarna utrãchnade förmenas wetta sielfwa summan. Sãssom hand böör hand fylla, och Tõrris Pedersson bekãnner sigh femb richz. dal. 16 öre silf: m:tt emottagit aff Peder j Krook och Joon i Bergom att nedersãttia och læmbna i Mõrsill till wederbõrandens affodran, och ehuruwãll [fol. 32v] Tõrris föregifuer bemelte penningar med wittnen kunna bewijssa lefwereratt till gãstgifwaren och kyrckiowärden Henrich Mårtensson i Byom, så är deth icke fulleligen skiett.

Altså prõfwar rãtten skiãligt, Sweries lagh lijkmåtigt, att Tyriss Persson måste besagde fem richzdaler 16 öre silf:r mynt som är åtta daler silf:r m:tt utan oppehãld betala, och sokia Henrich i Byom som han bãst kan.

5. Bengt Månsson i Byom opbiuder första gãngen, Hãllie Andersons Erich Anderssons och Abram Jonssons hustrus odalz hemman i Bergom af $1\frac{2}{3}$ tunland för 84 d:r s:m:t, och Bengt är med Erich och Abrahams hustru syskonebarn, och Hãllie aff annan moor.

6. Oluf Estensson i Edzãssen opbiuder andra gãngen sin faders hemman ibm inbõrdatt af sine syskon för etthundrade tiugu daler silfwermyntt.

7. Anders Pãdersson i Handõl opbiuder tredie gãngen Peder Anderssons hemman i Nordhallen á ett tunl. för 50 richz dal. oklandratss.

8. Anders Pedersson opbiuder tredie gãngen sitt giorde jorde- och hemmans bythe med Joon Jõnsson sãlledes, att Anders Pedersson behãller Handõll och Joon Norhallen, och fått till jãmkning aff Anders twã tunnor korn för åtta richzdaler och nijo richz dal. contant, som är skett den 3 april 1678.

9. Mårten Stensson opbiuder sin broder Joon Steenssons $\frac{1}{3}$ af faders hemmanett i Brãcken $\frac{1}{3}$ tunl. för 40 d:r s:m:t och een tunna korn första gãngen.

10. Anders Pedersson ifrå Handõhl insinuerade een köpeskrift aff Bengt Larsson i Nohlbyen på ett hemman i Swedie aff tree tunlandh för 135 daler silfwermyntt, de [fol. 33] dato Wndersåker den 5 novembris 1681, anhãllandes att des kiöp må första gãngen blifwa opbuditt. Men sãssom bem:tte hemman finss till een dehl wara dömbt till cadue, så kan rãtten intett befatta sigh der medh, förr än h:r gouverneurens resolution kan der öfwer förmås.

Ting 13–14 oktober 1685

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 81–87v, ÖLA

Anno 1685 den 13 och 14 october hölttz laga tingh medh allmogen aff Vndersåkers tinglagh, præsentē prætores och nämndens.

Joon Östensson i Teghom
Bengt Ersson i Äggen
Nillss Persson i Högländh
Abram Jonsson i Konäs
Joon Olsson i Stamgierdh
Joon Andersson i Dufwe

Carll Nillson i Sää
Erich Månsson i Byhn
Nillss Carlsson i Swänstad
Oluff Andersson i Nedergård
Peder Pålsson i Wijken
Jönss Anderson i Gröttom

1. Dato aflade Joon Andersson och Jöns Andersson sin nämbedemans eedh.
2. Item publicerades Kongl. Maj:ttz förr specificerade placater.

3. Dato beswärade Knuth Nillsson i Möhrwijken och Åhre sochn sig öfwer dragon Arfwed Ersson Hirss född i Tårsella sochn och Hahrstad by, som för fiorton dagar sedan uti Åhre kyrckia på des altar stuhlit nijo daler kopparmynt. Arfwed bekänner sigh taga kyrcknyckellen hoos kyrckiowärden Knuth, och om afftonen lest up kyrckian, och på altare tagit två tree-dalers plåtar. Samma affton blef Knuth warsse, att Arfwed hade penningar, och kunde wäll tänckia honom dem ej wäll fått, emädan som han då war kommen ifrå Offerdahls sochn, derest han sitt quartiere nu hafwer, i mening att kräfia af sig resten för Thomasmäss termin, den han intett fått hade, och han dess utan för otrogenheet varit misstänckt, och emedan som han der medh aff Peder Jonsson i Wijken een richzdahler sigh tillwäxlat hoos Knuth Nillsson, och han deth wetta fick, togh Knuth Nillsson koppar penningarna af Peder Jonsson till wijdare wndersökningh. Dagen effter kom budh ifrå kyrckioherden till Knuth, att på altaret liggjande penningar skulle sändas till honom, och kommande i kyrckian, befann han stölden wara giord, deth han för sitt huussfolck sade, och Arfwedh fått wetta, och der medh om natten der effter rymbdt der ifrån.

Pastor h: Peder Sundius [*fol. 81v*] tilspordes huru många penningar blefwe bårtstuhlnē. R:s, effter anteckningen borde der wara 9 d:r 9½ öre kopparmyntt, huar af Knuth berättar wara lämbnat 27½ öre kopparmyntt.

Arfwed tilstår sigh richzdaler wäxlat, och enär han märchte att stölden war kunnigh, togh han räddhogan till sigh, och begaf sigh till skogs strax wid gården, och om natten hoos kyrckobyman Oluff Larsson utur hans härberge lijtet smöör till 7 eller 8 m:r, fem kakor bröd och ett köttstycke stulit, och een fårskinsfäldh ibm, som legat i wedh lijdet, och der medh gifwit sigh på flychten åth Suhlfiället öfwer till Norie, och een mijhl wästan för Nordhallen som är den öfwerste byhn, aff corporal Jönss Kålling grijpen och förder uthföre warandes mästedehlen aff smöret och brödet och alt köttet oförtärdt och skinfällē behållen, huilcket är kommit till rätta.

Knuth Nilsson angaf i lijka måtto Arfwed Hirss för een lapp pung medh een mässingz-ringh, huar uti enn half korss richzdaler, een carolin och något smått mynt lågh, den han förledne sommar mistade, och misstäncker Arfwed der förr, emädan som dragon Anders Malmbergh sedt honom i sommers haftt een lapp pungh och een half korss richzdaler, och ringen till honom Anders sålt huar till Arfwed nekar, föregifwandes sigh inga sådana penningar haftt, utan enn lapp pung fått aff dragon Anders Swänsson, den han nyligen sålt åth dragon Issmaell Tax för een öre silfwermynt, och wäll een ring till Malmbergh sålt, men den tillijka medh fleere haftt med sigh ifrå Ståckholm. Malmbergh berättar sigh i sommars see honom hafwa enn half kårss richzdaler i enn gammall lapp pungh och een mässingz ring aff honom

kiöpt. Knuth berättar sigh see Arfwedh då han först ankom hafwa två mässingz och två jern ringar, och af honom fått enn aff mässingh, och två aff jern, och een af mässing änckian Karin i Eedzassen fått. Arfwed föregifwer sigh hafwa haft föhre mässingz ringar. Knuth berättade och Arfwed afhända sin härbergz nyckell, och den samma med sigh till fiälss haftt.

R:s, att han nyckellen togh, enär han märckte att kyrck- [fol. 82] stölden war kunningh blefwen, tänckianandes taga sigh der något till mattz, men dristade sigh intet där till.

Såsom Kongl. Maj:ttz strafordningh biuder, att alla kyrckiotyfwar antingen dee stiehla lijttett eller mehra skohla dömmas till lijfwet, och dragon Arfwed Ersson Hirss bekänner sig heembligen, och olåfwandes hoos kyrckiowärden Knutt Nillsson i Möhrwijken tagit Åhre sochns kyrckionyckell, och kyrckian opläst, och af des altare stulit sex daler kopp. m:tt, och kyrckian igen lest, och nyckellen satt i sitt förra och wahnliga rum, och sedan af Oluf Larsson i Kyrckbyen stulit något smöör, brödh och kött, och een fårskinsfäld, och så begifwit sigh på flychten till fiällden åth Nârie, huilcka penningar och mäste dehlen aff pertzedlarna, enär han ehrtappades äre kombne äganden tilhanda. Altfördenskuld effter Högbem:e Kongl. straff ordningh kan rätten icke frijkalla honom för lijfzstraffet, huilcket i wnderdåhn ödmiukheet hemställes till höglofl. Kongl. Swea Hoffrätz nådige omdömme och resolution.

4. Styckjunckaren Ingebrächt Schröder, kärade till constabell Carll Nillsson och hans hustru Susanna Hanssdotter för åthskillige skältzordh och missfirmande, som effter skrefne attester uthwijsa, nembl. Erich Rafwelsson och Gunnar Persson i Jerpen af d. 24 majj 1684 att Carll Nillsson effter een söndagz predijkan tillijka med sin hustru uti länssmansgården \wore/, begynte han trätta på Schröder, och han gick undan in i cammaren, och enär Skröder tiltalte Peder i Hallen för Nothskickz slåttwall, och lijttett der effter woro dee i föllie heem åth med Skröder, och strax kom Carll Nillsson och hans hustru medh een stöör i handen och bäggie kallade Schröder för een buskkrypare, landzlöpare, tyff och skielm, wijfwandes hustru med stören öfwer hufwudet på Schröder, det han tålde alt till des han kom till broon på bärget, och enär han rychte uth sin wäria och begärte få wara tillfredz, då lyfftede Carlls hustru både kiorttell och särck och wijste honom.

Färieman Joon Staffanssons, dragon Mattz Qwistz och [fol. 82v] Östen Jonssons i Hierpen af den 25 majj 1685, att Carll Nillsson sagt deth Skröder som ingen ährligh man emot sig handlat, sedan han kom på Skanttzen, aff tillfälle han brukade mun på pijgan och Skröder wille henne förswara. Färieman Joon Staffanssons af den 30 junij 1685, att Carll Nilssons hustru sagt sigh skola läsa paternoster för Lijsken, som är Schröders hustru, och henne opbasa så bukuther som hon går, och bedit honom komma medh att höra hur lustigt deth skulle gå ann med den mäskebyttan mäskebälgh.

Handtlangaren Johan Planttingz och Johan Harttmans tillijka medh sochnskrifwarens Grelss Olufssons, att enär h:r öfwerst. Vlfsparres bref till Schröder oplästes, och Plantting uthkom, sade Carlls hustru sigh achta inga muthor, och Carll Nillson sedan till Planttingh att deth är mutat nogh, eena dagen är du här och den andra där och kallade Plantting fuxswantzare. Henrich Normans och Johan Hartmans den 8 septembris 1685, att Carll Nillsson och dess hustru kallat Skröder buskkrypare och fitta.

Erich Rafwalsson och Gunnar Larsson aflade sin wittnes edh och wittnade som föllier. Erich Rafwalsson, att han seent om söndagz afftonen kom i föllie med Skröder och Carll Nillsson och dess hustru, som hade een käpp i handen, och effter långt kijfwande om Nothskick slåttewallen kallade hust. Susanna Skröder buskkrypare och landzlöpare, och mehra hörde och såg han intet, efftersom han gick främbst och ett lijttet stycke ifrå dem.

Gunnar Perssons, att Carll Nillsson och hustru Sussanna bäggie kallade Skröder för buskkrypare och landzlöpare under kijfwande om Nothskick slåttewallen, säijandes hustrun sedan, att Skröder handlar emot sigh som enn tyf och skiälm där utinnan, och enär Skröder rychte uth wärian, sprangh hon om honom, och lyfftede upp både kiorttell och särck, och hon under

wägen med een stöörända winkatt omkringh. [fol. 83] Joon Staffansson och Östen Jonsson tilstå sin gifne attest, och Carll Nillsson bekänner sigh säija att Skröder illa emoth sigh handteratt.

Harttman och Grelss sochnskrifware aflade sin wittnes eedh. Hartmans, att enär h. öfwerstens breef till Schröder oplästes, att Carll Nillsson skulle sättias ifrå commando, sade Carll Nillsson låth Gudh råda, och deth sacht, så att Skröder deth intet hörde, du töör så snart blifwa een skiälm som iagh, och enär dee gingo åth Skantzen, sade hustru Susanna till Plantting, det är mutatt, huilckett tahl Carll Nillsson hörde och sade till Plantting, deth är mutat nogh, den ena daghen löper du här och den andra där, din fuxswantzare, deth hustrun sedan repeterade i fyllerie.

Grells, att han stodh uthpå backen och hörde herr öfwerstens breef opläsas, då Carll Nillsson frågade huem som haar klagat, sedan gick Skröder in i Skantzen och badh denne komma medh, gick altså Planting först, då han råkade Carll Nillssons hustru som sade iagh achtar inga mutor, då Planting begärte wittnen på orden, och wid deth samma kom Carll gående, och sade deth är mutatt nogh, den enna dagen är du här och den andra där din fuxswantzare, mehra hörde han intett.

Harttman berättade där hoos, att enär twisten war om Nothskickz slåttwall emellan partterne, säijandes den eena sigh der på aff Pehr Ersson i Hallen fått låf och den andra med, då kallade, Carll Nillsson Skröder buskkrypare och hustrun kallade honom fitta. Joon Staffansson aflade sin wittnesedh och bekände att hustru Sussanna gående ifrå Jerpen, sade sigh slagit dragon Swän Snaphane och gaf sigh fanen att basa up styckiunckars Lisken den mäskebälgen och mäskebyttan, och bedit sig gåå medh och see huru lustigt det skulle gåå ann, warandes nogh drucken, deth han doch intet gjorde.

Carll Nillsson och hans hustru neka till altsammans föregifwandes sigh der utinnan o-skyldige wara, och att Skröder missunner dem den ringa täppen som dee legdt aff Peer Ersson i Hallen och Skrödeer vice versa, warandes oenigheeten och twisten af ägherne wid Skantzen opwuxen som bäggie wellat sig tilägna [fol. 83v] och lijkaväll höra dee intett Skantzen till och det som Carll Nillsson inhängnat af nederfält skogh, haar Skröder uthuggit i förstonne han kom dijth, ehuruwäll Carll Nilsson aff Pehr i Hallen låf hafft och sedan haar han gifwit Skröder låff.

Handtlangaren Johan Plantting beswärade sigh öfwer Carll Nillssons hustru Susanna, för deth hon honom beskylt hafwa tändt eelden på bastufwan wid Skantzen i förledne decembris månadt det Harttman och Joon Staffansson hafwa hört. Hustru Sussanna nekar der till säijandes sigh i häpenheet sägia, enär badstugan stodh i brandh, Gudh låte ingen deth med willia giordt.

Harttman refererade att hustru Sussanna förbannade den som elden slägt i bastufwan, och enär hon tilfrågades hwem deth giordt, swaratt att Plantting måtte deth af ondsko giordt, för deth iag hans korn af lafwan togh, och mitt dijth lade, hon war och något drucken. Joon berättade att hon sade först, Gudh nåde den som elden satt i bastufwan, och sedan att Plantting deth af ondsko giortt warandes hon drucken.

Alldenstund oenigheeten och twisten emellan styckjunckaren Engebrächt Skröder och constabell Carll Nillsson, pröfwes wara här kommen och opwuxen aff några jordägghar wid Skantzen som bäggie wellat bruka, oachtatt deth dee höra under Hällen och Jerpe byar, och dee lijkawäll tijdh effter annan derom kijfwatt, och såssom constabell Carll Nillsson effter endeligit intygande af den ordsaken och under något ordkastande och munbruuck af hastigt mode kallat Skröder buskkrypare och landzlöpare, så böte han effter 43 capitlett tingmålabalcken för huardera tree m:r och i lijka mätto för deth han kallatt handtlangaren Johan Pedersson Plantting fuxswantzare, effter bem:te capitell saker till tree m:r och såwijda Carll Nillsson effter ett wittne icke hafwer kallatt Skröder tyff och skiälm, utan under trättan om Nothskickwallen sagdt, att han derutinnan emoth sigh som een tyff och skiälm handlatt,

altfördenskull kan han intett derföre dömmas [fol. 84] utan medelst ett wittne twingas till laghen.

Hustro Sussanna Hanssdotter Carl Nilssons anbelangande, som haar skält och uthropat Skröders hustru Lissbett Pärssdotter för mäskebälg eller mäskebytta, böte och effter förr beme:t capitel sine m:r, och ändoch hustro Sussanna haar enär hon fick wetta och sågh att badstufwan stodh i brandh sagdt medelst owänskap med handtlangaren Johan Planttingh, om dess samma dagz under tagne korn af lafwan och sitt ställe, att han af ondsko deth hafwer giordt. Så kan rätten lijkawäll intett astimera sådant wara i synnerheet straff wärdigt, som af häpenheet och hastige mode i sådant tillfelle kan förfluet wara.

5. Larss Olsson i Skallstufwan angafs tillijka med sin hustru son och två dottrar försummat sidsta stoorböndagen detta åhret, huar öfwer hans hustru Kerstin Erssdotter sigh förklarade sålledes, att Larss Olsson war och är gammall och siukligh, och i då warande owäder fast omöijel. för honom komma, och icke heller hon, efftersom deras häst war bårt kommen och luppinn till Nordhallen, och sedan till Stallkiänstugan, derifrå Jöran honom heemförde. Sonen Göstaff war wäll hemma, men två daghar förr ifrå kyrckian heemkommen och mächtade ej gåå ånyo åstadh, och måste der hoos wara hemma och achta husset för rymmare som een och annan gångh där omkringh swäfwa, och sände den yngre sonen Jacob och huussman till kyrckian. Dåttran Maria föregifwer hon hafwa fallande siukan, och ej dristatt låta henne den långa wägen gåå, dåttran Karin är allenast på ellofte ååret, och måtte wara hemma hoos boskapen, hwareffter wndersöchtes, och befans Larss Olsson wara gammall och swagh af tarmlåpp och annat. Pehr Månson i Mestufwan som bijwistade gudztiensten sidste stoorböndagen betygade att Jacob och huussman på heemwägen ifrå kyrckian, söchte effter hästarne, dem Pehr Månsson fann wid Stallkiänstufwan och förde heem till Medstugun, och där tog Jacob och huussman deem emoth och förde heem. Dottren Maria betyges offta falla i brått, och Kahrin wallat booskapen. Pähr [fol. 84v] Månson betygar och, att intett quinfolck utan häst den wäghen medelst stoor flodh då komma kunde.

Aff foregående ransakning befinns, att Larss Olsson är gammall och af tarmlåpp siukligh och intett kunnat utan häst medelst stoor flodh och rägn wäder, fierde stoorböndagen komma till kyrckian och effter som intygat är att bäggie hans hästar wore till skogz lupne så ehrkännes deth för laga förfall, och han altså frij för stoorböndagzbrått. Sedan huad hans hustru Kerstin Erssdotter widkommer, så är och betygat att intet quinfolck för medelst stoor flodh och wattn i elfwerne kunde den tijden ifrå den ortten utan häst komma. Altså frijkalles hon i lijka måtto. Men sonen Giöstaf som och samma gångh waritt hemma och försummat stoorböndagen kan icke på något sätt undkomma böther, utan måste effter Kongl. Maj:ttz böndagz placat plichta med fyrattijo m:r. Dåttran Maria som bråttfällingh är och Karin som wallat bodskapen frij skonast och kunna intett med något straff beläggias.

6. Fältwäbell Henrich Örn angaf hurusom dragon Johan Årre förledne sommar sin wärdz Mickells i Lijen härberge opbrutt i bondens och dess huussfolckz frånwaru, det hustro Karin Perssdotter i Bärge som dijt gåendes kom ~~oeh~~ warsse blef och det sagt för Mickells syster hust. Kerstin i Lundh, hustro Karin haar och deth oppenbaratt för Oluff Håkansson i Bärge och Oluff Jacobsson i Lundh och ingendera giordt sig bekymber der om och altså rymbde Johan Årre tillijka med dragon Oluf Troofast öfwer till Närrie, och Årren sin liverie jacka, byxor, halssduken och bandet i härberget togh och med sig hade. Hustro Karin berättade som angifwit är och frågat Årren huad han hade i herberget göra och fick till swaar, att han tagher sigh allenast een bätta math, och sade för dragon Joon Nächtergahlz hustro Kerstin, Mickells syster, och badh denne gåå dith och se där effter, och där till med deth för Oluff Håkanson i Bärge sagt.

Oluff Håkanson förklarade sig sålledes, att så wijda han war gammall och trött, kungiorde han deth för Oluff Jacobson i Lundh och bad [fol. 85] honom tillika medh Kerstin gå dijth, som berättar sikh tillika medh hustru Kerstin dijt wara, och enär dee sågo härbergzdörren wara igen, icke dristatt sig gå dijth in, befruchtandes att där något skulle wara bortta, att dee skulle misstänckias \der/ före, warandes in i stufwan där enn bössa och ett paar wanthar lågh, och der medh gingo dee heem och intet ihugkomme deth för fältwäbelen heller corporal Kållingh openbara, effter som dee \intet/ kunde tänckia, att Årren skulle rymma. Samma dagh war corporalen intet heller hemma.

Saken togz i betänckiande, och kan intet sluteligen afhielpas, förrän hustru Kerstin kommer till mundz medh Oluff Håkansson, huar af man lærer om sammanhanget närmare wnder-rättelsse bekomma, och fördenskuld saakfälles hust. Kerstin som eij comparerat till sina tree m:r.

7. Oluff och Markuss Jönns söner gofwe wid handen att deras faars gårdh i Sölsswedh förledne feijgde blef öde och cronan heemfallen, den Joon Pedersson på frijheet optagit. Och såwijda Markus är blefwin dragon, så begäres att dee måtte få tilträda gården. Joon Pedersson hafwer niutitt der på två åhrs frijheet, och nyia huuss opbygd och jorden wäll häfdatt.

Såssom hemmanet medelst ödesmåhl är Kongl. Maj:tt och cronan heemfallit, och Joon Pedersson deth på frijheet optagit, så hafwa Oluff och Marcus Jönss söner ingen prætionion på förra börden der uti, utan Joon Persson conserveres der medh effter Kongl. resolutionen.

8. Bengt Ersson i Äggen kärade till Oluf Ersson i Myckellgård, för deth han gör sikh intrångh i muhlbete, så i skoghen som på sine eenskjilte ängiar som af ålder ifrå Myckelsgårdz och wästre Äggens ägher så i åker som änggh afskilde äre. Opwijsandes ett gammaltt pergamentzbreef af fogden Steen Öndsson, laghman Håkan Larsson och tree nämbdemän å rätta tingstadh dominica oculi a:o 1413 gifwit, aff jnnehold, att Oluff Tohrsson stadfäst Nilss Andersson eena jordh i Äggen och andra som Åsan [fol. 85v] hether med dess låtter och lunder i landh och wattn, Marda löpit och 2½ notgång i Åcke siöön till ewärdeliga ägho och derföre opburitt effter giort köp fulla penningar.

Oluff Ersson och Erich Ersson bekänna, att deras hemman i förre tijder waritt eth, och att deras ängiar äre särskilte ifrå Bengt, beklagandes att där dee icke skulle få hafwa fälöthen hoos Bengt, att dee medh sin booskap lijda nödh. Bengt berättade att dee hafwa sine fäbodas, skogh och heembeth nord om wägen för sikh, där han intett äger, anhållandes att huar må niuta sitt obehindratt.

Alldenstundh Bengt Erichsson i Österäggen bewijser med ett gammaltt pergamenttz breef daterat a:o 1413, under sin gård och hemman i Äggen lyda eena jordh som heter Äggen och deen andra som heter Åssen med dess låtter och lunder till ewärdeliga tijder som sielfwa brefwet med mehra innehåller och uthwijsser och Oluff Ersson j Mijckellgård och Erich Ersson i Wästeräggen sine särskilte äghor, som deras hemman i forna tijder ett warit, hafwa och possidera.

Altså kan rätten ingen förändringh der utinnan göra, utan till föllie aff 1 capitlett jordabalcken landzlagen och Kongl. Maj:ttz placat om skattskyldigh jordz dehning a:o 1677, dömmes såsom annan uhrminnes häfd, alla i berörde breef opnämde äghor och rättigheetes under Bengt Erssons hemman, här effter utan någons åtahl och intrång att höra och lyda.

9. Peder Månssons i Medstugan och Töris Perssons i Sölffsswedh attest, att aff kyrckiones i Kall sochn tertial, enär marchen 1678 skulle gå åth Närje genom Annien, uttogz tree tunnor korn, huilcka till feltmarskalckens Henrich Horns håffmästare lefrertes, blef oplässen och dem tilfrågat om dee kunna samma attest eedeligen besanna, huar till dee beiakade, och berättade

sigh det sielfwa see, huilckett korn håfmästaren tillijka medh annat som togz till militien qvitterade.

10. Tyris Persson i Sölfsswedh kärke till Henrich Mårtensson i Byom [fol. 86] om fem richzdaler och een carolin som han 1678 föregifwer sig till honom lefwereratt för något brödh som bakades aff Kalls kyrckias 1678 års tertial åth militien, och medelst des owulige handterande icke kändes gått, och dy utgiordes penningar i ställe och som sagt är till Henrich lefretes att låta krigzfolckett som lågh i Altzen dem få, huar till Henrick aldeles nekar och bedyrar sigh ingen skillingh aff Tyriss sålledes opburitt, säijandes och, att der han till militien skyldig warit, så hade han sielf bordt göra lefwereringen, två tunnor korn befins wara till brödh uthtagne á 4 d:r s:m:t som gör och är 5 r:d:r och een carolin, der till kyrckwärden Peder i Krook samtycker. Bemelte penninghar emottogh Tyris Persson på sochnens wägnar att lefwerera. Såssom Tyriss Pedersson hafwer på sochnans wägnar opburit åtta daler silfwermynt att lefwerera till militien i ställe för deth kaflade brödet som war bakatt af två tunnor korn som toghes aff kyrckians tertial, och gitter eij öfwertyga Henrich Mårtensson samma penningar emottagit. Altfördenskuld blifwer Tyriss skyldigh att betala till kyrckian bemelte två tunnor korn så wijda kyrckian ingen regress till sin betahlningh elliest kan hafua emädan som kornet eller dess wärde intett kan wijsas wara kommit till chronones nytta.

11. Erich Ersson i Wästeräggen angaf, hurusom Erich Ersson i Krookum och Mattmar sochn, hafwer ett angh i pantt för siu daler 16 öre silf:r m:tt som kallas Rijss, som under Äggen lyder, och han måst utlagorne betala derföre i femb åhrs tijdh begärandes det under rätta bohlstad ighen, huar till swarades, att Nillss Andersson i Äggen till een oskyldh pant satte ett angh, större Brännan benembd, som stodh i tiugu år, och blef opdragit till Österäggen och Rijssänget i ställe satt, deth Erich Olsson swarandens fader inlöste för tijo r:d:r, huar aff Erich Ersson i Äggen betalte 5 r:d:r och femb r:d:r restera. Nillss Andersson som brukade halfwa gården i Äggen beiakade att deth bruka skulle till dess han sina penningar skulle bekomma [fol. 86v] och hafwer och derföre åhrligen betaltt afradzskatten. Emädan som Erich Ersson i Krookum, een dehl aff Rijssänget pantewijss för siu dal. 16 öre s:m:t een tijdh hafwer brukatt, och derföre afradzpenningar åhrligen betalt, och deth lijkawäll hörer under Erich Erichssons gårdh i Wästeräggen, altså lägges berörde Rijssängh under förra bohlstad igen effter Kongl. Maj:ttz jordeplacat. Men så wijda Erich i Krookum afradzpenningar der före betaltt, så böör han i deth anseende, iembwäll och effter Kongl. Maj:ttz resolution den 10 martij innewarande år aff Erich Ersson i Äggen niuta och igen få ofwan ber:d [?]7 d:r 16 öre silfwermyntt.

12. Pär Pålsson och Joon Persson i Vijken och Peer Persson i Biörnänge beswärade sigh öfwer Peder Persson och fendrick Chrestopher Reitt i Backen, för deth dee förledne sommar hafwa slagit een fäboowall som kallas Skuthwallen, som Vijkmannen och Pähr i Biörnänge rächna för sin, effter een förlijkningh giord 1672 den 26 7bris lydandes, att förlijkingen emellan partterne är bemelte dato skiett sålledes, att Backmannen skulle få två tunnor salt och der medh afstå sin prætion i boowallen, och dee andra den få nyttia och bruka för sig och sina effter kommandom, men intett skulle Vijkmannen sittia der i wallen med booskapen för back slätten skull som hardt der till ligger, utan sättia sigh neder annorstädz der omkringh, medh förordh att der Vijkarne uthbeta deras slått, så skulle alt ophäfwas.

Förlijkingen haar länssman Larss Olsson och nämbedemännen Östen Jonsson i Eedzässen, Anders Håkansson i Grötom och Peder Nillsson i Hårland underskrifwit til lijka med Oluff Andersson i Västgård och sochnskrifwaren Petter Blom. Joon Persson i Backen föregifwer sigh intett wetta af bem:t contract och förlijkningh, utan fått een tunna saltt för den skada Wijkarne der sigh tilfogat. Fendrick Reit berättar deth wara skiett förr än han antogh hemmanett, och att Wijkmannen sig gifwit åhrligen tobaak för sin andehll i boowallen, dertill

dee nekade, säijandes sikh gifwit honom tobak enähr deras booskap oförmodel. på deras slått der iempte någhon [fol. 87] skada giordt. Joon Persson i Wijke haar till Johan Girss lefwereratt een halff tunna som ärkännes. Pär Pålsson till fendrickens antecessor Joon Jonson som är boende i Norie een half tunna och två [pund] och Pär Perssons antecessor i Biörnängie och lefwereratt fyra wåghar är 1½ tunna och två [pund].

Såssom contractet och förlikninghen om Skuthwallen emellan Wijkmannen och Backboerne är a:o 1672 d. 26 septembris aff troowärdige männ oprättat och stadfästatt, huar af twenne ännu i lijfwet äre, och Backmannen lijkawäll understått sikh bemelte boowall detta åhret slå. Altså finner rätten skiäligt, att saken opskiuta till nästa laga tingh, då gamble länssman Larss Olsson och Oluff Andersson i Västgård skole wara tilstades sikh deröfwer förklara, och höett i boowallen dömmes i medlertijd i quarstadh ståndha. Pär Pålsson åligger och så under den tijden skaffa sikh bewijss att Joon Jonsson af sikh anammat och opburit fyra wåghar saltt.

13. Hustru Märirt Erssdotter ifrå Äggen beswärade sikh öfwer sin systeman Gunnar Gummudson i Bleckåssen för deth han på bythett i Äggen effter fadren Erich Olsson emottagit på sin och sin hustrus wägnar i någre pertzedler till åtta dal. silfwer mynttz wärdhe, huar af henne tilkommer halfparten, den hon intett af Gunnar sägher sikh kunna bekomma, huaröfwer han sikh förklaradhe, att han intett mehra fått än bythesmännen honom tildelte, der iblandh war wähl något som Märirt effter giordt sluth på bythett, iempte fleera måtte cedera och afstå för deth hon i fadersgården sin datter opfödt hafwer. Bengt Ersson i Äggen deras broder, betygar att Gunnar intet bekom mehra än honom tilllades, och att för sikh för opföda och något kårtades, huar medh han war förnögder. Effter modren berättar hust. Märirt på sin anpart falla, een fäldh medh rött kläde och tree alnar wallmar och på Gunnars hustrus dehl, een brun kiortel, men hon fick intet niuta fälden, utan Gunnar togh den. Gunnar föregaf att hennes datter som tilstades war begärte bytha med sikh, deth han giordhe.

[fol.87v] Emädan som intygat är att Gunnar Gummudson å sin hustrus fäderne intett mehra bekommit än henne på arfskiftet af för ordnade männ blef tillagt, så giörs der uti ingen förändringh. Men så wijda hustru Märirtz datter Britta sikh tilbytt af moderne een bruun klädes kiortell emot een fäll med rött kläde och tree alnar wallmar, som modren intett är nögd medh, så tillåthes modren taga sin tillfaldne dehl aff Gunnar och lefwerera ifrå sikh bruna kiortellen.

14. Bengt Månsson i Beriom opbiuder andra gången sitt kiöpte och inbördade hemman ibm af 1 $\frac{2}{3}$ tunl.

Ting 24–26 april 1686

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 175–179v, ÖLA.

Anno 1686 d. 24 och 26 aprilis medh allmogen af Vndersåkers tinglagh, präsente prætores och nämnden.

Joon Östenson i Teghom
Carll Nillson i Såå
Erich Månsson i Byhn
Abram Jonson i Konäs
Joon Olson i Stamgiähl
Joon Anderson i Dufwe

Bengt Ersson i Äggen
Nillss Person i Hoglandh
Nillss Carllson i Swänstadh
Olof Anderson i Nedergårdh
Peder Pålson i Wijken
Jöns Anderson i Gröttom

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz placater.

2. Dragon Sallomon Johansson Harttman förestältes och skuldgafs hafwa besåfwitt Märett Pedersdotter ifrå Smistad by uti Lijtt sochn huar till han beiakade, men intett kommer barnet i hans rächningh, deth kånan och bekänner, berättandes sigh medh dragon Erich Andersson olåflig beblandelsse hafft, emellan Kindersmässa och Gregori marcknaden 1685, och der af hafwande blifwin, (då hans laghgiffa hustru Britta Olufsdotter i lijfwet war) och barn födt fiorton daghar för allhålgon bem:tte åhr som än läfwer. Erich Andersson haar förledne sommar rymbdt till Norie. Sallomon haar häfdat Märitt påsketijden der effter [*fol. 175v*] saken togz i betänckiande och dömbdes att Märitt Pedersdotter som har olåflig beblandelsse hafft medh Erich Anderson som då giffit war plichtar effter Kongl. straffordningen med sina 40 dahl. silf. m:tt, och Sallomon Harttman som henne sedan häfdat böthe såsom för een annan hoora effter praxin 3 m:r. Och så wijda lagen icke i synnerheet exprimerer hurudant straff een sådan som medh giffit peersohn aflar barn, och under den tiden låther sig af een ogiffit häfda, så heemställes des delictum uti underdåhn ödmiukheet under höglofl. Kongl. Swea Hoffrätz nådh och höghrättwijse omdömme och resolution. Vide 12 puncten infra.

3. Jöns Larsson i Hambre förestältes och tillspordes med huars låf och tillståndh han tree stycken älgzdiur skuttit. R:s, h. öfwerste leutnantens wälb. Bengt Ribbingz på ett, huar öfwer feltwebelen Henrich Örn opwiste des zedell af d. 26 october 1685, lydandes att efftersom Hans Maj:tt haar gifwit herr öfwersten låf att skiutha 2:ne elgar, dy låfwas Jon i Hambre att skiuta een elgh åth öfwersten, berättandes Jöns sigh skiutha effter een på Norhall skogen, och intett kunde märckia om dhet träffade, och altså sköth han andre gången effter ett diur som strax föll, warandes fyra diur i föllie wid första skåttet men hunden iagat allenast effter ett som han sköth och dee andra skingrades som skedde d. 6 martij och näst före d. 3 på sin broders Nilsses och Larss Östensons skogh i Tångböhle een älgkalf skutitt och köttet förtärt. Diuret som herr öfwersten bekom war till tuå åhr gammalt och dhet andra om tuå eller tree åhr huilket Olof Andersson i Norhallen igenfunnit, fiortton dagar där effter, des hudh tillijka medh kalfwens ären i beholld och wäntas hijth. Feltwäbellen berättar dhet Jöns dagen effter som han ena diuret effter ordre skuttit dhet för sig sagt och enär han frågade honom om han icke fleera skutitt, swaratt, att han [*fol. 176*] deth intett giortt, säijandes lijkwäll sigh minnas, att zedellen nämbnes två, och om han dhet säkert wiste kunde han wäll skiuta een till. Kommandes pass åtta dahar der effter till feltwäbelen och säger sig skuttit effter ett diur som Norhallmannen igen funnit.

Såsom Olof Anderson i Norhallen som dhet ena diuret igenfunnit böör examineras, och herr öfwersten i ett sitt breef förmähler sig willia Kongl. Maj:ttz permission och nådige tilllåthelsse skaffa på älgdiurens skiutande. Altså differeres der medh, och hafwer Jöns Larsson som een löscker man är, stält sin broder Nilss Larsson i Hambre i löffte för sigh till nästa laga tingh.

4. Dragon Carll Kiehlsson angaf sigh förledne åhr 1685 på Löfångers marcknan uti Norie, bedia Peder Eliesson i Berge att försällia åth sigh een kakellugn af tälliestehn, och huarken ungnen eller penningarna bekommit, begärandes ett dera.

R:s att han togh emooth kakellwngnen och den hade till marcknadzplattzen och fick honom intett sällia, och dy insatte hoos gästgifwaren Kohlbrann i Löfånger, och i förledne winther der effter frågat, och fått till swaar, att 2:ne wore insatte i fiohl som och blefwe uthtagne och äfwen swarade Pähl Steens hustru som samma bodh, detta åhr innehade.

Såsom hand böör hand fylla och Peder Eliesson tillstår sigh emottagit een tälliestehns kakellugn af Carll Kiehlsson att försällia och huarken penningarna eller ungen låtit få. Altså

finner rätten skiäligt, att Peder skall utan oppehåld betalla till Carll Kiehlsson för wngnen 9 dal. kopp m:tt som han pröfwes j Norie kåstatt, och söke han sin fångzman giästgifwaren Kohlbrann dhet bästa han kan och gitter.

5. Erich Andersson i Hårdland kärade till Larss Olsson i Hållund om fyra dahl. s:m:t som han skall wara skyldigh på cronones uthlagor, och frambledne sochnskrifwaren Larss Andersson [fol. 176v] inwist Pehr Pålson i Wijk bekomma som resterade på ett hästeköop till befallningzman Jonas Flodin huilka han intett fått hafwer och dy söker Erich Anderson som Larss ärfft haar. Enär Larss Anderson på sin sothesäng legatt, har han kallat till sigh Jöns Ersson i Restad och Jöns Person i Hårdland, och bedit dem wara wittne, att Larss Olsson är skyldigh 4 dal. s:m:t på uthlagorne, dhet dee med nambn och boomerkien attererat hafwa, och nu inför rätten dhet tillstå, huar emoth Larss exciperade och föregaf sig intett wara skyldigh, utan betalt sina wtlagor så wäll som någon annan då påkrafdes, och att quittancierne een och annan tijdh inforrades och icke tillbaka lefwerertes. Sochnskrifwarens opbördz längd pro anno 1678 framwijstes huar af fans specialiter uti huad pertzedlar han 1678 åhrs räntta betaltt huar opå rester 2:1:18 s:m:t och meera kan han intett säija sig lefreratt. 1679 åhrs opbördzbook är icke wid handen.

Så wida Larss Olsson intett kan bewijsa på 1678 åhrs uthlagor wara mehra lefreratt än sochnskrifwarens Larss Anderssons rächningh förmåhr, huar opå han fins skyldigh 2 dal: 1:18 s:m:t. Altså dömmes han dem betalla till Per Pålsson. Sedan huad som brister på dee fyra dal. s:m:t som fordras, blifwer stående till des 1679 åhrs oppbördzlängd kan komma tillstädes att öfwersees. I medlertijdh betallar Erich Andersson som sin broder Larss ärfft bem:tte brist som åhr 1:31:6 till Peder Pålsson.

6. Erich Mårtenson fordrade 40 dal. kopp.m:tt af Jöran Ersson i Nylandh som skolle restera på sin broder Gunnar Mårtensons trediemans löön. R:s, att Jöns Erson i Rijsse och Lukas Ingmunsson i Nylandh wore interesserade med sigh att hålla och löna trediemann Jöns föregaf sig till Jöran något betaltt, och åthskillige åhrs klockartull haar han inne hoos sigh. Jöran berättade restera för Gunnar 30 dal: men Erich sade som han hört af hans huussbonde att resten [fol. 177] skulle wara 40 dal. kopp. m:tt. Jöran gick först tredieman för rothan och sedan kom Gunnar och löste honom af, förståendes att han blef tagen så wijda han löös drängh och icke bonde ärer, och strax blef uthcommenderat. Olof i Michellgårdh hoos huilken han tiänte säger honom få een wallmarsjacka, byxor och een pälss och tijo dal. kopp m:tt som rustmästaren emottogh, och intett torde han mycket mehra bekomma.

Såwijda Jöran snart ett åhr \sielf/ gått tredieman, så pröfwes skiäligt att dhet skall afrächnas, och rothan skall betahla till Gunnars broder Erich Mårtenson 30 dal. kopp. m:tt proportionaliter, och fins emillan iämcka uti gode mäns närwaru.

7. Jöran Ersson Nyland beswärade sigh öfwer feltwäbell Henrich Örn för dhet han 1684 Michaelis tijdh af sig handlade ett gammalt stodh för 3 dal. 24 öre s:m:t och låfwade betahlningen till Kindermässa, dhet han intett hållit, dy nödgatz reesa till honom och kräfiat, men han swaratt, dhet skulle skee så snart han finge sin löhn, hoos Swän Andersson i Stangierd skedde köpet.

R:s, att köpet war, att betala stoett till juul, och der dhet eij skulle kunna skee, så skulle han hafwa dhet på foder. Item att hofwan warit borttruttat och kommit wähl till rätta doch in moth wahren ruttnade den bårtt, och stoett kastade föhlet och störtte om wahren 1685. Örn föregifwer Jöran under reessan till och ifrån Norie wara hoos sigh och krefde betahlning, och gifwitt till swaar, att elackt fohrtijdh war och lämbnat honom taga dhet igen effter wåhrandan om så behagas skulle. Men Jöran håller sigh widh giorde köop, och att alla wiste dhet stoett tilförne waritt oferdig i fothen och blifwitt godh, och han eij låfwat eller kunnat dhet wårdha.

Partterne förljichtes således, att feltwäbel Henrich Örn, [fol. 177v] skall i ett för allt gifwa Jöran Ersson een dal. s:m:t och den till Michaeli nästkommande betalla.

8. Peder Olsson i Dufwe och Joon Anderson ibm kärade till Nils Larsson i Hambre om ett quarnställe i Gräningzåhn som hans fader Larss Nillsson för någon tijdh sedan af Henrich Anderson som då åbodde Jöns Anderssons hemman, för een richz dal. köpt begärandes dhet under förre bohlstad igen som på dhes äghor och icke på Nills Larssons är belägett emoth lössn.

R:s. Nills Larsson berättar sin fader dhet köpt för een r:d:r och begärer dhet få behålla men actores föregifwa sikh dhet ej mista kunna, emädan som deras gamla quarnställen äre uthskurna, och Peder Olssons intet kan repareras. Peder och Jons hemman hafwa tilförne waritt ett mantahl, men nu separerat och swarar för 2:ne.

Altfordenskulld dömmes Nillss Larssons innehafde quarnställe i Gräningzåhn effter Kongl. Maj:ttz placat om skattskyldig jordz dehlingh under förre bohlstad igen, och effter Kongl. Maj:ttz resolution d. 10 martij 1685, bekommer han tillbaka sin faders derföre utgifne een richz dal:r.

9. Länszman Hanss Månsson beswärade sikh öfwer Anders Olson i Edzåssen, för dhet han af Joon Olsson i Tåtten förledne åhr hafwer tagitt een dal. s:m:t på Erich Andersons wägnar, som länszman borde hafwa effter Erichz tillåthelse, emädan som han een dal. s:m:t af oppburne wägabyggningspenningar på länszmans wägnar förskingratt, dhet Carll Nillsson i Sää betyger och berättar sant wara, och att Erich bedit sig säija deth åth Joon, men han råkade honom intett, förr än Anders penningarna tagit. R:s, att Erich war sig skyldigh een dal. s:m:t, och bedit [fol. 178] Joon den innehålla af wägabyggningspenningarna i dhet han giorde och sedan Erich rymbde bemelte een dal. fått. warandes Anders och Erich swågrar.

Såssom jntygat och bewist är, dhet Erich Andersson förfaritt een dal. s:m:t af oppburne wägabygningz penningar på länszmans Hanss Månssons wägnar, och gifwit tillstånd den samma aff Joon Olsson i Tåtten af sin wägabygningz löön att unfå, huilken Anders Olsson tillgripitt, altså pröfwes skiäligt, dhet länszman Hans Månsson är berättigat att få af Joon Olsson i Tåtten samma 1 dal. s:m:t och Anders Olsson söke Erich som hann bäst kan.

10. Medelst oppskåfsdomen på höstetingett emellan Wijkmannen och Backmannen angående Skuthwallen, togz saken före, och efftersom af länszman Larss Olsson intett kunde komma till städes, oppwistes hans zedell af d. 21 huius, huarutinnan han består och besannar 1672 åhrs oprättade contract emellan Wijk och Backmannen. Oloff Andersson i Wästgårdh som och contractet biwistatt berättar äfwen så som skrifften 1672 förmåhr, men kan intet annat minnas än att dee skulle gifwa 1½ tunna saltt. Peder Pederssons son Joon Peersson berättar sig medh fendrick Chrestopher Reitt (som ligger siuuk) aftallatt, att dee nu samtyckia till 1672 åhrs giorde förljikningh, och her effter intet præterdera boowallen, allenast dee för annat ödh blifwa frij. Nillss Carlsson i Swänstad och Olof Håkanson i Gerde berätta, att Joon Jonsson på marknan i Norie sade sikh wara förljicht medh Peder Pålsson om boowallen och fått fyra wåghar saltt. Joon Persson föregifwer sig lijten ordsak wara, att boowallen 1685 blef slagen, utan fendricken honom der till öfwertallat. [fol. 178v] Såssom Joon Pedersson i Backen på sin och fendrick Chrestopher Reittz wägnar godwilligt submitterar sikh 1672 åhrs contract och förljikningh om boowallen wid Åhre skuthan som kallas Skuthwallen, huar effter Peder Pålsson och Joon Pedersson i Wijken tillijka medh Peder Pedersson i Biörnängie berörde boowall bordt niuta och behålla.

Altså förblifwer rätten der widh, och tillehrklarar bem:tte persohn samma boowall framgeent behålla, alldeles som förljikningenn innehåller och uthwijsser. Angående dhet fendricken och Joon Pedersson förledne sommar boowallen olåfligen tillgripit och bärgatt, kan intet

slutel:n företagas och afhielpas, förr än fendrik Reitt och Joon Pedersson komma till munss och examen för rätten, då och doom skall föllia om förledne åhrs höö af boowallen.

11. Lucia Erssdotter klandrade på Olof Jonssons pantträttigheet i Brattlandzhemmannet för tiughu r:d:r föregifwandes sigh ej sin andehl nånsin pantsatt, jembwäll och att han till Nills Ersson intett gifwitt 35 r:d:r in specie för des anpartt, uthan 23 r:d:r á 6 m:r s:m:t, huar emoth opwistes såssom tillförne, till dhet förra een panttförskrifningh af d. 24 majj a:o 1677 verificerat af Peder Månsson i Medhstufwan och Carl Nillsson i Så, och den senare af Swen Andersson i Stamgierdh och Olof Olsson i Brattland huilka förutan Carl Nillsson frånwarande ähre. Och ehuruwäll Oloff Jonsson effter laga procedere fått der oppå lagha fångz breef, så håller rätten lijkwäll nödigt att examinera å nästa laga tingh förskrefne perssoner uti bem:tte måhl, då Luci på sitt giorde klander skall få swaar.

12. Kånan Märitt Pedersdotter som den 24 bekände sigh hoorat medh dragon Erich Andersson som då gifft war, och sedan med Sallomon Harttmann, huar effter hon blef dömbd, förekom [fol. 179] och berättar sig intett haftt beställa medh Erich Andersson, utan medh Frantz Johansson som sig ombedit bekänna på Erich Andersson. Baggie både Frantz och Erich äre i Norie. Erich Andersson berättas föllia leutnant Larss Haltz till Ångermanlandh och till Kyndermässa kommit tillbaka. Frantz reeste till Norie sidst på åkeförett 1685. Bengt Ersson i Äggen berättar sigh förledne wintter uti Norie fråga Frantz om lägersmählet medh Märett, och fått till swaar, att hon har fuller någon annan och der medh gått sin wägh. Kånan nekar alldeles sigh horatt medh Erich Andersson, och att Frantz barnfaderen är. Hwarföre förordsakas rätten att låta förra doomen effter hennes egen och friwillioge bekännelse beroo och hwijla sigh till des Erich Anderson och Frantz Johansson som till Norie för reste ähre kunna träffas att förhöras dherutinnan som henne åligger att wara bekymbrat om.

13. Dragon Joon Nächtergahls hustru Kerstin Carllsdotter berättar sig frågha Johan Orre hemma hoos sigh huad han hade beställa i sin wärdz låfft, och fått till swaar, att han togh sig lijttett maath och skulle gå till Wijken. Om morgon effter gick hon och drängen Oloff Jacobsson till Lijden att förnimma om honom, och kommande dijth funno dee bössan liggia på bordet och dragons wanttar, men intett folk var hemma, dy kunde dee ej tänckia Orren wara rymbd som nu föregifwes, utan elliest borttgången till Wijken eller annorstädes. Livene jackan föregifwer feltwäbel Örn honom j bondens bodh och låfft tagitt, dhet han i hans frånwaru oppbrutitt som skedde om een måndagh, och feltwäbel berättar sig dhet ej fått wetta förrän om fredagen, logerandes een halffmijhl der ifrå. Men corporal Kållingh allenast ett lijttett stycke der ifrå. Olof Jacobsson berättar som till förne, att han intett kunde tänckia honom willia rymma, och att corporal Kålling kom icke frå slätten förr än torssdagz affton.

Alldenstundh dragon Johan Åre hafwer sin wärdz Mickell [fol. 179v] Carllsons bodh i Liden uti hans och des folkz frånwaru oppbrutitt, och livene jackan, byxorne, halssduken och bandett bortt tagitt, och Mickels syster dragon Joon Nächtergahlz hustru Kerstin Carllsdotter tillijka med drängen Oloff Jacobson i Lundh dijth waritt att see effter Åren och enär dee funno een bössa och hans wanttar liggia i quarteeret, kunna de den intett tänckia heller inbilla sigh dhet han skulle wara rymbdt och dy dhet för feltwäbell Örn som boor pass een half mijhl der ifrå och corporal Collingh som på slätten war ej kunnat openbara. Altföre den skull kan rätten intett finna dem skyldige att swara till Årens bortstulne liverie.

14. Joon Anderssons arfwa insinuerade een laghbuden och laghstånden köpe och sythningz skriff på Peder Steenssons hemman j Bergom och sidsta oppbudet skedde d. 6 decemb. a:o 1684, dy bewillies derå fastebreeff, som extraderas enär bewijs oppwijsses att dhet waritt gammalt odall och icke waritt öde.

15. Olof Östensson i Edzåssen opbiuder tredie gången faders hemmannet som han af sine syskon inbördatt.

16. Bengt Månsson opbiuder 3:die gånghen Bergoms hemmannett af $1\frac{2}{3}$ tunlandh för 84 d:r s:m:t.

17. Mårten Steensson opbiuder 2:ra gången sin broders Joon Steensons hemman j Bräcken $1\frac{2}{3}$ för åttatijo d:r s:m:t.

Ting 9–11 oktober 1686

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:11, fol. 242v–246v, ÖLA.

Anno 1686 den 9 och 11 october med Vndersåker närwarande häradzskrifwaren wäll:tt Carll Wargh och nämbden

Joon Östenson i Teghom
Carll Nillson i Såå
Erick Månsson i Byhom
Abram Jonson i Konäs
Joon Olsson i Stamgierdh
Joon Andersson i Dufwed

Bengt Erson i Äggen
Nillss Pederson i Hougländ
Nillss Carllson i Swänstad
Oloff Andersson i Nedergårdh
Peder Pålsson i Wijken
Jöns Anderson i Gröttom

1. Dato publicerades Kongl. Majj:ttz placat om myntte valoren.

2. Länssman Hannss Månsson föredrogh hurusom Anders Pederson i Tångböhle förledne höst utj bytett effter sin moder angifwitt att styff fadren Larss Östenson ibm hade skutitt 2:ne älgzdiur, och länssman näst före huderne sigh tillhandlatt, och dy dem behållit till laga utförande. Anders Person bekänner sigh i dryckenskap så sagt, efftersom han tychte sig af sin styffader j wåhnerne wara præiudicerat och skedt förnär, men sedan förnummitt och sedt honom ett diur fått j grafwen, näst eller något för Mickelsmässo, och deth andra och för Mickaelie dagh. Huderne besåges och den eena synttes ögonskeenl. wara gången för ledh och hålett der wdden eller skiächtan träffatt. Men på den andra som Larss berättade wara fången i grafwen fans ett lijtt håhl emellan bäggie ögonen, och kan ej annat märkias än dett måtte wara aff een kuhla, warandes rundt på eena sijdann och sielfwa skinnet gifwitt sigh inn åth ifrå hårgåhlen, huilkett gafs Anders Pederson wid handen och tillspordes om han kan med edh hålla deth icke skutitt wara.

R:s att han intett weet der aff, utan trodt deth som för honom sagt är af Larss Östenson och ursächtar sigh afläggia sin wittnesedh. Larss Östenson föregifwer sigh ej wara medh enär deth [fol. 243] diurett fångades, utav Mårten Falknär och styfsonen Joon Pederson som deth skall fått i grafwen, säijandes, kan hända, att diurett läfde i grafwan, och der som offta skeeplägar dett skutitt. Joon är hemma och Mårten j Norje.

Så wijda det ena diurett synäs wara skutitt, och Larss Östenson föregifuer sigh intett waritt medh enär deth fångades utan Mårten Falknär och Joon Pederson, och dy ej weeth om dee deth i grafwen skutitt, och Anders Person som dhet först uthropatt söker undanflycht, altså förordsakas rätten saken differera till des Joon Pederson kan komma till förhör.

3. Drängen Oloff Olsson ifrå Brattlandh skuldgafs hafua belägratt Lucia Olssdotter i Reenstad och aflatt barn tillsammans som läfwer och bäggie bekänna och tillstå lägersmålett, och ingendera förr med denn synden beslagen, dy plichtar han effter 3 capitlett giffmåla balckenn landzlagen 40 m:r och kånan effter praxin 20 m:r.

4. Dragon Peder Eliesson i Bärge angaf sikh tientt för trediemann, och fadren på löönen opburitt fyra tunnor korn, och der hoos låtitt honom få een koo. 3. Tientt sedan i 2½ åhr för gården och inga uthlagor fått. 4. begifwitt sig heem och betaltt uthlagorne i 2½ åhr, och förledne wåhr halp säden neder i åkeren, och moste likkawäll der ifrån huar öfwer fadren sig förklarade sålledes 1, att 2¼ tunna korn haar han fått af hans bönder som öfwertallade honom att gåå trediemann för sikh honom oåthspordt. 2. Kohn blef slachtatt och han war hemma om winteren, och tillijka medh andra syskonen denn förtärde, men huden togh hann och opgiorde till skoor till sitt behoff och nytta. 3. Att han war i hans brödh, och wände gårdzsens afwellenn som han bäst wille och kundhe och ingen räkenkap giorde, giorde [!] och enär tijdh gafs, skoor åth folck och allt behöltt. 4. Äfwen så med dee 2½ åhren, och då ägde han mehra booskap ännu, och fattigare [fol. 243 v.] nu än enär han kom, och förledne wåhr gått derifrån utan någhon ordsaak, effter egitt behagh, som han 2:ne wårar och förr giortt. Elias Olssons broors söner som sin arfspartt i Bergie hafwa bekänna sig hafwa fått på uthlösningen nembl. Jacob Olsson 7½ r:d:r och Peder Jonsson 5 r:d:r á 6 m:r rächnade.

Partterne blefwe sålledes sin emillan förlijchte, att sonen Peder Eliasson ophäfwer sinn hafde prætion emoot faderen Elias Olofsson i Berge för nederlagt arbette, giordienst och förswaar för några åhrs uthlagor, och allenast reserverar i faders hemmannett 12½ r:d:r á 6 m:r som han af sine syskonebarn Jacob Olsson och Peder Jonson inbördatt dem han i jorden böör niuta.

5. Anders Pedersson i Swedie kärade till Bengt Larsson i Nohlbyen, för deth han honom såltt för detta Pehr Peerssons hemman i Swedie aff tree tunland för 135 d:r s:m:t dem han bekänner sikh till fullo nöije bekommit, och der dhet honom skulle med någon rätt frångå, obligerat sikh innan sex weckor med iämbgått wederlagh refundera, som sielfwa köpebrefwett daterat Wndersåkers länssmannsgård d. 5 novemb. a:o 1681 med wnderskrefne wittnen nembl. befallningzman Jonas Flodin (l.s.) Moses Andersson Lund (l.s.) Joon Peersson i Wijk, Joon Pedersson i Dufwe, Hans Månson, Nillss Person i Hålland föregifwandes Anders Pederson enn dehl der aff wara dömbdt till cadue, dhet han då ej wiste, och des utan af des bördemänn intett får dhet oklandratt bruka.

Sökiandes altså sine uthlagde penningar 124 dal. s:m:t och een halff r:d:r för köpebrefwett. Huar till Bengt Larsson suarade, att han wähl wiste een dehl af hemmannet wara dömbdt till cadue, och kunde ej tänckia deth skulle wara någon emooth, emädan som befallningzman Jonas Flodin war tillstädes då köpett skedde och skriffthen verifirade. Jembwäll och oppwijsandes sahl vice häradzhöfdingens Knuth Ingellsons dombreef daterat den 21 october 1680 på bem:tte Swedie hemman aff 3 tunland, huar utj [fol. 244] intett nämbnes någon cadue, utan gifwitt 89 r:d:r á 6 m:r s:m:t. Bengt Larsson tillstår sikh bekommit 80 r:d:r á 6 m:r och 2 dal. s:m:t i danske penningar 1685 á een korss r:d:r som galtt 6 dal. kopp m:t och een halff r:d:r specie som han gaf för brefwett. Anders prætenderade thesslijkes refusion för melioration på hemmannet, der till Bengt intett nekade enär deth lagligen bewijses: uthlåtandes sikh willia honom skaffa sina penningar igen efftersom han honom hemmannet intett hemula kan. Bengt Larson haar och söcht supplicando hoos höghwelborne gouverneuren herr Lennart Ribbing, tilgiffit på caduquen, och den 6 junij 1686 på Frössöön fått resolution att han måtte sökia sin hemulsman, efftersom Kongl. Maj:ttz och cronans heemfalldne rätt icke kann bårtskiänckas.

Såssom Bengt Larsson i Nohlbyen hafwer anno 1681 den 5 november försålt för detta Peder Pedersons hemman j Swedie aff 3 tunland till Anders Pedersson för 135 dal. s:m:t och der på anammatt och opburitt 124 dal. s:m:t och een halff richz dal. specie för köpebrefwett, och gitter honom deth ej hemula, emädan som een dehl deraff är genom laga doom heemfallitt Kongl. Maj:tt och chronan för cadue, och han deth ej effter inlagd supplique till hans excell:s herr gouverneuren höghwelborne herr Lennart Ribbingh wunnit tillbaka. Altså till föllie aff 12 capit. jordabalken landzlagen gånge huar till sitt, och Bengt Larsson för den skull dömmes utan oppehåld och innom Anders Pedersons fahrdagh honom restituera handfångne 124 dal s:m:t och een half richz dal. specie för köpebrefwett, och Bengt effter bem:tte 12 capitell för ohemult sälliande, saker till sina 3 m:r, och der till med obligerat refundera Anders Pedersson all bewijsligh melioration, på gården och hemmannet Swedie.

6. Kerstin Olssdotter kärade genom sin faarbroder Chrestier Rafwaldsson i Jerpen till Henrich Olsson i Så för enn rödh ängelskt kiorttell och tuå richz dal. som restera på hennes fyra åhrs giorde tienst, beklagandes sigh enär hon gick uhr tiensten intett få igen kiorttellen, och han sagt sig denn willia gömma, och äfwen så, enär hon hämptade dädan sin kista, och [244 v.] näst för wårtingett förljichte med honom om sex r:d:r inalles, deth hann intett hållit hafwer.

R:s att han 1677 förwarade hennes kiorttell i skogen tillijka med sina egna kläder, och enär hon den begärte, kunde han för mycken sniö skulld intett dijt komma, utan sedan, och satte den i bodan tillijka med sina egna kläder, och kiorttellen iempte een tröija hans moder tillhörigh bortstuhlen, men intett bewijs der till, tilståendes sigh uthlåfwatt gifua henne i ett för allt sex richz dal. men deth ej mächtatt göra, underkastandes sigh rättens censur derutinnan.

Såwida Henrich Olsson tillstår sigh uthlåfwatt gifwa Kerstin Olssdotter för een bortkommen kiorttell och resterande löön sex r:d:r á 6 m:r s:m:t och intett der på betalitt. Altså pröfwes skiäligg, att han moste henne betala bem:tte sex r:d:r med 9 dal s:m:t eller 27 dal. kopp. m:tt.

7. Hustru Karin Olssdotter i Edzåssen angaf sin grannes Nillss Jonsons booskap giortt stoor skada på hennes åker som hon æstimerer för 3 dal s:m:t

R:s att han ej weeth sin boskap någon skada henne tillfogatt, utan een killing eller tuå någon gångh emoot hans willia inkommit, utan så snart hennes som grannens Joon Hinderssons boskap åkerstyckett trampatt. Hustru Karin berättar sin son Anders körtt uth Nilsses booskap men han nekar, föregifwandes om så waritt så hade han råkat något folck och bordt deth wijsa. Slutel. uthlåfwade Nillss Jonsson gifua hustru Karin 3 m:r s:m:t såsom till skadestånd, ehuruwäll han kände sigh till skadan icke allena skyldigh.

8. Hällie Andersson fodrade aff Oluf Larsson i Rödh på sin löön 1½ richz dal. och Oluf föregifwer honom förlengst dem fått aff dragon Johan Girss i Backen, och Hällie nekar. Abraham i Konäs betyger, att Oluf låfwade Hällie förledne höst sex ortt, om han den icke aff Girssen fått, och berätta sig intett beskedh der om hafua, och Hellie nekar sigh af honom någott oppe buritt. Altså beslöttz att Oloff Larsson moste betalla Hellie resten af lönen som är 2 dal. 8 öre s:m:t, och söke sielff Johan Girss som hann bäst kann.

[fol. 245] **9.** Jöran Aronsson i Stallkiernstugan kärade till Peder Månsson i Medstufwan för deth hans häst iagatt ihähl ett hans stoo, och förmeenar honom wara skyldigh deth betahla, efftersom han sin häst intett häfftat eller rätt wårdnat om honom hafft. R:s att hans häst luppitt dijth om een torssdag, och till äfwentyrs iagatt effter hans stodh, deth hans folck sedt och kunnat taga hästen i förwahr, och om lördagen togz hästen derifrån, och då läfde stoett, som sedan fans liggia störtt i een bäck och kunde wäll wara mattat och drifvitt af hästenn.

Så wijda Peder Månssons häst i Medhstufwan hafwer så illa iagatt Jöran Aronsons stodh i Stallkiernstugun, att hon der af pröfwes hafua störtt. Altså dömmes Peder Månsson effter 46 cap. bygninga b. L.L. att betala des halfwa värde som är fyra dahl. silf: m:tt.

10. Oluff Olsson i Brattland beswärade sigh öfwer Joon Östenson i Tegom för deth han eij niutitt sin roddare löön af een ducat som hans Kongl. Maj:tt utgaff enär baakresan skiedde utföre Åhre siöön. R:s att Joon Anderson i Dufwe ägde den båten, och Joon Östensons war och med till Kongl. Maj:ttz föllie, och att ägarna woro bårt commenderade att byggia wägarne enär reesan galtt opföre, och Oloff altså med någre andra rodt opföre siöön och derföre fått een ducat, och dy trängde han sigh in på båten utföre, och Anders Persson i Forssom som ägde dehl i båthenn för hans skulld icke fick komma på båthen att roo, och för den orsaken skull, willia dee intett gifwa Oloff någon dehl af bekomne ducat, huar till och kommer, att dee först rodde båten utföre emot Kongl. Maj:tt och sedan sidsta gången oppföre heemåth, och Oluf intett omaak der med hade, eller något bekymber sigh der om gjorde.

Såsom Oloff Olsson haar aff Kongl. Maj:tt tillijka med dee andra som rodde opföre Åhre siöön med Dufwebåten een ducat fått, fast han intett ägde i båten, och han trängde sigh in på samma båth wid baakresan utföre siöön, och Anders Pederson i Forssom som een intressent j båten war, fick intett komma för hans skulld der på att roo, der [fol. 245 v] till medh hafwer Oloff intett hafft omaak att roo båthen huarcken hemman ifrå att begynna skiutzferden eller heem igen, enär den war fullgiord. Altså pröfwar rätten skiäligt wara, att Oluff Olsson intett böör niutha något af den senare ducaten, utan låta sigh benöija med den dehl han af den förra bekommitt.

11. Peder Olsson i Lijden angaf sig hörtd, dhet Jacob Olsson i Lijden hafft undan tree tunnor korn på bytett effter sin faarbroder Erich Anderson som war Jacobs styff fader, och att han och hans jembnarfwa Anders Jönsson intett niutitt i deth fasta af dee penningar deras fader broder Erich Anderson i halfwa gården inlagt, huartill swarades, att han brukade dhet åhrett halfwa gården i Östlijden och Erich Anderson den andra half och betallt uthlagorne, och der af fått för sigh bem:te korn, huar emoth intett kunde säijas. Sedan haar Erich Andersson några år effter han war gifft med Jacobs moder hustru Kerstin Carllsdotter på halfwa gården betallt 20 r:d:r och hustru Kerstin af sina jord och arfpenningar i Dufwe som henne tillföll sedan hon kom i echtenskap med Erich Andersson tagitt och betallt på halfwa gården 24 r:d:r. Erich Andersson haar och under ähtenskapett löst igen ifrå Östlijden tuå mälingar åker för fem r:d:r. Jacob föregaf sigh den 20 r:d:r som styff fadren Erich Andersson uthlagt betallt med 12 r:d:r contant, och 8 r:d:r för een häst, huar opå intett bewijs eller wittne är, och actor säger sigh deth eij kunna hålla för någon sanningh.

Alldenstundh Erich Andersson under ähtenskapett medh Jacob Olssons moder hustru Kerstin Carllsdotter hafwer inlagt i halfwa hemmannett i Lijden 25 r:d:r, och Jacob gitter eij bewijsa sigh dem honom restituerat och betallt, dy tillfaller Erich Andersons broors söner Peder Olsson och Anders Jönsson som Erich Andersons arfwa äre effter 29 capitlett jorda b. landzlagen deraf $\frac{2}{3}$ delar som är $16\frac{2}{3}$ r:d:r á 6 m:r s:m:t. som Jacob moste dem betahla. Dee 24 r:d:r som hustru Kerstin af sine [fol. 246] jordepennningar i Dufwe till bemelte halfwe hemmans inlösn uthlagt, reserveres henne och des barn, emädan som bonden gifftes intett i fasta och odalsjordh och wattuwärka hustru sino. Vti deth öfrige kan rätten effter producerade skiähl intett finna Jacob Olsson wara obligerat dem mehra på arfwett betalla, efftersom dee äre för löösöhernerne richtigt effter sluttit accord på arfskiptett betalte, och wari dee altså i deth måhlet således åthskillde.

12. Felttwäbell Henrich Örn i Harbösta kärade till sin granne Carll Pederson ibm om een myra som Carll skall sigh tillägnat, och lijkawäll icke under hans hemman ligger effter egen gifwen wnderrättelsse enär dee bäggie trädde till både chronhemmannen.

R:s att han war ungh då han hemma hoos sin fader war och icke rätteligen wiste åthskillia hemmannens äghor och enär han af sin fader antecessor på hemmannett Jacob Person i Lunn blef wnderrättat der om, hörde samma myra till hans hemman och dy den slagitt, beklagandes att fältwäbelen tillägnar sigh een boowall alldeles, och $\frac{2}{3}$ af den andra, och med ährrörige ordh öfwerfallit, bäggie hemmannen waritt till förne ett. Örns af 2 tunl. och Carlls 4 tunl. altså fans skäligt, att läns-s-man med några tolffmän som parterna begära, skola ransaka och pröfwa om några märken dem emillan finnas och om Jacob i Lund weeth ägornes åthskilldnad som der förr bodt hafwer.

13. Emellan Knuth Nillsson i Mörwijken och Peder Erichsson i Opplandh angående några penningar Peder skall mistatt i Wästlijen, och swäntiänaren Johan Zachrieson Flygare sagt, deth Knuth war i hans lomma, och dy håller Peder honom misstäncht, doch icke tyfnaden tillagdt, utah lijkawäll till information låtitt stämbna, huar till Knuth nekar och efftersom swäntienaren icke tillstädes är, kan der till intett gööras denna gången.

14. Nills Gunnarsson opbödh första gången hemmannett Öfweråcke af $2\frac{1}{6}$ t:l inbördatt af sine bröder Nillss och Larss Gunnarson för 124 d:r 16 öre s:m:t oklandratt.

[fol. 246v] **15.** Anders Pedersson præsenterade een lagbuden och laghständen köpeskrifft på hemmannett Norhallen uti Åhre sochn á ett tunland för penningar fembtijo r:d:r och så wida sidsta opbudett är klanderlöst skall den 10 aprilis 1685 resolverades och beslöttz der å rättens lag stadfästelsse att få och bekomma.

Ting 25–26 april 1687

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 44–49, ÖLA.

Anno 1687 den 25 och 26 aprill medh Vndersåkers tinglagh, præsentate prætoore och nämnden.

Joon Östenson i Teghom	Bengt Ersson i Eggen
Carll Nillsson i Såå	Erich Månsson i Byhn
Nillss Carllson i Swänstadh	Abram Jonsson i Konäs
Olof Andersson i Nedergårdh	Joon Olsson i Stahmgierd
Peder Pålsson i Wijken	Joon Andersson i Duffwe
Jöns Anderson i Gröttom	Nillss Jonsson i Edzåssenn

1. Dato aflade Nillss Jonsson sin nembdemanns edh.
2. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz förr specificerade placater.
3. Saken om älgzdiuret som Larss Östenson i Tångböle beskyltes på [fol. 44v] höstetinget hafwa skutitt, och intet kunde afhielpas, företogz, och tillfrågades Joon Pedersson om han dhet i grafwen skutitt som förmeentes, huartill han nekade, föregifwandes dhet wara dödt i grafwan, förr än han med Märten dijth kom, och att intet håhl, af någon bösskuhla måtte på

huden wara utan af någon knijff. Larss Östensson föregaf och så att hans grannar Anders Olsson i Wallom och Mårten Andersson ibm skohla wetta wittna, att diuret icke blef skutitt, utan i grafvan dödh blifvit. Larss förehöltz huru som han effter höstetinget bödh häradzhöfdingen älgzhudan på dhet saken icke vijdare skulle handteras. Resp.att han gjorde dhet derföre han skulle slippa gå mehra och flehra gånger der effter.

Anders Olsson i Wallom effter något sambtahl aflade sin wittnes edh och bekände, nembl. att dee hafwa skoghar hardt widh huar annan, och han tillijka med Mårthen Andersson som nu boor i Norhallen, 1685 antingen näst för Bartholomei eller näst effter kommit gående, och sedt ett diuhr om två åhr liggia dödt i Larss Östenssons graff, och dhet för honom sagt, som medh Joon Persson dhet måtte optagit. Larss styfson föregifver om tijden som Anders Olsson, och att diuret högst varit tree åhr gammallt, och dhet heembracht tillijka medh Mårten Falcknär.

Nämnden togh saken i betänckiande, och voterade sigh ej kunna göra något sluth i saken förr än Anders Pedersson som första angifvaren ähr och Mårten Anderson i Nohlhallen som tillijka medh Anders Olson j Wallom skall sedt diuret liggia dödt i grafven, och Anders Peerson som lagstembd ähr och icke comparerat, böthe för stembningz för sittandhe 3 m:k effter 33 capitlet tingmåla balken landzlaghen.

4. Märitt Pedersdotter ifrå Lijth förestältes och tillspordes om hafde lägersmåhl. och swarade sigh ingen beblandelse medh Erich Anderson hafft, fast än hon bekände widh och på tinget först på honom, utan medh Franttz Johansson. Länsman Hanss Månsson och nämbedmann [fol. 45] Bengt i Äggen berätta sigh fråghat Franttz i Norie dherom, som sagt sigh intet medh henne hafft beställa som är skiedt särskilt.

Nämnden beslöth, att så vjda Märitt otvungen in för rätten bekänt sig hafft beblandelse medh Erich Anderson som då giffit war, dher doch dragon Sallomon Hartman var af henne först angifven derföre, och på tinget der om confronterades och bewiste lägersmålet wara skedt sedan hon war hafvande blefven, och der till medh, att Frantz nekar sigh \med/ henne beblandelse hafft, så dömmes hon effter frijwilliegh bekännelse medh Erich Andersson.

Emedan som Märitt Pedersdotter först angifvit dragon Salomon Hartman som ogiffter är wara fader till hennes oächte barn som intet kunde bewijsas, utan hafft lijkaväll beblandelse tillhopa sedan hon warit hafwande blefven, och der före plichtatt, och sedan bekänt på dragon Erich Anderson som giffter war och till Norie förrymbder, och tredie dagen der effter föregifvet Frantz Johanson sigh häfdat och icke Erich Johansson.[!] Altså pröfvar rätten skiäligt att förblifwa widh hennes friwillioge bekännelse, i anledning och krafft af 23 cap. tingmålalbalken, och altså blir hon effter Kongl. Maj:ttz strafordningh saker till fyrattijo d:r s:m:t.

5. Oloff Andersson i Nohlhallen berättade effter tillfrågan wara Mattesmässtijden 1686 i Norie, och åtta dagar dher effter kommit heem och pass åtta dagar dher effter gått till quarz och wid deth samma gått till skogz att taga skaf och blifvit warsse älgzspår och blodh, och dy dher effter söcht, och funnit diuret liggande dödt, dhet han för Jönss Larson i Hambre berättat som han wiste hafft låf att skiuta älg, och wist honom ortten och rummet, och intet fått der af, wettandes intet meera der af, Jöns berättar sig köttet förtärdt, och huden är i behålld jembwäll och at han varit till herr öfversteleutt:n Bengt Ribbing och angiffwit huru dhet war tilkommet, och allenast dhet swaret fått, att dherom skulle h:r öffwersten notificeras, och sedan intet [fol. 45v] hördt dher aff. Länsman berättar sigh af honom höra hans ährendewara uthføre, dhet angifwe. Oloff Anderson betyghar sigh ej kunna see och märckia något folck, förr än han kom dijt, derest diuret lågh, warit. Jönss tillfrågades hwij han söchte effter diuret. Resp. att han intet kunde förstå första skåttet träffat, och så snart han dhet märckte, skött han andra skåttet som träffade, och dy gjorde sig intet bekymber om förra skåttet.

Nämnden effter sambtahl beslöto eenhälligen att befria Jönss Larsson för igen fundne diuret af Oloff Andersson, effter som han intet söcht dereffter på fiortton dagars tijdh och dy ej kunnat tänckia träffat, men för kalfwen måst han plichta, huar om på wårtinget är ransakat.

Såsom intyghat ähr af Olof Andersson i Noolhallen, att han pass 14 dagar effter Mattismässa 1686 igenfunnit een skutten älga, och intet spår eller lijknelsse widh ortten syndtz att folck dijt warit, huar aff præsumeres och tages, att Jöns Larson som hade ordre och låf att skiutha een älgh, icke förstått sitt låssade skått träffat, och dy strax gifvit löst på ett annat, som och strax fallit och lefvererat blef, och efftersom i blinda saker eenom åligger wara benägnare att hielpa och frijkalla än stielpa och döma.

Altså kännes han och derföre frij, och huden heemfaller Kongl. Majj:tt och cronan som är werderat för tree dahl. s:m:t der till medh skall Jöns Larson betahla för kråppen heller kiötett två dahl. s:m:t. Sedan huadh älgkalfven anbe-langar som han skutitt och alldelles förtegat så dömmes han effter Kongl. Majj:ttz stadga om jacht och diurfång att böta dherföre fembtijo dahl. s:m:t och effter Kongl. Majj:ttz resolution 1679 såsom een Kongl. förbudzbrythare plichtar han med sina 40 m:r och huden som war lijten och mäst förderfwat, är astimerat för 16 öre s:m:t bl:fr effter praxin confiscerat.

6. Jacob Pedersson i Lundh fordrade aff Hindrik Mickellsson i Ottsjö 15 dal. s:m:t som skohla innestå för hans sons Peder Jacobssons stadgepenninghar enär han gick för hans fader solldath, dem han sin fader tillåtit effter [fol. 46] ett gammalt breef utan åhrtahl. Resp. att dhet för trättijo år sedan skiedt, och ingen fordrat der på, ehuruväll arfskifften effter föräldrarna skiedt ähr och syskonen skingrade till Norie. Jacob föregaff at brefvet war förkommit och dy intet kunnat göra ansökningh der om, ej heller tillförne warit så trängder som nu. Hinrick Mickelson uthlåfvade willia gifwa honom i ett för alt fem dahl. s:m:t huarmed han nögder war.

7. Dragon Carll Kiehlsson Sommar angaf sigh 1674 blifwa tagen till soldath i sin broders Olof Kiehlsons ställe, som rymbde näst för reghementet opbröth, elliest skulle fadren gått, doch med den försäkran, att hann skulle niutha sin broders Olofs arfsrätt i gården, som Olof Håkanson i Bergie attesterat. Bemelte Olof befins wara långt för fadren dödh blefven, och hade fuller barn som äre döda, anhållandes få niutha refusion för sin giorda tienst. R:s att han måtte fuller gå knecht i den förrymbdas stelle, och allenast fått een koo och några små creathur som Olof lembnade. Bröderna förlijctes sålledes att Carll som haar tient för soldath i Olofs stelle som rymbde, skall niutha $\frac{1}{4}$ dehl af löössörerne effter fadren som Olof borde ärfwa, och $\frac{1}{4}$ dehl för sin egen, radandes altså om halfva löössöhren effter fadren, och Anders och Hemmingh som i Norie ähre huar sin $\frac{1}{4}$ dehl, huar öfver dee samsträchtes.

8. Peder Jonsson på sin hustrus Kerstin Nilssdotters wäghnar som tillförne hade Oloff Olsson i Edzåhssen till mann, kärade till swermodren hustru Karin Olssdotter i Edzåhssen för sin inlagde arff och medförde godha i swermodrens gårdh och icke allt igen fått, emedan som mannen strax dödde, och dee inga barn aflade tillsammans, så att dher å rester nembl. 4 tunnor korn. För hennes partt j koppar 2 d:r 8 öre s:m:t. Item uti 2 sölfverskedar och een kista för 24 öre, noch i 2:ne stodh, 1.16 s:m:t, uti een koo och enn [fol. 46 v] qwijgha 1.16, uti getter 12 öre. I reeda penningar 2.16.-. Summa: penningar, förutan kornet, sölfskedarne och kohn 8 d:r 28 öre s:m:t och dher af köpt ett åkläde för 2 d:r 8 öre, och een grijs för 18 öre s:m:t som ähr igen fått, och altså innestår ännu, för utan kornet sölfuerskederne och een koo 6 d:r 2 öre s:m:t. Huar till swarades, att hon fick i brudgåfvor uti bröllopet som hon gjorde till 30 d:r s.m:t och 15 d:r dito kåstades på hanns begrafningh i Norie, förmenandes få igen bem:e 15 d:r emädan hon deels fått sitt införde igen och söker resten wara betalt, påminnandes sigh sonen

Anders Olsson, att sex tunnor kommo heem i gården, och dhet andra till äfventyrs opränt till brännewijn som Joon i Teghom berättar komma till bröllopet.

Ofuannämde införingar föregifver Anders Olsson sigh intet vetta väll af, svarades att dee äre i lijfwet som löste henne uth och kunna dhet bewijsa. Länszman berättade ingen bytheslängd blifva oprättat utan huart syskon togh sin dehl. Anders föregaf att han intett weeth af dee penningar, och intet kommo dee heem i gården, uthan dhet Olof länt modran till uthlagor, deth haar hon låtit i Norie utj ett breef näst före han dödde optächna, som framvijstes, och fans lyda som föllier. Att han betalt för modran 2 st plåthar till dragon Hanns Elgh. Länt Nillss Bengtsson i Ottsjö een stoor plåth, Erich Anderson een dito. Knuth i Mörvijkn dito. Till Larss Östensson i Tångböhle på modrans väghnar 12 öre s:m:t. Olof Östensson 16 öre dito. Benjamin länt een tree dalars plåth. Larss Olsson 16 öre. Erich dahlkaril i Älfnähz een dal. s:m:t. Item att hans hustru skulle betalla till Peder Olsson i Dufwe tho stoor plåthar.

Huartill svaradhes, att han var skyldig för godz till Joon Olsson i Hudichzvall tijo stoor plåthar, huilka sålledes äre betalta, 2 st som modran länt åth dragon Älgh, och 2 dito af hennes egna penningar, och een som Nillss Bengtsson war skyldigh. Facit, fem sex dahlers plåtar. Dhet öfrige sållunda nembl. aff Knuth i Möhrvijken 27 d:r 16 k:m:t doch att reston är, till Joon Olsson betalt aff Pehr Olsson, och hafver altså Pedher Olsson af Olofs [fol. 47] arfvinghar fordra åtta dahler 16 öre kopparmyntt. Partterne förlijcktes sålledes, att Anders Olsson skall gifva sin broders hustru Kerstin Nillssdotter, resten af införda korn som ähr $4\frac{3}{4}$ tund. och $2\frac{1}{2}$ r:d:r á 6 m:k s:m:t, huar med all prætion och rächningh skall wara dödat och opphäfwen, huar om dee handsloges inför rätten.

9. Lars Olsson i Hålland kärade till Törris Peerson i Sölfswedh för ett herberghe som hans fader Peder Larsson till sin fader Olof Larsson emoot $7\frac{1}{2}$ d:r s:m:t skulld opdragha monde effter som 2:ne herberghen dessutan i gården äre, huar till Törris intet kunde neka, men föregifver derpå wara lefvererat $\frac{1}{4}$ t:a korn á 24 öre s:m:t, huar till jakades, och att hans broder lijka deelachtigh dher i är, och bytt husen sin emillan, der till Larss Olson nekade, säijandes, att Törris har dhet oplåthne herberget och ett dess utan. Törris föregaf att sin fader skulle hafva till emellan gåfwa enär gårdarna byttes 4 r:d:r huar till nekadhes, och beviestes af köp och bytesbrevet, att Peder Larson i Sölfsswedh haf:r bytt jordh i jordh med brodren Olof Larson i Hålland, daterat d. 1 octob. anno 1649.

Såsom af ransakningen befinnes, att Peder Larsson har warit skyldigh sin broder Olof Larsson 7 d:r 16 öre s:m:t och icke mehra dher å betalt än $\frac{1}{4}$ tunna korn á 24 öre s:m:t och för resten skulle han få ett herberge som Törris honom förhållit hafver, af föregifvande, att Oloff Larsson skulle i emellan gåfwa, enär gårdarne byttes gifva 4 r:d:r, huilket befins eij vara, som sees af brevet oprättat den 1 octob. a:o 1641. Altså pröfvar rätten skiäligt, att herberget blir ståendes och behållit i Sölfsswedh, och dher Törris dhet apart uthom dehlningh med sinn broder Larss Pedersson som half gården possiderer inne hafver, så betale han återståendhe penningar, som är 6 d:r 24 öre. Men ähr dhet dem emellan enär husen skiffdades till dehlningh kommit så betahle halfparten huardera. [fol. 47v]

10. Lucas Ingmundson i Nyland fordrade af Erich Andersson i Hårtlandh 1 d:r 27 öre s:m:t som han till hanns broder sochnskrifvaren Larss Andersson på 1679 åhrs uthlagor betalt och icke niutitt, som Nillss Person i Hårtlandh betygat, och likväll måst betalla 1 d:r s:m:t till socknskrifvaren Johan Harttman för 1679 åhrs rest som äre begrepne j dee 2 d:r 20:8 s:m:t som Harttman d 10 augusti 1682 för 1679 åhrs rest quitterat. Erich Anderson föregifver sigh eij vetta der af mehra än hörts och tillstår sig honom ärfft. Altså beslötz, att Erich Anderson med sina syskon som broderen Larss Anderson erfft, böre effter lagh betalla hans gellid till Lucas i Nyland 1 d:r 27 öre s:m:t som han på 1679 åhrs uthlagor betalt och icke niutitt.

11. Grelss Olsson i Nedergård förekom, och angaf sigh vara förlijcht medh sin förrige svärmoder hustru Maria Mårtensdotter i Eggen, sålledes, att han skall få een halfslijtin fårskinsfelld, een kalfskins dyna om 2 alnar langh, een koo och een halff tunna baggsalt på sin frambledne hustrus weghnar som dödde barnlööss, huar till hon beiakadhe.

12. Elias Olsson i Berghe angaf sigh sine syskon uthlöst af faders gården i Berge som föllier. Till broderen Jacob Olson i Norie 12 d:r s:m:t till brodern Olof Olssons son Jacob 11 d:r 16 öre s:m:t. Systran Sara Olssdotter i Norie 15 d:r. Systran Kerstin i Möhrvijken 15 d:r. Systran Märitt i Hålland 9 d:r och systran Brithas för sythningh 15 d:r, och hans egen broors part 30 d:r facit 107 d:r 16 öre s:m:t. Och ehuruväll gården kåstatt 180 d:r s:m:t så har brodersson Jacob Olsson i Lijen dhen bårtsålt till länssman Hanss Månsson för 135 d:r s:m:t begärandes att gården må eij ringare skattas än förr, huar till swarades först, att några syskon äre ännu intet uthlöste, såsom broors son Pehr Jonsson, Jacob Olson i Lijen rester 18 d:r 16 öre, Märitt i Hålland 6 d:r dito. Jacob Olson i Norie som Jacob i Lijen betalt 18 d:r gör tillsammans 72 d:r 16 öre. Oloff Carllson i Dufwe länt Elias till hans syskons uthlössningh 24 d:r s:m:t. Peder Olson i Dufwed 5 d:r 4 öre. Oloff Östenson i Edzåsen 13.16. Hanss Pedersson [*fol. 48*] i Möhrvijken 8 d:r, Knuth i Mörwijken 7.16. Jacob i Lijen försträcht 15 d:r och Peder Anderson i Fårss 7:16, alt i silfwermynt rächnat blifvandes Elias Olsons debet in alles 153 d:r 4 öre s:m:t, och altså brister på gårdzköpet 18.4.

Elias Olsons son Olof, begärde ytehrl. att gården må kunna hållas för samma werde som emellan syskonen skedde. R:s att husen äre mycket förfallne och jorden vaanbrukat dhet nämnden bewittnade sant wara, och dy alla nog wärddh 135 d:r s:m:t. Saken togz i betänckiande och beslötz som föllier nembl.

Emedan som Elias Olssons hemman i Berghe medelst des wahnbruk och elacka häfdande och tjdernes förändringh icke haar kunnat sällias effter werderingh gambra syskonen emillan som war 180 d:r s:m:t utan för 135 d:r s:m:t huar af dee outhlösta syskonen skohla hafva sin betallningh, nembl. Peder Jonson i Hålland 30 d:r, Jacob Olsson i Lijen 18 d:r 16 öre. Hustru Märitt i Hålland 6 d:r. Jacob Olson i Norie 18 d:r som äre arresterade till caduc till lagligit uthförande, som är tillsammans 72 d:r 16 öre s:m:t. Dee öfrige 62 d:r 16 öre komma creditorerne till dehlningh. Och så wijda gällden ähr större till 18 d:r 4 öre s:m:t så briste huar aff sin fordran effter quotan, för ståendes dee som sin fordran inför rätten bewijst och af ransakningen finns.

13. Befallningzman begertte arrest på Jacob Olsons 18 d:r s:m:t som Jacob i Lijen och Daniel i Handöhl honom betallt sedan fred blef wettandes att den bordt vara under feijgden caduce-rat, som och skedde.

14. Olof Jonsson i Forssa androgh, hurusom hans son Joon för tvåå år sedan lånte een bössa af dragon Oloff Elieson i Berghe dhen han brukade och hade enn månadh heller längre, och enär han fick budh den lefverera tillbaka, och kommande till Möhrvijkz båthuuss, den der insatt, och vid kyrckian sagt till Olof eller [*fol. 48 v*] hanns fader Elias, att bössan war dher insatt. Imedlertjdh kommer Carll Pederson i Harbösta körande i föllie medh Jönss Nillsson i Så, och blef warsse bössan, och sagt till Jönss, att bössan måtte intet wara rätt fången, men dee låto henne blifwa. Dagen der effter skulle Daniel Larson reesa till quarn, bem:e båthus förbi då Carll sagt för honom om bössan, och dher hon wore quar bedia honom henne taga och förwara, dhet han och giorde, huar till swarade att han bössan sågh i båthuset och den intet togh, uthan dagen effter bedit Daniell som reste till quarnen, orthen förbij, att han wille dhen tagha till dess någon kunde kännas med henne, den Daniel togh och satte hoos Carll, som han hade i två åar, och sedan effter rådslaggh med Daniel förde bössan till Norie, och henne sålt för 3

skålpundh toback, huar af Daniel fått halffparten, efftersom han hörde ingen fråga effter bössan.

Carll tilspordes om han bössan oplyst haar. R:s Neij, i meningh att der någon i neijgden henne mistatt så hade den der effter frågat, och altså henne bårtsålt. Daniel Larsson berättade som sagt är, och att han skulle få halffwa värde af bössan och fått två nordiska marker toback. Carll Pederson föregaf att hans svärfader Pehr Olsson i Så, förtärdt ett halfft skålp:d Carl berättar sig vähl möta fählmann i vägen, enär han bössan blef warsse, men för ingen dhet sagt, men Daniel ingen råkat. Olof Eliesson som bössan uthlänte berättar sig af Olof Jonsson för bössan bekommit 3 dahl. s:m:t och 12 öre s:m:t för hölstret som dhet kåstatt.

Till dombs voterades nembl. Såsom Carll Pederson i Haarbösta hafver blifuit warsse Oloff Eliessons bössa som Oloff Jonsson i Fårssa haft till länss, och in satt i Mörwijkz båthuuss att igen lefverera, och samma bössa låtit afhempta genom Daniel Larson i Så, som bössan tagit och lefvererat, huilken Carll till tuå år heembligen haft, och icke effter lagh oplyst, och giordt sigh uhrtiuffwerk[?], utan effter tuå [fol. 49] åhrs förlopp, 1686 om winteren henne försålt i Norie, och då bekommit halfwa värde effter afftahl, låtit Daniel Larson bekomma, altså warda dee lijmätigt 33 cap. tyffmålabalken landzlagen bäggie hålldne för tyfwer, och effter Kongl. Maj:ttz straffordningh saker att betalla bössan och hölstretz värde medh 3 dahl. 12 öre s:m:t och dher till medh tree gånger så mycket som är 10 dahl. 4 öre s:m:t

15. Länssman Hannss Månsson opbödh första gången hemmannett Bergie i Åhre sochn af tree tunlandh, för 135 d:r s:m:t. Köpt aff Jacob Olsson i Lijen, Elias Olsson i Berghe, Pehr Jonsson i Hårdtlandh, doch reserveres Kongl. Maj:tt och chronan dhess lössn, effter dhet uthom bördan såldt åhr.

16. Nills Gunnarson opbödh andra gången sine bröders odells hemman i Öffweråcke af 1^{7/12} tunl. för 124 d:r 16 öre s:m:t oklandrat.

17. Peer Carlsson i Handöhl laghstembd af Olof Carlsson i Dufwedh för emottagit arff och eij comparerat, eller wijst laga förfall, dy saaker effter 33 capitlet tingmålabalken till sina 3 m:r.

18. Salomon Olsson i Kåhlåssen stembd af Jönss Åkesson i Äggen för een reensshudh som han olagligen skall tagit, och eij sig instelt dy saker till 3 m:r.

Ting 4–5 oktober 1687

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 116v–120, ÖLA.

Anno 1687 den 4 och 5 october medh Vndersåkers tinglagh, præsentē prætores och nämbden.

Joon Östensson i Teghom	Bengt Erichsson i Äggen
Carll Nillsson i Såå	Erich Månsson i Byhn
Nillss Carlsson i Swenstad	Abram Jonsson i Konäs
Oloff Andersson i Medelgård [!]	Joon Olsson i Stamgiehl
Peder Pålsson i Wijken	Joon Andersson i Dufwe
Jöns Andersson i Grötom	Nillss Jonsson i Edzåssen

1. Dato aflade nämnden effter nya edzformen sin edh.
2. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz oppnämnde placater, etz.

3. Om älgzdiuret i Tångböle ransakades ytherligare, och angifwaren Anders Persson återkallar sina 1686 på höstetinget fälte ordh, och berättar sigh dhet i drycken- och galenskap giort, och at han då war tuå mijhl bårta derifrån. Mårten Andersson i Nohlhallen som haar folgt Anders Olsson i Wallom, enår diuret skulle wara sedt i grafwen, aflade sin wittnes edh, och berättade sigh tillijka medh Anders Olsson j Wallom komma näst för Michaelie gående till Larss Östenssons graf, efftersom deras skogh ligger hardt widh hans, och sågh ett diur om tuå åhr i grafven wara, som läfde och några dagar som af des träck syntes der stått, och dhet war en koo, det han för Larss samma dagh sagt, wettandes intet enår han det heemtogh, utlåtandes sigh kunna på sin edh tagha, att Larss intet honom vitterligett något älgzdiur då skutitt. Hudan besågz ytherligare, och betyga dee som skogzmän äre, och wahna at skiuta diur, att kulan bränner altidh aff håret, som på denne omtallde intet är skiedt, utan hålet måtte vara kommit aff een knijfz- [fol. 117] udd, som lätteligen kunnat studza vidh flåningen emoot benet öfver ögat, och altså håller nämnden diuret icke skutitt vara.

Alldenstundh edelligen intygat ähr af Anders Oluffsson i Wallom och Mårten Andersson i Nohlhallen att ett älgzdiur war gått i Larss Östenssons graf i Tångböle näst för Michaelis a:o 1685, och dee honom der om budh skutitt, och der kuhlan går igenom, brännes och swedes håret af, som på huden icke är skiett, altså warder Larss Östensson för wijdare tiltahl i dhet målet frij och otilltalt.

4. Daniell Andersson som kallar sigh Sölfwerström, bekänner sigh effter inleffererat opsattz stullit fölliande pertzedlar, neml. hoos Carlh Kiehlsson i England en quinfolckz tröija och en kiortell dito, ett paar wallmars byxor, en grooff skiorta, ett paar lappskeor, een duuk om 6 alnar, fem st. ostar, en smöörklimp huar aff kläderne äre kombne till rätta, och fyra stycken ostar, men huardera mäst halffätne och bårtsmålade, och aff smöret som var till tijo m:r förtärt till tuå m:r, som till förvahringh hoos tolffmann Peder Pålsson i Wijken satte äre, och ännu i behålld äre.

Aff Peder Pålsson mistatt tuå stora ostar och een lijten dito, och ett halfft stoop franst wijn med glaas flaskan, huar af Daniell bekännr sig förtärt allenast half af den lilla, och det förvarat i hustru Brithas hööladu i Wijken hardt widh gården, och han blifvit honom warsse j ladan, enår han förde höö dijth in, och han sprungit till skogz, och hon skickat till Harbysta effter Oluff Persson, Carlh Persson och Anders Mickellsson att ransaka der effter, fruchtandes at flera skulle vara der inne, huilka berätta sigh dijt gå och sökia i höet om något folck skulle der wara, och funno ingen, utan en ost som väll kunde väga ½ l:p:d[?] och een skårpa af een lijthen ost, den dee förtärde, men Daniel sade half var quart som dee opätit, föregifuandes der sigh den på ett annat rum widh [117v] döran nedergrafvitt och lämbnat, och med hustru Brita intet talat eller sagt sig osten funnit, icke heller för hennes dåtter Anna som tillstädes war och gick af och ann utan wijst henne en tehn remmare, een knijf, ett grofft handkläde, och ett treakantigt halsskläde af heemwäf, och Anna berättar sig dem frågat om dee mehra funnit, och dee nekat, huar till dee beiakade, föregifuandes sigh dhet icke villia säija, emedan som dee förstod folck för sig där warit och söcht tillförne, men Anna sade, att Stoor Segrid fölgde henne till ladun och togo allenast några ostsmulor som lades utom dören och söchte intet mehra, efftersom dee meente folck giömt sig i höett.

Dee stullne sakerne äre icke hijt förde, utan i Åhre sochn till 1¾ mijl her ifrån. Daniel bekänner och sigh een och annanstädz om nättren molckat boskapen och miölckan oppdruckit för hunger skuld. Han berättar at dee tuå stoorra ostar lågo tillhopa, och een knijff som han ägde, mit emillan dem, och uth på marken wid Så taghit ett handkläde, och een halssduuk som

låg vid wijnflaskan, och han luppit från allt tillhopa. Oluff nekar sikh finna flaskan och andra osten, det Carll och Anders och säija, och alla tree föregifwa sikh eij mehra, än som sagt är funnit. Ransakningen befans skee d. 30 augusti, och Oluff bekänt om osten sedan tyfven var tagen som skedde d. 14 sep-temb. och förr tegatt.

Carll Kiehlssons specificerade saker, igenfann Peder Pålsson tillijka medh tyfven utj een sin höölada, och bracht honom derifrån och aff gode män låtit sedan besee tiuffen och den afhemptat. Daniell föregifver sikh vara på sitt 15:de åhr, och född vid Kopparbäret, hans fader skall vara snickare och heta Anders Ersson. Aff smöret är behållit 7 m:r á $2\frac{2}{3}$ öre, aff Carlls ostar 12 m:k á 1 öre. Kläderne äre verderade för 3 d:r 21 öre s:m:t. Osten pröfves varit till 18 m:k och smöret 10 m:k. Altså är bårta 6 m:k ost och tree m:k smöör

[fol. 118] Daniell Anderson säger at huardera osten han stahl aff Pehr Pålsson skulle ungefär wäga till ett l:p:d och den lilla till 2 m:k som gör á 1 öre, 1 d:r 10 öre s:m:t, och ett halfft stoop franskt wijn medh glaasflaskan för 10 öre s:m:t. I hööladan är ransakat nogast, och inga saaker äre der fundne. Ty är voterat som föllier.

Såssom Daniell Andersson en öfvermaga är, och stöllden giort dels för hungers nödh skull, altså pröfves skiähligt, att han hudstrykes för tingzdörren, och förwijses ifrå landet, dijt han är kommen ifrå. Men Oluff Pedersson, Carll Pedersson och Anders Mickellsson i Harbysta, som warit kallade aff hustru Brita Pålsdotter att ransaka effter tyfgodzet och intet openbarat för henne eller des dätter Anna Olssdotter sig något igenfunnit i hööladan, utan der med tegat till des tyfven var gripen och fasttagghen huar emellan förlopp sig fiorton dagar. Och ehuruväll dee föregifwa sikh den igenfundne osten giömt på annat rum i ladhan. Så är han likväll icke der funnen, och Daniel påstår bäggie ostarne lågo tillsammans oätne och orörde. Förden skuld pröfvar nämnden i anledning aff 7 cap. tyfmålabalcken L.L. sig icke kunna wäria dem derföre, och altså effter bem:e capitels innehålld moste dee betalla tyfnaden med 1 d:r 20 öre s:m:t och böta tilsammans fyrattijo marck.

5. Nillss Pedersson i Hårdtland fodrade aff Jöran Persson i Möhrvijken två dal. s:m:t som restera på utgifne siu d:r s:m:t till tobackz inkiöp till hans mågh Hanss Persson, och Jöran a:o 1685 uti gode mäns närvaru låfvat till Nillss betalla, och icke effter kommit huilket Jöran tillstodh, men ville att Erich i Stadh som tobaket sålt, skulle göra reedo derföre. Men Nillss håller sig vid afftalet 1685 dhett Jöran intet vnfalla kunde, dy fans skäligit at Jöran utan oppehålld moste betalla två dahl. silf. m:t till [fol. 118v] Nillss Pederson, och sökia Erich i Stadh som han bäst kan och gitter.

6. Fältwebell Henrich Örn angaf sikh wara förlijcht med hustru Marinna Hemmingzdotter om een häst dee warit bäggie rådande om och hon eij huarcken wellat lösa till sikh af honom dess halfpart eller taga penningar, och nu uthlåfvat betalla fältvebelens halfpart till Anders Olsson i Edzåsen med fem dal. 8 öre sm:t, huar med han är tillfredz, och hon altså rådande om heela hästen.

7. Anders Erssons creditorer i Äggen insinuerado sina fordringar som betalas skole af hans halfwa hemman, som sonen Nillss Andersson i sin lijftztiydj bebodde, och bör gäldan betallas af des wärde, som bördeman Erich Ersson som halfva gården förr ägde, inlost effter mätesmanna ordom med 67.16.- och satt penningarna ifrå sikh, huar aff Knuth Nillsson i Möhrvijken bewijst sig vara berättigat till 30 d:r s:m:t och Erich Ersson i Krokum uti Mattmar 7 d:r 16 öre s:m:t varandes ännu till dehlningh 30 dahl. s:m:t huilka sålledes reparerade warda, nembl. Östen Jonssons arfwingar i Edzåsen pretendera $4\frac{1}{2}$ r:d:r eller d:r 24 öre s:m:t som Anders Ersson resterade på skulden. Men sonens Nillsses änkia hust. Anna tillstår allenast återstå sex dahl. s:m:t förståendes tree dal. på Östens fordran, och 3 d:r till Joon Östenson länte på een bössa.

Der emodt Joon exciperer och föregifver sin fordran dess utan vara för bössans igen lösn, och att hans faders fordran är 6 d:r 24 öre s:m:t men hustru Anna föregifver att heela skulden war 15 d:r s:m:t och 7½ d:r betalte hennes swäärfaar Anders Ersson, och på den halfva hennes man genom Erich Ersson i Äggen 4½ d:r s:m:t dhet Erich berättar sikh lefvereratt, men för huadh, weet han intet, och altså skall [fol. 119] intet restera mehra än tree dal. s:m:t på Östens fodran, och tree d:r dito på Jonss för bössan, huar till nekas, dy måste der med beroo till des Östen Jonssons arfwingar oppvijsa heela debet, och huadh der på kan lefvererat wara, så att resten kan där af skönias.

Hustru Anna tillstår Nillss Anderssons styffmoders, hust. Maritt Jacobsdotters fordran effter specification wara 9 r:d:r 16 sh. som ähr 13 d:r 24 öre s:m:t. Erich Månsson i Byhn hafver att fodra 29 öre s:m:t. Hustru Anna ehrkänner Oluff Carlsson j Dufwe hafva att fodra 3½ r:d:r, som är 5 d:r 8 öre s:m:t.

Chrestier Henrichsson i Byhn fodrar på Mörsell kyrckias väghnar een tunna tiäru för en tunna länt korn, och 24 öre s:m:t som Anders Ersson för slagzmåhl till kyrckian skulle betalla. R:s att hon hört dhet han en halff tunna tiäru skulle till kyrckian vara skyldigh, och att den tilbödiz åth Henrich i Byhn, och han den icke emottogh, och dy skulle den wara tagen till Skantzen. Och efftersom huarcken Chrestier eller Henrich tillstädes äre, så måtte der medh beroo till deras confrontation med hustru Anna. Altså beslötz, att hustru Märitz, Erich Månssons och Oluff Carlssons ehrkände fordran aff 19 d:r 29 öre s:m:t skall tagas och göras betallte af j kyrckian insatte och behålldne 30 dal. s:m:t och dee öfrighe stå in sequestro till dess Östen Jonssons arffvingar och Chrestier Henrichsson bewijsa sina fordringar.

8. Drängen Hemming Pedersson i Stamgiehl, besvärade sig skrifftl. öfver fendrick Larss Holmer, i så måtto, att han honom annandagh pingest sidstleden, på kyrckvallen, tuänne slagh af wärian giffvitt, aff ordsaak och tillfalle, att han honom påminte om dhet som återstodh för dhet han gick genom gen. munstringen a:o 1686 för munsterjungh, och dy bedit länssman stembne honom derföre [fol. 119v] till tingz, dhet han genom 2:ne tolfmän Mickaelis dagh vid kyrckian giordt, då fendricken först svaratt sikh villia comparera, men strax dhet ändrat och sagt, att ingen tolfman eller länssman haar macht honom stembna, och att han vill hafva drängen till krigzrätt, och sagt samma gång åth honom, sig skohla honom hafva till krigzrätt, och så pijna honom, at han alldrigh huarcken af faar eller moor skulle så pijnt wara.

Fendrickens brief af d. 30 sept. till länssman Hanss Månsson oppvistes, huar uti han iblandh annat skrifver sikh ingen lydno tolfmäns stembningh vara wnderkastatt. Widh oppropande så i går som i dagh var ej heller fendricken tillstädes, ehuruväll det sträfver emoot Sveriges lagh och Kongl. Maj:ttz resolution på sidste rijkzdagen. Men så wijda fendricken icke förrän Mickaelis dagh blef tilsagd, så lämbnas saken till nästa tingh.

9. Länssman Hanss Månsson opbödh andra gången hemmannet Bärge i Åhre sochn aff 3 tld. för 135 d:r s:m:t som effter Kongl. resolution heembiudes cronan till lössn, der dhet i nåder behaga skulle, så frampt dhet icke inbördas.

10. Nills Gunnarsson opbödh tredie gången hemmannett Öfveråcke af 1⁷/₁₂ tunl. inbördat af sine syskon för 124 d:r 16 öre s:m:t oklandrat.

11. Oloff Östensson insinuerade en lagbuden och laghstånden köpeskrift och bördalössningh de dato d. 11 novemb. 1684 aff sine syskon på faders hemmannet i Edzåsen af 2 tunland för 120 d:r s:m:t huar med han lagligen procederat, och bevijsst med gamble breeff, det hans faders rätta odall vara och så vijda sidsta opbudet skedde oklandratt d. 26 aprilis a:o 1686 dy resolverades der å rättens confirmation at få och bekomma.

[fol. 120] 12. I lijka måtto incaminerade Bengt Månsson en köpeskrifft och börda lössningh på Hällie och Erich Anderssonns och Abram Jonsson j Konäs hustrus odells iord och hemman i Beriom by uti Kall sochn aff $1\frac{2}{3}$ tunl. för 84 d:r s:m:t, daterat Beriom by d. 28 martij a:o 1685, huar med han å trenne laga tingh procederat, och sidsta opbudet är skedt d. 26 aprilis a:o 1686 utan klander, huar före bevilliades honom laga fastebreef at få.

Ting 14–15 maj 1688

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. AI:12, fol. 228 v–233r.

Anno 1688 den 14 och 15 maj medh allmogen aff Undersåkers tinglagh, præsentē prætores och nämnden.

Jon Östenson i Tegom	Bengt Erson i Eggen
Carll Nillson i Så	Erich Månson i Byen
Nilss Carlsson i Swänstad	Abram Jonson i Konäs
Oluff Anderson i Medellgård [!]	Joon Olson i Stamgiehl
Peder Pålsson i Wijken	Joon Anderson i Dufwed
Jönns Anderson i Grötom	Nilss Jonson i Edzåsen

1. Dato publicerades Kongl. Maj:ttz förr nämnde placater.

2. Dragon Hanss Erson Älgman ifrå Elfkarlby, skuldgafs hafwa häfdat Anna Olssdotter ifrå Edzåsen af ächta säng född, och barnet föddes förledne helgomäss, och än i lijfwet är, och bäggie tillstå lägersmålet, och han henne ej ächte will, icke håller någondera med den synden förr beslagen, altså dömmes han effter 3 cap. gifftomålabalcken L.L. at bötta 40 marck och hon effter praxin 20 marck.

3. Joon Erson i Äggen beswärade sigh öfwer Oluff Östenson i Edzåsen, för deth han medh sina syskon anno 1684 sålt till [fol. 229] honom ett hemman i Äggen, såsom dheras rätta odall för 60 dahl. s:m:t och der på opburitt 10 r:d:r eller 15 d:r s:m:t, huilket icke bewijst är, altså begärer han, antingen sina der på utgifwne penningar igen, heller fullkomlig hemmullandhe dertill. Resp. Att han tillstår köpet, och dhet hans fader Östen Jonson i Edzåsen Äggen köpt aff Märten Jonson som odellsman war, i dhet han länte honom 60 r:d:r huar medh han dhet af sahl. kyrckioherdens herr Lars Månssons barn, som der på gifvit penningar, inlöste, och tillträdde hemmannet, och heela sin lijfstijdh det bebodde och låfvade betallningh, dhet han ej mächtadhe. För trettijo år sedan dödde Märten. Effter honom antogh hans son Jon gården, och besåth i tree år och reste till Nârie, då antogh Östen gården, och läth den bruka i tree år. Sedan satte han sin mågh Peder Anderson dijth, som den brukade i tolff år och där dödde. Dher effter måtte Östen honom igen taga och bruka i tree år och efftersom han längre dhet ej förmådde, så satte han Anders Mickellson dijth, som den häfdade i sex år, till dhess Jon Erson, gården af Östens \barn/ köpte d. 11 9:bris 1684, och den brukat 1685, 1686 och 1687.

Sedan oppwijstes ett köpebreff på Swänstadh och Äggen af sahl. pastoren i Lijth herr Salomon Larson och herr Hanss Nillson, caplan i Bergh. Pastor war pastoris h. Larsson i Undersåker och capplan des mågh, daterat Kongsgården d. 21 martij a:o 1632 till Erich Carlsson för 180 r:d:r, huars sonson Nilss Carlsson är och nu dhet besitter, och bekänner dhet hans fader i sin lijfstijdh sagt, sigh icke för Äggen fått fulla penningar eller så mycket

dhet honom kåstadhe, huar widh är at wetta, att i Äggen icke är heller warit meera än een gårdh och hemman. Abram i Konäs och Nillss Jonson i Edzåsen betyga, dhet Mårten länte aff Östen 50 r:d:r och tijo r:d:r aff Joon Olson i Ottsiö, och at Östens mågh Peer Anderson betallte Joon dee 10 r:d:r at hafwa full rätt på gården. Mårtens dotter Hälga berättar, dhet hennes fader länt penningar af Östen, att inlösa hemmannet medh, och at han gifwit honom een copia af [fol. 229v] ett gammalt gårdzbreed, och dhet gamble är sedan förkommit. Men Östens barn neka sin fader fått brefvet. Joon Olson i Stamgiehl berättar, sig wara een gångh i föllie med Mårtens son Joon på wägen till Norie, då han sagt, sigh ej kunna längre sittia på Äggen, efftersom Östen dhet äger, och enär goda åhr kommer, körer och drifwer han honom uth, och bleff quaar i Norie till dödedagarna. I cronones jordeböcker finns Äggen intet för crone annoterat. Saken öwerlades till sluth och fans enhälletigen sålledes

1. Att af h. Sallomons och herr Hanss köpezedell kan sees och förståtz, dhet Äggen under danske regementet 1632 warit odall, och sedan är dhet ej heller genom ödesmåhl Kongl. Maj:tt och cronan heemfallit.

2. Sedan fins och, att Östen Jonsson länt Mårten 50 r:d:r och Joon Olson i Ottsiö 10 r:d:r till Äggens inlösn, och Östens mågh Peer Anderson betallt Joon bem:te 10 r:d:r igen, att hafwa heela gårdens rätt, och altså i 27 åhr suttit i possession, huar af nämnden sluther, att Äggen iure hörer Östen Jonssons arfwa till.

Såsom af föregångne ransakningh befinns, att sahl. kyrckioherden herr Larss Månson hafft Äggen i possession, och hans son kyrckioherden sahl h. Salomon och hans mågh caplan sahl. herr Hans Nillson dhet tillijka medh Swänstadh försålt till Erich Carllson, som köpezedellen af den 21 martij a:o 1632 innehåller och uthwijsar, och Erich Carllson låtit bördeman Mårten Jonson deth emoth lösn sedan igen bekomma. Huaraf synes och föllier, att Äggen under danske regementet warit skatte och i så måtto ograverat, och icke heller sedermeera genom ödesmåhl Kongl. Maj:tt och chronan heemfallit och emädan som bewijst är, att frambledne Östen Jonson i Edzåsen länt bem:te Mårten till Äggens inlösn 50 r:d:r och genom sin mågh Peder Andersson 10 r:d:r huilcka han dertill länt aff Joon Olson i Ottsiö, och samma låhn icke igen-bekommit, och altså med sina barn hemmannet Äggen ohindrader och oqualt uti 27 åhrs tijdh hafft, alt för den skuldh [fol. 230] pröfwar och finner rätten skälligt, att offt ber:de Äggen är skatte och icke crone och så widha Östen Jonson och hans barn uti så långan tijdh dhet sålledes hafft, så ehrkännes dhet i anledning och förmågha o af deth 18 cap. jordabalcken L.L. iuré lijkmätigt Kongl. Maj:ttz resolution gifven landet d 3 junij anno 1686 12 s. höra Östen Jonsons arfwingar till, kunnandes dee altför den skuld hemula Joon Erichson sitt giorde köp på hemmannet Äggen.

4. Chrestier Olson i Bölet fordrade af sin hustru broder Abram Jonson i Konäs dhess jordepennningar, warandes dee allenast twenne syskon, och att dheras faders hemman war i Moo af 2 tunland ringare en halff span, dhet sahl. öfwersteleut. Peder Sabell sigh tillbytte med två tunlandh i Konäs, huilket han sigh tillhandlade för 49 r:d:r á 6 m:k s:m:t, huar emoth Abram intet haar at säija, utan beklagar sin fattigdom icke tillåta gifwa honom för sin systers 1/3 lösn, och der han eller hon ej will bydha, så är ej annat till rådha än at han cederer dess 1/3. Chrestier, att han förr hemman haar, och begärer allenast något hwart åhr till betallingh, och medan nöden och torfftigheeten icke så stoor warit som nu, haar han intet sökt honom der om.

Abram, at han intet köpslagat derom eller tagit till köps, och at hans syster Karin är barnlöös, och huarcken will eller kan gifwa honom lösn. Crestier förehöltz, att han ej må sällia sin hustrus jordh. Han föregaf, dhet hon i sitt hemman så mycket får niutha, huar effter ransakades, och befans, at han och fyra systrar äre om ett tunlandh jordh som hemmannet består af, och honom altså tillkommer 1/3 aff ett tunlandh emädan fadren läfwer och syskonen äre outhlöste. Sedhan, att ingen nödh i synnerheet honom der till drifwer, altså beslötz i krafft och förmågo aff 19 cap. giffmålabalcken L.L. att deth intet kan uti hustruns frånwaru tillåtas,

och så mycket mindre som Chresten intet kan bewijsa huarest han hennes fasta anläggia will, eij heller tränger dem hungers nödh, som 27 cap. jordabalcken L.L. dicterar.

5. Anders Mickellson i Stamgiähl och Oluff Person i [fol. 230 v] Harbösta, beswäradhe sigh öfwer hustru Britta Påhlsdotter i Wijk som ägde ladan som den stullna osten war lagter uti, at han förledne höst sändt sin dotter Anna Olsdotter, ett ährende till Owijken som ophafft een stoor ask med gammall ost, som färieman i Jerpe, Chrestier Rafvaldson kan bewittna, med begäran, att hon nu tillhållas bewijsa, hwarest hon samma gambla ost bekommit, emädan huar man weeth, dhet hon sielff eij den hade af sino.

Chrestier berättar sigh eij meera der af wetta, än at pijgan Anna kommit till honom effter Mickaelie och tinget förledne höst, då hans hustru kokat färsk fisk, och intet den årkat ätha, och gifvit Anna sin dehl der aff, och hon gifvit henne gammall ost uhr een medelmåttig ask. Anna förklarade sigh, att hon gaf Chrestiers hustru lijtet ost utur een kanna, som icke war gammall utan om wåran giordh, och att hon så i Mattmar som annorstedz warit inne, och enär hon fått af dem math, så haar hon gifvit lijttet ost af sin mathsäck, och at hon ingen gammall ost bytt eller haft. Oluff Person, att hon bekänt sigh wara i ladan sidst och sedan dee warit där, som dragon Anders Jönson Slaghöök åhört, och berättar sig höra henne så säija. Anna, at han frågat huem som sedan inkörde höet i ladan, och han sagt sig dhet göra. Oluff, att han sedan gömbde bårt sigh om afton. Swara att hon war i cammaren och tunnade spijssöhl, och efftersom stugun war full med fählmän, lagt sig neder.

Dragon Anders Slaghöök är syskonebarn med Oluff. Chrestiers hustru Elin Mårtensdotter förhördes, och bekändhe, att Anna badh henne komma till sigh, så skulle hon få gammall ost, dhet hon giordhe, och bekom lijtet af een kanna, huaruti intet mycker war och ehuruväll den icke swart war, så kundhe hon eij wara så giord af dhet åhretz, berättandes sigh säija, att wäll wara för dhem som gammall ost hade, och fått till swaar, att hennes modher lijtet haft besparadh, och gaf sin man smaka der af, Anna inwände och sadhe, att hon frågadhe och sade wähl wara, att dee hade gammall ost, och hon sagt, dhet osten hoos dhem icke får bli gammall, som han eij heller war, och att Chrestiern af det lille hon bekom, intet fick, och att osten som actore [fol. 231] talla om war gammall och swart, som syntes af dee smolor som dee i ladan lämnat, enär dee dijth warit kalladhe, at ransaka effter tyfgodzet. Hustru Elin på ytherligare tillfrågan, att hon på sitt samwette intet kundhe förstå, om osten war aff deth åhretz eller gamblare, efftersom han war sönderskuren och icke swart, men war lijkaväll wällgiordh, emädan som sompt görs snarare än sompt, och kan intet wiss åthskillnan dher emillan göra. Anna nekar eenständigt sig eller modran någon gammall ost i ladan tagit. Actores begärte dilation till näste tingh att göra sigh ytterligare i sakena kunningh och fleera skähl skaffa. Saken togs i betänckiandhe och fans skäligt att saken kan intet definieras förrän Annas modher hustru Britta Påhlsdotter blijr å näste tingh förhörder.

6. Hemingh Pedersons angifne saak emoot fendrick Larss Holmer å förledne höstetingh företogs, och tillfrågades fendricken om han honom låfwat gifva sex dahl. k:m:t för dhet hans skulle gå igenom gen. munstringen för hans munsterdrängh, huar till han nekar, och berättar sigh låfwat honom derföre förnöija, och hålla math och dricka dijth, där och dädan, och gifvit honom sex m:k:r kopp. m:t och sagt dhet han eij meera förtient. Item, att han några söndagar krefdt och begärt meera, och fått förra swaar, att han eij meera hade at wänta, huar medh han intet låtit sigh benöija, utan annan dagh pingsest förledne åhr på kyrckvallen hart in till prästgrinden kommit och med stoor mun begärt resten, säijandes ibland annat, fast än i är fendrick, så måtte iagh lijka väll hafva min betallningh, och der medh i hastigheet blåttat wärian, och slaghit effter honom, som allenast een gång lijtet träffat. Hemming beropar sig på Henrich Mickellson i Ottsiö, att han skall hördt fendricken låfwat sigh sex dahl. k:m:t för dhet han

skulle på general munstringen wara hans munsterdrängh huar till han nekar, säijandes sigh då icke wara tillstädes, utan i prästegården till måltijd.

Hemming berättar sig bekomma [fol. 231v] twenne slagh af wärian öfver axlan, som giorde ondt och läth ingen see om axlan dher af blånadhe, förmenandes, att Swän i Stamgiähl hört fendricken låfwat gifwa för hafdhe omaak till munstringen sex dahl. k:m:t. Fendricken, att han bödh honom wäll en r:d:r specie, at blifwa dragon men intet för dhet andra. Hemming, att han fendricken ej wijdare krafde, än frågat om han finge föllia honom heem effter återstående betallningh, och att han icke meera fått än tolf öre s:m:t. Fendricken sade sigh ej annars minnas än dhet war 16 öre s:m:t. Swän i Stamgiähl berättas vare rest uthför åth Mörsell sockn. Hemming tillspordes, om han fleera skähl och wittnen hafver, huar med han täncker öfverstijgha fendricken sitt angifvandhe, swaar, att många aff allmoghen dhet hördt och sedt, men weeth ingen i synnerheet nambngifwa eller påkalla. Saken togs i betänckiande och beslötz. Så wijda fendricken Larss Hollmer icke i synnerheet kan finnas emot Hemming Pederson bruttit edzöre, utan elliest af brådom skildnad på kyrckiowallen blåttat sin wäria, och gifwit honom tuenne slagh, huar af intet blodhwijthe är bewijst wara skedt, huarföre hörer dheras action effter Kongl. Maij:ttz resolution d. 5 junij 1686, under lofl. regementzrättens optagande och decision, dijt hän hon och recommenderes.

7. Dato vndersöctes, huilka personer förledne åhr 1687 her i tinglaget folgde dragon Hanss Elgman till skogs ifrå Edzåsen, effter dee sex förrymbde dragouner, af huilka tuenne ihälskötes, och berättade Elgman först, att dee sex förrymbde woro i Edzåhsbyen, och derifrån toge flychtan till skogs, och han effter. Ropades bönderne till hielp, då Anders Olson, Nillss Jonson och Benjamin Olson i Edzåsen kommo löpandhe, och Anders Olson till honom, effter den ena wid namn Nillss Tässman och Elgman togh bössan af Anders och honom neder sköth. Nillss Jonson och Benjamin Olson effter een annan [fol. 232] widh namn Jacob Högman, som och skötz till död. Men dee andra fyra kommo undan längre till skogs, huar af een kommit till byen Så, och ropt båth, och Jönss Nillson rodt öfver siöön och frågat om han wille gifwa sigh, efftersom budhkafwelen war då kommen, då lade han neder med sigh hafvande yxa och stegh i båten, och blef lefvererat till fältväbelen Örn, och tree st gått Dufwed by förbij, och blefve sedder af kyrckiofolcket, huilka icke långt ifrå byen, widh een älf och des broo oppassades, emädan som budh war då i sochnen om dee förrymbde kommit, och blefve af sex persohner, nembl. Pehr Olson, Pähr Jonson och Joon Anderson i Dufwedh med huar sin drängh tagne, och feltwäbelen andtwardade.

8. Fendrickz booställe Hårstad af 4 tunland gammall chrone är synt in maio 1686, och nu iembfört med Kongl. Maij:ttz husesyns ordningh, och befunnit som föllier.

Hwardags stufvan opsatt af länsman Larss Olson för 17 åhr sedan. 10¼ aln bredh och 11 alnar långh, färdigh medh innanrede. Men södra syllan war något ruttin som Nämnden berättat allenast wara ythan som nådde jorden och stugun intet till meens. På norra sijdan som witter emoth backen, är icke allenast syllan, utan een stäck medh meera ruttnat, af dhet myckna wattnet, som löper ifrå berget och backan, och hålles nödigt och giörligt att dhet odugelige uthtages och nytt insätties, och sedan med godt dijke försedt och rijthwerckie, elliest kan dhet intet blij warachtigt, och æstimeras kunna göras ferdigt tillijka med dhet

          som felas på taket 2:21¹/₃.-

En framstugu af lijka bredd som den förra och 7 alnar lång är och ferdigh men den östra syllan kan bevaras medh näfwer och mullbänck 16:-

Dhet östra låfftet brukas för wisterhuus, dhet nedra dito för sädes- och miölbodh. Wästre långsyllan der på odugligh tillijka medh twär syllan. Långsyllan fins half ruttnat, och byggningen fast på knuthsteenar altså pröfves dhet kunna med muur göras ferdigt meth 1:4.-

[fol. 232v] Bodhan öster wid porten räknas för redskapshuus. Taket gammalt och dråp-
achtigt, som måtte å nyo optäckias, och kangöras med taakweden ferdigt för 4.-.-

Heembligit huus fins dugligt.

Badstufwan med 2 lafvar, wäggiarne mäst duglige, och reparerat 1684 med een ny lafwa och
några huarff, men halfwa taket måtte med näfver täckias för 1.-.-

Fähuus dugl. för utan taket som med näfver förbättras böör 4.-.-

Stallen öster söör i gården med 4 hästerum ferdigh. Stallen wäst söder räknas med dess skulle
för foderhuus men taket måtte förbettras -.18.-.

En hööbodh wid kornladan böör opsättias af den gamble och huad felas till een medell-
måttig tilläggias 4. . . -

Swijnhuus odugl. astimeras kunna opsättias 1.10²/3.-

Kornladan hålles för dugligh. Twå humblegårdar, den eena af Hanss Månson anlagd.

Åkeren i fult och godt bruk a:o 1686.

Aff den 620 famnar gerdzlegårdar Larss Olson opsatt, finns 310 famnar något förfallne, men
stå likkaväll ännu fast gertzlet dels är gammallt.

Här widh är at märckia, att Larss Olson war länssman ifrå 1659 till 1679, och widh
fijendens infall 1677 och uthmarche fuller något uthstått, men intet spolierad, och det han för
wårt egit krijgsfolck måst tillsättia, haar han af tinglaget fått wedergällningh.

Sedan at tinglaget opsatt een stoor stufwa mitt emot huardags stufwan med twå st. camrar i
den gamble tingzstufwans ställe, som af ålder waret af tinglaget bygd, och förmått gouve-
neurens h. Lennart Ribbingz resolution, att få flyttia den der ifrå. Skeer dhet, så måtte een
gäststufwa i dhess ställe opbyggias, som med innanrede i een och annor måtto ej ringare kan
ferdig göras än med och för

-.24.-

43.6.-

Länssman Larss Olson berättas bygd ut i dee tiugu år han gården besåth nembl.

1. Huardags stufwan medh 4 knutar 10¼ aln bredh och 11 al:r lång.

2. Bryggstufwan [fol. 233] 8¾ al. långh 10½ aln bredh.

3. Ett fähuus 14¼ aln långt 10¼ al. bredt.

4. Ett stall wäst södert, 8 al. lång 7¼ aln bred,

5. Ett ljtett swijnhuus.

Huar widh observeras först, att han brukade förra huardags stufwan 12 år. 2. gamble brygg
stufwan i 7 år. 3. gamla fähuset 3 el 4 år. 4. pass 1672 opbyggt stallen i den förrigas ställe,
och sedan icke långt der effter swijnhuset.

Länssman Hanss Månson åbodt Hårstad ifrå 1679 till 1685 begge inclusive, och bygd som
föllier.

1. En framstufwa om 7 alnar lång och 11 al:r bredh med skorsteen och allt innanrede, för-
utan ett paar fänster.

2. Flyttiat bryggstufwan undan för tinglagetz byggningh och oppmurat skorssten.

3. Omkull hafft kornladan, och med nytt timber förbättrat och giordt färdigh.

4. En stall öster i gården 8¾ al:r långh, 8¼ al. bredh af nyo.

5. Påtimbrat bastufwan 4 huarf och een ny lafwa.

6. 700 famnar gerdzlegårdh dels af nyo opbyggt, och Larss Olson i 20 år allenast 620
famnar.

Effter noga öfverläggande hålles skälligt, att Larss Olsons giorde byggnader räknas för 6 års
byggningh, och altså återstår 14 års byggnadh.

Hanss Månsons är astimerat för 4 åhrs byggnad, och dy rester på hans tree åhr, huilka bööra opfylla utsedde brist och reparation **43 d. 6 öre s:m:d**

Proportionaliter antingen med byggnad eller pg:r huar effter
löper på Larss Olsons 14 åhr 35.18.2
och på Hanss Månsons 3 åhr 7.19.22
43. 6. -

Ting 4–5 oktober 1688

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. A I:12, fol. 297v–302, ÖLA.

Anno 1688 d. 4 och 5 october med Vndersåkers Tinglagh, närwarande häradzskrifwaren Larss Sundberg och desse såtho i nämnden.

Jon Östenson i Teghom	Bengt Erichson i Äggen
Carll Nillson i Såå	Erich Månson i Byhen
Nillss Carllson i Swenstad	Abram Jonson i Konäs
Oluff Anderson i Medellgård [!]	Peder Pålsson i Wijken
Jon Anderson i Dufwed	Jönss Anderson i Grötom
Nillss Jonson i Edzåsen	Gunnar Pederson i Jerpen

1. Dato afladhe Gunnar Pedersson sin nämbdemans edh.
2. Kongl. Maij:ttz förr nembde placater oplästes.
3. Om ödes hemman ransakades. Åhre sockn. Handölls hemman äre 1677 blefne cadue.
4. Kall sochn. Krook. Oluff Olsons 2 t:l. R:r 12:28:12. Utj 1663 åhrs jordebook är 2/3 tunland opfördt för gammalt chrone, och uti 1677 åhrs dito är 2/3 tunl. för gammall chrone opförd af Jöns Perssons hemman som består af 3 tunl. och deth åhret intet chrone annoterat för Oluff Olsons hemman i Krook.
5. Sölfsvedh. Hust. Meritt änckia 3 tunl. R:r [*lucka*] huilcket är brukat aff 2:ne i långan tijdh, och änckians hustru Brithas halfwa dehl, är genom 1676, 1677, 1678 och 1679 åhrs ödesmåhl heemfallit Kongl. Maij:tt och cronan, och optagit på 1680 och 1681 åhrs frijheet aff Joon Persson.
6. Wästergårdh 2 tunl. Anders Jonson, huar af ett tunland chrone som föregifwes wara köpt till odell.
7. Vndersåker s:n Rijse. Oluff Håkonsons änckia hustru Karin 2 tunl. R:r 12:23:12. Der af ett tunland gammalt chrone som brukades aff dragon Henrich Springfelt som rymbdhe. 1673, 1674 och 1675 brukades chrontunlandet af Oluff Håkanson tillijka med skattetunlandet, som 1676 blef 3.die man, och [*fol. 298*] sitt skatte då brukat, och dhet andra blef ödelagt. Nuwaran-de skattebonde Jacob Olson optogh chrontunlandet på 1680, 1681 och 1682 åhrs frijheet.

8. Tångböle Larss Östenson 2 tunlandh opford för chrone, och berättas dhet sahl. öffwerste leutnanten Petter Sabell dhet köpt till skatte, och bårtbytt emoot Moo.

9. Anders Pedersson i Fårssa förekom, och berättade, det Britta Jonsd:r i Wijk, med huilken han för två åhr sedan i sommars blef trolåfvat, förledne sommar mitt i hööandtijden bekänt sigh hafft beblandelse med Carl Olson i Dufwed, aff tillfelle, at hon honom frågat hvij han icke fullbordar ächtenskap med sigh, och han swarat, sig hört deth Carll Olson skulle hafft beställa med henne, och deth är ordsaken till drögsmåhlet, då hon bekänt sigh med honom sammanlagh hafft med desse ordh, att han henne så godt som våldtogh, och måtte bruti sönder henne, deth hon och skall för hans fader på kyrckvägen bekänt, och bedit om förlåtelsse. Huar till Brita swarade, att han henne der om tilltalte, och hon nekat, och intet kunnat säija, dhet som alldrig är skedt, och han lijka wäll påstått sitt tahl då hon ej annat kunnat säija, än at deth må få stå till laga utförandhe, nekandes intet dhet han legat i säng med sigh, men aldeles nekar sig med honom någon beblandelse hafft, och aldrig sagdt sådanne ordh som han föregif-ver.

Carll Olsson bekänner sigh till Brita frijat för än Anders Person, och fått nej, och ingen beblandelse med henne hafft. Anders, att han flijsat åth sigh på wäghen till tälliesteensbärgen, då om hans gifftermåhl tallades, der till Carll och nekar. Anders Persons moder hust. Rangnell Jons:dr berättar sigh fråga Brita hurudan räkenskap hon med Anders giort, och hon skall swarat, och sagt sigh ej kunna säija sigh frij för Carll, och fläckia kan deth wara, och der hoos sig willia bekänna sin ungdoms fehl för prästen. Brita, att hon intet meera sagt, än at han legat i sängh med sigh, men ingen beblandelse hafft. Anders att hon sagt, dhet han intet stort der med kunde uthrätta. Item at Britta sagt, deth Carll uti östre stufvan med sig hafft sin villia om een morgonstundh, då Jöns Larson i Hambre honom folgt dijth och Jöns kastatt henne i sängen, huar till hon nekar, och Carll, att han med Jöns Larson aldrig varit i föllie till Vijken och Brithas [fol. 298v] faarrs gårdh, och mycket mindre henne då eller annan gång besåfvit. Brita, att Anders bedit henne bekänna för sigh om Carll henne besåfwit, och at han skulle ändå, om så vore, henne ächta, men intett kunnat beliuga sig sielff, huar till Anders nekar.

10. Jon Person i Sölfsvedh som åboer ett chronhemman, angaf det ett stycke angh som är belägit på den sijdan om gården som han sin åker och angh hafwer effter gammallt broors byte, betages honom af hust. Märett Andersdotter som halfwa gården och hemmanet äger oachtadt at grannen Törris Person bewittnar, dhet samma stycke hörer chronparten till, och derhoos, at han första åhret effter förre åboens berättelse dhet merndels slagit och begärer deth niuta hust. Märettz son Anders Olson föregifver at samma ängiestycke intet hört under chronparten, utan under sin moders, som för gammallt emellan 2:ne bröder warit skifftat, det Törris haar bekänt för nämbdeman Oluff Anderson och Jöns Anderson (som actor angifvit) efftersom han intet förmått komma till tinget. Änckian som förr brukat half gården som nu chrone är, är död. Men grannarne Törris och Larss Peders sönnar berättas där om säker kunskap hafwa. Effter den afriktning som der på är giordt, och parterne erkänna, synes at det twistige stycket skall höra chronparten till. Icke desto mindre fins skälligt at låta der med beroo till våartinget, då hust. Märett som hemmanet förestår, och Tyrris och Larss skolle afhöras.

11. Länszman Hanss Månsson prætenderade aff Jöran Pederson och Knuth Nillson i Möhrwijken ett ängies stycke aff Sijdbredkåsa, som under hans hemman Berghe skall lydt, och är belägit på östre sijdan om Tåttens angh, och widh hans ligger det twistighe hafwandes Möörwijken och ett stycke mitt der emoth uti Tåttängie och lijten skogslundh är der emellan, som är skillnan emellan Berges och Tåttens angh. Strax wästan för Tåttängiet hafwa Möhrwijkerne sitt angh som sträcker sig neder till Dufwes åhn, ochså vijda bem:te stycke ligger vidh hans angh, och på den sijdan om skillnan emellan Tåtten och Berghe, förmenar han dhet sig till-

höra. Huar till svarades, att deras förfäder det hafft och ingen skall kunna bevijsa deth nånsin legat under Berghe, [fol. 299] då länssman beropade sigh på Oluff Jacobson i Tåtten, som weeth berätta, hurusom dhet stycket bleff slagit den tiden, han tiente Oluff Olson i Berghe, och att enär synen 1681 gicks om ängies stycket, som Möörwijken af Tåtten hafft och hafwa skolle Mörwijkerne sagt, det detta som tuistas om, intet hörer till Tåtten, huar af länssman argumenterar och sluter, så vijda det intet härkommer aff Tåtten, så hafva den ingen rätt dertill.

Resp. att dee deth aldrig sagt och icke meera häfda än deras förfäder öfver 100 åhr hafft. Ländz man, att dee rödt och widgat samma stycke. resp. icke meera än deth som skogh vuxit warit inom gamble bleken i trähn. Jöran Pederson, att enär gamble Oluff Olson bodde i Bärge, och Jöns faarfaar Jöran Gustafson i Möörwijken, blef een stoor grahn huggen och fälter, så at Jöran icke skulle gå upp till vägen, som där med måssa öfvervuxen, ligger till rättellse, och dee huar på sin sijda slå. Möhrvijkerne innehafva skogh och myhrslått nedan för stycket som dee possidera aff Tåttängiet allt till älfven, och äfven så nedanföör, deth som nu twistas om, och länssman östanföör bergz ängiet kommer och sluther sigh der in till wid älfwan. Oluff Jacobson förhördes, och berättade, enär han tiente för 19 åhr sedan hoos Elias Olson j Berghe och då han slagit vid deth tvistige, hafva Mörvijkerne honom tilltallt för dhet han slagit mycket in på dem, och hade dee lijkaväll quart och behållit af deth tvistige wäll två mälingars bredd, och Elias swarat, att han skulle ett annat åhr slå deth allt, vettandes intet huru dhet blef åhret effter, emädan han då war på annan slått stadd, icke heller hörde han någon der om talla.

Till dombs voterades enhälleligen. Aff föregående ransakningh fins, at dhet tvistige ängies stycket är belägit på östre sijdan om skogzskillnaden emellan Tåtten bydz ägor, och länssmans Hanss Månsons hemmansängh i Berge intill skogslundh och widh ländsmans äng som kallas Sijdbredtkåsa, huilket är uthmerckt med gamla bleker, som sträckia sigh effter märckien neder till älfvan, och länssman östan föör ifrå sitt bem:te ängh går och hinner [fol. 299v] och så medh neder till älfwan, och alldenstundh länssman Hanss Månson intet kan bevijsa, samma änges stycke hört och lydt under dhess hemman i Berghe, utan Jöran Pedersons och Knuth Nillsons förfäder i Mörwijken, deth af uhrålders tijder innehafft och possiderat, altså finner rätten (ehuruväll det är icke belägit på Möhrvijcz bydz ordinarie skogh och marck, utan intill Berghoms) skälligt i krafft och förmågo aff Kongl. Maj:ttz placat anno 1677 om skattskyldigh jordz dehlningh och 1 cap. jordabalken L. L. at conservera Möhrvijkerne vid sin laghäfdade och uhrminnes rätt och possession aff berörde tvistige änghe som ingen må quällia, förståendes at den intet böra betaga länssmans hafvande rätt neder med älfvan.

12. Nillss Pederson i Hårdtland, Carll Person i Harbösta, och Jöran Aronson i Stalltjänstufvan, angofvo hurusom deras moorbroder Lucas Ingmundson i Nyland, innevarande åar är dödh blefven, och ingen närmare arfvinge effter sigh haf:r än desse, förutan een broder i Norie Peder Ingmundson och lijkaväll vill änckian hust. Sara Andersdotter som hoos honom varitt tillägna sigh hans ägendom i löst och fast, huar öfver dee finna sigh besvärade. Huar emoth exciperades, att Lucas Ingmundson war een barnlöös man, och förmådde ej stå hemmannet föör, och dy antagit sin hustru systers dåtters man Jon Månson till sin arfvinge i löst och fast, men skall betalla 20 r:d:r gammall skuldh, som är blefven, enär han köpte hemmannet af oskyld mans handh, och föda och försöria dem till dödedagar som oprättat contract d. 22 octob. 1672 med vittnen under, uthförligen innehåller och vijser, huilcket på laga tingh d. 6 novemb. 1672 är första gången opbudt, wijsandes och h. öfversteleutnantes welb. Bengt Ribbingz quittens på ofvan bem:d:t 20 r:d:r, och 21 r:d:r 2 ortt och 20 s. dess utan, men quittens odatrat, som Jon Månson d. 6 januarij 1673 aff öfversteleut. Peder Sabell länt och inlagt i Nylandz hemman effter obligation bem:te dato, och der till med förestått hemmannet, och Lucas [fol. 300] och hans hustru skött och folgt till grafvan, och efftersom deth hans aflinge godz war, och Lucas hustru war hennes moor syster, och emot tagit både sin och hennes arff

effter fadren Erich Spåra, som effter ett opsattz anseenligt stijger, men aldrig der på tallat, emädan som hon derifrå tolff åhr gammall warit, och skulle ärfwa honom.

Actores bekänna att Lucas under ächtenskapet hemmanet köpte. Item att samma villkor är budit broderen Pedher Ingmundson, och han wedersakat. Hwar till eij nekas kan. Carll Pederson är och dhet budit, deth han tillstår, och intet kunnat antagat förr än hustru Sara skulle blifwa skillder derifrån, som eij skedde. Carll Pederson är Lucas Ingmundsons systerson, och Nillss Person och Jöran hafva till hustrur Carlls systrar. Lucas hustru, Gertrud Erssdotter war hust. Saras moorsyster och hade ingen närmare släckt.

Hemmanet består af 1½ tunland huar af ½ t:l:d är Jon Månsons rätta odall, och intet angår deras prætion. Dessutan intygar nämnden honom intet äga enär han gifftar sigh, och icke heller något ärfft effter sina föräldrar och släckt. Såsom Lucas Ingmundson under ächtenskapet med sin hustru Gertrud Erssdotter haffver aff oskyld köpt ett tunland jordh uthj Nylandh merndels aff sin hustrus arf, och dhet samma tillijka medh löössorene bebrefvat sin swåger Joon Månsson, och hans hustru och barn emoot dee 20 r:d:r som han der på betallt och at han honom och henne till dödodagar försöria skulle, och befodra till grafwa, som deras contract aff d. 22 octob. anno 1672 innehåller och utvijsar, huilket å laga tingh d. 6 novemb. besagde åhr 1672 är opbudit, huilcket waritt närh skyldemän tilbudit, och dee vedersakat, och hust. Saras arff och så inlagdt och der till medh Lucas intet ärfft, och i det bem:te anseende lijkawäll blefne till dödodagar skiötte och vnderhåldne, och til grafvn tillbörligen befodrade.

Altså pröfwar rätten skäligh dhet Joon Månsons änckia hust. Sara Andersdotter och des barn böra niuta oprättat contract till goda, i anledningh aff dhet 31 cap. jordabalcken LL. och i krafft aff dhet 9:de capitlet i samma balck så vijda dhet aflinge godz är, huar medh een frij disposition hafver, gifva eller sällia hvem han helst will.

13. Ingebrecht Schröder och Erich Jonson i Restadh besvärade sigh [fol. 300v] öfver Nillss Person i Hårdtlandh, för dhet han hafwer förledne sommar slagit tree gålf slätter på een myra norr i marcken hardt vid Nillss Persons boovall och den förrige gålfven flyttiat in emoot Nylandhz, slätten, som aldrig under Nyland legat. Respond. att han dhet giordt medh ägandens Anders Jonsons låf i Nyland, och gålfven flyttiat ljetet längre ifrå sin fäbovall, desto bettere at hafva höet frij för bodskapen. Anders Jonson tillstår sig gifvit Nillss Pederson låf, på bem:te myra, som halfft hörer Nyland till, och half Restadh, willandes dhet bevijsa med Nillss Persons attest gårdagen daterat, som lyder, att hans sahl. fader dhet för honom sagt och berättat och Restad slogh lijkawäll 1687 heela den myran. Anders Jonson berättar sigh sin dehl. i myran intet hunnit slå, sedan herr Peer Gestrinus pass 1673 tillijka medh Lucas Ingmundson dhen bärgade, och wiste intet, att Restad den förledne åhr slagit resp. att herr Pähr förlijckte Restad derföre. Huar emoth invändes, att herr Peer slog dhet åhret icke allenast Nylandz drohlen, tillijka med Lucas, utan och Restadz halva der af, och dy måtte han dem derföre förlijka.

I lijka måtto, att Nillss Persson med dess lagzmän inträngt sigh emellan Nyland och klagandernes afradzlandh, som sträcka sigh i vade, derest Nillss Persson brukar sina älgzgrafwar, och dee der emoth intet. Effter afradzbrefvetz innehåldh, skall ett råmercke gåå ifrå Möörvijckz näset, och norr i skattmijhlar huilcket ingen dem skall oppvijsa wellat, och wetta alltså intet, huru långt deras skattmijhl räcker. Nillss Person och Erich Anderson, att dee hafva sine älgzgrafvar der deras förmän dem hafft, och intet äre innom Restad afradzland. Actores förmente, att älgzgrafvarne måtte vara innom rået vadet, och svarandern nekadhe, der till actores föregåfwo dhet een lång tidh varitt mandfaldh å deras gårdar, och eij förmått byggia wåner, och dee andra bygd. Resp. enär dee så mycket byggia som dee, undandraga dee sigh intet hafva i lagh med dhem, men af förra tijder sina särskilt hafft och allenast den renoverat. Saken togs i betänckiande, och slötz enhälleligen till fölliande doom.

Emedan som Nillss Pederson hafver medh Anders Jonsons låff slagit detta åhr, halfua tuistige myran, [fol. 301] Så kännes han derföre frij, och söke Restadman Anders Jonson i Nylandh der om, som dee bäst kunna och gitta. Huad Nillss Pedersons och dess lagmäns elggrafvar vidkommer, som Restadh håller vore på deras afradzlandh, och de neka till. Så fins skälligt parterne till rättelse, att sexmanna syhn nästkommande våår eller sommar, noga och grannelligen orten besee, och pröfwa om dee tvistige elgzgrafvar äre innom Restadz afradzlandz råmerckien som dhess brief uthvijsa. Rådandes halfva syhn huardera.

14. Anders Person i Handööl angaf, hurusom hans broders Oluff Persons änckia Segrid Olufsdotter, hafver i sin werio, faderens ringa ägendom för dhet han skulle der hafva sin skiötzell och föda till dödztunden. Men enär Anders 1687 om våren dijth kom och antogh ½ hemmannet, gaf hon sig in till honom, och ville intet vara hoos änckian, och kan i sin höga ålder intet der till intalas, kunnandes hemmannet intet tåhla tuenne åboer. Resolutio. att gode män skolle dem uti dhe andra syskonens närvaru förena att den som skiöter och vnderhåller fadren, må af hans lösa egendom niuta huad skälligt pröfves och alldenstund hemmannet består allenast aff 2¼ tunl. chronojordh och icke kan tåhla 2:ne åboer, alt för den skuld i anledningh och till vnderdånigst föllie aff Kongl. Majj:tz resolution gifven 1680 på rijkzdagen till samptl. rijkzstens allmoge §30 och hans Majj:tz resolution gifven detta landet a:o 1686, kan intet tillåtas 2:ne åboer på dhet hemmannet och såsom Anders Pederson hafver till förne sagt sig derifrån, och ett hemman köpt och förledne åhr dijt flyttiat sedan han intet blef hemulat med sitt giorde kiöp. Huarföre fins skälligt, att han måtte derifrån, och enckian hust. Segrid Olofsdotter dhet häfdar och brukar, huar om löfftesmännen åligger draga försorgh.

15. Oluff Ersson i Mickellsgårdh angaf, dhet Bengt Erson i Äggen förledne åhr hafver honom afhändt 15 lass änggh, och tillförenne fiskiet, båthuset och fiskietehnan sampt ett skogzbreef. resp. att han icke meera än laga doom 1685 honom tillägnar begärt effter der på folgde executions ordre d. 6 octob. 1687 som steltes [fol. 301v] i wercket förledne våår. Oluff föregaff sigh eij kunna vara behållen om han effter domens lydelsse skall mista ängien och innehafda willkor, huar till swarades, att han förmodar niuta domen som laga krafft fått, till goda, och hafver wäll än meera at prætendera effter ett gammallt brief, som Oluff och Erich Erson i Västeräggen ännu innehafwa, och framdeles skall uthföras. Oluff föregaff dhet Bengt intet öfverträdt domen, men faller honom svårt, så mycket mista. Briefvet som Bengt beskylles före, oplästes och befans höra till Bengtz hemman, huar emoth Oluff intet hade at säija.

Nämbdens enhälleliga votum. Såsom Bengt Ersson befinnes intet meera sigh tillägnat än honom böör medelst execution på vunnen laga doom 1685 och Oluff Erson likaväll honom till rätta stämna låtit, och eij vill vara nögd med afsagde doom som har vunnit sin laga krafft, altså kan han intet frijkallas för doombrått, och dy i förmåggho af 39 cap. tingmåla balcken dömmes at bötha tree marck för dombquaal.

16. Ländzman Hanss Månson opbödh tredie gången hemmannet Bergie aff 3 tunlandh, kiöpt aff rätta odellsmännen för 135 dahl. s:m:t varandes dhet utom börden sålt, som effter Kongl. Resolution heembiudes Kongl. Majj:tt och Chronan etz. der icke någon af bördemennen intra fatalia det klandrar och löser.

17. Erich Rafvelson insinuerade sine syskons uthgifne skriffte daterat Jerpen den 3 majj 1687 på hemmannet i Jerpen á 3 tunl. i Undersåkers sochn som han inbördat nembl. Oluff Rafvaldson i Såd för sin lott 9 dahl s:mt sampt bem:te Oluff igenbekommit sine uthgifne penningar som betallte äre till rätta odellsmännen, nembl. Carll i Swarlijden och Siul i Hwijtom ifrån Norie för sin arfsrätt nembl. 84 dahl. s:m:t. Chresten Rafvellson för sin lått

becommit 9 d: r s:m:t. Anna Rafvellsdotter dito een full broderslått 9 d:r s:m:t. Så att summan är 111 d:r s:m:t huilcket hemman opbödz förste gången utan klander.

18. Förwisso intygades, att Anders Erson i Äggen wart till [fol. 302] Mörsell kyrckia skylligh för en tunna korn, en tunna tiära och för slagzmåål och sabbatzbrått tree m:k s:mt och då galt en t:a korn sex ort, dy bewillias kyrckian, att niuta sin betallningh aff des jordepenningar som i Vndersåkers kyrckia insatte äre nembl. 3 d:r s:m:t eller 9 dahl. kopp:r m:t.

19. Nillss Pederson i Hårdlandh och Anders Svenson i Stamgiehl förordnades at wara Jon Olsons barns i Stamgierd förmyndare, och derom effter lagh sig wårda.

Ting 4–5 mars 1689

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. AI:13, fol. 21–27, ÖLA.

Anno 1689 den 4 och 5 Martij höltz laga tingh med allmogen aff Undersåkers tinglagh, weder warande befallningzman welbet:d Jacob Graan och desse såtho i nämnden.

Bengt Erichsson i Äggen	Carll Nillsson i Såå
Erich Månsson i Byen	Nillss Carlsson i Swensstad
Abraam Jonsson i Konähs	Gunnar Persson i Jerpen
Joon Andersson i Dufwede	Jöns Andersson i Grötom
Nillss Jonsson i Edzåsen	Joon Olsson i Huassnääs
Nillss Pedersson i Hålandh	-

1. Dato publicerades Kongl. Majj:tz barnemordz placat och på minnelsse om sollicitantz placatet.

2. Röklängden för 1689 öfwersågs och justerades.

3. Länszman pålades tillhålla Erich Pedersson i Sta, och Anders Pedersson i Handöhl, såsom Larss Pederssons onyndige barns i Bärje närmaste blodzförwanther, at skaffa åboe på deras hemman i Berie, så at barnegodzet effter lagh må häfdat och brukat warda, wider laga botum.

4. Effterföllande bönder befinnas oförmögne, at betalla innestående 1688 åhrs rijchsdags befwillningh, etz.

	Rök	T:l:d	Son	Dot.	Dräng	Pijga
Undersåkers Äggen, Peer Jonsson <i>sochn</i>	1	2				
Stamgierd, Peer Mårtsson	1	2½	1	1		
Edzåsen, Joon Hindrichson	1	1			1	1
Åhre <i>sochn</i> Sådth, Sven Jonsson	1	2½				1
Harbösta, Oluff Persson	1	2			1	1
Wijk, Oluff Ols. änckia	1	3		2		

Tåtten, Joon Oluffsson	1	2				
Oluff Jacobsson	1	2				
Lijden, Peer Oluffsson	1	2				
[fol. 21 v] Bergie, Mattz Oluffsson	1	2	1			
Engeland, Carl Kiehlsson	1	1 $\frac{1}{6}$				1
Nordhallen, Oluff Andersson	1					1
Kall sochn Brattäggen, hustru Sara änkia	1	2			1	1
Sölfswedh, hust. Märett änckia	$\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	1	1		
Joon Nillsson	$\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$		1		
Moo, Jöns Nillsson	1	3				
Backen, Joon Persson	$\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$				
Gråsiön, Jeppe Ersson	$\frac{1}{4}$	1				1

5. Abraham Jonsson i Konäas tilltaltes aff Jacob Olsson i Lijden på Peder Erssons sons wägnar Jöran Persson, och Henrich Nillsons datters Gertrudz wägnar (warandes sammanhanget och begynnelssen denne, att Peer Erssons fader Erich Stenenson, och Henrich Nillssons swäarfader Peder Stehnsson ägde hemmanet i Konäs tillsammans) för någon arfsjorhd i Konäs hemmanet beständes aff 20 r:d:r för huardera, beropandes sigh på gambl. mannen Joon Olsson i Huassnäas, som berättar, att hemmanet höltz den tijden i wärde för 80 r:d:r och inga fleera arfwader om wore än bem:te Erich och Peder Stehnsöner. Resp. att han intet hafwer der med beställa, utan effter sahl. öfwersteleut. Peder Sabells ingångne kööp med Peder Ersson om Konäs hemmanet, bytt bårt sitt odallshemman i Moo af 1 $\frac{5}{6}$ tunlandh emoot 2 tunlandh i Konäs, och sålledes jorhd emoot jorhd huarå breff oprättades, och hoos sahl. kyrckioherden h. Peder Bergheem i förwaring lämnades, som 1677 enär prästegården oppbrann förkom, deth Nillss Carlsson i Swänsta berättar Abram för sig strax beklagat.

Bengt Ersson i Äggen, att sahl. öfwersteleutnant Sabell köpte gården aff Peder Ersson, och dijt bytte Abraham ifrå Moo. Joon Olsson förfrågade sigh om icke han skulle få något af Abraam som beboor hemmanet för 1658 års uthlagor som han betallt, iembvell och för [fol. 22] åboet den tijden han deth brukade och gården deels opbygde. Resp. att han huarken weeth der af heller will wetta, utan der han hade haft något fodra, skulle han deth giort för lengst, och för än honom inrymbdes gården som skedde 1674. Joon Olson, att han hafwer uthlöst Jöran Erssons rätt i hemmanet för 12 r:d:r som skriffthen aff den 16 septemb. 1669, daterat Konäas uthwijser, fast än han bodde i Nambndahlen utj Närke, och der till med dess systems anpart Gölu Ersdotters med 6 r:d:r bem:de dato gifwit. Item länt Erich Steenson 30 r:d:r at uthlösa sin broder Peder Stehnson. Joon Olson bekänner sig bekommit 49 r:d:r till sin betalningh för uthlänste penningar, huilcka och quitterade äre den 14 feb. 1674.

Ett köpebreef gifwit aff Abraham Jonson till öfwersteleutnanten Peder Sabell d. 8 martij 1674 lyder, att han till honom sålt 1 $\frac{5}{6}$ tunland jorhd i Moo, och derföre niuttit effter träffat accord och köp sitt fulla nöije i penningar och wärde. Sahl. pastor Bergheem haar samma breef skriffwit och underskrieffvit till vittnes, tillijka medh länsman Larss Olsson, Esten Jonsson i Edzåsen. Henrich Mårtensson i Byom, Peer Nillsson i Hårdtlandh, Peder Anderson i Romo, af huilcka allenast läfwa nembl. Larss Olson och Henrich Mårtenson. Huilcket Abram förelästes, och han der till nekar, föregifwandes, deth aldrih wara skedt och giort, och aldrih någon penning eller werde der på opburit, utan emot sitt hemmen Moo, tillbytt sig Konäs.

Ett köpebreeff aff den 26 martij 1674 giffwit aff Peder Erichson i Konäs till Abraham Jonsson i Moo på Konäs hemmanet oppwijstes, aff innehåldh, att så wijda Ytra Konäs gården är af oskyldh inlöst för [lucka] r:d:r men ingen summa infördh. Dy hafwer han den oplätit sin swåger Abram Jonsson samma gårdh för contant penningar, och spatium lämbnat för summan, huilcken sahl. pastor Bergheem och skriffwit och underskrieffvit hafwer, och

Larss Olsons länssmans namn [fol. 22v] infört, tillijka med Carll Erssons i Suänsstadh, men intet hans boomerckie, warandes några ord uthstrukne i köpebrefwet.

Abraham nekar sig något köp med honom ingått, och fast mindre några penningar derföre gifwit, utan som een swåger undt honom een och annan gångh oppehålle, enär han aff andre bleff uthskutten. Saken discurerades och beslötz, att deruthinnan intet kan definieras, för än gamble ländzman Larss Olson, huars namn fins under köpebrefwet på $1\frac{5}{6}$ t:l. i Moo, och under dito på Konäs, men icke med egen hand, och Henrich Mårtensons i Byom under Moköpet, blifwer till säkerheet förhörd emädan som Abram till beggie köpen alldeles nekar.

6 Anders Pedersson i Fårssa angifwande, att hans troolåfwade fästermö Britta Jonsdotter j Wijke, skall bekänt sigh wara häfdat aff Carll Olsson i Dufwed, företogs, och i föllie aff Anders Perssons berättelse, att deth skulle wara skiett enär Jöns Larsson i Hambre hade kastat henne i säng till Carll Olsson i Wijken, aflade Jöns sin vittnes edh, och bekände nembl: Att Carll Olsson för sex åhr sedan druckit i een annan gårdh, och kommit till Joon Perssons i dagningen, och som han drucken war, lagt sig i östre stufwan, dijth denne gått at talla med honom, och widh deth samma kommo wärdens tree döttrar, och der iblandh Britta med liuus, at bedia dem komma in till frukåst, då denne kastat Britta j sängen till Carll, efftersom han till henne förr friat, och der med gått uth i andra stufwan, och dee andra två systrarne stodo der quaar med liuset, och icke kan han annat minnas, än at dee alla tree folgdes strax der på in, men intet Carll som war öfwerdrucken, och intet förmådde komma till måhltijdz. [fol. 23]

Anders Pedersson beropade sigh på Carll Nillsson i Sådth, som berättade, sigh förledne höst wara i hennes faders gårdh at räkna tijonden på åkeren, då hon med gråthande tårar beklagat, sig wara kommit i ondt rychte, utom sin skuldh, och meera taltes intet der om. Anders Persson, att han intet will fullborda ächtenskapet, utan håller sigh med hennes ordh, och Britha, om han wille wara folck, så må deth skee, effter ondt skall wara at skillias åth. Saken förestältes och påmintes nämnden uthförligen, och eenhället till dombs beslötz som föllier.

Såsom Anders Pedersson i Fårssa intet kan öfwerbewijsa sin troo låfwade fästermö Britta Jonsdotter i Wijken, olåflig beblandelse hafft med Carll Oluffsson i Dufwed, altså dömmes han effter 20 cap. tingmålabalcken, at bötha för obewijsslig beskylldningh 40 mark, och så widha han uthlåtitt, sig icke willia med henne fullborda ächtenskapet, så lembnas deth effter Kongl. Maj:ttz kyrckiostadga, till Ven. Consistorium och des composition och förmående förlijkningh. I widrigt fall, skall deth wed tinget till vnderdånigst föllie aff högst bemd:te Kongl. Maj:ttz stadga optaghas och afhielpas.

7. Länssman Hans Månsson angaf sigh effter befallningz mans Jonas Flodins mundtellige befallningh widh tillträde till länsmans tiensten 1679, måst till förrige länssman Larss Olsson uthgifwa 17 r:d:r specie, såsom böxlepenningar för länsmans och chronehemmannet Hårstad, som bewijses medh Larss Olsons quittens daterat Hårstad den 4 july 1679 effter 6 d:r k:p:r m:t stycket och såsom bem:te Hårstadh anno 1685 blef anslagit till fendrichz boostelle, och han måst derifrån, begärer han sina uthgifne böxlepenningar igen aff Larss Olson, som dem annammat. Larss Olsson är siuk, och han hustru Kerstin Ersdotter tillstår sig bem:te 17 r:d:r aff Hanss Månsson bekommit, i ställe för dee 17 r:d:r hennes man måst til des antecessoris Erich Spåras änckia lefwerera, effter tolffmäns attestatum med tinglaget [fol. 23v] signete den 18 october an:o 1666: lydandes, att sahl. Kongl. rådet och Gouverneuren herr Claes Stiernsköldh deth mundteligen befallt i anseende till änckians stoora fattigdom, dem hon effter bem:te attestatum quitterat, och hoos Larss Olsson skall finnas, deth han i sin siuckdom eij förmått opsökia. Hustru Kerstin Ersdotter undrager sig icke des betallningh, och förmodar niuthe regress till sahl. Erich Spåras arfwingar.

Saken discureredes omständelligen, och ibland annat, at gamble böxlerätten ansågh bondens lijfstijdh som böxlepenningarna uthgifwit och medan hans relictia war ogifft. Nu såth Erich Spåra på Hårsta så längie han läfde 12 á 14 åhr, och intet kunde böxlerätten till änckian extenderas, så wijda hon intet kunde ländzmanstiensten förestå och hemmannet besittia. Och der lenzman Larss Olson hade bordt chronehemmannet Hårstad böxla ehuruwäll all böxlerätt 1666 war ophäfwen, så hade Kongl. Maj:ttz och Chronan den bordt och icke Spårans änckia, som effter attest skall henne wara gifwen, huar af föllier, att Hans Månsson kan iure sökia sin man.

Alldenstundh ländzman Hanss Månsson hafwer lefwererat till sin antecessor gamble ländzman Larss Olsson 17 r:d:r á 6 d. k:m:t effter quittens den 4 july 1679, såsom till böxlepenningar för länssmans och chronehemmannet Hårstad och måst deth cedera och afstå, emädan som deth till fendrickz boostelle 1685 blef anslagit, altså fins skälligt, att han bör niuta sine uthlagde 17 r:d:r igen, helst emedan som böxlerätten är anno 1666 såsom ophäfwen. Och såsom huar må sökia sin fångzman, och Larss Olssons hustru Kerstin Erichzdotter dhet icke disputerer, altfördenskuuld pröfwar rätten i lijka måtto skälligt, att Larss Olson böör restituera Hanss Månsson opburne 17 r:d:r. á 6 d:r k:m:t, och sökia sin regress till sin fångzman som är sahl. Erich Spåras arfwingar som han bäst kan och gitter.

[fol. 24] 8. Dragon Anders Erichsson Slaghöök ifrå Nordhallens by, angafs hafwa 2:e gånger förledne höst funnitz liggia i sängh med Oluff Jonssons hustru i Brattlandh Lissbetta Pedersdåtter, som dragon Anders Bremer och Joon Nächtergahl för feltwäbell Hindrich Örn berättat, och sedan pass åtta dagar der effter af bem:te Nächtergaal och dragon Anders Linn, som är hustru Lissbettas broder, warandes bonden förra gången hemma, och senare neder till Swerie, wettandes feltwebellen intet meera der aff. Anders Slaghöök förklarade sigh sålledes, att effter Michaelis sidstleden lågh han och Anders Linn tillhopa i eena sängen, och bonden och hustrun i den andra och om morgonen sedan liust war, steg hustrun opp och gått uth, och wid inkomsten wellat gå i sängen till sin man, och han swarat, at deth är tijdh at stiga upp, och will du liggia, så kan du läggia dig hoos strykarne, deth hon giorde, och lade sig emellan sin broder Anders Linn och denne, och drogh fällen öfwer hufwudet, och då kommo Bremer och Nächtergahl dijth och hade ingen olåfligheet för händer.

Sedan pass åtta daghar för juhl när bonden war åth Närke, kommo Linn och Nächtergahl ifrå möthe dijth och begärte huus öfwer natten, då Slaghöök tillijka med bondens son om sina fyra åhr, lagt sig i sin ordin:e sängh, och pijgan Segrid der hoos, och Linn och Nächtergahl sammalledes, då gässen begynte gråtha, och Slaghöök så stijgit upp med pilten, och lagt sig hoos bondens hustru, der han öfwer naten lågh, och wellat gå der ifrån, men af Linn och Nächtergahl afrådd efftersom pilten skulle lijkväll widh wacknandet honom sakna och gråtha. Hustru Lissbetta Persdotter berättar sigh 2:ne gånger legat i sängh med Slaghöök af tillfälle som han föregifvit och berättat, men intet olåfligit med honom haftt beställa.

Lenzman Hanss Månsson angaf, att een dragon Isaac Aspingh för 4 år sedan legat der i quarter, och begyntes glunckas någhot [fol. 24v] om hans sammanlagh med hustru Lissbetta, som förmenas wara herkommet aff hennes man, som förmått honom quartehr i Altzens sockn. Hustru Lissbeta sägher, honom hoos sin man logera, enär hon dijth blef gifft, och föga meera än ett halfft åhr sedan där warit, och hördes intet annat af honom än wähl war och nekar med honom haftt sammanlagh, och bekänner höra den tijden, sig wara för honom berychtat, och uthspridt hooplagh haftt aff Oluff Oluffssons hustru i Brattlandh, hustru Gertrud Erssdotter, och wijdare intet der effter fråghat, emädan som alla ändå skulle neka der till. Oloff Jonsson berättar, att Isaac Aspingh låg hoos sig i quarter ett eller 1½ åhr, sedan han blef gifft, och emädan som hördes något smädetahl och otillbörligheet emellan honom och hans hustru, her kommit aff granhustrun Gertrud Erssdotter, haar han bedit feltwebellen Henrich Örn, att han skulle läggias derifrån, som och skedde, och Isaac sagt, att Bengt Ersson i Äggen deth tahlet

uthspriddt, som der till skall nekat och hustru Gertrud som hans syster är, sagt honom frij och willia sielff swara der till, men han intet kundhe märkia aff dem någon otillbörligheet, och efftersom dee berychtade intet wårdade sig der om, så hafwer han och stadnat, fruchtandes at alla skulle säija neij och neka till sina ordh.

Oluff Jonsson theslijkes, att han reeste till Kopparberget åtta dagar för juhl, och kommit tillbaka effter 20:d[?]dagen och i Mårtsundh i Hallens sochn aff dragon Hans Böös hörde illa tallas om sin hustru och Anders Slaghöök, och sedan intet sängelagh med henne hafft eller hafwa will förr än dee blifwa antingen friade eller fällte, ehuruwäll han intet oährligit med dem sedt, men hans hustru intet lagt stoort der om, och han intet sambwette haar at wara hemma för deth elacka tahlet skuldh, och dy alt sedan warit mäst bårtha.

[fol. 25] Kåhnan Segrid Jonsdotter som tienar hoos Oluff Jonsson berättar, att mathmodren hustru Lijsa, een mogonstund kastat sigh i sängen emellan Linn och Slaghöök, och widh deth samma kom Bremer och Nächtergahl, deth Oluff Jonson säger sant wara. Sedan, at hustru Lijsa något der effter lagt sig med sin son som begynte gråtha effter Slaghööken, emädan som han war wahn hoos honom liggia, då han lagt sig hoos hustru Lijsa, och låg der heela nattan, men intet kunde hon märckia dem något oährligit för sig hafwa. Samma natt låg Linn, Nechtergahl och Östen hennes andra broder utj andra sängen, tillijka med denne Segridh.

Uthj sidst för weckne juhlwecka, begynte Segridh om affton mahla gryhn, då mathmodren lagt sigh, och Slaghöken gått strax effter och lagt sigh i sängen hoos henne, och legat der hela nattan, men intet såg hon dem någon otucht bedrijfwa, bekännandes omsider att Slaghöök snart huar natt när bonden icke warith hemma hoos hustru Lijsa legat afkladder. Näst för juhl hade Slaghöök sig om een logerdagsmorgon kladder, i sängen hoos henne, och låg på hennes arm, och widh deth samma kom een främmande man in, som strax gått uth, och Segrid säger sig blifwa skälfwande för dheras sammanlagh, säijandes sedan till dem, att dee böra eij så liggia, och at folck går uth och in, och deth see, och dee der till intet swarat, och sedan ena natt när hon lagdt sigh hoos matmodran och sombnat, haar han dijth kommit och wid waknandet der legat och talltes wider, då Segridh sagt, att Karin på ungnen hörder edert tahl, och hon swarat, om hon der om något säger, skall iag sättia gann i henne. Item, att han hoos henne legat, när Swen Jönsson i Sådth dijth kommit.

Gamble pijgan Karin Ersdotter berättar sig sett Slaghöök een och annan gångh liggia hoos hustru Elizabet förnässt förleden juhl, men intet sedan och intet sedt dem hafwa [fol. 25v] hafft olåflig beblendellse, och eij gifwit stoor acht derpå, och intet tallt der om, af fruchtan blifwa derföre tilltallt, och snart kunde een quinespersohn komma derföre illa uth, och täncht allenast dem deruthinnan bära sig illa åth, kunnandes i fall huarken wäria eller fälla dem, emedan som hon allenast sedt dem hafft sängelagh. Anna Nillssdotter berättar och så, at fuhlt tahl och rychte war för fyra åhr sedan om Isach Aspingh och hustru Elizabet, wettandes intet huem som deth uthspridde först, men nästan lijka thal war om honom som nu är om Slaghöök, och at hon bedit honom läggia ifrå sig sådant tahl, om han wore oskyldigh, och han intet der till swarat, huarken neij eller ja, och meera säger hon sig intet derom wetta at berätta.

Joon Nächtergall, at han begärt huus Oluff Jonsson, och lagt sig i Slaghöökens säng tillijka med honom, och hade Olufs lilla gässe med sigh, som begynte gråtha, och derföre stegh han upp med gässen och lade sig i bondens säng, och sedan gick hustru Lissbetta dith och lagt sig, och efftersom Segridh lagt sig widh wäggen hoos honom och Linn, wille han icke liggia emellan honom och henne, och haar han altså om ottan stigit upp, och gått derifrån heem, seendes Slaghöök intet olåfligit med hustru Lijsa hafwa at göra, och meera weeth han intet deraff. Item, att elacht tahl och rychte gick om Isaacz och hustru Lijsas sängellagh men af huem, heller huru der medh war, weeth han intet, nekandes sig afrådt Slaghöök at gå ifrån bondens säng.

Swän Jönsson i Så, som haar hustru Lissbettas syster till hustru, berättar sig i juhlweckan komma om een morgonstundh till Brattlandh, då folcket lågh, och enär han hälsadt hafwer Slaghöök swarat, och så tändt op eldh, då han sågh Slaghöken liggia i sängh med hustru Lissbeta klädder, förutan [fol. 26] strompor och skoor, och till honom sagt, huru tager deth lag, at du här ligger, menar du at Oluff icke får swartsåkor, och Elizabet swarat, at gässen ligger emellan, och intet kan han deraf få suartsåckan, wettandes Swän intet, huru längie han der legat, och meera haar han der utj intet at säija, och der hoos, at nog tahl gick emellan Isach Asping och hustru Lijssa, men han hörde icke wijdare der af, än om deras stijmande.

Anders Slaghöök påminthes uthförligen, huru som intygat är, om hans sammanlagh med hustru Lissbeta. Men han bekänner sig allenast legat i säng med henne tree gånger. Twå gånger som förr relaterat är och tredie gången om een morghon enär Segrid lagt sigh i hans säng, derest allenast kläder för een persohn war, och icke något oährligt för sig hafft. Bengt Ersson i Äggen refererade, att Nillss Nillsson i Mohlwijken och Bräcke sockn, sagt för Nillss Gunnarsson i Åcke, att Anders Slaghöök bångat bränwijn aff sigh, då han reest till Nârie för juhl, och kommande tillbaka, begärt sin betallningh och intet fått, då han sagt, om iag icke får min betallningh, så skall iag säija, huad iag i natt hörde och såg.

Samma tahl, haar Gunnarsson hafft nattan emooth förledne måndag hoos Nillss Pedersson i Hårdlandh. Hustru Lissbeta, att han bekom dels sin betahlningh, enär han kom ifrå Nârie förra gången och dels då han sedan dijth reste. Hustru Lissbeta nekar som förr, ingen oähra med Slaghöök hafft och bedrijfwit. Hemmings hustru i Brattland Elin Swänsdoter berättar sig een affton något för julh komma in hoos Oluff Jonsson, då han war till Nârie, och såg Slaghöök liggia i säng med hustru Lissbeta under fällen, och tallte med Segrid om sitt ährende och tycht illa wara. Item, något der effter, då Oluff Jonson war reest neder i Swerie, om een mårgon och såg dhem sammalledes liggia tillsammans under fällen i Slaghöökens [fol. 26v] sängh, warandes bäggie i een gårdh, stugu emoth stugu, allenast förstufwan emellan.

Hustru Lissbeta, att han lågh i sängen med sigh och lilla gässen medh, och war samma gångh som Swen i Så dijth kom om morgonen, altså legat der heela nattan der dåch han sade sig allenast som snarast lagt sig dijth. Sedan sade och föregaf hon, at barnet giort under sig, och dy stått upp och lagt deth i waggan, och lagt sigh i sängen hoos honom medh kläderne, at wagga barnet. Men hustru Elin, att hon lågh under fällen. Hustru Lissbeta nekar sig sagt, willia sättia gann i Karin, och hon skulle om sängelaget talla, men Segridh påstår henne så sagt.

Saken discourerades till fölliande dohm. Såsom dragon Isaac Aspingh warit misstencht och beryctat för hustru Lissbeta Pedersdotter, och för den ordsaken effter mannens begäran fått sitt quarter i Alzens sochn, som nu frånwarande ähr, tillijka med hustru Gertrudh Ersdotter Oluff Olssons i Brattlandh, som der om skall kunskap hafwa och angående dragon Anders Slaghöökz sängielagh med hustru Lissbeta, så finnes nödigt, at Nillss Nillsson i Mohlwijken och Bräcke sockn i Råfsundz tinglagh, skall derom lagligen förhöra huar af rätten är föranlåthen, at låtha saken hwijla och beroo till näste tingh, då föremembde persohner skolle examinera och sedan skall doom der på föllia.

9. Erich Rafwaldsson opbödh andra gången sina syskons hemman i Jerpens by och Vndersåkers sochn, som han inbördat med 111 dahl. s:m:t, bestående af 3 t:l:d utan klander.

10. Nillss och Joon Pederssöner insinuerade Jöns Nillssons sythningzskriff dat. d. 8 octob. an:o 1688 af innehåld, att dee honom till dödodagar försoria skohla, och der emoth få [fol. 27] hans egendom i löst och, som är hans arfwelått i Hårdlandgårdén, och är beräknat för 19 d:r 28 öre s:m:t, jembwäll gällden som Nillss Persson honom skylldig är, nembl. 10 d:r s:m:t. Opbödz förste gången oklandrat.

11. Om förmedlade hemman undersöctes, och betygades inga ihoop slagne wara som kunna swara för 2:ne, om icke N. N. i Wijk, och till större säker- och wissheet belefwdes, att äghorne skolle tillkommande sommar besees, och pröfwas om deth kan swara för tuå rökar.

Ting 27–28 september 1689

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. AI:13, fol. 111v–116v.

Anno 1689 den 27 och 28 septembris med Undersåkers tinglagh, närwarande häradszkrijfwaren Lars Sundberg och nämnden.

Bengt Erson i Äggen
Erich Månsson i Byen
Abram Jonsson i Konäs
Joon Pederson i Dufwedh
Nills Pederson i Hårdland
Peder Påhlson i Wijk

Carll Nillson i Sää
Nills Carllson i Swänstadh
Gunnar Person i Jerpen
Nills Jonson i Edzåsen
Joon Östenson i Teghom
Oluff Anderson i Nedergårdh

1. Dato publicerades förr specificerade Kongl. placater och resolut.

2. Oluff Jacobson och Joon Oluffson i Tåtten som åbo chronehemman föregåfwo, att Ytherfåsse jordh och der under liggiande fiskie af ålder hördt under Tåtten by, och Mörwijkerne, ägorne och fiskiet innehafwa, williandes bewijsa sin begäran rättmätigh wara, aff ett gammallt pergamentz breeff af d. 27 majj a:o 1500, giffvit aff fogden Oluff Bagge, och tolff edsvorne män, lydandes, at tuist warit om Yterfosse j Åhre sockn, och der gådt syhn och dömbt, merckiet skall [fol. 112] löpa söder ifrå den stoorä steenen som ligger på største högen om wästan för stufwenne, och mitt i älfvenne. Nordan ifrå stenen och rätt uth på både sijdor, så långt the kunna komma med thetta. Men wästre dehlen hörer stufwenne till, och östre delen skall Böllieman hafwa.

Huar emoth exciperades sålledes, att deras förfader deth hafft, och oppwijste ett breff aff sex män gifwit, daterat Chatarinæ dagh 1569, aff innehåldh, huru som Jysse i Möörwijken och Joon Bengtson i Wijke hafwa utlagt 42 m:k för een jordepart Ythfosse ben:d i Åhre sockn, som oskydde män, några åhr i pant hafft, och effter dee oskydde män deth ej längre wille hafwa, opbode dee ägesmännen Hemming i Tåtten sin jordh igen, som icke var mechtig der till, och derföre till sina näste skyldemän som wore ben:d Jysse och Joon, deth till overdel. ägho opdragit, och till större visso gifwit der före sone, och dy haar Hemmingh skilt Yterfosse ifrå sikh och sina arfwa. Sammalledes vijses och synes af ett breff dat. 5 septembris 1622, att Peder i Möörwijken uthlöst sin broder Jöns medh fem dahl. för des dehl i Yterfosse i Mörwijken. Item hafwer Jöns Jörgenson i Mörwijken såldt till sin broder Hemmingh Jörgenson all hans jordepart i Möörwijken och Ytherfoss för 20 dahl. köp och fem d:r i sone iembwäll och dee andra hans syskon sin anpart försålt, som giffvit pergamentz breeff å tinget d. 8 octobris a:o 1625 uthwijser. Åhre kyrckia äger $\frac{1}{3}$ aff Ytherfåsse, och niuter åhrlig taxa der aff, nembl. som effterfrågas skall. Oluff Jacobsons innehafvande chronehemman hafwer $\frac{1}{3}$ aff Yterfosse i land och vatn. $\frac{1}{3}$ Åår kyrckia, och $\frac{1}{3}$ Jöran i Möörwijken.

Aff tingsdomen d. 22 octobris 1669, befinnes, att $\frac{1}{3}$ der aff hafwer lydt till och under Medstugu Cappell, den Jöran Pederson tillijka med sin dehl een lång tijdh brukat och undandölt, och effter bem:te doom måste förnöija kyrckian, som han bekänner. Oluff Jacobson

prætenderer thesslijkes aff Jöran i Mörwijken [fol. 112v] ett litet ängs stycke Noss-dalen, som är wästan för Oluffs äng belägit, och Jöran huar sitt östanföre, och haar så gått öf:r hans äng, och intagit Nossdahlen som liten warit, förr än krigzfolcket sidsta feijgde huggit der brede widh pallissader, och han deth tillgrijpit och brändt. Resp. att han deth stycke aff ålder hafft, derest han huggit timber, och krigzfolcket pallissadverckie och deth effter handen oplagat. Joon Pederson i Dufved een gl. man berättar, at Jörans förmän så långt han kan minnas deth stycket brukat och uthvidgat, men är på Oluffs förland dijth Jöran intet böör komma och någon nyttning hafwa.

Aff föregående ransakningh befinnes väll först, att Ytterfosse i Åhre sockn hafwer anno 1500 hört stufwenne och Böllieman till, stufvenne den västre delen, och Böllieman den östre. Men åhr 1569 Chatarinæ dagh fins een jordepant i Ytherfässe wara förpantat ifrå Hemmingh i Tåtten, och sedan inbördat af Jysse i Möörwijken, och Joon i Wijke såsom och af Peder i Möörwijken, uthlöst sin broder Jöns för des dehl i Ytherfosse effter breff d. 5 septembris a:o 1622 sammalledes effter breff å tinget d. 8 octobris a:o 1625, hafwer Hemmingh Jurgenson uthlöst sin broder Jöns Jörgenson för all hans jordepart i Möörwijken och Ytherfosse, och alt sedan hafwer Jöran Pederson och hans förmän suttit i rolig possession der aff, som är $\frac{1}{3}$ i Yterforsse. Och såsom Sveriges lagh 1 cap. jordabalcken L.L. och Kongl Maj:ttz 1677 åhrs jordeplacat förbiuda, röra uhrminnes häfd och ägendomb. Alt för den skuldh till hörsampt föllie der aff, conserveres Jöran Pederson widh sin laghäfdade $\frac{1}{3}$ part uti Ytherfosse godz och fiskie. Och efftersom bewijst är, att Nossdalen hörer Oluff Jacobsons förland till i Tåtten, derest Jöran Pederson intet haar beställa heller någhon nyttningh böör hafwa så fins skälligt, att Nossdalen kännes under chronhemmannet i Tåtten som Oluff Jacobson åboor.

3. Joon Olsson i Tåtten angifver, huru som Knuth Nilson [fol. 113] Möörwijken hafwer ett äng i pant undan deth chronhemman han åboer ben:d Brändängie, begärandes deth till rätta bohlstadh. Resp att hans fader Nillss Knutzson länt der på sex r.d:r at bruka, till dess han skulle få sina penningar igen, som obligation aff den 19 junij 1659 med vittnen verificerat uthwijser, och anno 1668 d. 29 octobris tingsrättens resolution at bruka samma pant, till des han får sina uthlagde penningar igen (berättandes sigh der få fem lass häste foder, mycket widt belägit, och stoort arbete dermed måst hafwa, huilcket togs i betänckiande, och lämbnades honom halfwa höet åhrl. för sitt arfwode, och $\frac{1}{2}$:ten som är effter hans egit angifwande $2\frac{1}{2}$ lass, beräknas effter marckgången á 3 m:k:r och enär deth iämföres med skälligt interesse, som Kongl. Maj:ttz ordningh enom består. så öfvergår deth fast wida både capital och interesse, uti huilcket anseende, rätten finner skälligt, besagde Brändeängie lägga till rätta bohlstadh, Tåtten, utan wijdare lösn.

4. Hustru Karin i Röstadh fordrar aff Nills Jonson i Edzåsen tree dahl. s:m:t som henne är tillsagd på socknstämbnan för uthstådde beswähr a:o 1676 med Möråkers marcken, huilcket nämnden betyger sant och rätt wara, att dee iänkat den kåstnad sin emellan i tinglaget, altså måste Nillss Jonson bem:de 3 dahl. s:m:t betalla.

5. Oluff Jonsons hustrus Elissabetta Pedersdåtters berychtade sammanlagh med Anders Slaghöök och Isaac Aspingh företogs, och Oluff Olsons hustru i Brattlandh hustru Gertrudh Ersdotter förhördes, och berättade, att Lissbetta då hon förlåfvat var med sin nuvarande man Oluff Jonson, gäckades och stijmade med Isaac Aspingh, och sprungo utj dennes kornladu opp i gålfvet, och Lissbetta åstundat, deth Isaac skulle kalla sigh hiertans Lissbeta, och at hon skulle så längie honom knääfara, deth han omsijder giorde, säijandes sig deth måst göre, emädan som hon gick honom allt för när, [fol. 113v] och låg hårdt på hans buuk, och hon swarat, kanskee iag lågh på eder kuuk, och effter förmahning sig så intet ställa, wettandes huad rychte om dem förr iblandh folcket uthspredt är, hon då gått derifrån, varnades gamble

Karin i gården deras åthbyrder wäll kunnigt, som war bedin aff Lijsa, att säija för prästerne deth Oluff Jonson spanar och seer effter dhem, huar till Karin beiakar, och berättar, deth Oluff såg wäll effter dem, emädan som ondt rychte om dem war, wettandes intet wäll af huem deth först uthkommit, om icke Oluff Jonson deth veeth, som lyssnade effter dhem, beropandes sig i deth öfrige om Slaghöken på sin förr gjorde relation.

Isach Ersson Aspingh tillspordes, om ofwanrörde hustru Gertrudz gjorde relation, och swarar sig deth ej minnas kunna. Hustru Gertrudh påminte honom uthförligen, huru allt tillgångit war, och han föregifver, deth kan wara för 5 åhr sedan skedt, och uhr minnet fallit, och kan intet wara sant. Hustru Lissbetta bekänner sigh löpa effter Isaac till Oluff Olsons kornladu effter sina vantar opp i gålfwet, men kan ej minnas med honom där stijmat, dåch att hust. Gertrud varnat henne för folckz tahl skuldh intet gahlnas med Isach.

Isaac, at han wäll med Lijsa stijmat och narras, och kan wäll wara, at han tagit des vanthar och sprungit i kornladan och hon effter, ehuruväll deth uthur hans minne är fallit, men intet oährligt med henne omgåtz, och icke heller kallat henne hiertans Lissbetta, och der till medh, at han aff folckz afvundh och förtahl kom derifrån, och bekom quarteer i Offerdahl.

Oluff Jonson, att hans hustru Lissbetta först berättat fuhlt tahl om sig och Isaac vara hoos grannarne, men alldrigh sågh och merchte han dem något otillbörligit sin emillan hafwa, berättandes, att Anders Slaghöök detta år intet hoos sig varit, och icke meera om deras väsende vetta, än förr är berättat.

Anders Ersson Slaghöök föregifver sigh ej mera giordt [*fol. 114*] än som förr bekändt är, och intet olåfligt omgiängie med hustru Lissbetta hafft, beklagandes, at lenssman Hans Månsson feltwäbell Henrich Örn, och tolffman Joon i Teghom kommit näst för juhl sidstledne om eena natt till Brattlandh. Joon först i Oluff Jonssons stufwa, och fältwäbell och ländzman hoos Hemmingh at tända opp lius, och Joon sprungit till hans sängh, och fattat honom i håret, säijandes, ligger du här din skälm, och lägger sigh öfwer hans armar, och sedan gått uth effter tömmor, huar med han honom baakbundet, och fältwäbelen kommit sedan och bundit hårdare till, men Joon löste sedan tömmorne af honom, och sagdt sigh willia gå i löffte för honom, som skedde sedan dee fått öl och brännewijn. Joon Östensson, at han medelst deth elacka rychtet som kring spridt war om Oluff Jonsons hustru Lissbettas och Anders Slaghöökz sammanlagh, dijth gått at see der effter, helst emädan som Liisa hans systerdåtter är, och hörde Anders stijga ifrå hennes sängh till sin, som äre widh huarandra, och allenast beggie huffvudh giälarne emellan på een lafwa och der med till honom gått och sagt, iag hörde huar du lågh, men intet kallat honom skälm och sedan gått uth, och på narrj bundit med tömmor löst om hans armar, och sedan dem dädan tagit.

Fältwäbell, att han i andra stufwan hörde Joon säija, ligger du nu här, iag hörde wäll huadan ifrå du kom, men intet kallade honom skälm, och deth hoos sig sagt åth Joon, skall du binda honom, så måste deth skee rätt och wäll, men rörde honom intet. Länssman, att han var bedin aff feltväbelen at förnimma effter något höö som han mistat och Anders stullit, och aff deth tillfälle dijth kommit, och hörde skamblig tallas om hustru Lijsas och hans sammanlagh. Anders tillstår sig stullit litet höö aff feltväbellen utur ett gålff, pass ½ skrandan löös, och der om förlijckts. Gamble pijgan Karin, att Joon kommit och sagt, är detta deth huus som soldaten ligger hoos sin mathmoder, och till at skrata dem, medelst elaka rychtet [*fol. 114v*] hafft een reepstump, och sagt sig skolla dem binda, och sedan kom meera folck in, och hörde intet meera der effter, wettandes intet, huar Anders den gången lågh, emädan huffvudh giälen var allenast emellan sängiarne på lafvan. Anders Slaghöök, att feltväbellen sagt för fendrich Holmer, dheth Joon Östensson kallat honom skiälm. Segrid Jonsd:r föregifver sig intet meera hafwa der om säija, än deth hon å förra tinget berättat.

Till dombs voterades. Alldenstundh dragon Anders Erichson Slaghöök, icke allenast är förlengst kommen i oppenbart roop och rychte för Oluff Jonsons hustru Lissbetta Pedersdotter

i Brattlandh utan och åthskillige gånger sedder och funnen i säng med henne så naken som kladder, altså finner rätten skälligt att han effter 19 cap. tingmålabalcken skall nästkommande tingh sielff tolfte gå lagh, att han med henne ingen bebandelse hafft, gitter han eden gånga wari saaklöös eller wari fällder till sakenna. Sedan och enär huffwudsaken är affhulpen, och fendrick Lars Holmer som skall hördt feltwäbel Henrich Örn säija, deth Joon Östenson kallat Anders Erson Slaghöök skiälm, kan förhöras, skall der i dömmas, iembväll och för hans stullna höö hoos feltvebelen.

6. Lars Olson i Hållundh kärade till Oluff Åkeson i Mohn, om een slåttmyra, Blekkiärnmyra ben:d som ligger västan för hans fäboowall, och sträcker sigh till hans andra sloar och een kijhl aff Lokakiärnmyran på östra sijdan om vallen och aff ålder hördt under hans hemman och dädan tagit för några och 40 år sedan, som wittnen kunna betygha nembl. Anders Jonson i Västgårdh, som berättar sigh derom vettenskap hafwa, och effter aflagdan edh bekände sig 1646 tiena hoos Lars Olsons faderbroder Joon Larson, och deth åhret slogh han Blecktiärnmyran [fol. 115] som ligger i hoop med Larsses andra slått, och warder inghen ladu, utan öfwer eena broo till Stoormyran och des ladu fördes Blecktiärmyrhöö, och effter Joon Larssons dödh, hafver Åke satt dijth een ladu, och effter handan der rödiadt, deth han och på Anders Jonssons andehl och löth samma tijdh giort och giöra williandes stängia honom ifrån sin ägande rätt.

Huar emoth invändes, att hans fader för honom deth innehafft, och intet kan vara deth Anders berättat, och han vill både vittna och klaga beklagandes sigh des utan intet kunna begå sigh, och om så skulle hända, mistade han ½:ten aff all sin slått. Lars Olson berättar, att syhn der på varit 1673 el. 1674 bevilliat och hållen och synemännen döde, och då bödh Oluff uth två staargålf slått för myrkilen, och intet längre kom deth efftersom krijgh bleff, huar till Oluff ej neka kan, men föregaff sin fader förneka sig deth, emädan som dee där till ingen rätt hade och att han bödh uth staargålfven, icke för kijhlen allena utan och för Blekkiärnmyran. Oluff Anderson i Västgårdh Anders Jonssons granne berättar Oluff Åkeson uthläfwa två staar gålff för Myrkijlen, men är hans wederdeloman äfven som Anders Jonson. Moomans, Hållundz och Nedergårdz skogs slåttz dehlningh, löpa och skära sigh tuart öfver huar effter annan, och Moon innehafver nordan i Hållundz ett stycke och litet aff Nedergårdz, som nu tillstås om, huilcket Moman föregifwer af ålder så vara deelt, och der widh hafwa dee sina fäbodas och löthegångh, och ingen skogsdehlningh i bylaghet warit. Lars Olson begärer syhn på ägorne, och Oluff Åkeson påstår sigh ej mehra possidera än hans fader för honom hafft.

Zaken discuterades till fölliande sluth. Att ehuruväll ingen rätt skogsdehlning i bylaget är, så är säkrast funnit, att sexmanna syhn skall der pröfva och antäckna alla tree byars äghors situation och belägenheet, först huru deras slått är belägen. 2. Sedan deras fäbovallar och löthegångh, antingen den är särskilt eller huar om annan [fol. 115v] klöff om klöf, och 3:to, om dee timberskough och våhnskogh etz. hafwa tillhopa eller särskilt, huilcket allt skall omständelighen antäcknas och ingifwas, huar opå sedan skall resolveras, rådandes halfwa syhn huar dera.

7. Gamble länssman Larss Olsson kärade till hustru Sara i Nylandh gamle länssmans Erich Spåras datterdatter, angående 17 r:d:r specie, han för länssmans hemmannet Hårstadh till Spårans änckia widh tillträdet för böxlerätten måst uthgifwa, och emädan som han måst betalla successori Hans Månson, så söker han och sin fångsman som är hustru Sara som Spåran ärfftt hafver. Swaar, att hon veeth så vara, och der hoos at Spåran måst så många penninghar till Erich Carlsson i Svänstadh betalla huar till sonasonen Nills Carlson aldeles nekar. Men Abraham Jonson i Konäs, och Oluff Olson j Brattland attesterat d. 13 majj 1688, att Oluff Olson i Brattlandh, länt Erich Spåra 18 r:d:r specie till afradz penninghar, huilcka han till Erich Carlson lefvererade. Nillss Carlson exciperade alldeles der emoth, att han intet der med hafver at göra, och att hans fader intet ärfftt sin fader, utan broder Peder i Högom uti

Hallens sochn, som honom togh om sijder till sythningh och des ringha quarlåtenskap behölt, deth gamble länssman Larss Olson och Abram i Konäs betyga i sanning wara. Dessutan befans, att Larss Olson war lensman i 20 åhr, och bebodt Hårstads och der han förmått längre tiensten förestå, hade deth skedt, och är han altså intet drifvin der ifrån, utan lijka som döder, och böxlerätten alldeles åthniuttit, allenast att den extenderades på änckian mädan hon ogiffit vore, som dåch honom intet hielpa kunde. Sedan hafver väll hustru Sara ärfvt Erich Spåra, och uti hans tijdh bebygdes intet Hårstads, utan successorerne der med graverade.

Till dombs voterades enhälleligen. Ehuruwäll Lars Olson sin böxlerätt på Hårstads så wijda niuttit som han deth bebodde, så längie han förmådde länssmans tiensten förestå, så är lijkawäll considererat hans [fol. 116] slätta tillståndh aff uthstådde beswär i krigstijder, och i deth anseende iembväll och deth Erich Spåra i sina åhr, intet Hårstads bebygdt, utan låtit förfalla, funnit skälligt, att förordna och dömma, deth sahl. Erich Spåras datterdatter hustru Sara Andersdotter som honom ärfvt skall swara till halfwa böxlan, som är 8½ r:d:r in specie eller dhes wärde, helst emedan som Spårans änckia iure icke bordt igenbekomma sin mans uthgifne böxlepenningar.

8. Oluff Larsson i Röör angaf, deth Oluff Jonson i Huassnäas skall sagt, deth hustru Elin Nillsdotter, Bengt Månssons hustru i Berghom uthspridt, att Oluff Jonsons mistade fåår skulle wara komne till Oluff Larson och Oluff Jonson henne stämma låtit, såsom sin sagesman, som icke comparera kunnat efftersom hon nyss fallen är i barnsängh, och icke kyrcktagen, dy måtte denne gången der med beroo.

9. Emellan Joon Pederson och hustru Märitt Andersdotter i Sölfswedh om ett tuistigt ängies stycke, kan intet decideras, förrän Tyrris Pederson ibm näste tingh blifwer lagligen afhörder.

10. Jöran Pederson i Möörwijken tilltaltes hafwa försummat håll liggande in julio sidstleden på Jerpe skantz. Resp. att han sändt budh till Nillss Carllson i Svänstads der om, som ej kunnat görat, des utan berättas han wara tresk och försummelligh i sådana fall, dy saker effter Kongl. gästgifware ordningh till sine tree mark.

11. Hans Pederson i Mörwijken beskyltes hafwa i Swänsstads sagt enär talltes om, att måghar och sonahustrur wore införde i contributions längdan, huru deth skulle wara, emedan neder i landet förskones der medh och dy måtte någon wara som hafver gagn der af, som Nills Carllson i Swänsstads betyger wara sagt i fendrick Chrestopher Reitz närevaru huar till han alldeles nekar, dy måste der med beroo till fendrickens görande relation för rätten.

[fol. 116v] **12.** Peder Ersson i Hallen måtte betalla effter tinglagetz giorde liquidum sin emillan omgiordh kåstnadh nembl. tree dahl. s:m:t till Nillss Carllson i Svänstads.

13. Hans Israellsson i Brattäggen måste betalla till hustru Sara Andersdotter i Nylandh tree dahl s:m:t effter liquidation.

14. Hällie Andersson fodrade sin moders jordepennningar och arff som är 1/5 aff Johan Gertz åboende hemman i Backen, såsom och effter sina tree modersystrar som döde äre. Resp. at han födde hans tree moorsystrar till dödedagar, och är förbytt med honom om hans præ-tension i tree tolffmäns närvaru, huar till han nekar, säijandes allenast wara om lönen och deth lösa. Abram i Konäs som är slächt med Hällie, berättar förlijkningen vara så om deth fasta som lösa. Men Oluff Anderson påminner sig icke väll huru sant afftahl deth war. Nämbedeman Jöns Anderson i Gröthom som tillstädes då varit, är absens, dy måtte saken beroo till hans afhörande.

15. Nillss och Jöons Pederssöner opbödh andra gången sin faderbroders Jöns Nillsons i Hårdtland ägendom i löst och fast till sythningslöön utan klander.

16. Erich Rafvaldson i Jerpen opbödh tredie gången sitt fadershemman i Jerpen, inbördat aff sine syskon.

17. Nillss Gunnarson i Åcke opwijste sin lagbudne och lagståndne bördalössningh på faders hemmannet i Öfreråcke och Mörsill sockn för 124 d:r 16 öre s:m:t, som den 5 octobris 1687 tredie gången oklandrat är opbudit och icke heller sedan meera, och sålledes förlengst lagståndet, och altså bevillas honom der å laga fångs breeff at bekomma, enär han bewijser deth wara sitt gamble odall och skatträttigheet.

Ting 3–4 mars 1690

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. AI:13, fol. 193v–198, ÖLA

Anno 1690 den 3 och 4 martij med allmogen aff Undersåkers tingellagh, præsentate pratoro och desse såtho i nembden

Bengt Ersson i Äggen

Erich Månsson i Byen

Nillss Carlsson i Svenstadh

Abraham Jonsson i Konäs

Jöns Andersson i Gröthom

Tyrris Person i Sölsuedh

Nillss Persson i Håhlandh

Joon Pederson i Duffvedh

Sven Andersson i Stahmgiehl

Jacob Olsson i Lijen

Daniel Carlsson i Hambre

Erich Anderson i Reenbergh

1. Dato aflade Sven Andersson, Jacob Oloffson, Daniell Carlsson och Erich Anderson i dee frånvarandes stelle sin nembdemans eedh å book.

2. Samma dato oplästes Kongl. Maj;ttis instructioner för fogden och häradzskrifvaren.

3. Tolffman Gunnar Pederson i Jerpen reest frå tingz tijman och ingen gl. tolffman satt i sitt stelle, dy effter 33 cap. tingem. balcken saker till sina tree mark.

[fol. 194] 4. Carl Nillsson i Så sammalledes, dy böthe tree mark.

5. Peder Pålsson i Wijken dito, dy plichte tree mark.

6. Om ödeshemman ransakades effter ordres. Åhre sochn. Berie. Larss Pedersson 2 tunlandh skatte, och nu är han bleff dödh, befriade drängen Peder Olson sig medh änckian, och brukade hemmannet några åhr till 1687 inclusive, och medelst fattigdom begiffvit sikh derifrån till Messlinge bruket. Larss Pedersons barn äga skatträttigheeten och deras förmyndare Anders Person i Svedie och Erich Pederson i Stadh, intet bekymbrat sig derom, oachtadt dee tidigt der till förmahnte äre, som och nu genom hanss man skolle der till förmanas och hållas.

Widh indehningen och alt till 1687 betyges hemmannet varit vählhäfdat, och enär Peder Olson ej längre förmådde häfda, begaff han sigh der ifrån, vettandes lensman och nembden intet, att officererne söckt åbo derpå, som och ingen denna tiden varit at få der till.

7. Beskaffenheeten aff Pål Pedersons förmedlade hemman i Vijk aff 4 t:l:d uthi Åhre sochn, undersöktes och befans som föllier nembl.

Uthj Påhls faders tijdh under danske regementet, betyghes trenne åboer på hemmannet varit, och då allareda afhyste och Påhls fader Peder Henrichson uthlöst Carll Michellson som brukade den nedra gården, och förmått uthj een rök och lijka väll satt sin son Pål på andra gården som han köpt aff Carll, och enär Peder dödde, antogh hans andra son Jon Pederson den andra heller rätta fadersgården, huilcken än läf:r, i stoor ålderdom, och opdragit till sonen Peder, varendhes altså beggie broders sönnsonen Peder Påhlson och Peder Jonsson på huar sin gårdh och afdelte ägor så i åker som angh, och till datum icke svarat mehra än för en rök, och betygas huardera kunna och böra svara för full rök.

[fol. 194v] 8. Erich Andersson i Håhlandh, käradhe till Nillss Pederson ibm för det han förledne höst i oskiptan skogh sig owitterl. giort elgzdragh och fått een älgh, och den för sig behållit, och intett huarcken sigh heller grannen Peder Jonson vill låtha der i dehlachtig wara. Responsio, att skogen är wäll odelt, och alla tree grannar haffua lagh uthi älggraffvar och ledh, men i andra våner intet, utan huar söker sin bequemblicheet, och han förledne höst icke långt ifrå byen åth allas fäbodas, opsatt sina fogellflakar, och blifvit varse älgz spår, och dy giort ett ledh och deth opdragit, och effter fiorton dagar fått een älgh, och länt till des heemförändhe åklagarens häst. Kunnandes intet tänckia at han skulle klandra derpå. (som han icke heller då gjorde, och at han mycket oflitig är at opvachta våhnerne som deesamman hafva, huar till han nekar, och föregifuer sigh fleere gånger gått der effter än han.

Till dombs voterades enhället. Såsom Nillss Pedersson hafuer på oskifftan skogh, utan grannarnas Erich Andersons och Peder Jonsons vettenskap, giort och oprättat älgzledh å nyo, och fått een älgh, altså finner rätten lijkmätigt dhet 19 och 32 cap. byggningabalcken L.L. att Nillss Pederson haf:r der medh förlorat sitt nederlagdhe arbete och saker till sina tree mark, och Erich och Peder vara lijka dehlachtige med honom i älgen så uthj köttet som huden, och det effter mähismanna ordom.

9. Dragon Nillss Persson Hållfast kärade till Jon Pederson i Dufve om nårra Nygården som varit huusmans säthe och hans faderfader åbodt, begärandes vetta, huru han der till kan vara kommen, och om han länt honom der på penningar, och enär deth må vara skett och bewijs der till, iembväll och huru Jon Person är kommen till södre platsen och vallen, som och kallas Nygårdh.

Resp. att Nillss Nillson för een lång tijdh sedan länt aff hans fader Peder i Duffvedh 20 r:d:r specier, och satt Nygårdzänge i pant, och Nillss der medh begiffvit sig till Brunfloh [fol. 195] och effter några åhrs förlopp kommit tillbaka, och effter begäran emoth försäkringh om betahningen fått ängiet ighen etc., huilcket war och är under Renbergz by och hemman, och des ägare Måns Anderson hemmannet tillijka med Nygårdzängh sållt till nu varande åbo och possessor Erich Anderson som dombreffvet aff den 29 octobris a:o 1668 uthwijser huar uthj och förmålles, att Nillss Nillsons hustru Kerstin Andersdotter fått sohne föruthan lösn för hemmannet, aff Måns Anderson, och bem:te dato fins Nillss Nillson actoris faarfader uthdömbd ifrå Nygården, emedhan som han blifuit skyldigh på antaghne skatt derföre tijo r:d:r, dem han ej kunnat betalla och dy aff lensman och nembden effter hållen besichtningh sagd derifrån, och ängiet lagd till huffvudgodzet Reenberggh och åboen Erich Andersson besagde rest aff 10 r:d:r måst betalla och Jon Pedersson den måst cedera och mista sina penningar, förståendes föruthan ett stycke, det han opförtt hade sedan han senare gången dijt kommit,

huilcket tillijka medh een stuffwa tillägnades Peder i Dufwe för 10 r:d:r till betalningh på försträchte 20 r:d:r. Men Nills såth der lijkaaväll quaar, och ånyo länte der på 6 r:d:r, och dermed begaff sig derifrån och opdrogh platsen honom till ewärdelligh ägo för 16 r:d:r. Anno 1681 togh Erich Anderson igen ängiet för de 10 r:d:r och wille tagat den andra platsen äfuen under hemmannet. Men affstillat der medh, att han skulle åhrligen derföre tihl uthlagor få en r:d:r som till datum är skedt, dåch platzsen oppdragit sin broders son Peder Person och Oloff Michellson färieman brukar till hans myndige år.

Erich Andersson att han vellat äfuen vell till sitt hemman läggia ofuan bemelte opbrukade södre dehl aff Nygårdzwallen, och öfuertall-ter derföre till hielp i skatten, at bekomma en r:d:r som han några år fått aff Oloff Michellsson färieman, förmenandes sikh ej vara skyldigh inlösan, efftersom den är [fol. 195v] på hans mark och ägor opbrukat. Actor Hållfast bekänner, att derpå år uthlänt 20 r:d:r och nårra delerna een stuffwa lembnat för 10 r:d:r. Joon Pederson deth någhra år brukat, och sedan sållde Måns Anderson deth tillijka med hela hemmannet till Erich Anderson som deth antogh och hafver. Huar widh observeres, att Nillss Nillsson war allenast huusman, och med låff oprydiat och strött några stycken, och ägde platsen intet, och lijkaaväll den södra delen bortsatt.

Till dombs voterades enhälleligen som föllier. Aldenstundh dragon Nills Pederson Hållfasts faderfader Nillss Nillsson, warit allenast een huusman och suttit på een bowall under Reenbergz by och hemman som kallas Nygårdh, huilcket Erich Anderson den 5 junij a:o 1666 aff Måns Anderson tillijka medh Nygårdz boovall köpt för 85 r:d:r och i sone giffvit till Nillss Nillsons hustru Kerstin Andersdotter en r:d:r oavsedt hon till förenne aff sin broder Måns Anderson var uthlöst. Uthj huilcket anseende Nillss Nillsson med sin hustru, mågh och dåtter iempte sonen Peder Nillsson på tinget den 29 octobris år 1668 blef uthdömbd och sagd der ifrån at flyttia, huaraff synes nog sampt, att der Nillss Nillsson hafft någ...[?] skählegh och rättmätig prætion dy fodran för sitt nederlagde arbete i Nygården, så hade han den vell niuttit, huarföre finner rätten Nillss Hållfasts fordran i deth målet vara aff intet värde, och dy blifuer alldeles ophäfuen och annihillerat. Sedan, huad den södra dehen aff Nygårdhz bovall som och på Reenbergz marken är vidhkommer, som innehafues aff Joon Pedersons i Duffve anhörige emot angifne och länte penningar till Nillss Nillsson så competerer rätten denne gånge intet der om något definiera. Men där dee derom icke kunna her effter förlijkas, så söke wederbörandeh ene lagligt assistera som honom ej förnekat varder.

[fol. 196] **10.** Dragon Anders Ersson Slaghöök tillfrågades, om han hafuer sina laghgierdzmän tillstädes at befrija sikh för berychtade hoor med hustru Lissbetta Pedersdotter i Brattlandh, huartill han nekar, och säger sikh inga fått. Hustru Lissbetta gafs gårdagen widh handen, at hon i fall Anders icke kunnat få värningz män, at hon skulle sig dem förskaffa, föregifuandes nu sikh icke kunnat der effter sökia eller sänt[?] för sitt barn skuld, som föddes midsommars-tijden 1689.

Såsom dragon Anders Erichson Slaghöök, icke kunnat prætera honom pålagde werio-måhls edh, inten kötzligh beblendelse och olåfligt omgiängie med hustru Lissbetta Pedersdoter, Oluff Olssons i Brattlandh, hafft och bedrijffvit, altså varder han effter 34 cap. ting-målabalcken fallen till saken, och effter Kongl. Maj:ttz straffordningh dömmes at plichta för eenfallt hoor med sina 40 dahl och Lissbetta som giffter är, saker till sina 80 daler s:m:t.

11. Jöran Pedersson i Oplandh på sin och sine grannars veggvar besvärade sikh öfuer Joon Olson i Offne uthj Mattmar sochn och des stallbröder i för deth intrångh dee med sin boskap tijdh effter annan på deras slättemyror och brucke bowallar tillfogat, så som 1685 den 17 junij haffva vallpijgorne ifrå Kluckzboderne kommit medh sin boskap sunnan Simellaån på deras skogh, då dee blefve förmanthe at hålla sikh derifrån, det dee väll låffvat.

1688 effter skiördenn den begiffvit sikh dijth at slå vallarne, och funnit Mattmars hästarne på wallarne som dem afbett, och medh hästarne ridit till Klukzboderne, och der råkat Jon Oluffson Ofne, och berättat om hästarnas giorde skada, och åthlöije till swar fått, och der till med fråghat om dee skulle slå så seent på åhret, fåendes altidh förr 4½ gilling höö och det åhret allenast ett lass, som kan bewijsas. Anno 1689 d. 20 aug. at så dijt varit at bärga aff vallarne [fol. 196v] kommandes pijgorne ifrå Wijkboderne med boskapen, och skällorne togs aff dem, och dee foro sin wägh, och strax der på kom Kluxboders boskap, och pijgan ropat effter dhe andhra.

Sidst ledne sommar hafwa dee afbrändt een stoor dehl af deras skogh, och opmått skogen olåfwandes emellan sig och Uplandsman, anhållandes blifwa frediger på sina ägor, som 1624 d. 8 junij på då hållen syhn äre uthsedde. Huar emoth Erich Guffastson i Mellbyen på sina lagsbröders vegnar exciperade och invände, att deras bovallar på chronones affradsländh äre hardt in widh åklagarenas vallar, och dee ingen hägnad der om hafwa, eij heller kan bewijsas der på någon skadha vara giordh. Opwijsandes der öfuer hålldne syhn och prob först in octobri 1689 som innehåller, at Bräckebovallarne äre intet omgärdade, utan alldeles ohägnade, och at någhra små illaka myror ware dels och somblige städz af boskap något trampade, och widh Simells åhn väster söder om varit ett gålff som kunde vara oprött och deth andra skog vuxit, varandhes höet 1689 på östre vallen till två gillingar och på den nedra 2½ gilling.

Erich Guffastson föregaff at åklagarena icke i manna minne slagit sina små myror och Klukzbona lagt aff Hallboena som hafua skogh nästintill Oplandzman, och dy lätteligen kan boskapen oförevarandes under tiden komma till bem:e myror.

Jöran Pederson föregaff med ijffver och stoor ordh, (slåendes händerne hårdt tilsammans) at myrorne äre nyhligen slagne, och begärer vara fredigh på sina ägor. Erich Guffastson beklagar, at han tillijka med sine lagsmän Jon Jonson och Peder Erson, icke allenast tagit bårt deras koskällor, iagat boskapen i Mo[...]? och illa slagit des pijgor utan skäldh, emedan som boskapen kan lätteligen på ohängnat slått löpa. Jöran, att Jon Jonson bekänt sikh slå een pijga ett slagh med een tiock tårr granquist om 1½ ahl långh, men Erich, att han slagit två pijgor den större två slagh, och den mindre ett slagh, den större [fol. 197] varit der aff oferdigh i åtta dagar.

Jöran, att hon vellat med macht taga igen skällan och brukat fuhl mundh, och dy fått hugg aff Jon Jonson, och der hoos, att Jon Olsson i Ofne kommit dijt gående, och bedit dem slå pijgorne braff, dertill Erich Guffastson nekar, och säger honom der uthj säija sin villia. Kerstin Jonsdotter som vallat, berättar sig effter vahnligheeten kiört boskapen på myran, då tree män kommit och een aff dem henne slagit med een graanstöör först öfuer ryggen och det andra öf:r vänstra armen som nyhligen är färdig blefven, efftersom hon eij vellat taga skällan aff kohn och honom låta få, och sedan togh han ...[?] och denne folgt effter till vallen och hållit i trällian, och begärt dem igen, då den förre man slagit henne till jorden så at hennes hand der aff blodiger blifuit, och den andhra Anna var quaar på myran hoos bodskapen som ett slagh öfuer ryggen fått, varandes beggie blå om ryggen, och det eij någon på affsijdes ort vijsa kunnat.

Anna Östensdotter j Tåssbergh berättar sig willie möta bodskapen som Oplandsman sade sikh villia drifua till länsman, då een aff dem henne slagit öfuer ryggen med een graanstöör och bleff deraff blå. Samma dagen hafua dee begiffvit sikh till Klukz boskap och dem råkat på Hårtlandh, och der medh drifuit dem neder i Sänkemyren och skällorne bårt tagit, och Mårten Nillssons koo bleff då skadd, antingen medh knijf eller yxa under rumpen, men kom sikh före som Jon Nillson i Ugården betygar, och Jon Mårtson i Öbyen attesterat.

Jöran att skällor toges nedanför vallen och sombligha sedan boskapen war gått uth på slåta myran, vettandes det intet wara skedt och fast mindre aff huem. Oplänningarne beskyltes hafua 1688 om sommaren haftt een graaf ferdigh med taak och uddar. Nillss Kiehson i Hohlbaken berättar sikh see för tree åhr sedan i sommars, att een älgzgraff var opsatt och

ofuerhölgd medh skielckar och måssa ordentel. rijs [fol. 197v] och stängran neder i medh jernspetzar bewarade, det pijgan Karin Olufsdotter och sedt samma gångh, som berättar sig för tree åhr sedan i sommars, blifua aff boskapens bölliande warse een ferdigh älggraff, Oplandzman tillhörigh, öfuertächt med måssar och så när fallit der neder, warandes 4 stolpar satte på stäckarne i grafven, och dem dädan tagit och satthe lensman i Altzen, Jöran, att dee hafua der 4 st. grafuar och alla oprifwit i laga tijdh, och der så warit, så hade länsman förr der effter klagat, och tuiffnar at spetzerne komma till länsman, men Nillss Kiehlson påstår sin giorde relation. Erich Guffastson berättar at på een holma tändes eldh upp [?] ränsa muhlbeten, och kan hända, att deth till dheras st [?] och ingen skada utan ganga deraf kunna hafua, huar emoth Jöran intet hade at säija.

Enhälligt votum till fölliande domb. Emedan som Oplandz åboer intet hafua lagligen låtit besee den skadha Mattmar byggjarne, (som fäbodas på Kiäl'n hafua) på deras Bräckebovallar skolla medh afbetandhe 1688, dem tillfogat, och der till medh ingen hängnad om sina vallar haffva, som dåch vara borde, emedan som Kluxbodarne och Wijke mäns när in till dem äre belägne, och intet kunnat sina hästar på Kiäl'n häffta, altså kan rätten intet finna Mattmarboerne som bovallar på chronones affradzlandh i Kiäl'n haffva, wara skyldige at ehrsättia och fylla den skada som derföre prætenderes och sökes, utan af ofuantallde skähl den derföre dömmet frij och otilltal...[?] med åthvahrningh, att dee hädan effter intet intaga andr...[?] boskap, huar igenom blijr knapt om muhlbeten, och så mycket snarare trängia sigh in på andras ägor och göra dhem intrångh och skadha, så at huar och een må kunna vara frediger på sina äghor, och det widh laga botum tillgö...[?] och emedan som synedommen ingen värderingh på fä...[?] det å Bräke bovallars myror giort, så kan der om intet sluthas, förr än skadan blijr rättelligen astimerat [fol. 198] huad widkommer skälliornes borttagande, så äre dee till widermähle taghne som lagh tillåther, och dij saaklöst.

Sedan at boskapen skall wara drifvin i moraset, och een i synnerheet huggen eller skuren. Och såsom der medh ingen skada är tijmat och händt, så är och deth effter 10 cap. byggningabalcken L.L. icke straffverdigt. Huad pijgornes becombne hugg och slaggh anbelangar, så är skähligt funniet, att låtha det beroo till des baneman Jon Jonson kommer tillstädes. Sidst skogzbränningen betreffandhe, så är intygat, att Mattmarne optändt eldh på een holma at ränsa muhlbeten, och det elden gått länghre och litet inpå Oplandzmans, ländt dem intet till skada utan till gangns, altså är deth intet heller straffverdigt.

12. Jon Nillsson i Sölffsvedh bör betalla hustru Anna Pedersdotter j Lijen tree dahl. sm:t för sochnjembnan 1679 för Konäs som han då åbodde effter läns och tolffmäns oprättade liquidation.

13. Lappen Nillss Tohmsson i Trahnrijs fiäldh hafver sålt till Peder Byman i Hallen sochn och byhn, twenne älgzhudar som skuttne varit, huar aff den ena tillstädes är, och hafft dels vinterhåren quaar på ryggen som gemehnigen äre bårtha Olssmesstijden om cretturet varit frodigt och friskt, huar om Nillss tilltaltes och tillstår sigh 2:ne älgar skuttit och såldt till Peder Byman uhrsächtandes sigh ej kunna bruka i fiällen huarken gilldar eller grafvar, och der han ej får skiutha om hösten, kan han sig icke föda och uthgöra skatten, föregifvandes sigh den ene skuttit i Olssmessveckan, och at diuret var magert, och dy icke släpt alla vinterhåren som betyges hända och skee och besynnerl. på dhen som hålla till på fiällen der kölden länghre varar.

Resolutio. Så vidha Kongl. Maij:ttz resolution d. 10 martij 1685 tillåther lapparne skiutha älgzdiur på fiällene och än dåch den ena huden synes wara för Oloffsmesa felt af håren, så är lijkavell kunnigt, att sombl. creatur [fol. 198v] och besynnerl. dee som hålla till opp i fiällen i köllden länghre behålla sina vinterhåar, altså bli:r Nills och så för skiutandet som tijden frikallat.

14. Jöns och Nillss Pederssöner opbödh tredie gången Jöns Michellssons egendom i löst och fast som är hans arfvelått i Hårdtlandhgården till sytheningz löhn.

15. Länssman Hanss Månsson insinuerade een lagbuden och lagstånden köpeskrifft på hemmannet i Bärggio och Åhre sochn, som han köpt aff rätta bördemän, daterad Hårsta den 30 martij anno 1687 bestående aff tree tunlandh för etthundradeträttijofem dahl. s:m:t varandes han der till obördigh, och å trenne laga tingh deth opbiuda låtit Kongl. Majj:tt och chronan till lösn, och sidsta opbudet skedt den 5 octobris 1688, och sålledes lagståndit, dy bewilliades dombref dåch förbehållit Kongl. Majj:tt och Chronan des lösn der deth i nåder skulle behaga, och skall hemmannets adpertenier noga och grannelligen antächnas och vidh handen giffvas.

Ting 1–2 oktober 1690

Källa: Jämtlands domsagas häradsrätts arkiv, vol. AI:13, fol. 291v–297, ÖLA.

Anno 1690 d. 1 och 2 october medh allmogen aff Undersåkers tinglagh, præsentē prætores och nämnden

Joon Östenson i Tegom
Erich Månsson i Byen
Abraham Jonson i Konäs
Carll Nillsson i Sää
Nillss Jonsson i Edzåsen
Oluff Andersson i Nygårdh

Bengt Erson i Äggen
Nillss Carllson i Svenstadh
Jöns Anderson i Grötom
Peder Pålsson i Wijk
Gunnar Person i Hierpen
Jacob Olsson i Lijen

1. Dato oplästes Kongl. Majj:ttz förr nämnde placater

2. Dato undersöctes om döde manssens kråpp, som är funnen den 9 julij sidstledne aff dragon Anders Jonsson i Nylandh och dragon Anders Slaghöök uti Håttösiön flytandes, dhen dee optagit och bracht till landz, och öfuertächt med grahnbar, och Anders Slaghöök och Anders Köpingh för en månadh sedhan funnit en lijten flåtta af tree små trähn, ombunden allenast med en widia mitt öfuer, och dee som komma ifrå Röroos i Nârie å den tracten måtte öfer Håttöströmen, och kan eij annat märckias, än den döde samma odugel. flåtta giort, at hielpa sigh öfver medh, och dhess medelst omkommen, och såsom okunnigt varit, huadan ifrå han kommit och huem han varit, är här hemma som nogast effterfrågat, iembväll och skrijffvit till Nârie och nyligen fått breeff aff den 15 september af hustru Märett Engebrechtzdotter i Röroos uthj Nârie, at hennes man Larss Pederson ifrå Offerdahl sochn och Flatten, åtta dagar för S. Johannis gått derifrån hijt åth Jempteland at besökia sina föräldrar, och icke igen kommit, och efftersom hon beskriuffer sin man till statur och beklädnat, så intyges den döde hafva varit, huilcken sidstleden söndagh, här [fol. 292] j Undersåkers kyrckia är worden begrafwen.

Bemelte dragoner tillstår sigh dragit kläderne aff den döde och hängt up i skoghen, och dhet för fendrich Lars Hollmer sagt, och han befallt dem klädherne förwara, och pass åtta dagar dereffter hafwer Anders Jonsson varit effter klädherne, och enär lensman förbudit

klädherne och at dee skulle förwares och intet röras, skall fendrichen sagt, ingen wara närmare dhem att behålla än dee som lijket funnit.

Klädherne besåges, och derpå fans ingen lijknelse, huarken håll eller blodh, som kunde wara af menniskiohandh giordh, altså och emedhan som intet kan finnas den döde och igenfundne Larss Persson vara af menniskiohand drupin, utan af wårdzlöosheet medelst een elack och oduglig flåtta omkommen, derfore kan dhet huarken till mordgiäldh heller dulga-dråp appliceras.

3. Dragon Anders Jonsson i Nyhlandh skuldgafs hafva belägrat och aflat barn med Gunnilla Pedersdotter barnfödd i Marby sochn och Brunflod gäld af ächta sängh, och barnet är födt åtta dagar för pingest sidst förleden. Anders Jonson tillstår sikh henne häfdat tree weckor för Bartholomei 1689, och hon säger dhet varit två weckor förr. Anders föregif:r, det dragon Mattes Nyman sagt sikh henne häfdat, der till han nekar och veeth intet meera deraff, än åtta dagar för sidsta böndagen 1689, war han och dragon Anders Tänger på pastoris bovald tillijka med dragon Johan Bäck, som kastat Gunnilla till Mattis, och sig och så dijth lagdt, men Gunnilla stigit upp, och lagt sig på lafven, där andra sängen var, och hufvudgården allenast emellan, hoos Anders Tänger, men dhen nattan intet olåfl. för sig hade, och intet veeth at dee sedan något olåfl. omgiängie haftt. Anders Jonson, at hon sagt sig hafva een annan barnfader, och hon nekar. Såsom Anders Jonsson bekänner sig häfdat Gunnilla Pedersdotter, och intet kan bevijsa någon henne förr besåfvit. Altså böter han effter 3 cap. gifftem. b. L.L. 40 m:k:r och Gunnilla effter praxin 20 mark.

[*fol. 292v*] **4.** Carll Oloffsson ifrå Dufwe och nu boendhe i Mohrwijken, skuldgafs hafwa häfdat Britha Jonsdotter i Wijke, Anders Pedersons i Forssa sedermera blefne fästermö, huar till beggie bejakadhe, men intet blifvit der aff hafwandhe. Altså plichtar Carll Olsson effter 13 cap. giffmålabalcken L.L. för mökränkningh 40 mark, och Britha saker effter praxin till sina 20 mark.

5. Dragon Jon Nächtergahl angifwen hafwa stullit hoos Anders Andersson i Wallom något lärfftt och erter och icke tillstädhes, eij heller weeth någon berätta honom för tyfwerije varit tillförne lagfolgd och dömbdh, dy tillkommer låfl. regementzrätten effter Kongl. Maij:ttz resolution 1686 den saken at optagha.

6. Saken emellan Larss Oloffson i Hållundh och Oloff Åkesson j Mohn, angående Blektiärnmyran som Larss prætenderer, företogz ånyo, och befans aff der öf:r hållndne syhn d. 21 junij 1690. 1. att alla fem grannarna, nembl. Larss j Hållund, två st. i Mohn och två st. i Nedergårdh, hafua muhlbete klöff om klöff till Häxsiön, hemma i byen förståendhes.

2. Widh Häxsiön begynnes Mohns slått och fäboskogh till Millastbäcken mitt i Bärgsiön på wästre sijdan till Biänkihlen, huarom dee äre samsse. Sedhan går Oloff Åkesson öfver Larss Olssons slått och muhlbete wästan på till Nedergårdz skogen, och wästan för Larss fäbovall är den twistige Blektiärnmyran belägen, och sammu berätttes allenast vara en stoor myra emellan Larss Oloffssons fäbodas och Blektiärnsmyran, och förmenas Blektiärnmyran wara aff Oluffs fader inkrächtat, enär manfall j Hållundh varit, men intet beskiedh der till wijdare än dhet synes sig så förewitta och sträckia till Larsses fäbowaldh. Huar emoth Oloff protesterer, och säger sikh wara 60 åhr, och aldrigh minnas kan, Blektiärnmyran hördt och lydt till Hållundh, dhet Anders Jonsson i Västgårdh vittnat sig der ett åhr för Hållundh slaghet måtte vara antingen med låff för lego eller olåfligen [*fol. 293*] som intet kan betaga ens rätt. Offta händer, att en hafuer åker och slått innom och uthj en annans ägor, och enär det så gammallt är, at ingen weeth, enär eller på huad sätt dhet är skiett, så måtte den behållat som i

handom hafwer. Actor beropade sigh på Tyrris Persson i Sölfswedh som der om skall kunna hafua beskedh.

Till dombs voterades eenhälleligen. Emedan som Larss Olsson förmener Tyris Pedersson i Sölfswedh skall hafa wist beskedh at Blecktiernmyran hördt under Hållundh, och myran detta åhr intet slagen är, och altså är periculum in mora intet, alt för den skuldh beroor saken till näste tingh, då Tyrris Persson skall förhöras, och sedan afdömmas.

7. Leutnant Vallentin Wirk fordrar 1690 åhrs uthlagor aff Oloff Oloffssons änckia i Wijke hustru Brita Påhlsdotter för 3 tunl:d och ej fått meera der på än en dahl. s:m:t, dy undersöctes huad medell hon till uthlagornes betallningh kan haffva, och betygades henne ingen boskap äga, uthan ett gammalt stodh, och der hoos detta åhr fast ringa sielff sådt, och låtit något så till lättans, och något höö bärgat. Peder Påhlsson föregifves vara caution för hemmannet, tillijka med Joon Pedersson. Peder nekar der till, och aff löfftes skrifften är ingen copia widh handen, altså är intet annat till råda, än at hennes befindtellige ägendom sequestreres till uthlagornes betallningh, och om höö och halm uthmätes, så skall det på gården consumeras och förtäras.

8. Daniel Carllson kärade till sin svåger och hustru broder Nillss Larsson i Hambre om faders hemmannet ibidem, emedan som han uthlöst sin hustrubroder Oloff Larsson, och Jöns Larsson giffvit halfwa penningarne, men inga köpebreeff af dhem der på fått, och dem låtit hijthkalla, och ingendera af dhem sig infunnit o begärandes sina penningar igen heller [fol. 293v] trädha till hemmannet.

Resp. att han åth och till sigh löst Jöns Larssons halffva andehl i hemmannet, och deth bebodt ifrå 1678 inclusive, då ingen aff syskonen wore hemma stadde utan i Nârie, och folgt dee nårske 1677 öfuer till Nârie, dith actor och sig begaff ifrån Handöhl, huars hemman des medelst bleff ehrkänt till caduc och chrone, som dhet och ännu åhr, och der han dhet ej antagit och skattat före, så hade hemmannet blifvit öde, och ingen af arfvingarne kommit till goda, begärandes altså det få behålla, och inbörda effter handan. Daniel Carllson, at modren stodh deth förr, men Nillss exciperade der emoth i så måtto, at hon ...[?] väll mathmoder, men han måste skaffa uthlagorne deraff, och all annan tunga uthstå, och till förenne war bythe effter faderen skedt, och belevvat, at Jöns Larsson skulle besitta hemmannet, och enär han flydde, måtte han dhet antagha, fast än han under hela feijgden war 3:dje man.

Till dombs voterades eenhällel. Aldenstundh Nillss Larsson icke allenast äger sin broders part uti faders hemmannet Hambre som är 2/7 och broderens Jöns Larssons halfua andehl der uthj, som är 1/7 inbördat, utan och under hela sidst ledne feijgde varit trediemän, och tient åhrl. som icke annars kunnigt är, och enär bröderne Oloff och Jöns Larssöner widh fiijendens afmarche utur landet, dem folgt till Nârie, och svågeren Daniell Carllsson som och öfver rymbde till Nârie, des medelst hans anpart i Handöhls hemmannet blef för caduc erkän[?] till Kongl. Maj:t och chronan oppehållit sigh i Nârie till des freden bleff och pardon i nåder gafs, och Nills Larsson under den tijden i hemmannet försvaret och skattat förr, att deth icke bleff skattwraak och chrone, alt derföre finner rätten skälligt, at conservera Nillss Larsson widh faders hemmannet, och effter handen och högsta förmågha uthlösa sin systems Daniell Carllsons hustrus systerpart där uthj, och olijka måtto inbörda broders Oloff Larsons [fol. 294] arffszpart i hemmannet, tillijka medh Jönss Larssons halffpart heller återstående 1/7 som Daniell Carllsson föregif:r sig löst, och det alt så widha Kongl. Maj:t pardon och höga nådh emellan kommen är, och ställt dem i förra willkor.

9. Dragon Marcus Sällingh fodrar på sin systems Karin Jonsdotters wegnar en dahl. s:m:t aff Peder Jonsson i Romo, som hon honom länt och icke igen fått. Resp. att han varit henne skyldigh en dahl. s:m:t och effter hennes begäran betallt till hennes systems man Joon Ersson i

Haarbösta, huar emoth Marcus invänder och föregif:r det icke aff Peder wara giort och Peder säger det wara aff sina penningar lijkvell skiedt sammanhanget är sålledes, at Jon Ersson varit skyldigh Peder Jonsson ½ tunna korn, det han sållde till constapel Johan Plantingh för 2 dahl. s:m:t och af honom fått 1 d:r dito och en dahl. skulle Jon behålla hoos sikh till sin hustru systers Karins betallningh, som honom der om bedit, så vida consapelen honom var något skyldigh. Actor, at han ej vellat giffve så mycket för kornet, ehuruväll han deth besåg förr än köpet slötz, och constapelen varit Jon skyldigh 2 dahl. s:m:t.

Resol. Såsom Peder Jonsson befins hafva sin fodran aff en dahl s:m:t cederat till Karin Jonsdotters systeman Jon Ersson i Harbösta medelst ½ tunna korn som han honom skyldigh varit och skulle lefverera till constapel Johan Plantingh, och fått allenast en dahl. s:m:t och een dahl s:m:t skulle Jon innehålla till Karins betalningh så widha Johan Plantingh honom något skyldig varit deth Jon bekänt sig giordt, altså haf:r Peder Jonsson bem:te d:r s:m:t sålledes clarerat, och skulle någon tuist vara kommen emellan constapelen och Jon der uthinnan så kunna dee deth sin emellan uthrätta, och Jon måtte låtha Karin få off. nembde en d:r s:m:t utan oppehåldh.

10. Pastor loci herr Peder Sundius angaff effter fölliande [fol. 294v] bönder i Kall sochn vara skyldigh till kyrckian ibm något som lättes till prästegårdz bebyggnad, emedan som dee den tijden icke varit stadde med penningar, nembl. Aff Mårten Halfvarsons hemman i Brattäggen 10 öre s:m:t som sedan blifvit öde, och på frijheet optagit aff sahl Johan Ersson Brådde, och äckian effter honom i siu åhr brukat, och för twå åhr sedan aff Oloff Larson som är hennes broors son och hon är inne hoos honom. Resolutio, at Mårten Halfwarsons successores som niuttit och niuta giorde byggnadh till goda, böre resten med 10 öre s:m:t betalla.

11. Oloff Åkesson i Gråsiöen varit i lijka måtto skyldigh 1.16 s:m:t och barnen honom ärfvt, altså effter lagh 22 cap. erfdabalcken L.L. dömmes de 1 d:r 16 öre s:m:t, utan drögmåhl betalla.

12. Oloff Larsson i Rödh tilltalltes för 10 r:d:r á 6 m:r som hans broder Hanss Larsson på länte penningar af kyrckian är skyldigh, och för tree åhr sedan heembl. med sitt bohagh begiffvit sig till Nârie, derest han än skall vistas, huilcket Oloff kunnigt varit, och han intet oppenbarat, och dy i det anseende sökes om betallningen. Resp. at han wiste vähl honom till kyrkian vara något skyldigh, men huru mycket, intet. Sedan at han åbodde ett chronehemman och bleff så uthfattigh, at han förmådde deth ej längre häfda och bruka, och dy om våren med sitt ringa bohagh begiffvit sikh till Nârie, och wistas stördenne tijden i Suhl och altidh sagt sig skohla komma hijth at betalla sin skuldh och om hans bårtreesa kungiort kyrckvärden Oloff Andersson i Wästgårdh, som berättar hans hustru det sagt på en predijkodagh, och då skall Hanss Larsson allareda varit bårtha. Oloff huar och måst antaga chronehemmannet som han åbo och illa häfdat, och mycket för honom uthstådt. Östre gården är skatte och varit beggie brödernes svärfader tillhörigh.

Resol. Rätten kan intet finna Oloff Larsson vara skyldigh betalla sin broders Hanss Larssons skuldh till kyrckian [fol. 295] emedan som han derföre ej caverat, och dess utan nogh beswäär hafft med hans illa häfdade och lembnade chronehemman, som han måst antaga. Men skulle Hanss Larsson uthi östra gården i Rödh, icke fått uth sin hustrus jordepennningar, som Oloff åligger bewijsa, så kunna dee till skuld fodrans betalning användas.

13. Oloff Oloffsson i Krook thesslijkes skyldigh 12 öre s:m:t huars hemman Peder Goutsson besitter och låfvar dem betalla.

14. Anders Jonsson i Rödh skyldigh också 1 d:r 16 öre s:m:t som den tiden bebodde halfff gården med Oloff Larsson, huars son det nu besitter. Anders Johansons hustru och änckia med barnen är i lijffvet och haffva något at fodra på jordepennningarne i Rödh, som der om kunna sökias.

15. Hendrich Persson i Medstugun är citerat för 1688 åhrs boskapsrest, och 1689 åhrs huus-folckz mantahlspenningar, at clarera och sluta rächningh med sochnskrifvaren Grelss Olsson, och intet comparerat, dy saker effter 33 cap. tingm. b:n till sina tree mark.

16. Hindrich Pedersson är och stembd aff Hanss Månsson, för dhet han i olaga tidh nembl. den 20 junij stadt en hans drängh i sin tjenst, och icke heller sig infunnit, och plichtar altså der före med sine tree mark.

17. Feltwebellen under capiten Michel J. Plantingz compagnie Carll Mårtensson Bergh, beswärade sig ej kunna få antslagne uthlagor för 1690 aff tilldehningzhemmnet i Lundh och Åhre sochn aff 1½ tunl. huilcket är alldeles ödelagt, och husen merndels föruthan stugurne förfalldne, huar om undersöctes, och befans wara aff fölliandhe beskaffenheet.

Nembl. att leut:t Nillss Dittmar dhet antagit på friheet och fendrick Chrestopher Reit derföre caverat (som han tillstår) huilcken tillåtitt Oloff Jacobson det höö berga till halfnad och der med har leut:n tagitt afskedh och reest uth ur landet. Åhret der effter haar bem:te Oloff Jacobson med fendrickens villia och vettenskap deth och slagitt och afsat des halfpart [fol. 295v] dhet fendricken tillstår, och berättar honom derföre födt een wnggh häst åth sigh, och honom tillsagt at skaffa löffte för samma hemmans bruk, det han skall giort, och skaffat Jacob Olsson Lien och Jon Steensson i Bräcke, huars skriffitt och contrabårghen fendricken säger sigh hafua, men icke wid handen.

Olof Jacobsson föregif:r fendrichen sigh der om tilltalt, och han ej annat förstätt, än friheetzåhren med dee 2:ne skulle vara ute och expirerade, och dy öfuertallt Jacob Olsson i Lijen och Jon i Bräcke at cavera för det tredie som han täncht skulle skatta före, men blef intet krafder, och hörde sedan, at dhet och var frijheetz åhr, och sedan tallte han huarcken åth fendricken eller någon annan, utan sudditt der och betalt sex åhrs uthlagor, och enär han bleff alldeles utharmat och giäld skyldig måste han derfrån för två åhr sedan och gifva sigh i åhrtienst. Jacob Olsson i Lijen och Daniel Carllsson i Hambre haffva det höö slagitt 1689 och giort uthlagorne. Daniel föregaff sig intet dermed hafva vijdare göra, än det Jacob Olsson länte några penningar till at betalla till feltvebel uthlagorne, och derföre uthfästtat någon slått, huar till Jacob beiakar, och berättar sigh så tockut vara och tagitt på sig betalla feltvebellen midsommarstijden uthlagorne för Lundh, och dy slåttten bergat, och intet wijdare än för ett åhr caverat. Men fendricken påstår sig hafva löffteskriffitten hemma, som honom och Jon i Bräcken skall der tillbinda.

Saken öfuertalades till fölliandhe doom enhälleligen. All den stundh fendrich Chrestopher Reit hafver caverat för chronhemmannet Lundh af 1½ t:l:d som för detta leutnanten Nillss Dittmar på frijheet optagit, och ett åhr sedan Dittmar derifrån kommit, tillåtitt Jacob Olsson för halfua höet under friheetz åhren häfda och bruka, och väll tillsagt Oloff Jacobsson at skaffa sigh contraborghen, om han ville deth längre behålla, dhet han föregif:r sig giordt för ett åhr som skulle vara det tredie, och der till betingat Jacob Olsson i Lijen [fol. 296] och Jon Stehns-son i Bräcke, och sedan ingen frågat vidare där effter, och han deth brukat i sex åhr till 1688 incluzive, huar till Jacob Olsson beiakar: beklagandhes sigh så fåkunnig vara at midsommars-tijden förledne åhr betalla 1689 åhrs uthlagor till feltvebellen Carll Mårtensson Bärgh, och i det anseende bärgat höö af bem:te hemman Lundh, nekandes sigh vidare caverat än för ett åhr, och fendrich Reit föregif:r sigh hafua hemma hans och Jon Stehns-sons fullkomblige löfftes skriffitt för Lundh, huilcket lämnas i sitt värde. Men såsom fendrich Chrestopher Reit,

hafuer gått i caution för Lundh, altså finner rätten skälligt, at fendricken är och bör vara Kongl. Maj:tz och chronones svaarsman och rätta cautionist derförr, och i anseende och förmåga der aff, vara skyldigh icke allenast betalla i rätten tijdh innevarande åhrs uthlagor till feltvebel Carl Berg utan och skaffa godh åbo på hemmannet, som deth opbrukar och bebygger effter Kongl. Maj:ts 1681 åhrs husesyhns ordningh och enär han deth alt fullgiordt, varder han sin caution i dhet målet slippandhe, sökiandhes han sin centraborgen som han bäst kan och gitter.

18. Tvenne bönder i Mattmar sochn haffva stembt Jon Jonsson i Högen för deth han skall slaget en deras pijga och en dheras koo och intet comparerat, dy saker till tree mark.

19. Segerdahls afradzlandh i Kall sochn, befinnes vara d. 21 april 1673 opdragit hustru Anna Larsdotter för åhrlig affradh 16 öre s:m:t huilcken dödde pass 1680, och sedermeera af een och annan för samma afradh brukat och efftersom det pröfves meera kunna kasta aff sigh, haf:r Jon Jonson uthfästet åhrligen i rätten tidh der före giffva 16 öre s:m:t begynnandes för tillkommande åhr 1691, och för innevarande erläggia gl:e taxan aff 16 öre s:m:t.

20. Jon Henrichsson i Edzåsen opwijste een sin supplique till herr gen. maioren och gouverneuren h:r Otto Vellingh in aprili sidstledne, lydandes, hurusom han a:o 1687 för sine gran-nar i Edzåsen kungiort någre förrymbde dragoners [fol. 296v] ankombst i byhn, och dem effter slagit och 2:ne aff dem ihähl skuttit, och derföre bekommit huar sinn 20 dahl. s:m:t, och han som deth genom sin hustru som hemma war, oppenbarat, intet niuttit, och hans excel:s remitterat d. 26 aprilis at undersökias, och meddehla attest der på. Nillss Jonsson i Edzåsen som en iblandh dhem är som dragonerne effter slagit, och bekommit 20 dahl. s:m:t förklardhe sigh för sin persohn giffva Jon Henrichsson 2 dahl. s:m:t, der till Anders Olsson och Beniamin som och huar sina 20 dahl. s:m:t niuttit för medel. och så mycket lära contribuere och godvilligen giffva, huar medh actor var tillfredz.

21. Fendrich Lars Holmer besvärade sig skriffteligen sig eij kunna blifwa mächtig effter häradsrättens doom aff gl:e länsman Larss Olsson, för huusröta på fendrichz booställe Hårstadh som förr varit lensmans hemman 35 d:r 18:2 p:r s:m:t, emedhan som han uthfattig är, ehuruväll han på honom fått execution anhållandes derom rättens attestatum och såsom han icke allenast gammall och uthfattig är, utan och huusvill och intet annat till oppehälle för sigh och sin hustru, och een sin sjuka dätter, som är bekajat med een nästan dagelligh fallandhe siuka, huar aff hon ifrå sina sinnen kommen åhr, at hon måst under tijden bevakas och bindas, än godt folck dem kan giffva, så kan fendrichen intet förnekas attestatum der öf:r, huar medh är beskaffat som ofuan bemelte åhr.

22. Sedan huad fendrichen förmäller at lensman Hanss Månson och effter doom är skyldigh för huusröta 7 d:r 19:22 p:r s:m:t och vill decourtera dem uti några fönster, dörrjern och innan rede som han på tinglaget byggingh i Hårstadh påkåstadt aff egna medell, så befinnes först, at h:r gen. maioren och gouverneuren haf:r öfuertallt tingelagetz fullmechtighe at förähra till chronegården Hårstadh som fendrichz boostelle är, dess opsatte byggingh, men icke bårt giffvet lensmans där insatte fönster och annat giort innanredhe, och [fol. 297] lensman föregifver sigh intet der aff något cederat, och enär han deth får undragher han sigh icke fullgöra rättens dohm för huusrötan, beklagandes, at een dehl deth han där bygd, icke skall synas wara der quart, och icke heller till någhot ansvar stembder, huarför måste rätten der medh denne gången accquiehcera och låta beroo.

23. Erich Rafvaldson insinuerade i rätten een lagbuden och laghstånden köpeskrifft och bördalössningh på ett hemman i Jerpens by och Undersåker sochn belägit, som han inbördat aff sine syskon med 111 dahl. s:m:t som köpeskrifften af den 3 majj 1687 dat. i Jerpen innehåller och uthvijser och så vijdha sidsta opbudet är skedt oklandrat d. 28 september anno 1689 utan inspråk och klander, dy bevillades honom laga fångzbreeff, dåch åligger honom bevijsa med gl:e breeff at hemmannet är och varit odelsgodz.

Förteckning över återgivna protokoll

Nedan förtecknas alla protokoll som ingår i denna utgåva. Protokollen gäller ordinarie ting i Undersåkers tingslag om inte annat anges. Siffror hänvisar till sidor i utgåvan.

1649 7/3	11	1673 21/4	74
1650 27/9	13	1673 3/11	76
1651 7/6	14	1674 3/11	78
1651 4/12	15	1675 25/10	80
1652 14/12	16	1676 10/4	83
1653 12/12	17	1676 8/11	84
1654 15/12	19	1677 30/3	85
1655 14/8	20	1678 25/2	86
1655 14/8 rannsaking	20	1678 5/11	88
1655 17/12	21	1679 23/6	91
1656 3/7	21	1679 10/11	93
1656 15/12	23	1680 19/5	95
(1657 och 1658 saknas protokoll)		1680 21/10	98
1659 19/7	24	1681 9/2 e.o. ting och rannsaking	99
(1660 saknas protokoll)		1681 4-7/5	100
1661 7/5	26	1681 4/11	110
1661 4/9 e.o. ting och rannsaking	28	1682 2/5	116
1661 15/10	31	1682 11/12	119
1662 27/9	32	1683 25-26/5	122
1663 18/9	34	1683 5-6/12	125
1664 9/11	37	1684 23/4	128
1665 6/11	39	1684 5-6/12	130
1665 6/11 rannsaking	40	1685 10/4	134
1666 18/10	42	1685 13-14/10	136
1666 18/10 rannsaking	45	1686 24-26/4	142
1666 15/11 e.o. ting och rannsaking	46	1686 9-11/10	147
1667 20/4 rannsaking	49	1687 25-26/4	151
1667 2/10	50	1687 4-5/10	156
1668 20/5 e.o. ting och rannsaking	55	1688 14-15/5	160
1668 29/10	58	1688 4-5/10	165
1669 29/3	63	1689 4-5/3	170
1669 22-23/10	64	1689 27-28/9	176
1670 20-21/10	67	1690 3-4/3	181
1671 17/10	71	1690 1-2/10	186
(1672 saknas protokoll)			

